

**BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
ZWIĄZKU MIĘDZYGMINNEGO
Spółka z o.o. w Kielcach**

25-004 Kielce, ul. Paderewskiego 31, tel./fax 41 34-426-34

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr ..... Rady Gminy Oksa
z dnia ..... r.**

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY OKSA**

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

KIELCE, MAJ 2017

Spis treści

1. Wstęp.....	7
1.1. Informacje ogólne	7
1.2. Podstawa prawna opracowania	9
1.3. Zespół autorski	10
1.4. Obszar i zakres opracowania.....	11
1.5. Cele i zadania studium	15
1.6. Materiały wejściowe do opracowania	16
2. Diagnoza stanu gminy	18
2.1. Położenie, powierzchnia, ludność, podstawowe funkcje	18
2.2. Uwarunkowania zewnętrzne	20
2.2.1. Gmina Oksa w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa”	20
2.2.2. Gmina Oksa w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020”	26
2.2.3. Gmina Oksa na tle powiatu jędrzejowskiego	27
2.2.4. System powiązań zewnętrznych gminy Oksa	29
2.3. Środowisko przyrodnicze	30
2.3.1. Charakterystyka ogólna - ukształtowanie powierzchni terenu	30
2.3.2. Budowa geologiczna i charakterystyka gruntów dla budownictwa	31
2.3.3. Kopaliny mineralne	33
2.3.4. Warunki wodne	34
2.3.5. Gleby	41
2.3.6. Szata roślinna i świat zwierząt	48
2.3.7. Charakterystyka warunków klimatycznych i higieny atmosfery	63
2.3.8. Ochrona środowiska przyrodniczego	68
2.4. Środowisko kulturowe	76
2.4.1. Rys historyczny	76
2.4.2. Obiekty i zespoły środowiska kulturowego	80
2.5. Rolnictwo	83
2.5.1. Rolnictwo gminy na tle województwa – zewnętrzne uwarunkowania rozwoju.....	83

2.5.2. Warunki przyrodniczo – glebowe	84
2.5.3. Uwarunkowania agrarne i struktura użytkowania gruntów	86
2.5.4. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów	87
2.5.5. Warunki wynikające ze stanu i rozmieszczenia zabudowy rolniczej.....	88
2.5.6. Uwarunkowania wynikające z rozmieszczenia i specjalizacji produkcji rolniczej.....	89
2.6. Funkcja leśna.....	90
2.6.1. Rozmieszczenie przestrzenne oraz struktura własnościowa lasów	90
2.6.2. Funkcje lasów, formy ochrony oraz zagrożenia środowiska leśnego	92
2.6.3. Możliwości rozwoju funkcji leśnej oraz predyspozycje do zagospodarowania turystycznego.....	95
2.7. Ludność	96
2.8. Mieszkalnictwo	99
2.9. Infrastruktura społeczna	102
2.9.1. Oświata i wychowanie.....	102
2.9.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	104
2.9.3. Kultura.....	105
2.9.4. Sport, turystyka i rekreacja.....	106
2.10. Infrastruktura ekonomiczna	110
2.10.1. Struktura zatrudnienia	111
2.10.2. Struktura bezrobocia.....	113
2.10.3. Budżet gminy	116
2.10.4. Aktywność gospodarcza mieszkańców	125
2.11. Komunikacja	133
2.11.1. Układ drogowy	133
2.11.2. Układ kolejowy	141
2.11.3. Komunikacja zbiorowa.....	142
2.11.4. Stan i zaplecze motoryzacji	143
2.11.5. Ogólna ocena układu komunikacyjnego (uwarunkowania rozwoju)	143
2.12. Systemy infrastruktury technicznej.....	144
2.12.1. Gospodarka wodna	144
2.12.2. Gospodarka ściekowa.....	147
2.12.3. Systemy kanalizacji odprowadzające ścieki deszczowe	149
2.12.4. Ciepłownictwo.....	149

2.12.5. Gospodarka odpadami stałymi	150
2.12.6. Gazyfikacja.....	152
2.12.7. Elektroenergetyka.....	152
2.12.8. Telekomunikacja	153
2.12.9. Cmentarze.....	154
2.13. Aspekty obronności i bezpieczeństwa państwa w gminie Oksa	154
2.13.1. Potrzeby bezpieczeństwa państwa.....	154
2.13.2. Zagrożenia dla gminy	155
2.13.3. Stan obronności gminy	155
3. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w kontekście sporządzanej zmiany Studium.....	156
4. Bariery i predyspozycje rozwoju.....	179
4.1. Główne uwarunkowania zewnętrzne	180
4.2. Główne uwarunkowania wewnętrzne	181
4.2.1. Szanse i predyspozycje rozwojowe	181
4.2.2. Bariery i ograniczenia rozwojowe.....	183
4.2.3. Problemy i konflikty przestrzenne wynikające z dotychczasowego zagospodarowania	185
5. Cele rozwoju gminy Oksa	186
6. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa	188
6.1. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego	191
6.2. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego	202
6.3. Kierunki rozwoju funkcji rolniczej	204
6.3.1. Podstawowe założenia polityki przestrzennej w rolnictwie.....	204
6.3.2. Kierunki i zasady zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej	206
6.4. Kierunki rozwoju funkcji leśnej.....	209
6.4.1. Główne kierunki zagospodarowania leśnego	209
6.4.2. Zasady polityki zalesieniowej	210
6.5. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług.....	213
6.6. Kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła	219
6.7. Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji	222
6.8. Kierunki rozwoju komunikacji	224
6.8.1. Sieć drogowa	224

6.8.2. Komunikacja publiczna	230
6.8.3. Drogi piesze i rowerowe.....	230
6.8.4. Parkowanie	230
6.8.5. Zaplecze motoryzacji indywidualnej.....	231
6.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	232
6.9.1. Gospodarka wodna	232
6.9.2. Gospodarka ściekowa.....	233
6.9.3. Kanalizacja deszczowa.....	234
6.9.4. Ciepłownictwo.....	235
6.9.5. Gospodarka odpadami stałymi	235
6.9.6. Zaopatrzenie w gaz.....	236
6.9.7. Elektroenergetyka.....	237
6.9.8. Energetyka odnawialna	237
6.9.9. Telekomunikacja	239
6.9.10. Cmentarze.....	239
6.10. Kierunki z zakresu obrony cywilnej	240
7. Obszary na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego	241
8. Tereny wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	242
9. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium	246

1. Wstęp

1.1. Informacje ogólne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedynym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Aktualnie podstawę prawną określającą zasady sporządzania oraz zakres merytoryczny studium... oraz jego zmiany określają:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn.zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Obowiązek sporządzenia pierwszego Studium... dla terenu każdej gminy wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn.zm.).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa zostało uchwalone Uchwałą Nr XXIV/145/2001 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 sierpnia 2001 r.

Studium wykonane zostało na podstawie obowiązującej wówczas ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

Studium... zostało wykonane przez Przedsiębiorstwo Projektowania i Usług Inwestycyjnych „ABAKUS” w Kielcach, przez zespół projektowy pod kierownictwem: mgr inż. arch. Janusza Błażejczaka – upr. urb. Nr 1398/94 oraz mgr inż. arch. Witolda Kowalskiego i stanowiło istotny zbiór informacji o zasobach przyrodniczych, kulturowych, gospodarczych, zasadach ochrony i możliwościach ich zagospodarowania oraz o wiodących kierunkach rozwoju, określonych dla poszczególnych jednostek strukturalnych.

Aktualnie obowiązujące przepisy t.j. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stawiająca nowe wymagania merytoryczne i formalne dla tego dokumentu oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uszczegóławiające zakres obowiązującej problematyki, formę i zasady sporządzania

studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, wzmocniły rolę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w hierarchii opracowań planistycznych dotyczących jednostki administracyjnej, poprzez wprowadzenie obowiązku respektowania zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w sporządzanych na terenie gminy, wszystkich planach zagospodarowania przestrzennego. Stało się to podstawową komplikacją w przeznaczeniu terenów na różne cele inwestycyjne w planie zagospodarowania przestrzennego, bez wcześniejszych zmian zapisów studium.

Upływ czasu (2001-2015) oraz potrzeba dostosowania szeregu przepisów do standardów Unii Europejskiej spowodowały również zmianę innych przepisów związanych integralnie z problematyką studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto rozwój gospodarczy, postęp technologiczny, dezaktualizacja w skali kraju i województwa planowanych rozwiązań gospodarczych oraz lokalne potrzeby zmian w sposobie zagospodarowania terenu gminy, sukcesywnie zgłaszane przez mieszkańców oraz właścicieli gruntów, mające na celu poszukiwanie nowych form aktywności społeczno-gospodarczej gminy, spowodowały że Rada Gminy Oksa podjęła Uchwałę Nr XXI/113/2013 z dnia 30 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa.

Podjęta i przeprowadzona procedura planistyczna dotyczyła opracowania zatytułowanego **zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa**, ze względu na potrzebę odróżnienia niniejszej zmiany studium od dokumentu obowiązującego w trakcie trwania procedury. Jednak w związku z tym, że zmiana studium stanowi kompleksową zmianę poprzedniej edycji Studium... w dalszej części niniejszego tekstu oraz w części graficznej opracowania funkcjonuje jako nowa edycja Studium... pod nazwą - **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa**.

1.2. Podstawa prawna opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa zostało wykonane na podstawie zawartych Warunków Wykonania Zlecenia znak: IN.6720.1.2014 z dnia 14 października 2014 r., zawartych w dniu 06 lutego 2015 roku, pomiędzy Gminą Oksa a Biurem Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. z siedzibą w Kielcach.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa, opracowane zostało z uwzględnieniem następujących przepisów:

- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 778, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.446, z późn.zm.),
- Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz.909, z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2100, z późn.zm),
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.71),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.1131, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1987, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.),

- Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446, z późn. zm),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2147, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1440, z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 290, z późn.zm.),
- Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 353, z późn.zm.),
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw z związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774),
- Ustawa z dnia 3 listopada 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777),
- oraz innych aktów prawnych związanych z przedmiotem opracowania.

1.3. Zespół autorski

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oksa, zostało opracowane przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kielcach.

Zespół autorski w składzie:

- mgr inż. arch. Barbara Godzisz-Grychowska – główny projektant nr upr. 1256/92;
– nr ewid. POIU KT 109
- mgr Bożena Rumas
- mgr Halina Piersiała
- mgr inż. Małgorzata Bogdał
- mgr inż. arch. kraj. Joanna Helowicz

1.4. Obszar i zakres opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa obejmuje obszar całej gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Studium... sporządza Wójt, uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
  - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
  - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;

- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się w szczególności:

- uwzględniając bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 lit d:
  - a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
  - b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;

- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.);
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary zdegradowane;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

W studium... ustala się również rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie takich obszarów.

Jeżeli gmina na terenie gminy przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w studium określa się obszary, na których na których mogą być one usytuowane.

Powyższą problematykę uwzględnia się w studium... w zakresie uwarunkowanym występowaniem powyższych problemów i zjawisk.

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projekt studium powinien zawierać również;

- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań,
- oraz syntezę ustaleń projektu studium.

Funkcjonujące dotychczas Studium... uwzględniało część powyższej problematyki wynikającej z wcześniejszych uwarunkowań ustawowych, wymagało jednak aktualizacji

danych oraz uzupełnienia o nowe zapisy oraz poszerzenia problematyki uwzględnianej w studium... co spowodowało potrzebę opracowania niniejszej zmiany studium jako nowego, odrębnego dokumentu, podlegającego w całości zmianie, przeprowadzeniu procedury planistycznej i uchwaleniu.

W oparciu o powyższe wytyczne, poparte uaktualnionymi danymi wejściowymi sporządzono nowy dokument planistyczny wprowadza się nowe zapisy do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa w części tekstowej i graficznej, dotyczące w szczególności:

- uwarunkowań zewnętrznych wynikających z uchwalonego planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
- uwarunkowań przyrodniczych wynikających ze zmiany dokumentów ustalających formy ochrony przyrody oraz zmiany przepisów w zakresie ochrony środowiska,
- rezygnacji z lokalizacji zbiorników retencyjnych konfliktowych z ustanowionymi obszarami ochronnymi Natura 2000,
- rezygnacji z rezerwowania terenu związanego z projektowaną elektrownią „Węgleszyn”,
- uwarunkowań rozwoju wynikających z postępu w uzbrojeniu terenu objętego studium w podstawowe urządzenia techniczne,
- zmiany klasyfikacji układu komunikacyjnego,
- nowych potrzeb terenowych zgłoszonych w ramach wniosków do zmiany studium i planów miejscowych,
- potrzeb uzupełnienia zapisów studium o problematykę wynikającą z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- potrzeb uzupełnienia tekstu studium o uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium;
- potrzeby uzupełnienia dokumentu o bilans terenu.

Część zapisów studium zachowała swoją aktualność i została wykorzystana w redakcji niniejszego Studium....

Opracowanie niniejszego Studium... zostało poprzedzone „Opracowaniem ekofizjograficznym do Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa”, oceniającym stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczo-kulturowego terenu gminy Oksa, stanowiącym uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe rozwoju gminy.

Studium składa się z części tekstowej – Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, województwo świętokrzyskie, zawierającej kompleksową ocenę stanu gminy, bariery i predyspozycje rozwojowe, cele rozwoju, kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium.

Przedmiotem uchwalenia przez Radę Gminy Oksa jest niniejszy tekst Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, województwo świętokrzyskie, stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały uchwalającej Studium...,

załączniki graficzne Studium... :

- rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa „Uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe”, w skali 1:10 000 – stanowiący załącznik Nr 2 do Uchwały;**
- rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa „Uwarunkowania rozwoju”, w skali 1:10 000 – stanowiący załącznik Nr 3 do Uchwały;**
- rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa „Kierunki rozwoju przestrzennego”, w skali 1:10 000 – stanowiący załącznik Nr 4 do Uchwały;**

oraz załącznik tekstowy:

- Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, stanowiące załącznik Nr 5 do Uchwały.**

Projekt Studium... został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonej w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz.353, z późn.zm.).

1.5. Cele i zadania studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedynym dokumentem planistycznym sporządzanym dla obszaru całej gminy.

Jest najważniejszym dokumentem określającym kierunki polityki przestrzennej prowadzonej przez samorząd gminny.

Podstawowymi zadaniami studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstaw do koordynacji planów miejscowych (*wymóg zgodności planów ze studium*),
- stworzenie materiałów służących promocji gminy.

1.6. Materiały wejściowe do opracowania

1. Wizje lokalne na terenie gminy oraz analizy dostępnych dokumentów i materiałów dotyczących sposobu zagospodarowania terenu udostępnione przez Urząd Gminy Oksa oraz wykonane przez zespół projektowy Biura Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach.
2. Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany Studium zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa wykonane przez Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego Spółka z o.o. w Kielcach - marzec, 2015r.
3. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa, województwo świętokrzyskie”, uchwalone Uchwałą Nr XXIV/145/2001 Rady Gminy Oksa z dnia 30 sierpnia 2001 r.. Tekst i rysunki wykonane przez P.P. i U.I „ABAKUS”, Kielce, ul. Świerkowa 24/23.
4. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” uchwalony Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 31 października 2014 r., Poz. 2870).
5. „Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020” przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/589/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 lipca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 24 lipca 2013r., Poz. 2914).
6. „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012 - 2018, uchwalony Uchwałą Nr XXI/360/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012 r.
7. Uchwała Nr XXI/361/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca

- 2012 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012 - 2018 (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 01 sierpnia 2012 r., Poz. 2205).
8. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, 2003 r. „Program ochrony środowiska oraz tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego”.
  9. „Plan Rozwoju Lokalnego gminy Oksa” - Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu S.A., wrzesień 2004 r.
  10. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Oksa do roku 2015 - grudzień 2008r.
  11. „Plan Odnowy Wsi Oksa na lata 2007 - 2013” - przyjęty Uchwałą Nr XIV/99/2008 Rady Gminy Oksa z dnia 14 lutego 2008r. w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Wsi Oksa.
  12. „Plan Odnowy Miejscowości Węgleszyn na lata 2009 - 2016” - przyjęty Uchwałą Nr XXXII/196/2009 Rady Gminy Oksa z dnia 28 grudnia 2009r. w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Węgleszyn.
  13. Wnioski do zmiany studium wniesione w wyniku ogłoszenia o przystąpieniu do zmiany studium.
  14. Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, Urząd Statystyczny w Kielcach.

2. Diagnoza stanu gminy

2.1. Położenie, powierzchnia, ludność, podstawowe funkcje

Gmina Oksa położona jest w województwie świętokrzyskim, w północno - zachodniej części powiatu jędrzejowskiego. Oprócz gminy Oksa w skład powiatu jędrzejowskiego wchodzi: miasto i gmina: Jędrzejów, Małogoszcz, Sędziszów, gminy: Imielno, Nagłowice, Oksa, Słupia, Sobków i Wodzisław.

Gmina graniczy z gminami: Małogoszcz, Jędrzejów i Nagłowice, należącymi do powiatu jędrzejowskiego oraz gminami: Włoszczowa i Radków, należącymi do powiatu włoszczowskiego.

Gmina Oksa obejmuje obszar o powierzchni **9.066,00** ha, co stanowi około 7,20 % powierzchni powiatu i około 0,8 % powierzchni województwa.

Gmina Oksa podzielona jest na 16 sołectw: Błogoszów (527 ha), Lipno (921 ha), Nowe Kanice (517), Oksa (1.431 ha), Pawężów (169 ha), Popowice (540 ha), Stare Kanice (370 ha), Rembiechowa (437 ha), Rzeszówek (589 ha), Tyniec i Tyniec-Kolonia (łącznie 807 ha), Węgleszyn, Węgleszyn-Dębina i Węgleszyn-Ogrody (łącznie 1.910 ha), Zakrzów (497 ha) i Zalesie (351 ha).

Ośrodkiem gminnym jest miejscowość Oksa, zlokalizowana w południowo - zachodniej części gminy.

Liczba ludności w gminie (wg danych UG na koniec 2014 r.) wynosi około 4.663 osób, z tego 738 osób to mieszkańcy miejscowości Oksa - ośrodka gminnego.

Do największych powierzchniowo sołectw należą: Oksa (1.431 ha), Węgleszyn, Węgleszyn-Dębina i Węgleszyn-Ogrody (łącznie 1.910 ha) i Lipno (921 ha), Tyniec, Tyniec-Kolonia (807 ha). Do najmniejszych powierzchniowo sołectw należą: Pawężów (169 ha), Zalesie (351 ha) i Stare Kanice (370 ha)

Pod względem liczby ludności, do najliczniejszych sołectw, poza miejscowością gminną Oksą o liczbie ludności 738 osoby, należą: Węgleszyn (524 osoby), Rembiechowa (410 osób), Błogoszów (389 osób) i Węgleszyn-Dębina (338 osób). Do najmniej licznych sołectw należą: Pawężów (100 osób), Tyniec (102 osoby), Nowe Kanice (148 osób) i Zalesie (177 osób).

Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo z uwagi na wysokie klasy bonitacyjne gruntów (II - IV stanowi 49% pow. gminy), które stanowią połowę powierzchni gminy. Głównymi kierunkami rolniczymi są: uprawa zboża; hodowle bydła, małe chlewnie do 40 DJP trzody

chlewnej, stawy rybne typu karpiego oraz przetwórstwo mleka i ryb. Podstawą rolnictwa gminy są gospodarstwa indywidualne. Obszar gminy posiada niewielki udział terenów leśnych. Uzupełniającą funkcję gminy pełni rekreacja. Wiodącą funkcją miejscowości gminnej jest mieszkalnictwo i usługi podstawowe.

Obsługę komunikacyjną na terenie gminy spełnia sieć drogowa: droga wojewódzka Nr 742 relacji Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowice, łącząca teren gminy Oksa z systemem dróg krajowych DK 74 w Przyglowie, DK 42 w Przedborzu i DK 78 w Nagłowicach, drogi powiatowe, łączące obszar gminy z sąsiadującymi ośrodkami usługowymi oraz drogi zarządzane przez gminę. Ciągi dróg powiatowych i gminnych, obsługują poszczególne sołectwa oraz stwarzają dogodne powiązania z drogami dojazdowymi do pól uprawnych.

Tabela 1.

Podstawowe dane charakteryzujące gminę Oksa w kontekście jednostek administracyjnych powiatu jędrzejowskiego

Miasto i Gmina Gmina	Powierzchnia (km²)	Liczba ludności	Liczba osób/km²
Jędrzejów	227	28972	128
Małogoszcz	146	11788	81
Sędziszów	146	12932	89
Imielno	101	4456	44
Nagłowice	117	5173	44
Oksa	91	4695	52
Słupia	108	4381	40
Sobków	144	8495	59
Wodzisław	177	7393	42

Dane wg rocznika statystycznego województwa świętokrzyskiego 2013 r.

Z powyższych danych wynika, że gmina Oksa jest najmniejszą gminą wśród jednostek administracyjnych powiatu jędrzejowskiego, o niedużym zaludnieniu 52 osoby na km².

2.2. Uwarunkowania zewnętrzne

2.2.1. Gmina Oksa w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa”

Analiza uwarunkowań rozwoju gminy Oksa w kontekście uwarunkowań rozwoju województwa świętokrzyskiego, dla potrzeb „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa” - z 2001r., przeprowadzona została w oparciu o ówczesne materiały projektowe związane z projektowanym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, ostatecznie uchwalonym Uchwałą Nr XXIX/399/02 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26.04.2002r.

Aktualnie został uchwalony nowy „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego” Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 31 października 2014 r., poz. 2870), który określa podstawowe uwarunkowania i kierunki rozwoju dla terenu województwa świętokrzyskiego.

Obowiązujący Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego uwzględnił wszelkie aktualne dokumenty niezbędne dla właściwego sformułowania kierunków rozwoju województwa w tym m.in. Koncepcję Zagospodarowania Kraju do 2030, określającą założenia krajowej polityki przestrzennej, Strategię Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, oraz szereg programów operacyjnych obejmujących podstawowe dziedziny funkcjonowania i rozwoju kraju i województwa.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, gmina Oksa została zakwalifikowana jako jedna z gmin o największej liczbie obszarów problemowych, takich jak:

- obszar o bardzo niskiej aktywności gospodarczej,
- obszar marginalizacji rolnictwa i zaniku produkcji towarowej,
- obszar o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie,
- obszar depopulacji (wg powiatów),
- obszar o najgorszej dostępności do usług.

Ponadto obszar gminy charakteryzuje się następującymi cechami:

- rolnictwo jest jedyną funkcją gospodarczą,
- występowaniem niewielkiej ilości lasów,

- występowaniem różnorodnych form ochrony przyrody, w tym obszar chronionego krajobrazu, korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, obszar sieci ekologicznej Natura 2000,
- małą ilością zabytków nieruchomych i zabytków archeologicznych,
- występowaniem walorów służących rozwojowi turystyki i rekreacji, obszar predysponowany do rozwoju agroturystyki,
- małym zaludnieniem terenu – w przedziale 50-80 osoby/km²,
- przewagą liczby mężczyzn nad liczbą kobiet – defeminizacja;
- znacznym udziałem osób w wieku przed- i poprodukcyjnym
- obszar wysokiej i najwyższej ochrony wód podziemnych – GZWP,
- brakiem kompleksowej kanalizacji sanitarnej,
- brakiem rozdzielczej sieci gazowej,
- gmina zagrożona powodzią.

Z powyższych uwarunkowań wynikają preferencje rozwojowe dla analizowanego obszaru funkcjonalnego.

W województwie świętokrzyskim wyróżnia się **8 głównych obszarów funkcjonalnych i 4 podobszary** posiadające wielofunkcyjny potencjał rozwojowy oraz zbliżone uwarunkowania i cele rozwoju przestrzennego.

Zgodnie z udostępnionymi dokumentami, teren gminy Oksa znalazł się w granicach:

- **obszaru o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwoju;**
- **obszaru predysponowanego do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej;**
- **obszaru wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej;**

oraz w podobszarze funkcjonalnym:

- **podobszar kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.**

Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwoju.

Obszary te zostały wyznaczone w „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2020” i zaliczono do nich województwa Polski Wschodniej, w tym całe województwo świętokrzyskie. Na tej podstawie w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020”, województwo świętokrzyskie w całości zakwalifikowano do **Obszaru Strategicznej**

Interwencji. W Planie województwa obszar ten obejmuje wszystkie, gminy położone w granicach administracyjnych regionu.

W przygotowanych specjalnie dla tych obszarów dokumentach tj. Strategia Rozwoju Polski Wschodniej oraz Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, przewiduje się wsparcie działań mających na celu: podnoszenie poziomu innowacyjności gospodarki, aktywizację zasobów pracy i poprawę jakości kapitału ludzkiego, budowę intensywnych powiązań społeczno-gospodarczych z lepiej rozwiniętym otoczeniem, budowę infrastruktury: komunikacyjnej, transportowej i elektroenergetycznej. Działania te mają na celu zmniejszenie dystansu rozwojowego województw Polski Wschodniej od silniej rozwiniętych regionów w Polsce.

Obszar predysponowany do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej.

Obszar ten wyodrębniono ze względu na zdiagnozowaną w przeważającej części województwa świętokrzyskiego wysoką koncentrację negatywnych procesów demograficznych i obejmuje cały obszar województwa świętokrzyskiego.

Obszar o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie predysponowany do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej.

W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, obszar ten (w ramach obszarów wiejskich), zakwalifikowano do **Obszarów Strategicznej Interwencji.**

W ramach obszaru o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie predysponowanego do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej, wyodrębniono m.in.:

Podobszar kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.

Ze względu na niskie wskaźniki dostępności do usług w wielu gminach województwa świętokrzyskiego, cechujących się rozproszeniem przestrzennym, zdecydowano się na wyznaczenie autonomicznych podobszarów (o zdiagnozowanej najgorszej dostępności do usług) kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług nakładających się na inne, główne obszary funkcjonalne.

Priorytety w zagospodarowaniu przestrzennym:

- poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków obsługi (w tym transport zbiorowy) i telekomunikacyjnej;
- poprawa dostępu do usług publicznych, w tym usług: edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, usług komunalnych i kultury (m.in. zapewnienie odpowiednio

wyposażonej bazy lokalowej w zakresie: edukacji, służby zdrowia, kultury, dostępnych dla osób starszych i niepełnosprawnych; zapewnienie dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3 oraz nad osobami w podeszłym wieku; oferty terenów sportowo-rekreacyjnych; pełnego zaopatrzenia w usługi komunalne);

- tworzenie warunków dla rozwoju nowych segmentów usług w turystyce, oraz ochronie środowiska i dziedzictwa kulturowego, jak również w zakresie wykorzystania lokalnych potencjałów do produkcji energii z odnawialnych źródeł energii (OZE).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa określił również Kierunki polityki przestrzennej województwa, przyjmując jako priorytet zasadę zrównoważonego rozwoju rozumianą jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli, zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Plan województwa wskazuje, iż wiodącym instrumentem realizacji celów Planu będzie nowa generacja studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miast i gmin regionu świętokrzyskiego, które powinny być opracowane w aspekcie zgodności z regionalną gospodarką przestrzenną. Oczekuje się, że w procesie aktualizacji tych dokumentów priorytetowe zadania Planu Województwa przybiorą wymiar lokalny, adekwatny do miejsca i roli gminy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa.

Kierunki kształtowania regionalnego systemu osadnictwa.

Ustalono hierarchie ośrodków osadniczych, uwzględniającą możliwości ich rozwoju oraz zwiększenie zasięgu oddziaływania. Ośrodek gminny Oksa, zaliczono do **ośrodków lokalnych**, o niewystarczającej dostępności do usług o charakterze ponadlokalnym, wymagającej poprawy, odciążającej placówki ośrodków powiatowych.

Polityka kształtowania lokalnego systemu osadnictwa obejmuje małe miasta, ośrodki gminne oraz wsie skupiające endogeniczne funkcje produkcyjno-usługowe i polegać będzie na wspomaganie inicjatyw lokalnych podejmowanych w celu odzyskania praw miejskich, poprawie dostępności do usług ponadlokalnych, a także wzmocnieniu integracji z obsługiwanyimi obszarami wiejskimi.

Wsparcie uzyskują działania zapobiegające degradacji przestrzeni publicznych i obiektów zabytkowych, niekontrolowanemu „wylewaniu się” osadnictwa poza obszary urbanizacji oraz nadmiernemu ubytkowi terenów pełniących funkcje ekologiczne i krajobrazowe. Istotnym kierunkiem wsparcia będzie także różnicowanie struktury gospodarczej ośrodków wiejskich oraz działania służące integracji lokalnych rynków pracy.

Celem polityki wojewódzkiej jest poprawa atrakcyjności osiedleńczej ośrodków lokalnych oraz wzmocnienie ich wpływu na obsługiwane tereny rolne z jednoczesnym ograniczeniem rozproszenia zabudowy wiejskiej.

Wiodące zasady gospodarowania przestrzenią:

- priorytet dla działań oddolnych, podejmowanych w ramach lokalnych strategii rozwoju oraz finansowanych z programów pomocowych;
- pełne wykorzystanie miejscowych potencjałów i atrakcji historycznych, kulturowych, krajobrazowych i ekonomicznych dla promocji tych ośrodków i rozwoju funkcji gospodarczych;
- podwyższenie standardu usług publicznych, zwłaszcza w ośrodkach powiatowych, a także pretendujących do uzyskania praw miejskich oraz wyrównywanie dostępu do usług publicznych;
- wspomaganie działań służących ekologizacji przestrzeni rolniczej oraz wykorzystaniu energii ze źródeł odnawialnych z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska i krajobrazu.

Kierunki wsparcia samorządu województwa — skoncentrowane będą w obrębie działań systemowych podejmowanych w oparciu o uchwalone strategie i programy obsługujące obszary wiejskie. Dotyczą one:

- poprawy dostępu do podstawowych dóbr i usług publicznych z jednoczesnym podniesieniem standardu obsługi mieszkańców,
- odnowy zdegradowanych obiektów i terenów, zwłaszcza posiadających znaczenie ponadlokalne;
- rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich i dywersyfikacji działalności gospodarczej, służącej aktywizacji otaczających terenów;
- integracji rynków pracy, a zwłaszcza zapobiegania drenażowi młodej, wykształconej kadry;
- tworzenia lokalnego systemu korzystnych warunków terenowych dla przyciągnięcia inwestycji gospodarczych i trwałego zwiększenia miejsc pracy. Podobnie jak w przypadku obszarów problemowych, preferencje wojewódzkie otrzymają działania

systemowe podejmowane w ramach szerszej wizji rozwoju, rokujące uzyskanie największych efektów synergicznych.

Polityka kształtowania wiejskich obszarów funkcjonalnych

Wsparcie w ramach tej polityki dotyczyć będzie nie tylko obszarów wiejskich, lecz również obsługujących je małych miast, które pełnią ważne funkcje usługowe dla ludności wiejskiej i rolnictwa. Polityka wojewódzka nakierowana zostanie tu na: wspomaganie rozwoju zasobów ludzkich, rozbudowę lokalnej infrastruktury i powiązań infrastrukturalnych, wsparcie dla lokalizacji przedsiębiorstw i pomoc w uruchomieniu biznesu, wspomaganie specjalizacji gospodarczej bazującej na lokalnych zasobach, zapewnienie odpowiednich standardów dostępu do podstawowych usług i dóbr publicznych.

Cel polityki wojewódzkiej jest pełniejsze wykorzystanie zasobów endogenicznych obszarów wiejskich poprzez integrację funkcjonalną z miastami, wzbogacenie ich potencjału tak, aby były zdolne do absorpcji zewnętrznych bodźców rozwojowych, wspomaganie specjalizacji terytorialnej oraz zapewnienie jednolitych standardów w zakresie dostępu do podstawowych usług.

Wiodące zasady gospodarowania przestrzenią:

- wysoki, jednolity standard usług publicznych na obszarach miast i terenach wiejskich;
- priorytet w odzyskiwaniu praw miejskich dla ośrodków, które utraciły status miasta na skutek działań niepodległościowych;
- wspomaganie działań mających na celu aktywizację społeczności lokalnych, odnowę wsi i zachowanie unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Kierunki wsparcia samorządu województwa:

- wspieranie inicjatyw mających na celu zwiększenie zatrudnienia i mobilności zawodowej ludności wiejskiej odchodzącej lub zamierzającej odejść z rolnictwa bądź prowadzących do dywersyfikacji źródeł utrzymania;
- zwiększenie powiązań miasto - wieś oraz poprawa dostępności do ośrodków powiatowych i subregionalnych;
- wspomaganie rozwoju małych miast posiadających potencjał do przyciągnięcia inwestycji drogą pomocy w przygotowaniu atrakcyjnej oferty terenów inwestycyjnych, wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę oraz działań mających na celu zwiększenie dostępu i podniesienie jakości podstawowych usług publicznych,

- tworzenie warunków instytucjonalnych do zwiększenia inwestycji pozarolniczych poprzez działalność doradczą inkubatorów przedsiębiorczości oraz parków przemysłowych.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, przewidzianych do realizacji na terenie gminy Oksa, określonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, zaliczono działania stanowiące realizacje celów publicznych, określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 poz. 782) uwzględnione w dokumentach programowych na szczeblu powiatowym, wojewódzkim i krajowym, zaliczono:

- utworzenie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 (zadanie o znaczeniu krajowym, w realizacji),
- sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej (zadanie o znaczeniu krajowym, w realizacji),
- budowa i rozbudowa projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia relacji: Jędrzejów – Włoszczowa, z odejściem na Małogoszcz (zadanie o znaczeniu wojewódzkim, w realizacji).

2.2.2. Gmina Oksa w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020”

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/589/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 lipca 2013 r. zapewnia zgodność celów strategii regionu m.in. z celami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK przyjętej przez Radę Ministrów 25 września 2012 r.) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (KSRR przyjętej 13 lipca 2010 r.), która wprowadza nową koncepcję realizacji polityki regionalnej w Polsce. Zgodność zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego z zapisami SRK i KSRR, stała się kwestią kluczową, w szczególności mającą na uwadze zapewnienie spójności tych dokumentów w obszarze celów o charakterze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego stanowi strategiczną podstawę dla Regionalnego Programu Operacyjnego, zaplanowanego do wdrożenia w latach 2014–2020.

Strategia określa szereg celów strategicznych służących pragmatycznemu dążeniu do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska. Znaczna część celów strategicznych, dotyczących w szczególności ośrodków lokalnych dotyczy również Gminy Oksa, w szczególności tych mających na celu zniwelowanie zaszłości rozwojowych gminy sytuującej ją w obszarze o najgorszych wskaźnikach dostępności do usług publicznych.

2.2.3. Gmina Oksa na tle powiatu jędrzejowskiego

Od 1999 r. w wyniku reformy administracyjnej, gmina Oksa znalazła się w obrębie powiatu jędrzejowskiego.

W oparciu o dane statystyczne zebrane w „Roczniku statystycznym 2012 r.”, zostały zestawione w **Tabeli 2** parametry charakteryzujące gminę Oksę na tle powiatu.

Tabela 2.

Gmina Oksa na tle powiatu jędrzejowskiego w 2012 roku

Wyszczególnienie	Gmina Oksa	Powiat jędrzejowski	% udział zasobów gminy Oksa w zasobach powiatu jędrzejowskiego
1	2	3	4
Powierzchnia ogółem w km ²	91	1257	7,24
Lasy w ha w tym:	1777,0	23924,7	7,43
Własność Skarbu Państwa	947,3	15289,7	6,19
Prywatne	544,0	8635,0	6,30
Ludność ogółem	4695	88285	5,32
Mężczyźni	2358	43744	5,39
Kobiety	2337	44541	5,25
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	902	16492	5,47
Ludność wieku produkcyjnym	2832	55072	5,14
Ludność wieku poprodukcyjnym	961	16721	5,74
Ludność na 1 km ²	52	70	-
Małżeństwa zawarte w 2012r	35	543	6,4
Urodzenia	49	891	5,50
Zgony	53	1013	5,23
Przyrost naturalny	-4	-122	3,28
Pracujący w 2012 r. ogółem, w tym:	199	11412	1,74
Kobiety	140	5453	2,56
Przemysł i budownictwo	49	4632	1,05
Handel, naprawa pojazdów samochodowych Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja	bd	1836	-
Pozostałe rodzaje działalności usługowej	130	4389	2,96
Jednostki rejestrowane w systemie REGON ogółem, w tym:	245	5843	4,19
Sektor publiczny	12	269	4,46
Sektor prywatny	233	5574	4,18
Bezrobotni w 2012 r. w tym	233	4934	4,72
Kobiety	129	2709	4,76
Mieszkania oddane do użytku w 2012	8	182	4,39
W tym w budynkach indywidualnych	8	182	4,39
Zasoby mieszkaniowe:	-	-	-
Ilość mieszkań ogółem	1573	29418	5,34
Ilość izb	6195	111499	5,55
Powierzchnia użytkowa w m ²	137561	2284567	6,02
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	87,5	77,7	-
Sieć wodociągowa w km	53,3	757,4	-
Sieć kanalizacyjna w km	-	231,9	-
Sieć gazowa w km	b.d.	22,2	-
Placówki wychowania przedszkolnego	4	62	6,45
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym	149	2437	6,11
Szkoły podstawowe	2	53	3,77
Uczniowie szkół podstawowych	288	5071	5,67
Gimnazja	1	18	5,55
Uczniowie gimnazjum	123	2866	4,29
Biblioteki publiczne	2	28	7,14
Czytelnicy	534	10302	5,18

2.2.4. System powiązań zewnętrznych gminy Oksa

1. Powiązania przyrodnicze

Geograficznie gmina Oksa położona jest w mezoregionie Niecki Włoszczowskiej wchodzącej w skład makroregionu Wyżyny Przedborskiej. Cały obszar gminy należy do zlewni rzeki Wisły. W południowej części gminy przepływa rzeka Biała Nida a przez część północno-wschodnią, wpadająca do Białej Nidy poza obszarem gminy, rzeka Lipnica.

Gmina znajduje się w obrębie następujących systemów przyrodniczych:

- Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (cała pow. gminy);
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 – „Dolina Białej Nidy” (część pow. gminy).

Terenu gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 409 – „Niecka Miechowska SE”. Od północnego zachodu obszar gminy graniczy z terenem zbiornika GZWP Nr 408 – „Niecka Miechowska NW”.

Przez południowy fragment teren gminy przebiega główny korytarz ekologiczny „Dolina Nidy”, natomiast wzdłuż doliny rzeki Lipnica występuje ciąg ekologiczny.

2. Powiązania w zakresie infrastruktury ekonomicznej

Na terenie gminy Oksa nie odnotowano zakładów, które można byłoby uznać za podmioty prowadzące większą działalność o znaczeniu ponad lokalnym, głównie ze względu na rolniczy i częściowo leśny charakter gminy.

Do podmiotów prowadzących niewielką działalność gospodarczą o znaczeniu ponadlokalnym należy zaliczyć działalności w zakresie: usług transportowych, budowlanych i związanych z zagospodarowaniem zieleni; produkcji wyrobów piekarniczych; hodowli ryb w stawach i szkółkarstwo.

3. Powiązania z zakresu infrastruktury technicznej

- wysypisko śmieci zlokalizowane jest poza granicami gminy,
- sieć gazu wysokiego ciśnienia DN250 relacji „Busko Zdrój - Włoszczowa” oraz DN200 w kierunku Małogoszcza wraz z węzłem rozdzielczym „Węgleszyn”,
- zaopatrzenie w energię elektryczną gminy Oksa odbywa się z GPZ-ów Małogoszcz, Jędrzejów, Włoszczowa, a także pośrednio z Sędziszowa i Myszkowa, zlokalizowanych poza granicami gminy; linia elektroenergetyczna **220 kV** przebiegają przez teren gminy,
- podstawowy układ komunikacyjny o znaczeniu ponadlokalnym stanowią drogi:
  - droga wojewódzka Nr 742 – Przyglów (od DK nr 74) – Przedbórz (DK nr 42) – gr.

woj. – Włoszczowa – Nagłowice (do DK nr 78),

- droga powiatowa Nr 0152T – Tyniec – Popowice – Oksa – Węgleszyn – Żarczyce Małe – Żarczyce Duże – Mieronice – Karsznice – Jaclów – Bizoręda – Szczepanów – Miąsowa,
- droga powiatowa Nr 0210T – Węgleszyn – Węgleszyn-Ogrody – Tyniec – Caców – Chorzowa – Przasław – Cierno Zaszosie,
- droga powiatowa Nr 0213T – Popowice – Cierno Żabieniec – Cierno Zaszosie,
- droga powiatowa Nr 0214T – (Rogienice) gr. powiatu – Lipno – Zakrzów – Węgleszyn – Rembiechowa – Kanice – Mniszek,
- droga powiatowa Nr 0217T – Mieronice – Diament – Złotniki – Pręty – Kanice Nowe,
- droga powiatowa Nr 0222T – (Rząbiec) gr. powiatu – Henryków – Kozłów,
- droga powiatowa Nr 0225T – (Boczkowice) gr. powiatu – Rzeszówek,
- droga powiatowa Nr 0227T – (Włoszczowa) gr. powiatu – Rzeszówek – Oksa.

2.3. Środowisko przyrodnicze

2.3.1. Charakterystyka ogólna - ukształtowanie powierzchni terenu

• zagospodarowanie terenu

Teren objęty opracowaniem ma urozmaicone zagospodarowanie. Przeważająca część terenów ma charakter rolniczy, na którym środowisko przyrodnicze jest wykorzystywane pod uprawy. W granicach opracowania przeważają tereny pól ornych, łąk i pastwisk. Cechą charakterystyczną terenu gminy Oksy jest duże nagromadzenie kompleksów stawów rybnych, oczek wodnych i licznych podmokłości terenu. Część terenu gminy – głównie w części południowo – wschodniej, centralnej i północnej – zajmują zwarte kompleksy leśne zaliczane do lasów państwowych jak i lasów prywatnych.

Część obszaru gminy zajmują istniejące tereny zabudowy zagrodowej oraz ciągi komunikacji drogowej. Przez gminę przebiega jeden ważniejszy szlak komunikacji drogowej, stanowiący odcinek drogi wojewódzkiej Nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa Nagłowice, która przebiega przez województwo świętokrzyskie i łódzkie. Obszar opracowania przecinają istniejące linie elektroenergetyczne, w tym linia najwyższych napięć 220 kV.

W granicach gminy nie występują tereny przemysłowe i wydobywcze, funkcjonują jedynie Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne i nieliczne obiekty usługowe. W centralnej części

gminy możemy zaobserwować pozostałości po dawniejszych, lokalnych miejscach wydobywania piasków, wapieni i gliny.

● **rzeźba terenu**

Obszar gminy Oksa odznacza się łagodną rzeźbą terenu, w której przeważają rozległe doliny rzek i cieków oraz spłaszczone wierzchowiny wzniesień przecinających gminę w części środkowej, z kierunku północno-zachodniego w kierunku południowo-wschodnim. Wzniesieniami tymi przebiega linia wododziałowa między Nidą (Białą Nidą), a jej dopływem Lipnicą.

Najwyższe wzniesienia na obszarze gminy znajdują się w pasie centralnym i osiągają bardzo wyrównane wysokości wynoszące odpowiednio: 268,1 m n.p.m. na wzniesieniu w centrum Błogoszowa; 268,8 m n.p.m. na granicy lasu na południe od Zakrzowa; 268,7 m n.p.m. w Feliksówce w lesie na południe od Podlesia. Najniżej położony w granicy opracowania jest teren znajdujący się w dolinie Nidy (Białej Nidy), tuż przy granicy z gminą Małogoszcz, gdzie osiąga rzędną 221,7 m n.p.m. Lokalna deniwelacja terenu w granicach gminy Oksa wynosi 47,1 m n.p.m.

Spadki terenu w granicach gminy są niewielkie. Rozległe, podmokłe doliny, oraz wypłaszczone szczyty wzniesień odznaczają się spadkami 0,5 – 0,8 %, spadki rzędu 1,5-3,1 % występują na większości analizowanego obszaru, w tym pola uprawne, łąki i większość terenów zabudowanych. Spadki rzędu 3,0 – 5,0 % występują na zboczach wzniesień. Lokalnie spadki osiągają ok. 7,0 % przy Starych Kanicach, ok. 10 % przy Oksie. Spadki te nie powodują istotnych ograniczeń przy posadowieniu obiektów budowlanych.

2.3.2. Budowa geologiczna i charakterystyka gruntów dla budownictwa

Ukształtowanie powierzchni terenu gminy związane jest ściśle z budową geologiczną podłoża skalnego oraz procesami geomorfologicznymi, zachodzącymi w przeszłości i współcześnie w obrębie trzonu Gór Świętokrzyskich i Niecki Nidziańskiej.

Najstarsze utwory budujące powierzchnię terenu gminy to skały kredy górnej – dokładniej mastrychtu dolnego. Utwory mastrychtu dolnego rozpoczyna seria różnoziarnistych piaskowców szarych, zwięzłych a miejscami wapnistych, przewarstwionych marglami i opalami. Wyższe partie dolnego mastrychtu budują miękkie, jasne margle i opoki margliste z nielicznymi wkładkami piaszczystymi. Skały te odsłaniają się w południowej części gminy i ciągną się jako wyraźne pasmo wzgórz od Oksy na południowy wschód do Popowic.

Piaskowce składają się głównie z kwarcu detrytycznego w formie ziaren o niewielkim obtoczeniu zlepionych spoiwem opalowo - chalcedonowym. W partiach wapnistych w spoiwie spotyka się domieszkę węglanów wapnia. Na powierzchni występują dwie antykliny: antyklina Oksy na północny wschód od Tyńca i antyklina na linii Lipno-Zakrzów-Węgleszyn-Kanice Nowe.

Płaska antyklina Oksy zaznacza się w obrębie piaskowców i margli dolnego mastrychtu i stanowi przedłużenie antyklinalne w kierunku arkusza geologicznego Chęciny. Fałdy antykliny minimalnie opadają w kierunku północno-wschodnim i południowo-zachodnim – kąt upadu wynosi od 2° do 5°.

Na terenie gminy – występują również przypowierzchniowe osady trzeciorzędowe. Jest to niemal zwarta strefa między miejscowościami: Kanice – Węgleszyn – Lipno – Łopaty – Zakrzów – Popowice w centralnej części gminy. Są to piaski drobnoziarniste, żwiry z piaskiem i wkładkami glin oraz mułki ilaste. Miąższość tych utworów dochodzi do 8,0 m. W okolicach Popowic osady trzeciorzędowe wykształcone jako żwiry i piaski z rumoszem barwy czerwono – żółtej i rdzawej, z ciemnoczerwonymi wkładkami gliniastymi.

W pasie Węgleszyn – Tyniec bezpośrednio na marglach i opokach zdeponowane są mułki ilaste, które wypełniają liczne zagłębienia w powierzchni przedczwartorzędowej. Charakteryzują się brązową i żółto – zielonkawą barwą. W rejonach ich wychodni lub płytkiego zalegania tworzą się obszary podmokłe, zabagnione. Na utworach górnej kredy i trzeciorzędu zalega pokrywa czwartorzędowa; związana ze zlodowaceniami na terenie Polski oraz z holocenem.

Najstarsze zlodowacenie południowopolskie pozostawiło ślady swej obecności w postaci mułków lessowych (osady peryglacjalne), piasków, piasków ze żwirem i gładzikami (utwory fluwioglacjalne). Z tego okresu najlepiej zachowały się jednak gliny morenowe z okolic Oksy i w rejonie Tyńca. Zlodowacenie środkowopolskie reprezentowane jest przez piaski z wkładkami mułków i żwirów, gliny zwałowe, piaski ze żwirami i gładzikami. W północnej części gminy występują gliny zwietrzelinowe. Najliczniejsze są jednak piaski, które obejmują duże powierzchnie gminy.

Najmłodsze osady plejstoceny pochodzą ze zlodowacenia północnopolskiego. Są to piaski, piaski ze żwirami i gładzikami skał lokalnych i skandynawskich. Z utworów tych uformowały się na przełomie plejstocenu i holocenu liczne pola wydym eolicznych i piasków przewianych.

Osady holoceny wypełniają doliny cieków. Litologicznie są to piaski gruboziarniste, podrzędnie żwiry i mułki. W starorzeczach Białej Nidy i Lipnicy oraz na obszarze obecnych

zbiorników wodnych (stawy, jeziora) występują torfy i namuły. Zajmują one w gminie duże powierzchnie i wysięlają dna dolin - maksymalnie do 3,0 m.

Teren posiada charakter zdenudowanej wysoczyzny lodowcowej o słabo urozmaiconej i łagodnej rzeźbie. Wysoczyzna jest rozcięta dwiema głównymi dolinami Białej Nidy i Lipnicy. Charakterystycznym rysem rzeźby ponadto są rozległe płaskie wzniesienia o przebiegu NW - SE, które naśladują kierunek garbów marglistych górnej kredy; rozciągają się od Tyńca do Błogoszowa. Stoki tych wzniesień mają nachylenia do 5%; jedynie lokalnie są większe, co wynika z większej odporności na erozję górnokredowych piaskowców.

Wszystkie obniżenia i boczne dolinki w obrębie wysoczyzny wypełnione są piaskami pokryw fluwioperyglacialnych. Elementem charakterystycznym Niecki Włoszczowskiej są formy eoliczne: wydmy, pola wydmowe i piaski przewiane; rozwinęły się na bazie piasków fluwioglacjalnych i fluwioperyglacialnych. Wydmy paraboliczne są liczniejsze w obszarach pogranicznych gminy. Generalnie są obecnie słabo widoczne w krajobrazie obszaru – pomimo rozległości i wysokości – gdyż stanowią ekotony borów sosnowych. Natomiast wyraźnym urozmaiceniem monotonnej rzeźby wysoczyzny są kompleksy stawów w rejonie Oksy i Lipna.

Oceniając charakter rzeźby pod kątem przydatności do zabudowy (z wyłączeniem terenów leśnych) można stwierdzić, że na znacznych terenach nie stwarza ona ograniczenia dla budownictwa.

Obszary wyłączone z zabudowy obejmują przede wszystkim:

- zbocza o nachyleniu powyżej 5% (występujące ograniczenia);
- doliny rzeczne z powodu silnego nawodnienia.

Na obszarach w wyniku zniwelowania terenów, przekopania i nadsypania występują nasypy mineralno-gruzowe o zróżnicowanych własnościach fizyczno-mechanicznych. Wymagają one każdorazowo szczegółowych badań laboratoryjnych w celu określenia ich przydatności dla budownictwa.

Należy ograniczyć zabudowę terenów odznaczających się występowaniem płytkiej wody gruntowej, zalegającej płycej niż 2 m p.p.t., lub dostosować do tych warunków typy budynków bez podpiwniczeń.

2.3.3. Kopaliny mineralne

W granicach gminy Oksa znajduje się jedno udokumentowane złoża piasków „Węgleszyn”, zlokalizowane w północnej części gminy Oksa, na terenie sołectwa Węgleszyn.

Dokumentacja geologiczna złoża w kat. C₂ została opracowana w 1980 r. Została zatwierdzona Decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii znak: ZK/12/K/4249/80/81 z dnia 10.06.1981 r. Złoże stanowi piasek płukany przydatny dla budownictwa, do produkcji betonów, wypraw, zapraw i gładzi. Złoże zostało udokumentowane w kat. C₂ w ilości 1 861 tys.t. Złoże nie było eksploatowane. Zasoby geologiczne bilansowe złoża, rozpoznane wstępnie w kat. C₂, zgodnie z „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2013 r.” są równe udokumentowanym i wynoszą 1 861 tys.t. Piasek ze złoża posiada średnie uziarnienie 2,5 mm.

W granicach gminy możliwe jest również udokumentowanie innych lokalnych obszarów piasków i torfy wstępnie rozpoznanych w minionych latach, mogących mieć znaczenie lokalne.

2.3.4. Warunki wodne

- **wody powierzchniowe**

Pod względem hydrograficznym teren gminy Oksa w całości położony jest w dorzeczu Nidy, będącej lewobrzeżnym dopływem Wisły. Bezpośrednio znajduje się w zlewni rzeki Białej Nidy stanowiącej źródłowy odcinek Nidy. Obszar odwadniany jest zarówno przez Białą Nidę jak i jej dopływy, z których największym na terenie gminy jest rzeka Lipnica. Wododział pomiędzy Białą Nidą a Lipnicą biegnie centralną częścią gminy, przez wniesienia i płaskowyże, przecinające gminę na kierunku północny zachód – południowy wschód. Rzeka Biała Nida wyznacza południową i wschodnią granicę gminy Oksa, a rzeka Lipnica wyznacza północno – zachodnią granicę gminy.

Teren gminy pokryty jest liczną siecią rzek i cieków, biorących początek w obszarach źródłiskowych zlokalizowanych w granicach gminy i w jej otoczeniu, jak i siecią kanałów melioracyjnych w dolinach rzek.

Długość Nidy łącznie z Białą Nidą wynosi 151,0 km, a powierzchnia dorzecza 3 862 km². Nida docelowy charakter osiąga od połączenia Białej Nidy i Czarnej Nidy w miejscowości Żerniki gmina Sobków. W najwęższym miejscu koryto Nidy ma szerokość 6,0 m. W najszerszym punkcie, w okolicach Motkowic – 79,0 m. Głębokość rzeki waha się od 0,4 do 2,6 m. Jest to jedna z najcieplejszych polskich rzek. Temperatura wody w lecie dochodzi do 27°C.

Biała Nida, stanowiąca źródłowy odcinek Nidy, ma długość 52,4 km a jej zlewnia ma powierzchnię 1029,4 km² Rzeka Nida jest typową rzeką niziną, płynącą na piaszczystym

podłożu po szerokiej terasie zalewowej pokrytej łąkami. Najbardziej charakterystyczną cechą Białej i Czarnej Nidy oraz Nidy jest ich naturalny układ hydrologiczny, a najważniejszym elementem jest meandrowanie rzeki z licznymi zakolami i starorzeczami.

Na terenie gminy Oksa do Nidy wpływają następujące dopływy:

- lewy dopływ – potok Rzeszówek, ze źródłem w Kolonii Ogarskiej (w gminie Oksa), uchodzącym do Nidy na granicy między sołectwa Rzeszówek i Oksa,
- prawy dopływ – rzeka Kwilinka (Filanka), ze źródłem w Chlewicach (w gminie Moskorzew), uchodzącym do Nidy między sołectwami Oksa i Popowice,
- lewy dopływ – ciek ze źródłem w Węgleszynie (w gminie Oksa), uchodzącym do Nidy między sołectwami Oksa i Popowice,
- lewy dopływ – ciek ze źródłem w Gawronach (w gminie Oksa), uchodzącym do Nidy na terenie Dzierążni.

Nida, zgodnie z danymi publikowanymi w „Stanie środowiska w woj. świętokrzyskim w latach 2011 – 2012. Raport” prowadzi wody o umiarkowanym stanie/potencjale ekologicznym.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) rzeki Białej Nidy (źródłowego odcinka Nidy) – Nida od Strugi Dąbie do Hutki: Kod PLRW2000921631 – badane były w punkcie pomiarowo – kontrolnym w Mniszku. Sprawdzane były wyłącznie pod względem elementów biologicznych i wykazują III klasę – potencjał ekologiczny umiarkowany, ze względu na silnie zmienione jednolite części wód (jcw).

Jednolite części wód powierzchniowych rzeki Białej Nidy (źródłowego odcinka Nidy) – Nida od Hutki do Czarnej Nidy: Kod PLRW2000921639 – badane w punkcie pomiarowo – kontrolnym Żerniki wykazują III klasę pod względem elementów biologicznych, I klasę pod względem elementów hydromorfologicznych, II klasę pod względem elementów fizykochemicznych. Wody tej JCWP rzeki Nidy wykazują dobry stan chemiczny o niskim poziomie ufności, jednak nie spełniają wymogów dla obszarów ochronnych. JCWP wykazują umiarkowany stan ekologiczny. Ogólny stan JCWP rzeki Nidy (od Hutki do Czarnej Nidy) jest zły.

Jednolite części wód powierzchniowych Nidy od Cieku od Korytnicy do ujścia – Kod PLRW20001021699 – badane w punkcie pomiarowo – kontrolnym Nowy Korczyn wykazują III klasę pod względem elementów biologicznych, II klasę pod względem elementów hydromorfologicznych, II klasę pod względem elementów fizykochemicznych. Wody tej JCWP rzeki Nidy wykazują dobry stan chemiczny o niskim poziomie ufności, wody te nie

spełniają wymogów dla obszarów ochronnych. Wody tej części Nidy posiadają silnie zmienione JCWP. Ogólny stan JCWP rzeki Nidy (od Cieku od Korytnicy do ujścia) jest zły.

Rzeka Lipnica zaczyna swój bieg w źródłisku zlokalizowanym na granicy Ludwinowa i Kozłowa na terenie gminy Małogoszcz. Rzeka Lipnica nie była badana pod względem potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Na terenie gminy Oksa do Lipnicy wpływają następujące większe dopływy:

- prawy dopływ – ciek ze źródłem w Dołowatce (w gminie Włoszczowa),
- prawy dopływ – ciek ze źródłem w Przygradowie (w gminie Włoszczowa),
- prawy dopływ – ciek ze źródłem w Lipnie (w gminie Oksa),
- prawy dopływ – ciek ze źródłem w Zakrzowie (w gminie Oksa),
- lewy dopływ – ciek ze źródłem w Dziadówkach (w gminie Małogoszcz),
- lewy dopływ – ciek ze źródłem w Wiśniczu (w gminie Małogoszcz),
- lewy dopływ – ciek ze źródłem w Lesie Jawor na terenie wsi Góry Lasochowskie (w gminie Małogoszcz).

- **ochrona przed powodzią**

W granicach terenu gminy **nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią**, o prawdopodobieństwie wystąpienia Q 1,0 % od rzeki Nidy.

W celu zapobieżenia małym, lokalnym podtopieniom, możliwym po intensywne opadach, należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych zarówno na terenach rolnych, jak i wzdłuż dróg tak, aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać o ich częstą konserwację poprzez bieżące ich wykaszanie, zabezpieczenie skarp oraz ich udrażnianie.

- **retencja wodna**

Magazynowanie wody w zbiornikach o pojemności do 5,0 mln m³, stawach rybnych, oczkach wodnych, a także w dolinach rzecznych, starorzeczach oraz korytach rzek i rowów wyposażonych w urządzenia piętrzące, zaliczone jest do małej retencji wodnej.

Obszar gminy Oksa odznacza się szczególnym bogactwem zbiorników wodnych, stanowiących zarówno duże gospodarstwa rybackie, małe stawy rybne jak i niewielkie oczka wodne. Największe istniejące stawy rybne, zgrupowane w 11 obiektach retencyjnych, zostały zaliczone do urządzeń i obiektów retencjonowania wód powierzchniowych uwzględnionych w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”. Stawy te zostały zestawione w

tabeli nr 3. Pozostałe małe stawy rybne, zinwentaryzowane na terenie gminy, pełnią uzupełniającą funkcję retencyjną i zostały zestawione w tabeli nr 4.

Tabela 3.

Region wodny Górnej Wisły – zlewnia Nidy. Istniejące stawy rybne zaliczone do urządzeń i obiektów retencjonowania wód powierzchniowych uwzględnionych w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”.

Nr obiektu	Nazwa Obiektu	Ciek zasilający zlewnia III	Nr pozwolenia wodnoprawnego	Data ważności	Pow. zalewu [ha]	Pojemność stawów [tys m ³]	Funkcje użytkowe
Is/II/N-6	Oksa – Pawężów	Struga Rzeszówek	ORŚiL.IV-6223/30/01 27.07.2001 r	31.12.2012r	17,58	158,2	Stawy hodowlane
Is/II/N-7	Rzeszówek	Struga Rzeszówek km 2+900	ORŚiL.IV-6223/3/01 31.01.2001 r	31.12.2012r	31,45	283,1	Stawy hodowlane
Is/II/N-8	Oksa	Biała Nida	RSP Oksa Stare pozwolenie	–	41,5	373,5	Stawy hodowlane
Is/II/N-9	Węgleszyn	Piętrzenie w stawie	OS.I-6210/96/97 1997.01.13	31.12.2011r	1,98	17,8	Stawy hodowlane
Is/II/N-10	Tyniec - Dzierążnia	Ciek od Węgleszyna	OS.I-6210//170/96 1996.09.18	31.12.2006r	2,06	18,5	Stawy hodowlane
Is/II/N-11	Rzeszówek	Struga Rzeszówek km 3+800	OSRiL.IV-6210/33/99 2000.02.11	31.12.2010r	1,30	11,7	Stawy hodowlane
Is/II/N-12	Rzeszówek	Struga Rzeszówek km 3+918	OSRiL.IV-6223/10/02 2002.10.07	31.12.2015r	2,30	20,7	Stawy hodowlane
Is/II/N-13	Oksa	źródła	OS.I-6210//217/95 1995.10.10	31.12.2020r	2,54	22,9	Stawy hodowlane
Is/II/N-14	Oksa	źródła	OS.I-6210//218/95 1995.10.10	31.12.2020r	1,46	13,1	Stawy hodowlane
Is/II/N-26	Lipno	Lipnica	ROŚ - IX-6210/100/98 11.05.1998 r	31.12.2018r	22,56+ 11,74+ 3,90= 38,20	343,8	Stawy hodowlane
Is/II/N-27	Zakrzów Zalesie	Lipnica km 12+137	ORŚiL.IV-6223/16/04 2004.07.20 r	31.12.2014r	1,4	14,0	MEW

Tabela 4.

Region wodny Górnej Wisły – zlewnia Nidy. Istniejące małe stawy rybne pełniące uzupełniającą funkcję retencyjną, zinventaryzowane na terenie gminy przez autorów „Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”.

Nr	Lokalizacja Obiektu	Ciek zasilający zlewnia III	Nr pozwolenia wodnoprawnego	Data ważności	Powierzchn. zalewu [ha]
1	Oksa	Źródła	OS.1-6210/71/96 z dnia 1996.04.03	31.12.2020r	0,63
2	Węgleszyn	Piętrzenie w stawie	OS.1-6210/47/96 z dnia 1996.02.21	31.12.2012r	0,28
3	Węgleszyn	Piętrzenie w stawie	OS.1-6210/47/96 z dnia 1996.02.21	31.12.2012r	0,28
4	Węgleszyn-Dębina	Piętrzenie w stawie	OS.1-6210/220/96 z dnia 1996.11.21	31.12.2012r	0,30
5	Zakrzów	Spyływ powierzchniowy	OS.1-6210/24/96 z dnia 1996.02.21	31.12.2011r	0,32
6	Oksa	Biała Nida Doprowadzalnik A km 0+175	OSRiLIV-6223/5/00 z dnia 2000.10.05	31.12.2010r	0,09
7	Tyniec-Dzierążnia	Ciek od Węgleszyna	OS .1-6210//171/96 z dnia 1996.09.18	31.12.2006r	0,90
8	Tyniec-Dzierążnia	Ciek od Węgleszyna	OSRiL ,IV-6223/3/00 z dnia 2000.02.28	31.12.2010r	0,38
9	Popowice	Źródła	OSRiL ,IV-6223/2/01 z dnia 2001.03.01	31.12.2010r	0,47
10	Węgleszyn	Piętrzenie w stawie	OSRiL.IV-6210/10/03 z dnia 2003.07.25	31.12.2013r	0,06
11	Węgleszyn	Piętrzenie w stawie	OS.I-6210//172/97 z dnia 1997.10.01	31.12.2014r	0,18
12	Węgleszyn	Piętrzenie w stawie	OS.I-6210//170/97 z dnia 1997.10.01	31.12.2014r	0,15
13	Oksa Kresy	Źródła	OSRiL.IV-6223/1/01 z dnia 2001.03.01	31.12.2020r	0,60

Priorytety programu małej retencji województwa świętokrzyskiego

Nadrzędnym celem programu małej retencji jest:

- zwiększenie retencji wód powierzchniowych województwa,
- zwiększenie retencji glebowej,
- poprawy warunków wodnych na obszarach wymagających specjalnej ochrony.

W zakresie zwiększenia retencji wód powierzchniowych działania te mogą zostać osiągnięte poprzez następujące formy magazynowania wody:

- budowę zbiorników małej retencji głównie z funkcjami wielozadaniowymi,
- odbudowę istniejących zbiorników małej retencji ze zwiększeniem ich pojemności,
- odbudowę istniejących urządzeń piętrzących na rzekach w celu zwiększenia retencji korytowej,

- budowę i odbudowę stawów rybnych.

W zakresie zwiększenia retencji glebowej działania mogą być osiągnięte poprzez:

- zalesienie gleb słabej bonitacji,
- stosowanie zabiegów agromelioracyjnych sprzyjających magazynowaniu wody w profilu glebowym,
- ochrona i odtwarzanie mokradeł,
- odbudowę urządzeń nawadniających na kompleksach łąkowych.

W zakresie poprawy warunków wodnych na obszarach wymagających specjalnej ochrony działania winny pójść w następujących kierunkach:

- odtworzenia naturalnych korycisk rzek i starorzeczy,
- odtworzenia mokradeł, torfowisk oraz lasów łągowych,
- odtwarzanie naturalnych walorów środowiska przyrodniczego, urozmaicenie krajobrazu, tworzenie warunków dla rozwoju flory i fauny.
- ochronę bioróżnorodności rzek i cieków.

Zbiorniki umożliwiają zmagazynowanie części odpływających wód w okresach ich nadmiaru oraz wykorzystanie nagromadzonej wody w okresach suszy. Jest to równoznaczne ze zwiększeniem zasobów wodnych i poprawą struktury bilansu wodnego.

Ponadto zbiorniki w zagospodarowaniu ogólnym gminy mogą być wykorzystane do pełnienia funkcji rekreacyjnej.

- **wody podziemne**

Wody podziemne występujące na terenie gminy, można podzielić na płytkie wody czwartorzędowe i wgłębne wody mezozoiczne.

Wody czwartorzędowe zalegają głównie w dnach dolin rzecznych, gdzie utrzymują się w piaszczystych utworach plejstocenu i holocenu. Występują one na głębokości od 0 do 3,5 m p.p.t. Zwierciadło tych wód ma charakter swobodny. Na obszarze wyżynnym wody te związane są głównie z bezodpływowymi zagłębieniami terenu, gdzie gromadzą się w piaskach podścielonych glinami. Mogą one pojawiać się miejscowo już 1 – 2 m p.p.t. jak i na głębokości od 2 do kilkunastu m p.p.t. Wody te mają charakter głównie wód zawieszonych i nie wykazują gospodarczego znaczenia przy zaopatrywaniu ludności w wodę.

Obszar całej gminy Oksa położony jest w granicach **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 „Niecka Miechowska SE”**, posiadającego dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną decyzją znak: DG kdh/BJ/489-6227/99 Ministra Ochrony

Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzją z dnia 14 lipca 1999r. Dokumentacja zawiera ustalenia warunków hydrogeologicznych zbiornika, określa jego granice i wyznacza propozycję stref ochronnych zbiornika. Zbiornik o powierzchni 2 975 km² i zasobach dyspozycyjnych 437 962 m³/dobę, ma charakter szczelinowo – porowy i szczelinowo – krasowy w formacji górnokredowej. Badania prowadzone na przestrzeni lat 2010 – 2012 wykazują niezmiennie III klasę jakości wód, ze względu na przekroczenie stężeń O₂ i Ca, jest to zadawalająca jakość wód.

Obszary ochronny GZWP 409 będą ustanawiane na mocy rozporządzenia dyrektora RZGW w Krakowie. Większość obszaru gminy, za wyjątkiem niewielkiego, wschodniego fragmentu gminy, mieszczącego się w granicach sołectwa Nowe Kanice, znajduje się w proponowanym (przez autorów dokumentacji hydrogeologicznej) obszarze ochrony zbiornika o powierzchni 2 404 km², w tym 2 379 km² znajduje się na obszarze występowania zbiornika, a pozostała część w jego otoczeniu.

Złagodzenie rygorów ochrony zbiornika występuje również w okolicach miejscowości Oksa, na której fragmencie autorzy dokumentacji wyznaczyli rejon (B/1 na rysunku), w którym pionowe przesiąkanie zanieczyszczeń do poziomu kredowego jest większe lub równe 25 lat. W rejonie tym może zostać dopuszczona lokalizacja obiektów o ograniczonym zasięgu oddziaływania na wody podziemne.

Obszar ochronny całego GZWP Nr 409 „**Niecka Miechowska SE**” został podzielony na rejony „A”, „B”, „C” i „D” w zależności od sposobu zagospodarowania.

Na terenie gminy występuje obszar „B” – uprawy rolne wraz z terenami zabudowy wiejskiej i obszar „C” – obszary leśne, dla których proponuje się następujące formy ochrony:

- **w obszarze „B”**: zakaz lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności wysypisk odpadów i wylewisk niezabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża, budowy rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przeładunków i dystrybucji substancji ropopochodnych; kontrola intensywnej produkcji rolniczej, ograniczenie bezściółowej hodowli zwierząt; likwidacja dzikich wysypisk odpadów, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; stosowanie środków ochrony roślin o okresie połowicznego rozpadu w glebie, krótszym niż 6 miesięcy; zlikwidowanie punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych;
- **w obszarze „C”**: zachowanie istniejącego stanu zagospodarowania; zakaz lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, mogących pogorszyć stan środowiska; badanie oddziaływania na wody podziemne środków ochrony

stosowanych przy nawożeniu lasów, konieczność użycia środków o okresie połowicznego rozpadu krótszy niż 6 miesięcy.

Obszar gminy Oksa od strony północno-zachodniej graniczy z **Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych „Niecka Miechowska NW” Nr 408**, o powierzchni 3 194 km², dla którego została opracowana dokumentacja hydrogeologiczna zatwierdzona decyzją znak: DG kdh/BJ/489-6247/99 Ministra Środowiska z dnia 27.12.1999 r.

Głównym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, a w miarę możliwości przywrócenie i zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników oraz zachowanie naturalnej funkcji tych wód w ekosystemie.

2.3.5. Gleby

- **typy gleb i ich charakterystyka**

W rejonizacji glebowo-rolniczej województwa świętokrzyskiego gmina Oksa zakwalifikowana jest do regionu, charakteryzującego się dość zróżnicowaną jakością gleb: R II, R IIIa i R IIIb - najlepsze klasy gruntów (bonitacyjne) występujące z dala od terenów lasów; R IVa i R IVb - średniej jakości klasy bonitacyjne; R V i RVI - korzystne dla rozwoju budownictwa i gleby hydrogeniczne występujące głównie w dolinach rzecznych oraz lokalnych obniżeniach terenu powstałe w warunkach nadmiernego uwilgotnienia przy współdziałaniu roślinności hydrofilowej.

Obszar gminy Oksa, zgodnie z rejonizacją rolniczo – glebową, położony jest w regionie włoszczowsko-jędrzejowskim, który charakteryzuje się wysokim stopniem lesistości i mało korzystnymi dla rozwoju rolnictwa warunkami przyrodniczymi. Ogólna powierzchnia gruntów gminy Oksa wynosi 9 065 ha. Najwięcej gruntów, aż około 60 % powierzchni gminy, użytkowanych jest jako grunty orne, 20 % powierzchni gminy stanowią kompleksy leśne, a 15 % powierzchni gminy stanowią użytki zielone.

Po względem genetycznym występują tu gleby mało zróżnicowane, w większości wykształcone na utworach pochodzenia wodnolodowcowego i lodowcowego, stanowiącego gleby **bielicowe**, **brunatne** i **mady** o zaburzonych stosunkach wodnych – podtapiane. Dominują one na 60 % użytków rolnych gminy Oksa.

Na utworach kredowych osadów węglanowych w obrębie wzniesień w środkowej i wschodniej części gminy wykształciły się **rędziny**.

Ze względu na rozbudowywaną sieć dolin, na terenie gminy duże znaczenie posiadają gleby związane z akumulacją rzeczną. Reprezentują je gleby hydrogeniczne: bagienne tj. **torfy** i pobagienne **murszowe** i **murszowate**. Ich powstanie w dolinach rzecznych było możliwe m. in. dzięki stałemu lub okresowemu uwilgotnieniu terenu. W dolinach rzek i cieków wodnych wykształciły się również gleby napływowe reprezentowane przez **mady**, które są efektem akumulacji wodnej namulów, towarzyszących częstym zalewom.

Pod względem genetycznym w gminie występują gleby: **brunatne wylugowane** (Bw), **brunatne kwaśne** (Bk), **brunatne** (B), **brunatne deluwialne** (Bd), **bielice** i **pseudobielice – płowe** (A), **rędziny brunatne** (Rb), **czarne ziemie** (D), **mady** (F), **murszowe** (M), **torfowo-murszowe** (Etm), **torfowe** (Tn).

Gleby brunatne wytworzyły się pod wpływem lasów liściastych lub mieszanych z różnych skał macierzystych zasobnych w wapń, w klimacie umiarkowanym wilgotnym. Nie ulegają zakwaszeniu na skutek intensywnego obiegu biologicznego pierwiastków zasadowych. Brunatna barwa gleb pochodzi od związków żelaza i brunatnych związków próchnicznych, które powlekają ziarna glebowe. Są one dość żyzne i zasobne w próchnicę (zawartość do 3-4%).

Gleby brunatne właściwe – charakteryzują się odczynem obojętnym lub słabo alkalicznym. Struktura poziomą próchniczną jest wyraźnie wykształcona i w znacznym procencie wodoodporna, co stwarza korzystne warunki dla rozwoju systemu korzeniowego roślin.

Gleby brunatne wylugowane mają główne cechy charakterystyczne dla gleb brunatnych typowych. Różnią się od nich brakiem CaCO₃ w profilu do głębokości 1,0 m, słabym przemieszczaniem wolnego żelaza i glinu, a niekiedy frakcji ilastej. Na niżu gleby te tworzą siedliska lasów liściastych i mieszanych, głównie grądów niskich, a w górach – siedliska buczyn karpackich i sudeckich.

Gleby brunatne kwaśne powstały ze skał kwaśnych, ubogich w zasady (piaskowce, niewęglanowe ility). Nie zawierają węglanów w całym profilu. Mają odczyn od silnie kwaśnego do kwaśnego.

Gleby brunatne deluwialne powstają w obniżeniach terenu. Gleby te powstały z osadów wymytych ze zboczy wzniesień i odłożonych u ich podnóży. Wykazują wyraźne warstwowanie w profilu. Ich odczyn jest zmienny, mają zróżnicowane uziarnienie i na ogół są bezszkieletowe.

Wartość gospodarcza gleb deluwialnych zależy od typu skały macierzystej i zespołu czynników glebotwórczych.

Gleby bielcowe rozwinęły się na piaskach pradolin, sandrów i wydm śródlądowych w procesie bielcowania. Charakterystyczną cechą gleb bielcowych jest białawy górny poziom gleby ubogi w próchnicę, zwany poziomem wymywania. Powstał on na skutek wyflukiwania i rozpuszczania substancji glebowych przez kwasy humusowe, powstałe w próchnicy (głównie - kwasy fulwowe). Niżej znajduje się ciemniejszy poziom wymywania, w którym są osadzone składniki wymyte z poziomu wyższego: związki żelaza oraz próchnica. Charakteryzują się bardzo kwaśnym odczynem oraz małą zawartością próchnicy. Posiadają bardzo mało wilgoci.

Gleby pseudobielcowe wytworzone z piasków słabogliniastych na glinie, wapieniu lub piasku luźnym. W zależności od położenia i skały macierzystej, są za suche lub za mokre i w większości posiadają niską wartość użytkową. Gleby te są wrażliwe na poziom kultury rolnej.

Rędziny wytworzone z utworów jurajskich są glebami płytkimi, zawierającymi znaczną część okruchów skalnych na powierzchni. Zawartość próchnicy w glebie nie przekracza 3%. W szczelinach skalnych może występować plejstocenska odwapniona zwietrzelina typu terra fusca, świadcząca o tworzeniu się tych gleb w innych niż dzisiejsze warunkach klimatycznych. Rędziny jurajskie użytkowane rolniczo oceniane są jako gleby o niskiej i średniej jakości. Z utworów jurajskich tworzą się najczęściej rędziny inicjalne, właściwe i brunatne, czyste lub mieszane z domieszką materiału plejstocenskigo. Barwa poziomów próchnicznych rędzin waha się w szerokich granicach – od szarobiałej do czarnej.

Rędziny brunatne powstają z twardych i krystalicznych wapieni, dolomitów i wapieni marglistych, zawierających znaczną ilość domieszek kwarcowych. Gleby te zawierają dużą domieszkę odłamków skalnych wapiennych. Mają strukturę warstwową. Wierzchnia część jest szarobrunatna o odczynie obojętnym lub lekko kwaśnym i zawartość próchnicy poniżej 3 %. Poziom dolny ma barwę żółtobrunatną odczyn obojętny i zawartość próchnicy poniżej 5 %. Jest to początkowy poziom brunatnienia, zawiera związki żelaza. Czasem, oprócz zwietrzliny współczesnej rędziny brunatne zawierają w wierzchnich warstwach i w szczelinach skały zwietrzelinę plejstocenską typu terra fusca i starszą trzeciorzędową – terra rossa.

Czarne ziemie właściwe są wyjątkowo żyzne, występują w obniżeniach pradolinnych, w nieckach pojeziornych, w terenach niskich i podmokłych o utrudnionym odpływie wody. Podłożem skalnym są utwory zasobne w węglany, to jest mułki, margle z wapnem jeziornym, piaski rzeczne i wodno-lodowcowe głębokie i podścielone gliną ciężką oraz iłem. Czarne ziemie posiadają ciemnoszary lub czarny poziom mineralno-próchniczny miąższości, co najmniej 30 cm. Pod nim występuje warstwa związana z procesami glejowymi. Plamy rdzawe, popielate, sine, zielonkawe lub jednolite wymienione barwy, wskazujące na nadmiar

uwilgotnienia i procesy glejowe, występują w profilu. Są to gleby o odczynie lekko kwaśnym, obojętnym i zasadowym.

Czarne ziemie zdegradowane (szare) Występują na terenach dawno i dość intensywnie odwodnionych, gdzie na skutek długotrwałej mineralizacji zawartość materii organicznej w poziomie próchnicznym znacznie się zmniejszyła. Mają odczyn słabo kwaśny oraz niskie wysycenie zasadami kompleksu sorpcyjnego. Czarne ziemie zdegradowane występują często w formie gleb o luźniejszym składzie granulometrycznym, są wtedy podatne na przesuszenie i procesy mineralizacji próchnicy.

Mady to gleby położone w zalewowej dolinie rzeki lub potoku. Mady rzeczne powstały z aluwii rzecznych ziemistych i szkieletowych. W morfologii mad zaznacza się wyraźne warstwowanie profili, powodowane nanoszeniem kolejnych warstw aluwii przez płynące wody. Stabilizacja koryta rzeki sprzyja wytwarzaniu się poziomów próchnicznych i sukcesji roślin. Mady rzeczne inicjalne występują w terenach bezpośrednio przyległych do rzek i potoków i narażonych na niszcząco-budującą działalność wód płynących. Mady rzeczne brunatne występują w najbardziej stabilnej części doliny zbudowanej z aluwii i są glebami bardzo żyznymi.

Gleby torfowe są bagiennymi glebami inicjalnymi (początkowego etapu rozwoju). Powstają z masy torfowej wytworzonej w procesie długotrwałego odkładania się i niepełnego rozkładu szczątków obumarłej roślinności bagiennej w środowisku nasyconym wodą, przy ograniczonym dostępie powietrza. Gleby te charakteryzują się dużym nawodnieniem. Poziom wód gruntowych utrzymuje się na poziomie darni lub też torfowisko okresowo podlega zalewom.

Gleby torfowo – murszowe powstają na skutek odwadniania gleb organicznych z rzędu bagiennych. W miarę postępowania procesu murszenia pojawiają się zmiany strukturalne w warstwie korzeniowej gleby organicznej i wykształcają się charakterystyczne poziomy murszowe: darniowy (zawiera przeważającą masę korzeni, i małe ziarenka murszu), poddarniowy (zawartością murszu o kaszkowatej nieregularnej strukturze), przejściowy (zaawansowanego procesu, mursz luźny, proces trwał kilkanaście lat). Bezpośrednio pod poziomem murszu znajduje się torf o włóknistej, gąbczastej lub amorficznej budowie nasycony wodą.

Gleby murszowe powstały z odwodnionych torfów na terenach bagiennych w warunkach zmiennej wilgotności i zmiennego przewietrzenia. Są zasobne w substancję organiczną. W przypowierzchniowej części tych gleb występuje, co najmniej trzydziestocentymetrowa warstwa brunatnoczarnego poziomu murszowego zawierającego

powyżej 20% substancji organicznej, przechodzącego poniżej w warstwę torfu lub w poziom gruntowo-glejowy. Łatwo ulegają rozpyleniu. Istotną cechą gleb murszowych jest występowanie rozwijającego się procesu murszowego, powodującego zmiany struktury masy organicznej.

- **Przydatność rolnicza gleb**

Na obszarze gminy Oksa występują **grunty orne** zaliczane są do poniższych kompleksów rolniczej przydatności, uszeregowanych zgodnie z zajmowaną powierzchnią, określoną i wyznaczoną na mapach glebowo-rolniczych obszaru gminy Oksa:

- kompleks 6 – **żytni słaby**, zajmuje około 29 % powierzchni gruntów ornych, występuje płatami różnej wielkości we wszystkich wsiach gminy. W klasyfikacji bonitacyjnej gruntów ornych skupia gleby IVb i V klasy – gleby bielcowe, płowe, brunatne wylugowane i brunatne kwaśne, sporadycznie gleby murszowate i mady.
- kompleks 7 – **żytnio-lubinowy**, bardzo słaby (żytni), zajmuje około 25 % powierzchni gruntów ornych. Kompleks ten występuje w południowo-zachodniej i północnej, wschodniej i południowo-wschodniej części badanej gminy. Należą tu gleby wytworzone z piasków luźnych i słabogliniastych płytkich często o niewykształconym profilu. Charakteryzują się nadmierną przepuszczalnością, przewiewnością i słabym podsiąklkiem - gleby: bielcowe, brunatne kwaśne.
- kompleks 2 – **pszenny dobry**, zajmuje około 16 % i na terenie badanej gminy występuje wzdłuż linii zbliżonej do łuku na odcinku Popowice, Oksa, Boguszów, Lipno, Węgleszyn, Tyniec. Należą tu gleby wytworzone z różnych utworów glebowych, ale zawsze wzbogaconych we frakcje ilaste i pyłowe. Gleby należące do tego kompleksu odznaczają się dobrymi stosunkami powietrznowodnymi, zasobnością w materię organiczną i składniki pokarmowe. Są to gleby łatwe w uprawie, stanowiące siedliska dla wielu roślin uprawnych. W skład kompleksu wchodzi gleby brunatne właściwe.
- kompleks 5 – **żytni dobry**, zajmują jedynie nieco ponad 12 % całości gruntów ornych. Gleby tego kompleksu występują na terenie wsi: Lipno, Węgleszyn, Oksa i nie tworzą zwartych powierzchni. W klasyfikacji bonitacyjnej użytkowania gleb ornych zaliczane są one do IVa i IVb klasy. Należą tu gleby o składzie mechanicznym piasków gliniastych mocnych i piasków gliniastych lekkich zalegających na glinach. Są to gleby wrażliwe na niedobór wilgoci w okresie wegetacyjnym i słabo urodzajne - gleby: płowe, brunatne wylugowane i kwaśne, żyźniejsze mady .

- kompleks 3 – **pszenny wadliwy**, występuje, na terenie sołectwa Lipno, Węgleszyn i Popowice. Gleby należące do tego typu są zasobne w węglan wapnia (rędziny), są niezdolne do magazynowania większej ilości wody. Przy dobrej gospodarce agrarnej ich klasa bonitacyjna może osiągać wartość III, rzadziej IV a.
- kompleks 9 – **zbożowo-pastewny słaby**, występuje trzema płatami o różnej wielkości na terenie sołectw Rzeszówek, Zakrzów i Lipno. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby te należą do IVb, V i VI klasy. Kompleks ten obejmuje gleby lekkie, wytworzone z piasków całkowitych i niecałkowitych, które są okresowo nadmiernie uwilgotnione - gleby: bielcowe, brunatne wyługowane i brunatne kwaśne oraz gleby murszowate i torfowo-murszowe. Ich przydatność rolniczą z uwagi na mało urodzajne gleby oraz na stałe zalewanie wodami wezbraniowymi rzek i cieków jest niewielka. Gleby te użytkowane są głównie jako łąki jedno-, rzadziej dwukośne.
- kompleks 4 – **żytni bardzo dobry** (pszenno-żytni), występuje w sołectwach: Oksa, Węgleszyn. Należą tu gleby wytworzone z utworów piaszczystych, gliniastych i pyłowych. Odznaczają się dobrymi stosunkami powietrznowodnymi, zadawalającą zawartością materii organicznej. Są to gleby łatwe w uprawie, a przy odpowiednim nawożeniu urodzajne. Stosując właściwe zabiegi agrarne, gleby te można utrzymywać w wysokiej kulturze i uprawiać na nich wiele wymagających roślin uprawnych. W skład kompleksu wchodzi następujące gleby gminy: płowe, brunatne właściwe, brunatne kwaśne, brunatne wyługowane oraz oglejone wytworzone na glinach.
- kompleks 8 – **zbożowo-pastewny mocny**, gleby tego kompleksu występują płatami głównie na zachodzie gminy, w okolicach Oksy i Rzeszówka. Zwykle zajmują tereny równinne o słabym odpływie wód lub zagłębieniach bezodpływowe. Pod względem bonitacyjnym gleby tego kompleksu zaliczane są do III b, IVa i IVb klasy. Należą tu gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich, gliniastych mocnych, pyłów zwykłych i glin. Są to gleby mało zasobne w próchnicę i składniki mineralne wymagające nawożenia organicznego i mineralnego. Odznaczają się wadliwymi stosunkami wodnymi – zwykle stając się nadmiernie wilgotnymi w czasie długotrwałych opadów atmosferycznych. Na glebach tych uprawia się pszenicę, buraki pastewne, koniczynę i rośliny o dużym zapotrzebowaniu na wodę. W skład tego kompleksu wchodzi gleby: płowe, brunatne wyługowane i kwaśne oraz czarne ziemie.
- kompleks 1 – **pszenny bardzo dobry**, występuje punktowo w sołectwach Lipno i Popowice, posiada klasę bonitacyjną I i II. Gleby te zostały wykształcone na utworach

torfowych lekko zapiaszczonych marglami i gezami kredowymi. Urodzajny, predysponowany do uprawy ornej.

Występujące na terenie gminy Oksa **użytki zielone** zaliczane są do dwóch kompleksów rolniczej przydatności:

- kompleks 2z – **średniego**, predysponowany do użytku dwukośnego, łąkowego, wymaga melioracji. Posiada klasę bonitacyjną IV. Występuje w dolinie zalewowej Lipnicy i Białej Nidy. Tworzą go gleby pseudobielicowe, brunatne, deluwialne, torfy niskie i mady.
- kompleks 3z – **słabego i bardzo słabego**, predysponowany do użytku jednokośnego, łąkowego, wymaga melioracji. Posiada klasę bonitacyjną V i VI. Występuje w dolinie zalewowej Lipnicy i na południe od Tyńca. Występuje głównie na glebach torfowych, murszowych i murszowatych. Mniejsze enklawy stanowią czarne ziemie właściwe i zdegradowane oraz gleby brunatne kwaśne.

• Degradacja gleb

Degradacja gleb w granicach gminy Oksa, spowodowana jest wieloma czynnikami. Najważniejszym zagrożeniem jest powierzchniowa erozja wodna, powodująca zmywanie gleby ze zboczy i osadzanie się jej u podnóża stoków. Nasilenie zjawisk erozyjnych uzależnione jest od następujących czynników:

- wielkości i natężenia opadów atmosferycznych, spływów roztopowych,
- rodzaju i kładu granulometrycznego gleb (największa podatność piasków luźnych i gleb z kompleksów 3 i 6),
- nachylenie i długości zbocza (spadki powyżej 8% – zagrożenie silne).

W celu zahamowaniu procesów degradacji gleb należy prowadzić zabiegi agrotechniczne tj.: orka pługiem odwracalnym, zmianowanie przeciweozyjne roślin lub trwałe zadarnienie. Tereny podlegające silnej erozji powinny zostać objęte melioracjami przeciweozyjnymi, przy czym najbardziej zagrożone partie krawędziowe tych obszarów należy zalesić lub zakrzewić.

Kolejnym ważnym zagadnieniem degradacji gleb jest ich zanieczyszczenie. Na obszarze powiatu jędrzejowskiego, zgodnie ze „Stanie środowiska w woj. świętokrzyskim w latach 2011 – 2012. Raport” badania jakości gleb prowadzone były w jednym punkcie o Nr 57 zlokalizowanym w Olszówce Nowej na terenie gminy Wodzisław. Badania prowadzone na przestrzeni ostatnich 15 lat nie wykazały istotnych zmian w porównaniu ze stanem

wyjściowym. Nie obniżyły się zdolności gleb do pełnienia funkcji użytkowych. Nie zaobserwowano trendu gromadzenia się metali ciężkich tj. Cd, Cu, Cr, Ni, Pb, Zn w glebach. Odnotowane zawartości tych metali były dużo niższe niż dopuszczalne wartości progowe.

2.3.6. Szata roślinna i świat zwierząt

Szata roślinna obszaru gminy Oksa została zinwentaryzowana przez zespół ekspertów kierowanych przez dr Alojzego Przemyskiego, w ramach badań terenowych, przeprowadzonych w 2008 r., do opracowania „Inwentaryzacji Przyrodniczej Gmin Województwa Świętokrzyskiego. Gmina Oksa”.

a) flora roślin naczyniowych

Ogólna liczba gatunków roślin naczyniowych stwierdzonych na terenie gminy Oksa, wynosi 675 taksonów w tym 663 gatunki trwale zdomowione i 12 ergazjofitów, czyli roślin sadzonych, utrzymujących się samodzielnie i przejściowo dziczejących z uprawy. Wśród nich mamy 14 gatunków roślin zarodnikowych (skrzypy, widłaki, paprocie), 6 roślin z grupy nagonasiennej oraz 655 roślin okrytonasiennych, z czego 517 przypada na dwuliścienne i 138 na jednoliścienne. Biorąc pod uwagę wielkość powierzchni, na której prowadzone były badania można stwierdzić, że florę analizowanego terenu cechuje nieznaczne bogactwo gatunkowe z kilkoma interesującymi gatunkami, np. *Zannichellia palustris* (zamętnica błotna), *Carex davalliana* (turzyca Davalla), choć jej główny zrąb stanowią rośliny pospolite powszechnie spotykane w różnych typach siedlisk tj. *Polygonum aviculare* (rdest ptasi), *Chenopodium album* (komosa biała), *Capsella bursa-pastoris* (tasznik pospolity). Pod względem systematycznym gatunki te należą do 95 rodzin oraz 343 rodzajów. Najbogatsze w gatunki są rodziny *Asteraceae* (złożone) – 79 gatunków i *Poaceae* (trawy) z 65 gatunkami.

Obszar gminy Oksa obejmuje różnorodne – naturalne, półnaturalne i antropogeniczne typy fitocenozy. Na analizowanym terenie występują 533 rośliny synantropijne (79% analizowanej flory). W tym 62% stanowią gatunki rodzime, a rośliny obcego pochodzenia – antropofity liczą 113 gatunków tj. 17% badanej flory. Na natyfity, czyli rośliny występujące wyłącznie na siedliskach naturalnych i na pół naturalnych przypada 21%. Wśród apofitów przeważają gatunki leśne (105 taksonów); znaczący udział w składzie flory mają również rośliny łąkowe (79 taksonów). Mniejszą rolę odgrywają rośliny związane z ciekami i zbiornikami wodnymi (gatunki wodne, szuwarowe, nadwodne i błotne oraz bagienne), psammofilne, wrzosowisk, trawo- i ziołoroślone.

Najliczniejszą grupę siedliskową na terenie gminy Oksa stanowią rośliny ze zbiorowisk synantropijnych (202 gatunki – 30%), następnie gatunki typowo leśne (167 – 10%), gatunki naturalnych i półnaturalnych siedlisk - miejsc otwartych w tym: łąkowe (95), wodne i nadwodne (55), szuwarowe i bagienne (37), muraw napiaskowych (30), kserotermiczne (32), torfowiskowe (24), wydymowe – psammofilne (15), Pozostałe grupy stanowią gatunki innych siedlisk oraz o szerokiej skali tolerancji ekologicznej.

b) gatunki chronione, rzadkie i zagrożone

Na obszarze gminy Oksa zinwentaryzowano 17 gatunków podlegających prawnej ochronie. Wśród nich 3 objęte są ochroną ścisłą, a 14 podlega ochronie częściowej (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin).

Gatunki objęte ochroną ścisłą:

1. *Arctostaphylos uva-ursi* (mącznica lekarska)
2. *Carex davalliana* (turzyca Davalla)
3. *Cyperus flavescens* (cibora żółta).

Gatunki objęte ochroną częściową w kraju:

1. *Chimaphila umbellata* (pomocnik baldaszkowy)
2. *Dactylorhiza incarnata* (kukułka krwista)
3. *Dactylorhiza maculata* (kukułka plamista)
4. *Dactylorhiza majalis* (kukułka szerokolistna)
5. *Daphne mezereum* (wawrzynek wilczełyko)
6. *Ledum palustre* (bagnio zwyczajne)
7. *Listera ovata* (listera jajowata)
8. *Lycopodium annotinum* (widłak jałowcowaty)
9. *Lycopodium clavatum* (widłak goździsty)
10. *Nasturtium officinale* (rukiew wodna)
11. *Platanthera bifolia* (podkolan biały)
12. *Helichrysum arenarium* (kocanki piaskowe)
13. *Menyanthes trifoliata* (bobrek trójlistkowy)
14. *Nymphaea alba* (grzybienie białe)

W składzie flory gminy Oksa wyróżniono 36 (5,2% badanej flory) gatunków rzadkich, zagrożonych i ginących w skali kraju i regionu. Za ginące uznano 7 gatunków, rzadkich lub zagrożonych w skali całego kraju. Wśród nich 6 to gatunki narażone a 1 to gatunek wymierający – krytycznie zagrożony. 34 taksony uwzględnione zostały na regionalnej „czerwonej liście”. Zaliczono do nich 13 taksonów bliskich zagrożeniu, 14 narażonych, 5 zagrożonych i 2 o niewielkim stopniu zagrożenia.

Gatunki roślin wymienione w załączniku II i IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Na terenie gminy Oksa **nie stwierdzono** gatunków roślin naczyniowych zamieszczonych w załączniku II i IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r.

c) zbiorowiska roślinne

Na obszarze gminy Oksa wyróżniono 112 naturalnych i półnaturalnych zespołów i zbiorowisk roślinnych zgromadzonych w 44 związki, 29 rzędów i 20 klas. Zespołom tym towarzyszą różne postacie zbiorowisk nawiązujące do nich i wykazujące cechy pośrednie między różnymi zespołami.

Zespoły i zbiorowiska z klasy *Lemnetea minoris* wykształcają się na otwartych zbiornikach wodnych. Często, na zasadzie synuzji, uzupełniają inne zbiorowiska wodne i stale podtopione szuwały. Najczęściej spotykanym zespołem są prymitywne zbiorowiska rzęs z rzędu *Lemnetalia minoris* z panującymi gatunkami z rodzaju *Lemna* np. *Lemna minor* (Rzęsa drobna), tworzące skupienia na powierzchni wód stojących lub bardzo wolno płynących. Tego typu fitocenozy spotykano w zbiornikach wodnych i rzekach w północno-zachodniej i południowo-zachodniej części gminy; w okolicach miejscowości Dzierążnia, Zakrzów, Siwica, Serwitus i Pawezów; na południe i południowy-wschód od Oksy.

Naturalne i półnaturalne zbiorowiska terofitów na mulistych brzegach wód i okresowo zalewanych zagłębień reprezentowane są przez dwie klasy – *Bidentetea tripartiti* i *Isoëto-Nanojuncetea*. Zbiorowiska z klasy *Bidentetea tripartiti* zarastają corocznie od późnej wiosny muliste podłoże na brzegach lub dnie zbiorników wód stojących i bardzo wolno płynących. Cechują się przewagą uczepów – *Bidens cernua* (Uczep zwisły), *Bidens frondosa* (Uczep amerykański), *Bidens tripartita* (Uczep trójlistkowy) oraz rdestów – *Polygonum amphibium* (Rdest ziemnowodny), *Polygonum aviculare* (Rdest ptasi). Ze zbiornikami wodnymi związany jest także inny interesujący zespół drobnych terofitów letnich i jesiennych z klasy *Isoëto-Nanojuncetea*, wytwarzający się zwłaszcza na dnie lub na brzegach wysychających stawów, brzegów rzek i starorzeczy. Zbiorowiska te są silnie zagrożone w skali kraju ze względu na

intensywnie postępującą degradację środowiska. Zbiorowiska namuliskowe wykształcają się na brzegach stawów w okolicach Oksy, Lipna, Pawężowa i Tyńca.

Antropogeniczne nitrofilne zbiorowiska pól uprawnych i jednorocznych roślin terenów ruderalnych z klasy *Stellarietea mediae* stanowią wyodrębnioną grupę ekosystemów, powstających spontanicznie w warunkach swoistej, ale skrajnej antropopresji. Są to skupienia roślin, które pojawiają się samorzutnie w uprawach roślin użytkowych jako chwasty. Antropogeniczne nitrofilne zbiorowiska pól uprawnych i jednorocznych roślin terenów ruderalnych zajmują przeważającą część gminy Oksa. Można je spotkać na otwartych polach w okolicy Lipna, Zakrzowa, Węgleszyna, Rembiechowy, Kanic, Tyńca i Oksy.

Zbiorowiska i zespoły z klasy *Epilobietea angustifolii* to nitrofilne fitocenozy terofitów, bylin i krzewów inicjujące wtórną sukcesję (regenerację) lasu po zniszczeniu drzewostanu przez wyrąb, pożar, wiatrołom itp. Typowe gatunki zbiorowisk porębowych to np.: *Calamagrostis epigejos* (Trzcinnik piaskowy), *Centaurium erythraea* (Centuria pospolita), *Chamaenerion angustifolium* (Wierzbówka kiprzyca), *Rubus idaeus* (Malina właściwa). Tego typu siedliska związane są z większymi kompleksami leśnymi: między Oksą a Błogoszowem, między Oksą a Węgleszynom, m. Węgleszynom a Popowicami, na wschód od Kanic i północ od Lipna.

Nitrofilne zbiorowiska okazałych bylin i pnączy na siedliskach ruderalnych i nad brzegami zbiorników wodnych należące do klasy *Artemisietea vulgaris* można podzielić na dwie grupy - wybitnie antropogeniczne zbiorowiska roślin wieloletnich stanowiących drugą fazę zarastania terenów ruderalnych (podklasa *Artemisienea vulgaris*) oraz naturalne i półnaturalne nitrofilne zbiorowiska typu okrajkowego na żyznych siedliskach świeżych, wilgotnych lub mokrych, w różnym stopniu zacienionych (podklasa *Galio-Urticenea*). Zespoły te wyróżniają się obecnością takich gatunków, jak np.: *Cichorium intybus* (Cykoria podróżnik), *Melilotus albus* (Nostrzyk biały), *Pastinaca sativa* (Pasternak zwyczajny), *Artemisia absinthium* (Bylica piołun), *Artemisia vulgaris* (Bylica pospolita), *Linaria vulgaris* (Lnica pospolita), *Carduus acanthoides* (Oset nastroszony). Zbiorowiska te związane są z większymi miejscowościami: Oksa, Tyniec, Błogoszów, Węgleszyn.

Klasa *Agropyreteae intermedio-Repentis* to półruderalne kserotermiczne zbiorowiska pionierskie tworzone głównie przez rośliny kłaczowe i rozłogowe, zdominowane przez gatunki perzu (*Agropyron repens* i/lub *Agropyron intermedium*). Bardzo szybko zarastają dostępne tereny otwarte, a także zablizniają uszkodzenia, jakie z różnych przyczyn powstają w istniejących zbiorowiskach. W terenie reprezentowane są przez zespoły z bardzo obfitym udziałem *Convolvulus arvensis* (powój polny), a także *Bromus inermis* (stokłosa bezostna),

Cerastium arvense (rogownica polna), *Equisetum arvense* (skrzyp polny) czy *Poa compressa* (wiechlina spłaszczona).

Do zbiorowisk roślin wodnych przeważnie zakorzenionych zaliczono dwie klasy **Charetea** i **Potametea**. Podwodne łąki ramienicowe (*Charetalia fragilis*) należące do klasy **Charetea** to fitocenozy makrofitów na dnie oligo- i mezotroficznym zbiorników wodnych, złożone głównie lub niemal wyłącznie z okazałych glonów należących do ramienic (*Charophyta*). Łąki ramieniowe towarzyszą płycizną w kompleksie większych zbiorników wodnych: Oksa, Przymiarki, Lipno. Zbiorowiska i zespoły z klasy **Potametea** wykształcają się w większych zbiornikach wód stojących - głównie stawach hodowlanych, torfiakach. Zajmują żyzne, ale niezbyt zanieczyszczone, eutroficzne wody stojące i bardzo wolno płynące. Tego typu fitocenozy spotykano w zbiornikach wodnych i rzekach w północno-zachodniej i południowo-zachodniej części gminy; w okolicach miejscowości Dzierążnia, Zakrzów, Siwica, Serwitus i Pawężów; na południe i południowo-wschód od Oksy.

Wyżej wspomnianym zbiorowiskom wodnym towarzyszą fitocenozy bagiennie z klasy **Phragmitetea**. Zajmują one obszary położone na północ od Lipna, na zachód od Oksy, okolice miejscowości Przymiarki, Serwitus, Kresy. Na terenie gminy stwierdzono szuwały właściwe z: *Typha angustifolia* (pałka wąskolistna), *Iris pseudoacorus* (kosaciec żółty), *Schoenoplectus lacustris* (oczeret jeziorny), a także szuwały wielkoturzycowe wyróżniające się obecnością wysokich roślin bagiennych, najczęściej wielkich turzyc (*Carex sp.*). Szuwały te występują w Gminie w kompleksach z wilgotnymi i ziołoroślowymi łąkami: okolice Popowic, Tyńca, w obniżeniu rzeki Lipnicy. Szuwały trawiaste występujące przeważnie na brzegach wód płynących ze znaczna szybkością w gminie można spotkać wokół stawów i przy strumieniach Białej Nidy i Lipnicy

Niewielką powierzchnie zajmują płaty roślinności psammofilnej z klasy **Koelerio glaucae-Corynephorae canescentis** pojawiające się na luźnych piaskach wydmy pochodzenia polodowcowego, niejednokrotnie na brzegu lasu, przy bardzo luźnym zwarcie drzew, na młodych ugorach. W gminie można je spotkać na obszarze między Tyńcem a Rembiechową i Kanicami.

Zdecydowanie najlepiej reprezentowane są zbiorowiska łąkowe z klasy **Molinio-Arrhenatheretea**. Łąki kośne oraz ziołorośla nadrzeczne, trwale lub okresowo wilgotne występują na zachód od Błogoszowa. Na uwagę zasługują zespoły ze związku **Molinion caeruleae** i **Calthion palustris**. Są to raz do roku lub rzadziej koszone łąki, gdzie pojawiają się turzycy z grupy *Magnocaricion* i gatunki ziołoroślowe, w tym chronione i rzadkie: *Dactylorhiza majalis* (Storczyk szerokolistny), *Menyanthes trifoliata* (Bobrek trójlistkowy),

Veronica longifolia (Przetacznik długolistny). Istotnym i obserwowanym zagrożeniem dla tego typu zbiorowisk są melioracje i zbyt częste koszenie. Intensywnie użytkowane łąki kośne z licznie podsiewanymi gatunkami uprawowymi z rzędu *Arrhenatheretalia* występują powszechnie w rozlicznych obniżeniach terenu w dolinach rzecznych na całym obszarze gminy, obejmując rozległy pas powierzchni wzdłuż południowej, południowo-wschodniej, południowo-zachodniej i północno-wschodniej granicy gminy Oksa.

W gminie pojawiają się także torfowiska niskie i przejściowe z klasy *Scheuchzeria-Caricetea fuscae* należące do zbiorowisk bardzo interesujących pod względem florystycznym. Spotykano tutaj takie rzadkie i chronione gatunki jak: *Menyanthes trifoliata* (Bobrek trójlistkowy), *Andromeda polifolia* (Modrzewnica północna), *Carex davalliana* (Turzyca Davalla), *Dactylorhiza majalis* (Kukułka szerokolistna), *Eleocharis ovata* (Ponikło jajowate), *Eleocharis quinqueflora* (Ponikło skąpokwiatowe). Największe i najładniej wykształcone płaty torfowisk niskich i przejściowych znajdują się: na południe od miejscowości Tyniec i na północ od Lipna.

W podobnych warunkach wilgotnościowych jak *Molinio-Arrhenatheretea*, lecz na siedliskach mniej żyznych wykształcają się zespoły i zbiorowiska kwaśnych łąk i wrzosowisk z klasy *Nardo-Callunetea*. Stwierdzono murawy bliźniczkowe tzw. „psiary”, w których fizjonomia runa zaznacza się strukturą kępково-dolinkową. Tego typu fitocenozy występują na północ od Rembiechowy. Wystąpiły także wrzosowiska z rzędu *Calluno-Ulicetalia*, na których odnotowano takie gatunki charakterystyczne, jak np. *Calluna vulgaris* (wrzos pospolity), *Agrostis capillaris* (mietlica pospolita), *Danthonia decumbens* (izgrzyca przyziemna), *Arctostaphylos uva-ursi* (mącznica lekarska). Wszystkie zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe związane są z dolinami rzek Białej Nidy i Lipnicy.

Wśród zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych zdecydowanie największą powierzchnię w gminie zajmują **formacje leśne i zaroślowe**.

Zespoły z klasy *Rhamno-Prunetea* to zbiorowiska formacji krzewiastej związane funkcjonalnie z lasem. Na badanym terenie są to przede wszystkim tzw. czyźnie, wystąpiły też zarośla kruszyny (*Frangula alnus*) i jeżyn m.in. *Rubus plicatus* (jeżyna fałdowana). Zbiorowiska te zajmują niewielkie powierzchnie na obszarze całej gminy.

Zaroślowe i leśne zbiorowiska wierzb wąskolistnych z klasy *Salicetea purpureae* występują w dolinach rzek, na piaszczystych, zwirowatych lub kamienistych aluwiach w zasięgu corocznych wysokich stanów wody m.in. na południe od Tyńca; w okolicach miejscowości Ługi, Rzeszówek; na wschód od Zalesia.

Lasy z panującą olszą czarną (*Alnus glutinosa*) lub zarośla szerokolistnych wierzb z udziałem olszy z klasy *Alnetea glutinosae* cechowały się obecnością tzw. łożowiska (*Salicetum pentandro-cinereae*) oraz olsu porzeczkowego (*Ribeso nigri-Alnetum*). Występują one m.in. na północny-wschód od Kanic Nowych.

Spośród zbiorowisk leśnych najbardziej rozprzestrzenione są w gminie fitocenozy borowe z klasy *Vaccinio-Piceetea*, głównie ze związku *Dicrano-Pinion*. Zespół *Cladonio-Pinetum* wykształca się dość często. Występuje na suchych, luźnych piaskach, najczęściej na skrajach lasów o dużym nasłwieteniu, lub w lasach z rozrzedzonym drzewostanem, na szczytach wydm, które są często spotykane na terenie leśnym gminy. Na podłożu bardziej zwięzłym oraz na wyniesieniach, najczęściej na zboczach o południowej wystawie pojawia się żyźniejsza postać boru sosnowego, o charakterze kontynentalnym – *Peucedano-Pinetum* z charakterystycznym *Chimaphila umbellata* (pomocnik baldaszkowy). Ten typ pojawia się jednak bardzo rzadko i to w postaci okrajkowej, m.in. na północny-zachód od miejscowości Gawrony, na północny-wschód od Dzierążni. Na glebach głębszych i bardziej wilgotnych wykształca się zespół *Leucobryo-Pinetum*. Bez wątplenia jest to najczęściej występująca postać lasu w gminie Oksa. Największe kompleksy borów świeżych występują, w okolicach miejscowości Oksa, Rzeszówka, Gawrony, Kresy, Dzierążnia, Kanice Nowe a ponadto mniejsze kompleksy borów świeżych spotykane są na terenie całej gminy zarówno w obrębie lasów państwowych jak też chłopskich. W miejscach bardziej zabagnionych zespół boru świeżego przechodzi w *Molinio-Pinetum* bór wilgotny, a następnie w *Vaccinio uliginosi-Pinetum* bór bagienny. Fitocenozy te występują w kompleksach z borami świeżymi, jak też na obrzeżach torfowisk i lasów olszowych. Zajmują skrzydła dolin, obniżenia śródwydmowe i inne obniżenia terenu na glebach mineralnych i torfowych. Zbiorowiska te spotykano m.in. na południowy-wschód od Kanic Nowych; na północ od Lipna. Stwierdzono także kontynentalny bór mieszany *Quercu roboris-Pinetum* obejmujący naturalne leśne zbiorowiska dębowo-sosnowe świeże i częściowo wilgotne, występujące na słabo zbielicowanych glebach gliniasto-piaszczystych, przede wszystkim w środkowo zachodniej części gminy.

Zbiorowiska z klasy *Quercetea robori-petraeae* obejmujące lasy liściaste z przewagą dębów trwale zamykają sukcesję roślinności na najuboższych, często piaszczystych siedliskach leśnych. Fitocenozy te występują wzdłuż drogi biegnącej od miejscowości Musiały do Węgleszyna oraz na południe od Kolonii Leśnej i na północny-zachód od Koloni Las. Obecny na obszarze gminy środkowoeuropejski acydofilny las dębowy *Calamagrostio arundinaceae-Quercetum petraeae* wyróżnia się runem, w którym przeważają ogólnoleśne acydofilne gatunki mezotroficzne, jak: *Calamagrostis arundinacea* (trzcinnik leśny),

Deschampsia flexuosa (śmiałek pogięty), *Melampyrum pratense* (pszeniec zwyczajny), *Pteridium aquilinum* (orlica pospolita) i inne.

Lasy liściaste na badanym terenie reprezentowane są także przez zespoły należące do rzędu *Fagetalia sylvaticae* z klasy *Quercio-Fagetea*. Tego typu zespoły charakteryzują się dużym bogactwem florystycznym. Niewątpliwie największe postacie takich zbiorowisk zanotowano na południe i zachód od Oksy, na wschód od Pawężowa, na wschód od Kanic Nowych; na północny-wschód od Koloni Las oraz w północnej części gminy. Bardziej atrakcyjnym pod względem florystycznym zespołem leśnym jest grąd *Tilio cordatae-Carpinetum betuli*. Jego większe fragmenty pojawiają się sporadycznie. Największy areal lasów grądowych występuje w okolicy Koloni Las; na południowy-wschód od Błogoszowa. Ponadto okrajkowe postacie towarzyszą bagiennym lasom olszowym oraz borom mieszanym.

Gmina Oksa jest obszarem, gdzie wykształcają się zespoły, zbiorowiska – typy siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r.

Tabela 5.

Typy siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod Natura 2000	Fitosocjologiczne identyfikatory siedlisk
2330	zespół (Ass.) <i>Spergulo vernalis-Corynephorum</i> - murawy szczotlichowe
3130	klasa (Cl.) <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> - brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych
3140	klasa (Cl.) <i>Charetea</i> -twardowodne oligo- i mezotroficzne siedliska podwodnych łąk ramienicowych
3150	związek (All.) <i>Potamion, Nymphaeion</i> – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne
3260	związek (All.) <i>Ranunculion fluitantis</i> - rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników
3270	rząd (O.) <i>Bidentetalia tripartiti</i> – zalewane muliste brzegi rzek
4030	rząd (O.) <i>Calluno-Ulicetalia</i> – suche wrzosowiska
6230*	rząd (O.) <i>Nardetalia</i> - murawy bliźniczkowe
6410	związek (All.) <i>Molinion caeruleae</i> – zmiennowilgotne łąki trzęślicowe
6510	związek (All.) <i>Arrhenatherion elatioris</i> – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie
7140	klasa (Cl.) <i>Scheuchzerio-Caricetea fuscae</i> – torfowiska przejściowe i trzęsawiska
9170	zespół (Ass.) <i>Tilio cordatae-Carpinetum betuli</i> - grąd subkontynentalny
9190	związek (All.) <i>Quercion robori-petraeae</i> - dąbrowy acydofilne
91D0*	zespół (Ass.) <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris</i> - sosnowy bór bagienny
91E0*	związek (All.) <i>Alno-Ulmion</i> - łągi wierzbowe
91T0	zespół (Ass.) <i>Cladonio-Pinetum</i> - sosnowy bór chrobotkowy

* gwiazdką oznaczono siedliska priorytetowe

d) ogólna ocena zasobów leśnych

Lasy gminy Oksa pełnią drugorzędą funkcję przestrzenną i zajmują 1.820 ha co stanowi około 20 % ogólnej powierzchni gminy. Niekorzystne jest ich przestrzenne rozmieszczenie. Lasy zajmują południową część gminy zaś jej północna część to niewielki - chociaż ważny ekologicznie - fragment kompleksu lasów włoszczowskich. Brak lasów wyjątkowo obniża rangę ochrony zlewni chronionej Białej Nidy.

Waloryzacji lasów dokonano na podstawie planów urządzenia lasów Nadleśnictwa Jędrzejów dla obrębu Jędrzejów (leśnictwo Caców) oraz obrębu Nagłowice (leśnictwa Oksa i Cierno) i Nadleśnictwa Włoszczowa dla obrębu Włoszczowa (leśnictwo Podlipie) oraz danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Oksie. Celem waloryzacji było określenie wartości kompleksów leśnych i ich roli w ogólnej strukturze biologicznej gminy.

Lasy nie są największym walorem przyrodniczym i krajobrazowym gminy Oksa. Wskaźnik lesistości gminy wynosi zaledwie 20 %. Na powierzchni leśną, liczącą 1 820 ha, składa się:

- 1263 ha – lasów państwowych;
- 557 ha – lasów prywatnych.

Najbardziej zwarte masywy leśne występują na północ i północny wschód od Oksy (leśnictwo Oksa), we wschodniej części gminy (leśnictwo Caców), pomiędzy Popowicami a Gawronami (leśnictwo Cierno) oraz w północnej części gminy (leśnictwo Podlipie). Są to równocześnie największe powierzchnie leśne. Znajdują się w Nadleśnictwie: Jędrzejów i Włoszczowa.

Dominującym gatunkiem na całej powierzchni leśnej jest sosna, której udział wynosi ok. 68%. Pozostałe gatunki drzew są zróżnicowane tj.: dąb, olsza, brzoza, buk, jodła, świerk. Przeważają drzewa znajdujące się w II klasie wieku (40-80 lat.), stanowiące ponad 50% udziału w drzewostanie. Ok. 1/4 drzewo jest w I klasie wieku (do 40 lat). Przeważają drzewa, osiagających ponad 80 lat, na terenie gminy jest ok. 20%. Zwartość lasów kształtuje się na średnim poziomie 0.7, 0.8 i jest wyższa od zwartości w lasach prywatnych.

Na obszarze gminy Oksa **występuje 12 typów siedliskowych lasu**: las mieszany wilgotny (LMw); bór mieszany wilgotny (BMw); las wilgotny (Lw); ols (Ol); ols jesionowy (Olj); bór mieszany; bagienny (BMb); bór wilgotny (Bw); bór suchy (Bs); bór świeży (Bśw); bór mieszany świeży (BMśw); las świeży (Lś); las mieszany świeży (LMśw).

Na obszarach leśnych w gminie dominują bory mieszane świeże (BMśw), stanowiące 26% oraz las mieszany świeży (LMśw) – 24%, które łącznie zajmują około 50 % powierzchni leśnych. Następnym typem siedliska, które zajmuje znaczne obszary jest las świeży (Lśw) –

18% oraz bór mieszany wilgotny (BMw) i bór świeży – około 9 % każdy. Las mieszany wilgotny (LMw) oraz ols jesionowy (OIJ) – zajmują około 4 %. Nieco mniej przypada na siedliska olsowe (OI) i lasu wilgotnego (Lw) – ok. 2%. Pozostałe 3 siedliska zaznaczają się w niewielkim stopniu na terenie gminy.

Pod względem żyzności i dorodności drzewostanów wysoką wartość osiągają: las świeży (Lśw), las mieszany świeży (LMśw), las wilgotny (Lw) oraz las mieszany wilgotny (LMw). Siedliska te zajmują większe powierzchnie przede wszystkim: w kompleksie leśnym leśnictwa Oksa (77%) na północ od siedziby gminy oraz w lasach leśnictwa Cierno (55%). Elementem charakterystycznym omawianych siedlisk jest drzewostan wielopiętrowy i wielogatunkowy z panującą sosną lub dębem, a w środowisku wilgotnym świerkiem lub jodłą. Charakterystyczny jest także rozwinięty silnie podszyt i runo. Wiek drzewostanów najczęściej zamyka się w II grupie (40-80 lat). Są to lasy o wysokiej wartości ekologicznej, odporne na zagrożenia antropogeniczne o zróżnicowanym (z uwagi na uwilgotnienie) bioklimacie. Są one średnio lub mało przydatne na cele turystyczno-rekreacyjne ze względu na rozwinięty podszyt i runo.

Kolejną pod względem wartości przyrodniczo-leśnej grupę siedlisk stanowią zaliczane do średniożyźnych: bór mieszany świeży (BMś) i bór mieszany wilgotny (BMw). Te dwa typy siedlisk zdecydowanie dominują na wschodzie (leśnictwo Caców – 63%) oraz na północy gminy w lasach leśnictwa Podlipie, gdzie stanowią 48 % wszystkich typów siedlisk. W leśnictwie Cierno omawiane bory stanowią 38% powierzchni. Cechą charakterystyczną większości tych siedlisk jest drzewostan dwupiętrowy z panującą sosną oraz domieszką brzozy, świerka oraz dębu, a w podroście dodatkowo buka i kruszyny. Wszystkie charakteryzują się wysoką odpornością na antropopresję, posiadają natomiast zróżnicowany bioklimat (najkorzystniejszy w (BMś).

Ubogim siedliskiem jest i bór świeży (Bśw) i bór wilgotny (Bw). Spotykane są na glebach bielcowych wytworzonych z piasków słabogliniastych i luźnych na całym obszarze gminy. Gatunkiem panującym jest sosna z domieszką brzozy i dębu. Podszyt jest ubogi, podobnie jak runo, w którym dominują borówki. Siedlisko charakteryzuje się korzystnym bioklimatem i zmniejszoną odpornością na antropopresję. Posiada wysoki walor turystyczno-rekreacyjny. Większe kompleksy tych siedlisk występują: w kompleksie wysuniętym najbardziej na północ (31%); w pozostałych lasach siedlisko to waha się od 3 do 7%.

Siedliska olsowe i olsowo- jesionowe akcentują swoją obecność głównie na północy (leśnictwo Podlipie), stanowiąc 13% siedlisk. W jednostkach Oksa i Caców zajmują ok. 5%.

Pozostałe typy siedliskowe t.j. bory suche czy bory mieszane bagienne w niewielkim stopniu zaznaczają się swoją obecnością i nie przekraczają 2 % powierzchni.

Podstawowym aktem prawnym, regulującym zasady gospodarki leśnej w lasach wszystkich kategorii własności jest ustawa z dnia z 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2100 z późn. zm.),. Zgodnie z ustawą gospodarkę leśną prowadzi się w oparciu o plany urządzenia lasu, sporządzane dla każdego nadleśnictwa na okres dziesięciolecia.

Poza kompleksami leśnymi na terenie całej gminy istnieją niewielkie grupy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, na obszarach podmokłych i nieużytkach a także towarzyszące zabudowie jako zieleń ozdobna czy izolacyjna. Te niewielkie, często o naturalnym składzie gatunkowym zagajniki spełniają istotną rolę lokalnych ostoj faunistycznych, zapewniając schronienie i pożywienie, oraz wodo – i glebochronną funkcję.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania zakłada się, że głównym celem zagospodarowania lasów położonych na obszarze gminy i w jej otoczeniu będzie zachowanie i ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych, sukcesywna renaturalizacja obszarów zniekształconych i zdegradowanych oraz wzbogacanie walorów ochronnych, naukowo – dydaktycznych i turystyczno – rekreacyjnych. Głównie lasy państwowe w dużym stopniu nadają się do tworzenia parków leśnych oraz rozwoju turystyki krajobrazowej (pieszej i rowerowej).

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanych przedsięwzięć mogących pogorszyć stan środowiska, w związku z tym nie występują zanieczyszczenia, które by w znacznym stopniu mogły wpływać negatywnie na stan lasów. Główne zanieczyszczenia powstają z gospodarstw domowych i emisje zewnętrzne napływające z terenów sąsiednich, a także spaliny pojazdów poruszających się po drogach.

Podobnie jak w całym województwie lasy w gminie są zagrożone pożarami głównie z przyczyn udziału czynnika ludzkiego (pozyskiwanie runa leśnego).

e) zalesienia

Dążenie do zwiększania udziału lasów w przestrzeni przyrodniczej ze szczególnym preferowaniem zalesień służących ochronie ziemi, poprawie warunków hydrologicznych, zwiększaniu różnorodności biologicznej krajobrazu, regulacji struktury użytkowania gruntów oraz powiązań ekologicznych obszarów biologicznie aktywnych, staje się obecnie zadaniem priorytetowym, mając na uwadze potrzebę zwiększania lesistości zgodnie z „Krajowym programem zwiększania lesistości do roku 2020” (zatwierdzony przez Radę Ministrów) oraz

„Programem zwiększania lesistości województwa na lata 2003 - 2020” (obowiązujący program przewidywany do aktualizacji).

Zgodnie z obowiązującym „**Programem ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego**”, uwzględnionym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego, obszarami rekomendowanymi do rozwoju zalesień są:

- gminy o bardzo niskim udziale lasów (pon. 10%), o ile tylko zostaną zgłoszone grunty do zalesienia, należy w pełni je wykorzystać;
- obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo podlegające ochronie – do zwiększania lesistości preferowane są obszary chronionego krajobrazu mające aktualnie lesistość poniżej 30% (z uwagi na fakt, że głównym walorem podlegającym ochronie na tych obszarach jest krajobraz, na etapie sporządzania studiów gminnych należałoby przeanalizować i wskazać tereny predysponowane do zalesień z uwzględnieniem aspektów ochrony krajobrazu) oraz tereny łądowych korytarzy ekologicznych;
- powiększanie istniejących kompleksów leśnych do wielkości progowych pozwalających na istnienie leśnych połączeń ekologicznych (strefa buforowa zabezpieczająca gatunki leśne przed wpływem z zewnątrz winna wynosić min. 100 m, w związku z powyższym dolesienia należy koncentrować przy istniejących lasach, zaś lasy położone blisko siebie należy łączyć i poprawiać ich kształt, małe kompleksy leśne, jeśli nie mogą być powiększone, należy włączać w system zadrzewień śródpolnych, tworząc korytarze pomiędzy większymi kompleksami);
- obszary erozji gleb (zwłaszcza o spadkach pow. 10%);
- tereny ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (rekomendowana lesistość GZWP to ok. 30%);
- nieużytki (w województwie ok. 23 tys. ha) oraz grunty klasy VI i VIz.

W myśl obowiązujących przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oraz przepisów o lasach, grunty przeznaczone do zalesienia określa miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

f) świat zwierząt

Na obszarze gminy występuje **18 gatunków ichtiofauny**. Poza gatunkami charakterystycznymi dla rzek (14 gatunków), na stawach hodowlanych występują także gatunki cenne użytkowo, takie jak karp *Cyprinus carpio*, a w mniejszym stopniu także karaś pospolity *Carassius carassius*, karaś srebrzysty *Carassius gibelio* oraz lin *Tinca tinca*. Odnotowano dwa gatunki objęte **ochroną częściową** – śliz *Barbatula barbatula* i kiełb *Gobio*

sp. Najliczniejsze w gatunki są stanowiska nad rzeką Lipnicą w okolicach miejscowości Lipno (14 gatunków) i nad Białą Nidą koło Popowic (13 gatunków).

Na terenie gminy występuje **12 gatunków płazów**. Powszechnie występującym gatunkiem na terenie gminy jest kumak nizinny *Bombina bombina*. Do gatunków notowanych na wybranych stanowiskach należą żaba śmieszka *Rana ridibunda*, której obecność wykazano w większych kompleksach stawów oraz traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* – płaz ten został stwierdzony tylko na 4 powierzchniach. Wszystkie gatunki płazów w Polsce podlegają prawnej ochronie gatunkowej (ścislej lub częściowej).

Dwa gatunki (*Triturus cristatus* i *Bobmina bombina*) spośród 12 stwierdzonych na obszarze gminy Oksa znajdują się w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony dzikiej flory i fauny), natomiast 7 gatunków znajduje się w załączniku IV D.S. Najcenniejszymi terenami pod względem różnicowania jakościowego występujących gatunków płazów są: dolina Lipnicy, stawy w Rzeszówku, staw „Brodek” na północ od Oksy i stawy w Oksie.

Na terenie gminy występuje **5 gatunków gadów** (objętych częściową prawną ochroną gatunkową), ich najliczniejsze w gatunki są stanowiska: stawy w Lipnie, Dolina Lipnicy, stawy w Rzeszówku i tereny przyległe, dolina Białej Nidy. Na terenie gminy odnotowano tylko 1 gatunek z załącznika IV Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony dzikiej flory i fauny) – *Lacerta agilis* (jaszczurka zwinka).

Na terenie gminy występuje **160 gatunków ptaków**, co stanowi 36,5% wszystkich gatunków obserwowanych w Polsce. Awifauna lęgowa reprezentowana jest przez 113 gatunków, co z kolei stanowi 49% gatunków lęgowych w kraju i 57% gatunków gniazdujących w Krainie Gór Świętokrzyskich. Tak duża liczba gatunków na terenie gminy jest zapewne wynikiem różnorodności dostępnych siedlisk – obecne są tu lasy, łąki, nieużytki, stawy o różnym stopniu intensywności użytkowania. Spośród stwierdzonych 160 gatunków, 148 to gatunki prawnie chronione (ochrona ścisła – 142 i ochrona częściowa – 6), a 12 to gatunki łowne.

Na obszarze gminy **odnotowano 26 gatunków** (wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej) do których należą: czapla biała, czapla purpurowa, bocian czarny, bocian biały, łabędź czarnodzioby, łabędź krzykliwy, podgorzałka, trzmielojad, bielik, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, rybołów, kobczyk, derkacz, żuraw, biegus zmienny, batalion, łączak, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, zimoredek, dzięcioł czarny, lerka i gąsiorek.

Gatunki te są szczególnie cenne z punktu widzenia ochrony przyrody na całym kontynencie europejskim, gdyż są wykorzystywane do waloryzacji ornitologicznej obszarów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000. Ponadto odnotowano 1 gatunek lęgowy (bąk) oraz kolejne 15 gatunków przelotnych wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Dodatkowo stwierdzono tu jako lęgowe gatunki, które na obszarze regionu świętokrzyskiego wykazują spadkowy trend liczebności. Należą do nich: perkoz rdzawoszyi, trzmiełojad, turkawka i wrona.

Na obszarze gminy Oksa występuje, co najmniej **38 gatunków ssaków** związanych z siedliskami leśnymi, łąkowymi, wodnymi i polnymi, w tym 18 gatunków uznanych jest za prawnie chronione. Do gatunków podlegających **ochronie ścisłej** należą: nietoperze: mroczek późny *Eptesicus serotinus*, nocek rudy *Myotis daubentoni*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, gacek szary *Plecotus austriacus*. Do gatunków **objętych częściową ochroną** należą: jeż zachodni *Erinaceus europaeus*, łasica *Mustela nivalis*, rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, ryjówka malutka *Sorex minutus* mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra Lutra*, badylarka *Micromys minutus*, kret *Talpa europaea*. Ssaków łownych jest 12 gatunków.

Na terenie gminy w dolinach rzecznych i stawach rybnych występują powszechnie: bóbr *Castor fiber* i wydra *Lutra Lutra* (wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej).

Ponadto występuje 7 gatunków – wyłącznie nietoperze (wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej).

Fauna ssaków na obszarze gminy jest reprezentowana przez gatunki typowe dla całego obszaru Polski, nie wykryto tu szczególnie rzadkich gatunków spośród tej gromady. Swoim składem jest ona zbliżona do fauny terenów ościennych. Należy podkreślić liczne występowanie wydry i bobra – gatunków, które w zachodniej Europie są już zwierzętami bardzo rzadkimi.

Teren gminy ubogi w gatunki monokultury sosnowe oraz tereny uprawne, cechują się uboższą entomofauną złożoną najczęściej z gatunków pospolitych i szeroko rozprzestrzenionych.

Do najcenniejszych pod względem entomologicznym należy kompleks stawów rybnych przy miejscowości Lipno. Występuje tu największa ilość gatunków występujących niezwykle rzadkiego w Europie Środkowej gatunku bzyga *Mesembrius peregrinus*, podawanego z Polski jak dotąd tylko raz z Wyżyny Łódzkiej (Soszyński 1981). Jest to

saprofag wodny rozwijający się w płytkich i ciepłych wodach. Jego dalsza egzystencja uzależniona jest od zachowania obecnego charakteru stawów w Lipnie.

Na terenie gminy głównie w miejscowości Zakrzów występuje **271 gatunków owadów** z 8 rzędów i 63 rodzin. Jeden gatunek posiada kategorie zagrożenia EN, cztery NT, dwa LC, trzy VU, cztery DD, dwa LR. Osiem gatunków objętych jest ochroną prawną, a trzy programem NATURA 2000 (załącznik II i IV Dyrektywy Siedliskowej). Ponadto osiem gatunków należy do rzadkich lub nielicznie spotykanych.

Innym w ostatnich latach rzadko spotykanym w Polsce wodnym saprofagiem jest *Stratiomys longicornis*, gatunek ten podobnie jak pozostali przedstawiciele tego rodzaju wymaga do rozwoju ciepłej i płytkiej strefy litoralnej, jaka występuje w stawach w Lipnie. Bardzo rzadkim gatunkiem muchówki występującym na wilgotnych łąkach w Lipnie jest również *Villa occulta* znana z zaledwie kilku miejsc w kraju.

W obszarze stawów w Lipnie występuje zanikający w całym kraju gatunek muchówki łowika szerszeniaka *Asilus crabroniformis*. Gatunek ten dawniej spotykany często na obszarze całego kraju w ostatnich latach spotykany jest sporadycznie i został zamieszczony w „Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce”.

Wśród okazałych dębów rosnących wzdłuż drogi w miejscowości Pawężów odnotowano rzadki gatunek muchówki z rodziny bzygowatych *Brachyopa bicolor*. Jest to gatunek saprofagiczny, którego larwy rozwijają się w wyciekającym z drzew soku.

Kolejnym wartym uwagi miejscem w gminie Oksa jest grupa pomnikowych dębów w Zakrzowie. Stwierdzono tu występowanie rzadko spotykanego w całym kraju kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo*. Jego obecność na wymienionym stanowisku stwierdzono na podstawie analizy żerowisk. Chrząszcz ten jest w Polsce ściśle związany z okazałymi dębami rosnącymi w pełnym nasłonecznieniu. Stanowisko w Zakrzowie jest prawdopodobnie jedynym w Niece Włoszczowskiej.

Podmokłe i ekstensywnie użytkowane łąki w pobliżu rzek, zasiedlone są przez motyle: czerwończyka fioletka *Lycaena helle*, czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* oraz modraszka teleiusa *Maculinea teleius*. Gatunki te związane są z odpowiednim etapem sukcesji, a zagrożeniem dla egzystencji motyli jest zarastanie łąk krzewami oraz intensywne ich użytkowanie.

Na terenie gminy Oksa dominują gatunki **siedlisk wilgotnych i wodnych**. Gatunki **poczwarówek** oraz *L.(Myxas) glutinosa*, *V.(Borysthenia) naticina* i *C.arenaria* mają liczne populacje w otoczeniu miejscowości Oksa pomiędzy Tyńcem i Popowicami oraz na południe od miejscowości Tyniec-Kolonia.

Ochrona siedlisk wymaga utrzymania poziomu wilgotności, odsłaniania powierzchni przez usuwanie drzew i krzewów bardzo umiarkowany wypas i bardzo umiarkowane koszenie, na siedliskach *V.moulinsiana* zaniechanie koszenia.

Dobre warunki wilgotnościowe w dolinach dużych rzek są czynnikiem ochrony **mięczaków**. Gatunki mięczaków w warunkach dobrej wilgotności są odporne na antropopresję. Doliny rzek są korytarzem ekologicznym dla wielu gatunków ślimaków i małży w tym dla *Vertigo moulinsiana*, *Vertigo angustior* i *Unio crassus* a także dla *L.(Myxas)glutinosa*, *V.(Borysthenia)naticina* i *C.(Quinkella) arenaria*.

Na terenie gminy występuje **55 gatunków ślimaków** (22 gatunki ślimaków wodnych i 33 gatunki ślimaków lądowych oraz 12 gatunków małży). Ustalono występowanie 3 gatunków objętych Siecią NATURA 2000: *Vertigo angustior* (zał. II Dyrektywy), *Vertigo moulinsiana* (zał. II Dyrektywy) i *Unio crassus* (zał. II i IV Dyrektywy).

Stwierdzono także 2 gatunki ślimaków i 1 gatunek małża objęte ochroną ścisłą oraz 4 gatunki ślimaków objętych ochroną częściową (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183)

2.3.7. Charakterystyka warunków klimatycznych i higieny atmosfery

- **warunki klimatyczne - ogólne cechy klimatu**

Według podziału Polski na regiony klimatyczne gmina Oksa znajduje się w Regionie Śląsko – Małopolskim, północno – zachodnia część gminy znajduje się w Podregionie Wyżyny Przedborskiej, a pozostała przeważająca część obszaru znajduje się w Podregionie Niecki Nidziańskiej. Od wschodu obszar gminy sąsiaduje z Podregionem Krainy Świętokrzyskiej.

Analizowany obszar odznacza się łagodnymi warunkami termicznymi. Średnia temperatura powietrza stycznia w Regionie Śląsko – Małopolskim wynosi -3°C , średnie temperatury lipca wykazują drobne zróżnicowanie pomiędzy opisywanymi podregionami, i tak w Podregionie Wyżyny Przedborskiej średnia temperatura lipca wynosi $17,6^{\circ}\text{C}$, a w Podregionie Niecki Nidziańskiej jest wyższa i wynosi $17,7^{\circ}\text{C}$. Średnia roczna temperatura powietrza, znajduje się w przedziale temperatury $7,5^{\circ}\text{C} - 8^{\circ}\text{C}$.

Średnia długość czasu trwania zimy w Regionie Śląsko – Małopolskim wynosi 90 – 92 dni. Średnia długość czasu trwania lata w analizowanym regionie wynosi 90 – 91 dni. Okres bezprzymrozkowy obserwowany jest średnio przez – 166 dni w roku. Współczynnik śnieżności obliczony dla stacji meteorologicznej Kielce (stosunek opadu w postaci śniegu do

opadu całkowitego) wyniósł 18%. Średnia maksymalna grubość pokrywy śnieżnej wynosi ok. 22,7 cm.

Liczba dni pogodnych średnio wynosi 62 dni. Liczba dni pochmurnych w Regionie wynosi ok. 118 – 122 dni. Średnie usłonecznienie w podregionach jest wysokie, obserwowane jest średnio rocznie ponad 1600 godzin ze słońcem. Występują jednak dość znaczne różnice lokalne.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych w Podregionie Wyżyny Przedborskiej wynosi 620 mm, a w Podregionie Niecki Nidziańskiej wynosi zaledwie 560 mm. W przebiegu rocznym opadów zdecydowanie przeważają opady półrocza letniego (V-X). Stanowią one 60-63% sumy rocznej, wzrastając do 67% w środkowej i wschodniej części Niecki Nidziańskiej. Maksimum opadów przypada w regionach na lipiec, minimum obserwowane jest w lutym.

Rozkład i kierunki wiatrów na obszarze gminy w ciągu roku modelowane są ogólną cyrkulacją powietrza atmosferycznego a także ukształtowaniem terenu. Wykazują one wyraźnie przewagę wiatrów zachodnich (20%), znaczny jest udział wiatrów NW (16%) i SW (9,5%). Ilość dni z ciszą notowana jest na poziomie w 25 % w skali roku.

- **warunki topoklimatyczne**

Na obszarze gminy Oksa wyróżnione zostały następujące topoklimaty uzależnione od rzeźby terenu, na którym występują:

- równiny i wierzchowiny – topoklimat umiarkowany, wietrzny; (dobre warunki solarne, termiczne, wilgotnościowe, przewietrzania, mała częstotliwość mgieł) - wyróżniają się korzystnymi warunkami dla zabudowy wielofunkcyjnej;
- zbocza nasłonecznione (ekspozycja południowa) – topoklimat ciepły; (bardzo dobre warunki solarne, termiczne, przewietrzania, krótki okres zalegania pokrywy śniegowej, mała częstotliwość występowania mgieł) - wyróżniają się korzystnymi warunkami dla zabudowy wielofunkcyjnej;
- zbocza zacienione (ekspozycja północna) – topoklimat chłodny; (najsłabsze warunki solarne, przeciętne warunki termiczne i wilgotnościowe, dobre warunki wietrzne, dłuższe zaleganie pokrywy śniegowej) - wyróżniają się korzystnymi warunkami dla zabudowy wielofunkcyjnej;
- doliny, kotliny, tereny podmokłe – topoklimat wilgotny, zastoiskowy (przymrozkowy); (gorsze warunki solarne, niekorzystne warunki termiczne i wilgotnościowe, duża częstotliwość mgieł, słaba wentylacja, przygruntowe przymrozki, utrudnione warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń, występowanie niekorzystnego zjawiska inwersji

termicznej) - nie są one wskazane do lokalizacji wszelkiej zabudowy. Obszary dolinne charakteryzują się występowaniem niekorzystnego zjawiska inwersji termicznej, co jest następstwem wychłodzenia się podłoża na skutek wypromieniowania ciepła pobranego w ciągu dnia przez grunt. Powietrze chłodne znajdujące się w warstwie przygruntowej, na skutek niewielkich spadków dolin oraz zapór utrudniających jego spływ, zalegać może stosunkowo długo w ich obrębie, nawet do późnych godzin rannych;

- lasy i zadrzewienia – topoklimat umiarkowany, wilgotny (osłabienie promieniowania słonecznego, duża zacisza, wyrównany profil termiczny, podwyższona wilgotność, bakteriostatyczne oddziaływanie olejków eterycznych) - są jak najbardziej wskazane do wykorzystania turystyczno - rekreacyjnego (zwłaszcza na ich obrzeżach). Siedliska wilgotne z uwagi na niekorzystne warunki bioklimatyczne zaliczają się do terenów o małej przydatności dla celów rekreacji.

- **charakterystyka zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego i zagrożenia hałasem**

Zanieczyszczeniami powietrza atmosferycznego są wszystkie te substancje, które zmieniają skład atmosfery. Zanieczyszczenia przenikają do atmosfery zarówno z procesów naturalnych jak i w wyniku działalności człowieka. Do naturalnych zanieczyszczeń możemy zaliczyć: pyły i gazy pochodzące z wybuchów wulkanów i pożarów lasów, aerozole emitowane z powierzchni mórz, gazy powstające na skutek wyładowań elektrycznych, zarodniki, pyłki kwiatowe, wirusy i bakterie. Do antropogenicznych źródeł zanieczyszczeń możemy zaliczyć: źródła punktowe (np. kominy), obszarowe (np. przydomowe kotłownie) i ruchome (np. środki transportu).

Gmina Oksa ze względu na swój typowo rolniczy i częściowo leśny charakter, nie posiada na terenie obiektów szczególnie pogarszających stan czystości powietrza atmosferycznego.

Aktualnie głównymi czynnikami skażenia atmosfery są spaliny samochodowe oraz tzw. niska emisja pochodząca ze spalania węgla z palenisk domowych. Są one głównym źródłem związków siarki. Dodatkowo można wskazać, że źródłem zanieczyszczeń powietrza, które docierają na teren gminy są: pyły emitowane z pobliskich kopalniach odkrywkowych wapieni i z terenu cementowni „Małogoszcz” oraz pozaregionalne przemysłowe zanieczyszczenia gazowe i pyłowe w formie tzw. emisji wysokiej z przemysłowej Aglomeracji Śląsko – Krakowskiej. Największa emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych występuje od strony województwa małopolskiego.

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest niewiele obiektów działalności gospodarczej, głównie usługowych, które nie stanowią poważnych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, za wyjątkiem wzmożonego ruchu komunikacyjnego przenikającego do środowiska występującego w obrębie drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych.

Jakość powietrza atmosferycznego nie jest uzależniona tylko od lokalnych warunków, ale jego stan kształtują też oddalone od gminy ośrodki przemysłowe o regionalnym i ponadregionalnym zasięgu. Największy udział w zanieczyszczeniu powietrza mają związki siarki oraz pyły pochodzące ze spalania węgla, emitowane z palenisk domowych, obiektów użyteczności publicznej oraz z aglomeracji miejskich sąsiadujących z gminą Oksa.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych pochodząca z obszaru powiatu jędrzejowskiego, na podstawie sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego, stanowi około 6,8 % globalnej emisji w województwie świętokrzyskim, zaś emisja poszczególnych zanieczyszczeń gazowych wynosi do 9,0 % emisji w województwie. Wielkość emisji zanieczyszczeń z terenu powiatu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6.

Wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza w roku 2012 na terenie powiatu jędrzejowskiego (źródło: „Stan środowiska w woj. świętokrzyskim w latach 2011 – 2012 r. Raport”)

Zanieczyszczenie	Emisja [Mg/rok]	% ogólnej emisji w woj. świętokrzyskim
pył ogółem	183	6,8
dwutlenek siarki SO ₂	298	2,1
tlenki azotu NO _x	1 756	8,9
tlenek węgla CO	3 911	9,0
dwutlenek węgla CO ₂	1 096 851	8,7
Pozostałe	42	4,6

Zgodnie z Ustawą Prawo Ochrony Środowiska, oceny jakości powietrza dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, przynajmniej co 5 lat. Oceny dokonuje się w poszczególnych strefach. W województwie świętokrzyskim wyróżniono dwie strefy: miasto Kielce (kod: PL2601) i strefę świętokrzyską (kod PL2602).

Obecna ocena, wykonana w roku 2014, obejmuje wyniki pomiarów z lat 2009 – 2013 i opiera się na kryteriach i zapisach zawartych w prawie krajowym oraz wynikających z decyzji Komisji Europejskiej 2011/850/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. oraz wytycznych Komisji Europejskiej do tej decyzji. Decyzja ta ustanawia zasady stosowania dyrektyw: 2004/107/WE

i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości powietrza.

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji dla strefy świętokrzyskiej, dla kryterium ochrony zdrowia, przedstawia się następująco:

- dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen – klasa 1;
- pył zawieszony (PM₁₀ i PM_{2,5}) – klasa 3b;
- zawarte w pyłe PM₁₀: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni) – klasa 1;
- Benzo(a)Piren (BaP)w pyłe PM₁₀ – klasa 3b;
- Ozon (O₃) – klasa 3b.

Wyniki w klasie 1 wskazują na występowanie stężeń zanieczyszczeń mieszczące się poniżej dolnego progu oszacowania – wartości prawidłowe Wyniki w klasie 3b wskazują na występowanie stężeń zanieczyszczeń powyżej górnego progu oszacowania w tym powyżej poziomu dopuszczalnego.

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji dla strefy świętokrzyskiej, dla kryterium ochrony roślin, przedstawia się następująco: dwutlenek siarki (SO₂) – klasa R1. tlenki azotu (NO_x) – klasa R1, ozon (O₃) – klasa R3b.

Wyniki w klasie R1 wskazują na występowanie stężeń zanieczyszczeń poniżej dolnego progu oszacowania – wartości prawidłowe. Wyniki w klasie R3b wskazują na występowanie stężeń zanieczyszczeń powyżej górnego progu oszacowania i powyżej poziomu dopuszczalnego.

W granicach gminy Oksa nie znajdują się obiekty przemysłowe mogące być źródłem hałasu. Na poziom hałasu, lokalnie, mogą mieć wpływ drobne zakłady przetwórcze, większe gospodarstwa hodowlane i placówki handlowo – usługowe, głównie na skutek chwilowego hałasu powodowanego przez pracę maszyn i urządzeń oraz poprzez zwiększenia natężenia ruchu samochodowego.

Hałas przemysłowy towarzyszy każdemu rodzajowi produkcji. Obniżenie hałasu przemysłowego można osiągnąć przez remonty i wyciszenia urządzeń technologicznych zakładów przemysłowych, wprowadzanie nowoczesnych urządzeń i instalacji o obniżonej mocy akustycznej, ograniczanie transportu technologicznego, wyciszanie urządzeń klimatyzacyjno-chłodniczych poprzez obudowanie ich ściankami dźwiękochłonnymi.

Ruch samochodowy jest uciążliwym źródłem hałasu występującym wzdłuż głównych tras samochodowych. W granicach gminy Oksa największe natężenie ruchu samochodowego występuje na drogach: wojewódzkiej Nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa –

Nagłowice, oraz powiatowych, zmodernizowane do parametrów klasy technicznej głównej lub zbiorczej.

Obniżanie hałasu komunikacyjnego można osiągnąć poprzez: budowę obwodnic, odnowę nawierzchni drogowych, obiektów mostowych, remonty i modernizacje odcinków dróg, budowę ekranów akustycznych.

Wpływ na klimat akustyczny na obszarze opracowania ma również hałas pochodzący z linii wysokiego i średniego napięcia oraz stacji elektroenergetycznych. Poziom hałas od urządzeń elektroenergetycznych wzrasta wraz z podnoszeniem się wylotności powietrza. Podstawowym źródłem hałasu na stacjach elektroenergetycznych są sprężarki stosowane do napędu łączników oraz transformatory i wentylatory chłodzące te urządzenia. Istotnym źródłem krótkotrwałego hałasu są wyłączniki powietrzne w momencie zadziałania.

Na terenie opracowania należy stosować wartości dopuszczalnych poziomów hałasu określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

2.3.8. Ochrona środowiska przyrodniczego

Obszar gminy ze względu na duże walory przyrodnicze i krajobrazowe został objęty różnymi wielkoprzestrzennymi i indywidualnymi formami ochrony przyrody. Cały obszar gminy jest położony w granicach Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Opis i przebieg granic Obszaru został określony w: Uchwale Nr XXXV/619/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotyczącej wyznaczenia **Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego z dnia 1 października 2013 r., Poz. 3311).

W wymienionej uchwale wyznaczono położenie i granice Obszaru, ustalono działania na terenie Obszaru w zakresie czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy w jego zagospodarowaniu i zwolnienia z zakazów. Uchwała wyznacza Włoszczowsko-Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu (W-JOChK), o powierzchni 69 090 ha, w skład którego wchodzi m. innymi obszar gminy Oksa (9 072 ha).

Najważniejszą funkcją W-JOChK jest ochrona wód w zlewniach rzek Pilicy i Nidy oraz ochrona kredowego zbiornika wód podziemnych „Niecka Miechowska”. Ponadto pełni on funkcję retencyjną na obszarze źródłowym rzek Pilicy i Nidy. Obszar ten ze względu na bogactwo naturalnej szaty roślinnej i świata zwierząt pełni rolę ekologicznego „banku genów”. Ważna jest jego rola klimatotwórcza dla centralnej części województwa

świętokrzyskiego.

Flora W-JOChK jest zróżnicowana, występują tu kompleksy torfowisk wysokich, niskich i przejściowych, olsy i bory bagienne, na wydmach rosną świeże sosnowe bory chrobotkowe. Osobliwością florystyczną jest rzadka i chroniona paproć – długosz królewski. W dolinie Białej Nidy występuje łąg jesionowo – olszowy, wilgotne grądy, bory sosnowe. Roślinność szuwarowo – bagiczna i liczne stawy tworzą biotopy dla ptaków wodno – bagicznych. Występują tu gatunki dużych ssaków.

Wzdłuż północnej i południowo – wschodniej granicy gminy (na fragmencie terenu), został wyznaczony teren mający znaczenie dla Wspólnoty (TZW) Natura 2000 „Dolina Białej Nidy” o kodzie PLH260013, Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) Nr 2016/2334 z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia dziesiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L. 2016.353.324 z dnia 23 grudnia 2016 r.). Obszar nie posiada ustanowionego planu zadań ochronnych.

W regionie świętokrzyskim, Dolina Białej Nidy to jeden z obszarów najbogatszych w siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (14 typów). Niemal wszystkie są dobrze i bardzo dobrze zachowane, stanowią miejsce bytowania dla wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Ostoja zabezpiecza ciąg dolin i wyniesień wzdłuż rzeki Białej Nidy i jej dopływów, ciekę częściowo uregulowanego, ale z obecnością rzadkich zbiorowisk włosieniczników i tzw. „lilii wodnych”, ze związku *Potamion* i *Nympheion*, związanych z wodami czystymi i zasobnymi w substancje odżywcze.

Dolina Białej Nidy obfituje w tereny odpowiednie dla rzadkich gatunków ptaków, stwierdzono tam aż 34 gatunki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG. Spośród awifauny zasiedlającej Ostoję należy wymienić stanowiska łągowe łabędzia krzykliwego *Cygnus cygnus*, dużą populację błotniaka stawowego *Circus aeruginosus*, a także występowanie bąka *Botaurus stellaris*, błotniaka łąkowego *Circus pygargus* oraz trzech gatunków chruścieli: kropiatki *Porzana porzana*, zielonki *Porzana parva* i derkacza *Crex crex*.

Ostoja ma duże znaczenie dla traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* i kumaka nizinnego *Bombina bombina*, których populacje sięgają kilku tysięcy osobników. Występujące w Ostoi rozległe kompleksy łąk są siedliskiem dla naturowych gatunków motyli czerwończyk nieparka *Lycaena dispar*, czerwończyka fioletka *Lycaena helle*, modraszka telejusa *Maculinea teleius* oraz rzadkiego w regionie modraszka naustitousa *Maculinea nausithous*.

Najważniejszymi zagrożeniami dla obszaru są: obniżanie poziomu wód; presja urbanizacyjna; zarastanie (sukcesja w kierunku zarośli i lasu) półnaturalnych siedlisk – muraw napiaskowych, łąk świeżych i wilgotnych, torfowisk przejściowych; niewłaściwa gospodarka leśna – nasadzenia niezgodne z typem siedliska; zalesianie muraw i łąk; chemizacja rolnictwa; wycinanie przydrożnych drzew; pogłębianie koryta rzeki; budowle spiętrzające bez przepławek; łąki intensywnie eksploatowane koszone są przed zakwitaniem roślin żywicielskich dla motyli i wyprowadzeniem potomstwa przez derkacza, czajkę itp.; stawy rybne są przekształcane w otwarte zbiorniki pozbawione trzciny; walka z tzw. szkodnikami, czyli strzelanie i pozbywanie się w inny sposób gatunków chronionych – wydry, bobra, czapli, rybołówów, łabędzi i innych.

Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej, w tym gatunki priorytetowe):

- ptaki: bocian biały, bocian czarny, żuraw, nur rdzawoszyi, nur czarnoszyi, bąk, ślepowron, czapla biała, czapla purpurowa, czapla modronosa, łabędź czarnodzioby, łabędź krzykliwy, podgorzałka, trzmielojad, kania czarna, bielik, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, błotniak łąkowy, rybołów, kropiatka, zielonka, derkacz, rybitwa zwyczajna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, lelek, zimorodek, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, lerka, podróżniczek, jarzębatka, gąsiorek,
- ssaki: bóbr europejski, wydra
- płaz: kumak nizinny, traszka grzebieniasta
- bezkręgowiec: poczwarówka zwężona, poczwarówka jajowata, skójką gruboskorupowa, modraszek telejus, czerwonończyk nieparek, modraszek nausitous, czerwonończyk fioletek.

Zgodnie z art. 33 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 z późn. zm.), na ustanowionych obszarach ochronnych Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Inne formy ochrony przyrody występujące na terenie gminy (rejestr Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach), podlegające ochronie:

• **ustanowione pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej**

1. **Aleja modrzewiowa** miejscowości Oksa, stanowiąca szpaler 64 szt. drzew gatunku modrzew europejski (*Larix decidua*) w wieku około 150 lat, objęta ochroną na podstawie Uchwały nr XVIII/95/2012 Rady Gminy w Oksie z dnia 28 maja 2012r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dn. 02.07.2012 r. poz. 1949).

Nr 16 w rejestrze RDOŚ.

2. **Dęby szypułkowe**, w miejscowości Rzeszówek - 22 szt., wiek ok. 150-200 lat, objęte ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 239, poz. 3552, z dnia 14.12.2007r.), oraz Rozporządzenia Nr 14/2008 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2008r. zmieniające rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 232, poz. 3047).

Nr 18 w rejestrze RDOŚ.

3. **Dęby** w miejscowości Zakrzów - 12 szt. wiek ok. 150-200 lat, objęte ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 239, poz. 3552, z dnia 14.12.2007r.), oraz Rozporządzenia Nr 14/2008 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2008r. zmieniające rozporządzenie Nr 35/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 12 grudnia 2007r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 232, poz. 3047).

Nr 20 w rejestrze RDOŚ.

4. **Modrzew i lipy** w miejscowości Rzeszówek - szt. 2, modrzew wiek ok. 200 lat, lipa - wiek ok. 200-250 lat, objęte ochroną na podstawie:

- Zarządzenie Nr 26/86 Wojewody Kieleckiego z dnia 24 grudnia 1986r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 20, poz. 183, z dn. 27.12.1986r.,

- Rozporządzenie Nr 5/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 czerwca 1994r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 8, poz. 53 z 30.08.1994r.),

- Rozporządzenie Nr 2/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 stycznia 1995r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 4, poz. 30 z 14.02.1995r.),
- Rozporządzenie Nr 30/99 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 września 1999 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 56, poz. 992 z 20.09.1999r.),
- Rozporządzenie Nr 276/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 sierpnia 2001r. zmieniające zarządzenia i rozporządzenia w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 85, poz. 987 z 16.08.2001r.),
- Rozporządzenie Nr 25/2003 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 20 października 2003r. zmieniające zarządzenie wojewody w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 235, poz. 2202 z 24 października 2003r.).

Nr 109 w rejestrze RDOŚ.

5. **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 1,21 m, w wieku ok. 275 lat, objęty ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 9/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 137, poz. 1616 z dn. 02.06.2006 r.

Nr 787 w rejestrze RDOŚ.

6. **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 0,99 m, w wieku ok. 275 lat, objęty ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 9/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 137, poz. 1616 z dn. 02.06.2006 r.

Nr 788 w rejestrze RDOŚ.

7. **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 1,18 m, w wieku ok. 275 lat, objęty ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 9/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 137, poz. 1616 z dn. 02.06.2006 r.

Nr 789 w rejestrze RDOŚ.

8. **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 0,96 m, w wieku ok.. 275 lat. Oksa, objęty ochroną na podstawie Rozporządzenia Nr 9/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 137, poz. 1616 z dn. 02.06.2006 r.

Nr 790 w rejestrze RDOŚ.

9. **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 0,96 m, w wieku ok.. 275 lat, objęty ochroną na podstawie Rozporządzenie Nr 9/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 29 maja 2006 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 137, poz. 1616 z dn. 02.06.2006 r.

Nr 791 w rejestrze RDOŚ.

10. **Grupa głazów narzutowych** w miejscowości Rzeszówek - z których największy ma długość 1,30 m, szerokość 0,90 m, wysokość 0,30 m. Zbudowane są z drobnoziarnistego granitu barwy jasnoszarej lub średnioziarnistego barwy czerwonej. Zlokalizowany jest na terenie parku podworskiego w Rzeszówku (na działce o nr ewid. nr 8), objęte ochroną na podstawie:

- Zarządzenia Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dnia 2 października 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 19, poz. 223,

- Rozporządzenia Nr 6/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 czerwca 1994 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kiel. Nr 8, poz. 54 z dn.30.08.1994 r.),

- Rozporządzenia Nr 7/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 4 sierpnia 1994 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 8, poz. 55, z dn. 30.08.1994 r.),

- Rozporządzenia Nr 276/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 sierpnia 2001 r. zmieniające zarządzenia i rozporządzenia w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 85, poz. 987 z dn. 16.08.2001 r.).

Nr 202 w rejestrze RDOŚ.

W stosunku do ustanowionych pomników przyrody, obowiązują zakazy wynikająca z przepisów odrębnych.

• **proponowane pomniki przyrody do objęcia ochroną**

1. **Dąb szypułkowy**, w miejscowości Pawężów. Jest to dąb szypułkowy *Quercus rober*, o bardzo dobrej kondycji, okazały. Drzewo rośnie przy drodze biegnącej na północ od stawów.

2. **Dąb szypułkowy**, w miejscowości Pawężów. Jest to dąb szypułkowy *Quercus rober*, o bardzo dobrej kondycji, okazały. Drzewo rośnie przy drodze biegnącej na północ od stawów.

3. **Lipa drobnolistna**, w miejscowości Pawężów. Jest to lipa drobnolistna *Tilia cordata*, o bardzo dobrej kondycji, okazały. Drzewo rośnie przy drodze biegnącej na północ od stawów.

Proponowane pomniki przyrody do objęcia ochroną zostały wskazane w opracowaniu „Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin Województwa Świętokrzyskiego. Gmina Oksa”, 2008r.

W stosunku do proponowanych pomników przyrody, mogą być wprowadzone zakazy wynikające z art. 45 ust.1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 z późn. zm.).

- **proponowane użytki ekologiczne do objęcia ochroną**

Poniższe użytki ekologiczne zostały wskazane jako obiekty proponowane do objęcia ochroną, w opracowaniu „Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin Województwa Świętokrzyskiego. Gmina Oksa”, 2008r.:

1. **Użytek ekologiczny w Zakrzowie**, obejmujący okolice zbiornika wodnego. Przedmiotem ochrony są starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z klasy *Lemnetea minoris* oraz z klasy *Potametea* – związek *Potamion* i *Nymphaeion*, a także roślinność namuliskowa z klasy *Isoeto-Nanojuncetea*. Tego typu siedliska podlegają ochronie prawnej w kraju i są zamieszczone w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Występują tu także fitocenozy z klasy *Phragmitetea*. Obszar ten cechuje się występowaniem gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych, takich jak: *Cyperus flavescens* (Cibora żółta), *Zannichellia palustris* (Zamętnica błotna), *Rumex palustris* (Szczaw błotny) czy *Eleocharis ovata* (Ponikło jajowate).

2. **Użytek ekologiczny w Dzierążni**. Przedmiotem ochrony jest eutroficzny zbiornik wodny z obecnością zbiorowisk z klasy *Lemnetea minoris* oraz z klasy *Potametea* – związek *Potamion* i *Nymphaeion*. Stwierdzono w nich obecność gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych: *Nymphaea alba* (Grzybienie białe), *Nuphar lutea* (Grażel żółty), *Hydrocharis morsus-ranae* (Żabiściek pływający), *Sparganium minimum* (Jeżogłówka najmniejsza) oraz *Potamogeton compressus* (Rdestnica ściśniona). W pobliżu dobrze zachowane ekstensywnie użytkowane łąki *Arrhenatherion*. Tego typu siedliska podlegają ochronie prawnej w kraju i są zamieszczone w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.

3. **Użytek ekologiczny w Tyńcu**, obejmujący łąki i torfowiska przejściowe na południe od Tyńca. Przedmiotem ochrony jest śródleśne torfowisko przejściowe ze zbiorowiskami z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* oraz niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie ze związku *Arrhenatherion elatioris* (rząd *Arrhenatheretalia*). Na torfowisku znaleziono takie rzadkie i chronione gatunki jak: *Dactylorhiza incarnata* (Kukułka krwista), *Daphne mezereum* (Wawrzynek wilczełyko), *Listera ovata* (Listera jajowata) i *Carex davalliana* (Turzyca Davalla). Wilgotne łąki także wyróżniały się obecnością cennych gatunków - *Platanthera bifolia* (Podkolan biały), *Menyanthes trifoliata* (Bobrek trójlistkowy), *Listera ovata* (Listera jajowata) i *Carex davalliana* (Turzyca Davalla). Tego typu siedliska podlegają ochronie prawnej w kraju i są zamieszczone w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.

- **inne cenne przyrodniczo obszary**

Południowa część terenu gminy Oksa, obejmująca dolinę Nidy (Białej Nidy) wraz z otaczającymi ją terenami leśnymi stanowi część Głównego Korytarza Ekologicznego Południowo-Centralnego (KPdC), w części **Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy**, zgodnie „Projektem korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce”.

Wyznaczony Główny Korytarz stanowi ważne ogniwo łączności ekologicznej w skali Europy, umożliwiające migrację zwierząt w skali kontynentalnej i rekolonizację zachodniej Polski i innych krajów Europy przez rzadkie gatunki zwierząt i roślin.

Część Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy na terenie gminy Oksa, została uznana i uwzględniona w "Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego", za fragment regionalnego korytarza ekologicznego - Dolina Nidy, o znaczeniu krajowym.

Północna część terenu gminy, w granicach doliny rzeki Lipnicy, wraz z otaczającymi ją terenami leśnymi, została zaliczona do **ciągu ekologicznego** o znaczeniu lokalnym.

Korytarze i ciągi ekologiczne stanowią doliny większych rzek, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne porastające pasma wzniesień, to niezwykle ważne obszary geograficzno-przyrodnicze służące do przemieszczania się gatunków, bądź osobników, pomiędzy różnymi populacjami tego samego gatunku.

Tereny te służą dla dużej grupy gatunków roślin i zwierząt związanych z siedliskami mokrymi, wilgotnymi i świeżymi (łąki świeże i zmienno wilgotne, szuwary, zarośla - łożyny, zbiorowiska leśne). W ograniczonym stopniu jest to również trasa przemieszczania dla organizmów siedlisk borów mieszanych i borów, które wykorzystują strefy skrzydeł i teras rzecznych. Tędy wędrują rośliny typowe dla miejsc otwartych gatunki charakterystyczne dla klasy *Molinio-Arrhenatheretea*, *Nardo-Callunetea*, *Koelerio glaucae-Corynephoretea*, ale także gatunki związane z wilgotnymi lasami bagiennymi. Korzystając z mikroklimatu (mikrosiedliska) stworzonego przez łożowiska i zarośla krzewiaste przemieszczają się dolinami w górę i dół cieków wodnych. To do dolin rzecznych (ciągów ekologicznych) ograniczone jest występowanie wielu gatunków w tym rzadkie i chronione: *Dactylorhiza majalis*, *Betonica officinalis*, *Dactylorhiza incarnata*, *Listera ovata* i inne.

Wykształcają się tu również swoiste typy zbiorowisk o dużej zmienności od całkowicie otwartych muraw łąkowych (*Molinio-Arrhenatheretea*), poprzez skupienia zarośli krzewiastych (*Salicetea purpureae*) i niewielkie skupienia drzewostanów olchowych i wierzbowych – łągów (*Alno-Ulmion*). Generalnie utrzymują się dzięki ingerencji człowieka.

Taka najczęściej ekstensywna gospodarka sprzyja zachowaniu się stanowisk wielu gatunków roślin, ale również korzystnie wpływa na kształtowanie się siedlisk korzystnych dla

fauny. Zróżnicowane siedliskowo doliny rzeczne, to królestwo dla ogromnej liczby owadów, ptaków, ryb i drobnych ssaków. Organizmy te wykorzystując naturalną zmienność siedliska, znajdują miejsce do żerowania, rozrodu i dzięki temu w stabilny i w miarę trwały sposób zajmują nowe tereny. Przemieszczają się również wzdłuż osi cieków, dzięki czemu w lepszy sposób zapewniają różnorodność biologiczną na wszystkich poziomach – osobniczym, populacyjnym i gatunkowym. Liczba gatunków zwierząt związana z dolinami rzecznyymi jest ogromna poczynając od wielkich ssaków jak łoś, czy jeleń, poprzez naturalne bóbr i wydra, aż całą masę drobnych gryzoni, ptaki na czele z derkaczem, na licznych owadach kończąc.

Tereny te wymagają szczególnej i wzmożonej ochrony, zapewnia w zagospodarowaniu przestrzennym zachowania naturalnych wartości oraz przestrzegania następujących zaleceń:

- preferowanie rozwoju trwałych użytków zielonych na terenach bezpośrednio przylegających do rzek,
- działania mające na celu likwidowanie i nie wprowadzanie do środowiska barier poprzecznych ograniczających przepływ powietrza i wód,
- ochrony i uzupełnienia biologicznej obudowy rzek (zadrzewienia przywodne).

• **rekomendacje i wnioski wynikające z audytu krajobrazowego**

Na terenie województwa świętokrzyskiego nie został opracowany audyt krajobrazowy, o którym mowa w art. 38 i art. 38 a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z tym brak jest wniosków do uwzględnienia w sporządzanym „Studium...”, wynikających z takiego audytu w tym określenia granic krajobrazów priorytetowych.

2.4. Środowisko kulturowe

Jednym z komponentów współtworzących środowisko antropogeniczne są zasoby dziedzictwa kulturowego i trwałe elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru, czy struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych czy artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

2.4.1. Rys historyczny

Najstarsza wzmianka o istnieniu wsi Lipno pochodzi z 1258 roku, stąd pochodził Jan z Lipna uczestniczący w orszaku Bolesława Wstydliwego.

W latach 1366-1380 Florian z Mokrska - Biskup Krakowski wystawia w Węgleszynie

na miejscu dawnego kościoła drewnianego, nowy murowany kościół p.w. św. Andrzeja.

W 1390 roku właścicielem Węgleszyna jest Tomko z Węgleszyna, kasztelan sandomierski, starosta wielkopolski, zdobywca zamku krzyżackiego Drahim w 1407 r.

Na pocz. XVI w. wieś Rzeszówek, występująca pod nazwą Rzeschow, należy do parafii Konieczno. We wsi znajduje się karczma.

W 1508 roku Rzeszówek i Swojsławice są w posiadaniu Mikołaja i Andrzeja Rzeszowskich, a wieś Lipno staje się własnością Mikołaja Starzyńskiego i Zygmunta Gruszczyńskiego. W 1521 roku wieś Węgleszyn jest własnością Feliksa Oleśnickiego h. Dębno z Pińczowa.

W 1538 roku Mikołaj Rej dziedziczy Nagłowice i rozpoczyna działania związane z powiększeniem majątku. Nabywa nowe własności i zakłada świetnie prosperujące majątki. W 1550 roku zakłada osadę Oksza, na gruntach wsi Tworów (oddzielonej od Rzeszówka), którą Rej otrzymał od Hieronima Rzeszowskiego w zamian za Chyczę. Nazwa osady pochodzi od herbu założyciela - Oksza. W 1554 roku Rej wyjednuje dla osady prawo magdeburskie i Oksza przeistoczona zostaje w miasto i obdarowana prawem teutońskim. Ustanowione zostają targi na każdy wtorek miesiąca, a jarmarki na św. Trójcę i św. Jędrzeja. Miasto posiada burmistrza. Fundator zapewnił każdemu osadnikowi działkę budowlaną. Mieszczanie otrzymali po półlanku pola, prawo wyrębu, prawo do wykarczowania lasu pod łąki, oraz prawo wolnego połowu ryb. Ponadto przywilej zapewniał osadnikom 16 lat wolnizny. Zamierzenia założyciela to najprawdopodobniej chęć stworzenia miasta rzemieślników i handlowców, a przede wszystkim centrum gospodarczo – kulturalnego polskiego kalwinizmu. W latach 1561 – 1566 trwa budowa zboru w Oksie. Do chwili obecnej każdy odwiedzający Oksę zdumiony jest logiką i dojrzałością oraz rozmachem dokonań urbanistyczno-architektonicznych budowniczych, o czym świadczy rynek oraz geometryczny układ ulic. Całość niczym nie odbiega od tego typu rozwiązań urbanistycznych wielkich miast. Słabą stroną Oksy było jej usytuowanie nieco na uboczu od znanych wówczas głównych szlaków handlowych, roli, których nie doceniał chyba założyciel i fundator. Był przecież poetą, a nie ekonomistą.

„A ja Mikofaj Rej, będąc dziedzicem Nagłowickim, Tworowskim i Pawężowskim, oznajmuję tym listem komukolwiek dziś i na potem będzie wiedzieć potrzeba, iżem posadził miasto na gruncie swym tworowskim imieniem Oksza”. Działo się to w dzień św. Marcina 1554 r.

Budowa drewnianego zboru kalwińskiego w Oksie została ukończona w 1570 roku przez syna pisarza Andrzeja Reja, w którym w XVII w. odbyły się cztery synody (w latach 1626, 1643, 1663, 1665).

W 1570 roku w Rzeszówku istnieje karczma, młyn, dwór i folwark, w tym czasie Rzeszówek jest własnością Adama Rzeszowskiego.

W 1573 roku Oksza liczy 10 domów, młyn oraz kilku rzemieślników. Na przełomie XVI/XVII w. utworzono gimnazjum dystryktowe, element własnej, kalwińskiej sieci zakładów naukowych. Do szkoły uczęszcza 30 uczniów rozlokowanych na stacjach w mieście. W 1600 roku Andrzej Rej, syn pisarza, wznosił w Oksie ratusz oraz jatki rzeźnicze. Jednocześnie zwiększył świadczenia pańszczyźniane, co spowodowało zastój w rozwoju miasteczka. W 1676 roku zbór kalwiński został przejęty przez katolików. Za zgodą dziedzica dóbr oksiańskich, zbór przejmuje klasztor cystersów w Jędrzejowie. Na jego miejscu wzniesiono murowany kościół, który zachował się do dzisiaj.

W 1700 roku umiera Bogusław Rej, kończy się władanie Rejów w Oksie. Miejsce Rejów zajmuje rodzina hrabiów Dąbskich herbu Godziemba. Oksa liczy 26 domów i 179 mieszkańców.

W latach 1762-1763 restauracja katolickiego kościoła w Oksie dokonana została przez Cystersów - zarządców parafii. W 1770 roku powstaje nowa plebania w Oksie. W 1772 roku rodzina Dąbskich sprzedaje Oksę Stefanowi Wąsowiczowi.

W 1785 roku staroście miasta, Budziszewskiej, udało się uzyskać wznowienie przywileju na odbywanie cotygodniowych targów. W roku 1787 i ponownie rok później miasto odwiedził Stanisław August Poniatowski.

W 1794 roku w związku z bitwą pod Szczekocinami przez teren Oksy następuje przemarsz wojsk powstańczych Powstania Kościuszkowskiego.

W końcu XVIII w. Oksa staje się ośrodkiem osadnictwa żydowskiego. W końcu XVIII w. Rzeszówek staje się własnością Zielińskich.

W 1787 roku następuje budowa drewnianego spichlerza w Zakrzowie. Założenie dworskie istnieje już w obecnym miejscu. Na przełomie XVIII/XIX w. powstaje w Zakrzowie ogród Krassowskich. W pierwszej poł. XIX w. Drzewieccy budują dwór w Lipnie.

W 1803 roku, Józef Zieliński sprzedaje Rzeszówek Ambrożemu Saryusz Romiszowskiemu. Od 1815 roku, po zmianach struktur administracyjnych – podział administracyjny Królestwa Polskiego, Oksa znajduje się w powiecie jędrzejewskim obwodu kieleckiego w województwie krakowskim.

W 1827 roku miasto Oksa liczy 51 domów i 380 mieszkańców.

W 1832 roku nowym właścicielem wsi Lipna jest Jan Borsza Drzewiecki.

W 1841 roku Oksa traci prawa miejskie. 1845-1863 kilkakrotne pożary niszczą zabudowania dworskie i chłopskie chałupy.

W 1846 roku następuje kupno majątku w Lipnie przez Kłossowskich.

W poł. XIX w. rozpoczyna się budowa murowanego dworu w Rzeszówku.

W II poł. XIX w. Oksa przechodzi do Sapiehów, a następnie wchodzi w skład dóbr nagłowickich księcia Michała Radziwiłła.

W 1851 roku Zakrzów odkupuje od Grabkowskich Antoni Plewiński; w tym samym roku nabywa go R. Bochenek.

W 1854 roku Rzeszówek nabywa Łucja z Michałowskich Wąsowiczowa.

W 1859 roku majątek Wąsowiczów (Rzeszówek) kupuje Natalia Dobiecka.

W 1863 roku Rzeszówek powraca do Wąsowiczów.

W pierwszej poł. XIX w. Drzewieccy budują dwór w Lipnie.

W dniu 20 października 1863 roku w powstaniu styczniowym rozegrała się bitwa pod Oksą pod dowództwem Zygmunta Chmieleńskiego, gdzie został ranny Faustyn Gryliński (1830-1866) i awansował na stopień pułkownika.

Od 1866 roku Oksa przynależy administracyjnie do powiatu jędrzejowskiego guberni kieleckiej.

W 1867 r. Oksa utraciła prawa miejskie. W 1868 roku Lipno nabywa Ludwik Rychter.

W 1872 roku Popławscy nabywają Rzeszówek. W 1874 roku Dr Florian Krassowski h. Ślepowron nabywa Zakrzów.

W 1881 roku władająca dobrami węgleszyńskimi zakonnica Kamilla Bystrzonowska (córka hrabiego Kazimierza Bystrzonowskiego i siostra Ludwika Tadeusza Bystrzonowskiego działacza Hotelu Lambert) przekazuje cały majątek na fundację Hotelu Lambert.

W 1892 roku lokatorka dworu w Węgleszynie Kochanowska rozparcelowuje majątek sprzedając go różnym nabywcom (pierwsza parcelacja w powiecie jędrzejowskim). Część pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży dóbr Kochanowska przeznacza na dobudowanie kościoła od strony zachodniej (od łuku biegnącego przez środek łącznie z chórem), dobudowanie zakrystii od strony wschodniej, wybudowanie dzwonnicy i ogrodzenia zachowanego do dnia dzisiejszego. Ofiarowała również do gruntów kościelnych 10 mórg ziemi, oraz na posesji należącej do plebanii, wybudowała szpital wiejski.

W 1899 roku Rzeszówek przechodzi w posiadanie Borkowskich. W 1918 roku właścicielem Zakrzowa, a współwłaścicielem całości dóbr węgleszyńskich jest syn Floriana – dr Antoni Krassowski, właścicielem Lipna jest w tym czasie Stanisław Borkowski.

W 1935 roku właścicielem 1000 morgowego majątku w Lipnie staje się Borys Schön. Po II wojnie światowej majątek w Lipnie zostaje rozparcelowany. Zabudowania majątkowe przechodzą na własność Skarbu Państwa. Od tego czasu aż do dziś w pałacyku mieści się

szkoła podstawowa.

W 1957 roku następuje wpisanie podworskiego parku w Lipnie oraz Zakrzowie do rejestru zabytkowych założeń parkowych w woj. kieleckim.

W 1983 roku na terenie Oksy prowadzone są prace archeologiczne, których efektem jest udokumentowanie istnienia dworu już w II poł. XVI w.

Do 1945 r. miejscowości Nagłowice i Oksę łączyły więzy personalne poprzez kolejnych właścicieli. Ostatnim był książę Michał Radziwiłł.

Reforma administracyjna z 1976r. połączyła dwie sąsiadujące gminy w jeden organ administracyjny o nazwie "Gmina Nagłowice-Oksa", który trwał do 1991 r. Nie był to jednak najszcześniejszy związek dla mieszkańców gminy Oksy, którzy zawsze odczuwali swoją odrębną tożsamość.

Rozdzielenie gmin nastąpiło 2 kwietnia 1991 roku i to nie ze względów antagonistycznych lub ambicjonalnych, ale po dokładnych obustronnych przemyśleniach, że w tak rozległym terenie gubi się samorządność.

W 1991 roku została reaktywowana gmina Oksa jako odrębny podmiot administracyjny i w takiej formie funkcjonuje do dziś.

2.4.2. Obiekty i zespoły środowiska kulturowego

Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Oksa stanowią:

- **Stanowiska archeologiczne**

W tym wpisane do rejestru zabytków (stan z dnia 15.11.2014 r.)

Tabela 7.

Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Oksa, wpisane do rejestru zabytków

OBSZAR AZP/NR ST	MIEJSCOWOŚĆ	OKREŚLENIE OBIEKTU	NR REJ Aa	DATA WPISU (ostatniej decyzji)
88-58/1	Oksa	Fundamenty dworu Mikołaja Reja	78	02.02.1988
88-58/2		osada kultury łużyckiej	721	07.03.1972
88-58/3		osada kultury łużyckiej	714	07.03.1972

Zasady ochrony i zagospodarowania terenu w obrębie ww. stanowisk określają decyzje w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków.

Oprócz w/w stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków, na terenie gminy znajdują się liczne stanowiska archeologiczne znane z badań Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP), danych bibliograficznych i archiwalnych oraz inspekcji terenowych. Stanowiska archeologiczne stanowią pozostałości śladów osadniczych i przebiegów historycznych traktów komunikacyjnych. Stanowiska rozmieszczone są na powierzchni całej gminy, najwięcej stanowisk zidentyfikowano na terenie sołectw: Lipno, Oksa, Popowice, Tyniec.

Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie stanowisk podlega uzgodnieniu ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i jest podporządkowana ŚWKZ. Przypadkowe znaleziska, mające cechy zabytku archeologicznego, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014r., poz. 1446), wymagają zabezpieczenia i powiadomienia organów samorządowych i Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach.

Lokalizacje poszczególnych stanowisk archeologicznych zostały przedstawione graficznie na rysunku studium - Uwarunkowania Przyrodniczo-Kulturowe.

- **Obiekty zabytkowe**

Na terenie gminy znajduje się szereg zabytkowych obiektów architektury i budownictwa stanowiących pozostałości historycznie ukształtowanej zabudowy, posiadającej cenne walory kompozycyjno-przestrzenne i architektoniczne. Część z nich została wpisana w całości lub w części do rejestru zabytków. Poniżej przedstawiono spis tych obiektów wraz z ich numerem wpisu do rejestru. Obiekty te podlegają bezwzględnej ochronie w zakresie określonym w poszczególnych decyzjach dotyczących wpisu.

Na terenie gminy znajdują się również obiekty posiadające walory historycznej zabudowy, objęte ochroną konserwatorską, ujęte w tzw. Spisie zabytków województwa, dla których sposób i zakres ochrony zgodnie z obowiązującymi przepisami należy określić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Oprócz nieruchomości obiektów zabytkowych w świątyniach znajdują się również tzw. ruchome dobra kultury stanowiące wystrój i wyposażenie kościołów.

Obiekty znajdujące się w ewidencji ŚWKZ, w tym wpisane w części do rejestru zabytków:

Lipno

Założenie podworskie:

- **park, (XVIII/XIX), nr rej.: A-127/1 z 22.07.2008r.,**

- **dwór na terenie parku, mur., pocz. XX w (1910r.), nr rej.: A-127/2 z 22.07.2008r.**

Oksa

Układ przestrzenny wsi, poł. XVI w.

Zespół Kościoła Parafialnego (d. Zboru Kalwińskiego):

- **kościół parafialny pw. św. Mikołaja (mur.-drewn, 1570, 1678, 1762), nr rej.: A.128 z 22.07.2008r.,**

- cmentarz przykościelny (w granicach ogrodzenia)
- plebania, mur., ok. 1910r.
- stodoła, mur. pocz. XX w.
- cmentarz parafialny rzymsko - katolicki.

Rzeszówek

Zespół Dworski:

- dwór, ob. w ruinie, mur., poł. XIX w., rozbud.
- obora I, mur., 2 poł. XIX w., przebud., ok. 1950r.
- obora II, mur., 2 poł. XIX w.
- spichlerz, drewn., 2 poł. XIX w.
- **park dworski (XIX, XX w), nr rej.: A-129 z 22.07.2008r.**

Węgleszyn

Zespół kościoła parafialnego:

- **kościół parafialny pw. św. Andrzeja (1367, pierwsza poł. XVIII, poł. XIX w), nr rej.: A.130/1 z 22.07.2008r.**

- **dzwonnica (pierwsza poł. XIX w), nr rej.: A.130/2 z 22.07.2008r.**
- cmentarz przykościelny (w granicach ogrodzenia).
- ogrodzenie, mur. - żel., XIX/XX w.
- cmentarz paraf. rzym. - kat.

Zakrzów

- **park - pozostałości, (pierwsza poł. XIX w), nr rej.: A-131 z 06.08.2008r.**
- młyn wodny, drewn., 1932 r.

oraz liczne krzyże przydrożne, kapliczki.

- **Miejsca Pamięci Narodowej**

- symboliczna mogiła powstańców styczniowych 1863-1864 – współczesny obiekt (2013 r.) upamiętniający 150 rocznicę powstania styczniowego i pamięć 18 bezimiennych

powstańców z oddziału ppłk. Zygmunta Chmieleńskiego, poległych w Oksie – na cmentarzu grzebalnym w Oksie;

- tablica upamiętniająca wydarzenia powstania styczniowego w Oksie - bitwę 20 października 1863 r. i bitwę w kwietniu 1864 r. – obiekt współczesny (2013 r.) przestrzeń publiczna u zbiegu ulic Jędrzejowskie i Alei Lipowej;

- obelisk upamiętniający śmierć Funkcjonariuszy Policji Obywatelskiej, poległych w dniu 17 września 1939 r. – Oksa teren Parku;

- tablica upamiętniająca wywiezienie i śmierć w obozie koncentracyjnym sołtysa Stanisława Fornalskiego – (obiekt współczesny 1993 r.) teren wsi Węgleszyn;

- tablica upamiętniająca wywóz nauczycieli do Obozu Śmierci w Oświęcimiu - szkoła podstawowa w Węgleszynie;

- tablica upamiętniająca zastrzelenie 2 Funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej 24.09.1946 r. – teren wsi Rembiechowa.

Istniejące obiekty historycznej zabudowy stanowią cenny element krajobrazowy i bazę do rozwoju wszelkich form turystyki historycznej i krajoznawczej: pieszej, rowerowej czy samochodowej.

2.5. Rolnictwo

2.5.1. Rolnictwo gminy na tle województwa – zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

Uwarunkowania przyrodnicze, czyli m.in. większość gleb wysokiej jakości klas bonitacyjnych (60-70 punktów w 120 punktowej skali), mała lesistość, przeważająca ilość gospodarstw indywidualnych - rolnych, o areale około 6,5 ha, sprzyjają rozwojowi rolnictwa i intensyfikacji produkcji rolnej. Niesprzyjającym dla rozwoju rolnictwa jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

Gmina Oksa zalicza się do grupy gmin obszarów województwa świętokrzyskiego, na terenie których rolnictwo jest na średnim poziomie, lecz mało dochodowe, mimo wysokiej jakości gruntów klas bonitacyjnych, z uwagi na rozdrobnienie gospodarstw rolnych, ale jest głównym działem gospodarki (poza funkcją leśną) i stanowi podstawowe źródło utrzymania miejscowej ludności. Duże znaczenie dla gospodarstw rolnych mają liczne, rybne stawy hodowlane (gospodarstwa hodowlane), które podnoszą wskaźnik udziału gospodarki rolnej w gminie.

Średnia powierzchnia użytków w gminie Oksa wg Rocznika Statystycznego 2010r. wynosiła 6,29 ha, w powiecie jędrzejowskim wynosiła 5,85 ha i w województwie 3,90 ha.

Produkcja roślinna w gminie nastawiona jest na zapotrzebowanie własnych gospodarstw, rynku lokalnego gminy oraz aglomeracji miejskich.

W produkcji rolniczej gmina na tle województwa wypada średnio. Głównymi kierunkami rolnictwa w gminie są uprawa zbóż; hodowle bydła, małe chlewnie do 40 DJP trzody chlewnej, stawy rybne oraz produkcja mleka i przetwórstwo ryb. Warzywnictwo i sadownictwo spełniające w regionie świętokrzyskim ważną rolę gospodarczą, w gminie odgrywa niewielką rolę.

Wśród zewnętrznych uwarunkowań rozwoju podstawową szansę intensyfikacji rolnictwa (zwłaszcza w okresie perspektywicznym), stwarza położenie gminy w sąsiedztwie chłonnego rynku zbytu, jakim są miasta aglomeracji kieleckiej i powiatu jędrzejowskiego. Gospodarka rolno – hodowlana powinna być nastawiona na produkcję mleka, mięsa i warzyw oraz na sadownictwo – dla zaspokojenia własnych potrzeb, a także rynków miejskich. Ważnym atutem gminy są przy tym dogodnie powiązanie komunikacyjne z sąsiednimi ośrodkami gminnymi i powiatami, w tym m.in. z drogą wojewódzką 742.

Głównym ograniczeniem zewnętrznym jest utrzymująca się od dłuższego czasu niekorzystna w tym dziale gospodarki, sytuacja ekonomiczna powodująca ubożenie ludności wiejskiej oraz zmniejszanie zdolności inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych. W chwili obecnej kierunki rozwoju tej funkcji określają standardy Unii Europejskiej.

2.5.2. Warunki przyrodniczo – glebowe

Obszar gminy Oksa, zgodnie z rejonizacją rolniczo – glebową, położony jest w regionie włoszczowsko-jędrzejowskim. Grunty na terenie gminy Oksa zajmują powierzchnie: 60 % stanowią grunty orne, 15 % stanowią użytki zielone i 20 % stanowią kompleksy leśne.

Pod względem genetycznym w gminie występują gleby: brunatne wylugowane, brunatne kwaśne, brunatne, brunatne deluwialne, bielice i pseudobielice – płowe, rędziny brunatne, czarne ziemie, mady, murszowe, torfowo-murszowe, torfowe.

Na obszarze gminy Oksa występuje średnie zróżnicowanie przydatności rolniczej gleb. Występujące **grunty orne** zaliczane są do poniższych kompleksów rolniczej przydatności, uszeregowanych zgodnie z zajmowaną powierzchnią:

- **żytni słaby**, zajmuje około 29 % powierzchni gruntów ornych, występuje płatami różnej wielkości we wszystkich wsiach gminy;

- **żytnio-lubinowy**, bardzo słaby (żytni), zajmuje około 25 % powierzchni gruntów ornych. Kompleks ten występuje w południowo-zachodniej i północnej, wschodniej i południowo-wschodniej części badanej gminy;
  - **pszenny dobry**, zajmuje około 16 % i na terenie badanej gminy występuje wzdłuż linii zbliżonej do łuku na odcinku Popowice, Oksa, Boguszków, Lipno, Węgleszyn, Tyniec;
  - **żytni dobry**, zajmują jedynie nieco ponad 12 % całości gruntów ornych. Gleby tego kompleksu występują na terenie wsi: Lipno, Węgleszyn, Oksa i nie tworzą zwartych powierzchni;
  - **pszenny wadliwy**, występuje, na terenie sołectwa Lipno, Węgleszyn i Popowice;
  - **zbożowo-pastewny słaby**, występuje trzema płatami o różnej wielkości na terenie sołectw Rzeszówek, Zakrzów i Lipno;
  - **żytni bardzo dobry** (pszenno-żytni), występuje w sołectwach: Oksa, Węgleszyn;
  - **zbożowo-pastewny mocny**, gleby tego kompleksu występują płatami głównie na zachodzie gminy, w okolicach Oksy i Rzeszówka;
  - **pszenny bardzo dobry**, występuje punktowo w sołectwach Lipno i Popowice.
- Występujące **użytki zielone** zaliczane są do dwóch kompleksów rolniczej przydatności:
- **kompleksu średniego**, predysponowanego do użytku dwukośnego, łąkowego, wymagającego melioracji. Występuje w dolinie zalewowej Lipnicy i Białej Nidy;
  - **kompleksu słabego i bardzo słabego**, predysponowanego do użytku jednokośnego, łąkowego, wymagającego melioracji. Występuje w dolinie zalewowej Lipnicy i na południe od Tyńca.

Przydatność rolniczą poszczególnych kompleksów gleb oraz ich rozmieszczenie na terenie gminy zostało szczegółowo omówione w rozdziale 2.3.5. Gleby.

Ochroną przed zagospodarowaniem na cele nierolnicze winny być objęte przede wszystkim łąki i pastwiska oraz większe masywy gruntów ornych.

Istniejące warunki przyrodnicze oraz część gruntów o słabych glebach nie sprzyjają rozwojowi rolnictwa, korzystne są natomiast dla funkcji leśnej.

Do najważniejszych uwarunkowań przyrodniczo – glebowych, które decydować będą o rozwoju funkcji rolniczej należy zaliczyć dobrą jakość ekologiczną gleb umożliwiającą rozwój produkcji ekologicznej. Część arealu gruntów na terenie gminy nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym wymaga zmiany sposobu zagospodarowania.

2.5.3. Uwarunkowania agrarne i struktura użytkowania gruntów

Ogólna liczba gospodarstw na terenie gminy wynosi 850, w tym 50 gospodarstw do 1,0 ha powierzchni. Podział na poszczególne grupy obszarowe został zestawiony w **tabeli nr 8**. Najliczniejszą grupę obszarową użytków rolnych tworzą gospodarstwa rolne o powierzchni od 5 – 10 ha, stanowiące 36,94% ogólnej liczby gospodarstw. Mniej liczną grupę tworzą gospodarstwa rolne o pow. 1 – 2 ha, stanowiące 9,88% ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa rolne o powierzchniach przekraczających 10 ha stanowią 15,65% ogółu gospodarstw.

Tabela 8.

Struktura gospodarstw na terenie gminy Oksa pod względem powierzchni

Wyszczególnienie	Grupa obszarowa w [ha]						Ogółem
	do 1	1 – 2	2 – 3	3 – 5	5 – 10	>10	
Liczba gospodarstw rolnych (sztuki)	50	84	86	183	314	133	850
– udział % w ogólnej liczbie gospodarstw	5,88%	9,88%	10,12%	21,53%	36,94%	15,65%	100%

Dane Urzędu Statystycznego - Spis rolny 2010r.

Podstawową cechą struktury agrarnej jest jej rozdrobnienie, które stwarza ograniczenie poprawy efektywności gospodarowania i dostosowania się tego działu gospodarki do warunków rynkowych a także standardów obszarowych obowiązujących w UE.

Rozdrobnienie gospodarstw wyraża się między innymi:

- udziałem gospodarstw drobnych o areale do 2 i 3 ha w ogólnej liczbie gospodarstw indywidualnych,
- niewielką powierzchnią przeciętnej działki rolniczej oraz dużą odległością od siedliska działki najdalej położonej,
- powszechną (zwłaszcza w drobnych gospodarstwach) postawą przeczekiwania trudności ekonomicznych w rolnictwie oraz biernością w unowocześnianiu warsztatu pracy.

Zjawiskom tym towarzyszą:

- brak żywszego obrotu ziemią rolniczą stanowiącego warunek niezbędnej polaryzacji obszarowej gospodarstw i wyodrębnienia się grupy liderów wiejskich kreujących na wsi, pożądane zmiany rynkowe,
- niski poziom kwalifikacji rolników,
- zbyt małe zainteresowanie rolników integracją w grupy producenckie.

Powierzchnia i struktura użytków rolnych na terenie gminy (spis rolny-2010r.), przedstawia się następująco:

- użytki rolne: 7.879,0 ha, w tym:
  - grunty rolne: 6.164,0 ha; sady: 8,0 ha; łąki: 1.651,0 ha; pastwiska: 56,0 ha,
- lasy i grunty leśne: 429,0 ha,
- pozostałe grunty : 43,0 ha.

2.5.4. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów

W strukturze własnościowej gruntów dominuje sektor prywatny, który władał wg danych z Urzędu Gminy Oksa 7334,00 ha terenu, stanowiącymi 80,91 % powierzchni ogólnej gminy (9.065,00 ha). Udział we władaniu ziemią posiadają również:

- Grunty ANR – 171,00 ha, co stanowi 1,88 % powierzchni ogólnej gminy,
- Grunty Skarbu Państwa (drogi) – 71,00 ha, co stanowi 0,78 % powierzchni ogólnej gminy,
- Grunty Skarbu Państwa (Lasy Państwowe) – 1.263,00 ha, co stanowi 13,93 % powierzchni ogólnej gminy,
- Zasoby gruntów gminnych – 219,00 ha, co stanowi 2,42 % powierzchni ogólnej gminy,
- W tym drogi we władaniu gminy – 145,00 ha, co stanowi 1,60 % powierzchni ogólnej gminy,
- Grunty Kościelne – 7,00 ha, co stanowi 0,08 % powierzchni ogólnej gminy,
- Spółdzielnie – brak,
- Wspólnoty gruntowe – brak.

Grunty gminne, nie stanowiące układu komunikacyjnego zajmujące powierzchnię 74,00 ha, stanowiącą 0,82 % powierzchni ogólnej gminy, są w zdecydowanej większości gruntami rozproszonymi, usytuowanymi poza terenami potencjalnej zabudowy, nie mogące stanowić oferty terenowej dla rozwoju różnych funkcji.

Powyższy układ własnościowy gruntów nie sprzyja transformacji rynkowej gminy Oksa powodując następujące istotne ograniczenia przestrzenne:

- utrudniać może szybkie pozyskanie na cele inwestycyjne większych obszarowo terenów (konieczność negocjacji zakupu gruntów z wieloma właścicielami ograniczy zainteresowanie gminą potencjalnych inwestorów z zewnątrz),
- wpływa utrwalająco na istniejącą strukturę agrarną jak również ogranicza możliwość przeprowadzenia scalenia i wymiany gruntów,

- stwarza utrudnienia przy lokalizacji usług publicznych i urządzeń infrastruktury technicznej, przy jednoczesnym domaganiu się przez społeczność lokalną dostępu do korzystania z usług i urządzeń o coraz wyższym standardzie,
- ogranicza sprecyzowanie gminnej oferty terenów budowlanych pod ważne cele gospodarcze, konkurencyjnej pod względem własnościowym.

Reasumując, można stwierdzić, że układ ten utrudnia skuteczne włączenie się samorządu w politykę gospodarowania ziemią i może stwarzać w przyszłości barierę rozwoju przestrzennego.

2.5.5. Warunki wynikające ze stanu i rozmieszczenia zabudowy rolniczej

Głównym elementem zabudowy wiejskiej jest skupiająca się wzdłuż ważniejszych dróg, drobnotowarowa zabudowa zagrodowa, tworząca charakterystyczne układy liniowe związane bezpośrednio z arealem działek rolniczych. Znaczny odsetek w gminie stanowi również rozproszona zabudowa kolonijna i samotnicza, położona niekiedy w dużym oddaleniu od centrum wsi.

Zabudowa związana z prowadzeniem usług rolniczych skupia się głównie w miejscowościach: Błogoszów, Lipno, Węgleszyn i Zakrzów. Do obiektów zabudowy rolniczej należy zaliczyć również istniejące stawy hodowlane (rybne), związane z prowadzoną działalnością jako gospodarstwa rybackie w miejscowościach: Lipno, Oksa, Tyniec-Kolonia, Węgleszyn i Zalesie.

Możliwości dostosowania zabudowy zagrodowej do warunków rynkowych ograniczają:

- w niewielkim stopniu zagęszczenia zabudowy w zwartych kompleksach, które mogą stwarzać utrudnienia przy lokalizacji funkcji towarowych np. większych obiektów inwentarskich lub przetwórstwa rolno-spożywczego,
- występujące miejscami tendencje do przekształcania w zabudowę wielofunkcyjną, które mogą się nasilać w miarę polaryzacji rynkowej gospodarstw i wywoływać kolizje przestrzenne np. między zabudowa mieszkaniową a towarową zabudową rolniczą,
- funkcjonalność siedlisk związana z niewielką ich powierzchnią zabudowaną i niekiedy zbyt dużą odległością do pól.

W zakresie usług rolniczych głównym ograniczeniem przestrzennym są struktury rynkowe, które byłyby zdolne zintegrować środowisko wiejskie wokół zagadnień produkcji i zbytu artykułów rolniczych.

Dotyczy to takich usług jak: hurt i marketing, usługi zorganizowane na zasadzie „agrobiznesu” to jest powiązania finansowego wszystkich ogniw „łańcucha żywnościowego”, produkcja zintegrowana z przetwórstwem, usługi na rzecz grup producenckich jak np. przechowywanie, konfekcjonowanie i standaryzacja artykułów żywnościowych, usługi finansowe itp.

2.5.6. Uwarunkowania wynikające z rozmieszczenia i specjalizacji produkcji rolniczej

Na obszarze gminy przeważa tradycyjny wielokierunkowy system produkcji rolniczej, którego filarem jest uprawa zbóż i chów zwierząt (wg danych z 2010r.- spis rolny).

Największą powierzchnię upraw zbożowych w gminie Oksa zajmują głównie zboża (żyto, pszenica, pszenżyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe), rośliny pastewne i ziemniaki.

W produkcji roślinnej – kierunkiem wiodącym jest uprawa zbóż zwłaszcza żyta (876,0 ha), pszenżyta (678,0 ha), pszenicy (411,0 ha), owsa (374,0 ha) i jęczmienia (308,0 ha). Kierunkiem uzupełniającym jest uprawa mieszanek zbożowych (270,0 ha), roślin pastewnych (252,0 ha) i ziemniaków (150,0 ha). Główne kierunki produkcji roślinnej zestawiono w **tabeli nr 9**.

Tabela 9.

Produkcja roślinna

Lp.	Rodzaj uprawy	Powierzchnia upraw w ha
1.	Zboża ogółem w tym:	3030,0
	– żyto	879,0
	– pszenżyto	678,0
	– pszenica	411,0
	– owies	374,0
	– jęczmień	308,0
	– mieszanki zbożowe	270,0
2.	Rośliny pastewne	252,0
3.	Zasadzenia - ziemniaki	150,0
4.	Rośliny przemysłowe	3,0
Razem		3471,0

W produkcji zwierzęcej – kierunkiem wiodącym w skali gminy jest chów: drobiu (21577 szt), trzody chlewnej (2308 szt.) oraz koni (32 szt.). Ponadto na terenie gminy występuje chów mieszany pogłównia zwierząt, w tym bydła mlecznego - w sztukach dużych 4830.

Intensywność produkcji zwierzęcej w poszczególnych sołectwach jest różna. Najwyższa obsada występuje w miejscowościach:

- kurniki – 1 duży obiekt w Błogoszowie, oraz liczne drobne obiekty na własny użytek w poszczególnych gospodarstwach rolniczych;

- chlewnie – po 1 szt. w Lipnie, Oksie, Błogoszowie, nieprofesjonalne większe obiekty hodowlane w obiektach istniejących gospodarstw rolnych;

- hodowla bydła mlecznego i rzeźnego – Zakrzów 4 obiekty, Błogoszów 5 obiektów, Węgleszyn 6 obiektów, Rembiechowa 4 obiekty, Oksa 5 obiektów, Popowice 3 obiekty, Tyniec 4 obiekty, Kanice 2 obiekty, Rzeszówek 2 obiekty, Zalesie 2 obiekty,

- hodowla koni – brak zorganizowanej hodowli pojedynczy rolnicy na terenie gminy posiadają 1-3 szt.

Uwzględniając warunki glebowe, które umożliwiają na terenie gminy produkcję artykułów rolniczych o średnich wymaganiach glebowych można stwierdzić, że aktualne ukierunkowanie tej produkcji jest wypadkową możliwości wytwarzania oraz zbytu poszczególnych artykułów, które wykorzystywane są na potrzeby własne oraz na rynek zewnętrzny.

2.6. Funkcja leśna

2.6.1. Rozmieszczenie przestrzenne oraz struktura własnościowa lasów

Lesistość gminy jest niska, lasy i grunty leśne (wg danych Urzędu Gminy) zajmują 1.823,83 ha, co stanowi 16,50 % powierzchni ogólnej gminy, podczas gdy analogiczny wskaźnik w województwie świętokrzyskim wynosi 323 200 ha, co stanowi 27,5 % powierzchni województwa świętokrzyskiego.

Wskaźnik lesistości jest znacznie niższy od średniwojewódzkiego, co jest podyktowane przede wszystkim dość wysoką przydatnością rolniczą gleb. Do najbardziej zalesionych należą sołectwa: Oksa, Nowe Kanice, Lipno, Popowice.

W obrębie całej gminy – w rozbiciu na sołectwa – powierzchnia lasów na koniec 2014 r. przedstawia się następująco:

Tabela 10.

Powierzchnia lasów w poszczególnych sołectwach na terenie gminy Oksa

Nr	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa ogółem w [ha]	Powierzchnia lasów w [ha]
1	2	3	4
1.	Błogoszów	527,00	35,42
2.	Lipno	921,00	281,78
3.	Nowe Kanice	517,00	321,78
4.	Oksa	1.431,00	488,20
5.	Tyniec	807,00	70,19
6.	Tyniec-Kolonia		
7.	Pawężów	169,00	-
8.	Popowice	540,00	238,49
9.	Stare Kanice	370,00	27,42
10.	Rembiechowa	437,00	18,81
11.	Rzeszówek	589,00	49,13
12.	Węgleszyn	1.910,00	228,87
13.	Węgleszyn-Ogrody		
14.	Węgleszyn-Dębina		
15.	Zakrzów	497,00	57,92
16.	Zalesie	351,00	5,82
Razem		9.066,00	1.823,83

W przeważającej części lasy – 1.285,00 ha (ok. 70 % ogólnej powierzchni leśnej) należą do Skarbu Państwa i zarządzane są przez dwa Nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Jędrzejów (1092 ha),
- Nadleśnictwo Włoszczowa (193 ha).

Zasady gospodarki leśnej, określają plany urządzenia lasów. Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują zaledwie 538,83 ha występują na ogół w postaci małych kompleksów o nieregularnych granicach. Lasy te skupiają się w 15 sołectwach a zasady gospodarowania w ich obrębie określają „Uproszczone plany urządzenia lasów sporządzone dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa”.

Powierzchnię lasów publicznych i prywatnych na terenie gminy na tle gmin sąsiednich przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11.

Powierzchnia lasów gminy Oksa na tle gmin sąsiednich w 2012 r.

Wyszczególnienie	Ogółem w [ha]	Lasy publiczne			Lasy prywatne	
		Razem	Własność Skarbu Państwa			Własność gmin
			Ogółem	Lasów Państwowych		
Gmina Jędrzejów	5203,8	3817,8	3812,8	3811,8	5,0	1386,0
Gmina Małogoszcz	3999,3	1610,3	1603,9	1598,9	6,4	2389,0
Gmina Nagłowice	2760,2	2204,2	2195,2	2194,2	9,0	556,0
Gmina Radków	3388,9	2316,8	2316,8	2284,8	-	1072,1
Gmina Włoszczowa	10782,0	7554,6	7521,7	7483,3	32,9	3227,4
Gmina Oksa	1777,0	1233,0	1233,0	1232,0	-	544,0

Dane za 2012r. - Rocznik statystyczny z 2013r.

2.6.2. Funkcje lasów, formy ochrony oraz zagrożenia środowiska leśnego

Na obszarze gminy Oksa lasy należą do wartościowych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych, spełniających różnorodne funkcje ochronne i gospodarcze.

Główną funkcją lasów wszystkich kategorii własności jest funkcja gospodarcza. Lasy gospodarcze zajmują 75% powierzchni leśnej. Oprócz funkcji gospodarczych lasy na terenie gminy pełnią ważne funkcje ochronne. Są to kompleksy lasów o funkcji wodochronnej i glebochronnej.

- **Lasy wodochronne** występują na obszarach źródliskowych (Białej Nidy) i podmokłych terenów leśnych (bagiennych), w okolicach Pawężowa, Tyńca, Nowych Kanic (Nadleśnictwo Jędrzejów), Lipna (Nadleśnictwo Włoszczowa). Tego typu lasy są głównie składnikiem lasów skarbu państwa.

- **Lasy glebochronne** to zadrzewienia na wydmach, obejmujące wydmy wraz z terenami bezpośrednio przyległymi. Większe kompleksy występują w lasach państwowych i prywatnych między Tyńcem a Popowicami oraz na północ od Kanic. Poza wydmami nie ma innych terenów, które zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337), kwalifikowałyby się do ochrony w sensie lasów glebochronnych.

Lasy ochronne spełniają funkcje środowiskowe i społeczne, wodochronne, glebochronne, klimatyczno – estetyczno – krajobrazowe. Są to lasy chroniące tereny źródłiskowe, tereny porastające brzegi rzek i potoków, strefy zieleni wysokiej oraz stanowią ochronę zwierząt.

Lasy gospodarcze obok funkcji środowiskowych pełnią w większości funkcje produkcyjne.

Inną funkcję lasów jest ochrona gleb, głównie utworów polodowcowych – wydmy i strome wyniesienia morenowe. Tego typu obszary występują między Tyńcem i Rembiechową (w znacznym stopniu są to lasy prywatne). Lasy uznane za ochronne zarządzeniem nr 78 z dnia 24 marca 1995 r. Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, zajmują 25 % powierzchni lasu. Obszar całej gminy położony jest w granicach Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w związku z tym kompleksy leśne stanowią duże walory przyrodnicze i krajobrazowe. Dolina Nidy (Białej Nidy) wraz z otaczającymi ją terenami leśnymi stanowi część Głównego Korytarza Ekologicznego Południowo-Centralnego (KPdC), w części Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy. Ciągami ekologicznymi są doliny mniejszych rzek i cieków.

Uprzemysłowienie gminy jest niewielkie, stąd również sytuacja w zakresie zagrożeń industrialnych lasów nie jest zła i kształtuje się na niskim, korzystnym poziomie. Emiterami zanieczyszczeń są gospodarstwa domowe i emisje zewnętrzne napływające m.in. ze Śląska czy Bełchatowa, a także spaliny pojazdów poruszających się po drogach.

Lasy w gminie są zagrożone pożarami głównie z przyczyn udziału czynnika ludzkiego. Na tą sytuację niekorzystny wpływ ma struktura drzewostanu, w której przeważają monokultury sosnowe, w tym wiele drągowin o zwartej strukturze, szczególnie podatne na pożar.

Lasy będące we władaniu prywatnym wykazują duże zdewastowanie wskutek rabunkowej gospodarki.

Pod względem wielkości natężenia ruchu turystyczno-rekreacyjnego lasy gminy należy zaliczyć do słabo wykorzystywanych. Największe natężenie turystyczne i rekreacyjne obserwuje się w okolicach Oksy. Pozostała część lasów wykorzystywana jest w niewielkim stopniu.

Lasy obok funkcji gospodarczych, ochronnych pełnią również inne ważne funkcje dla środowiska i ochrony zdrowia człowieka. Ze względów przyrodniczych wskazane byłoby, aby duże kompleksy zostały połączone korytarzem leśnym (ekologicznym). Stąd w wieloprzestrzennym planowaniu należałoby wybrać obszary pod zalesienia, które stały by się

łącznikiem pomiędzy lasami włoszczowskimi i jędrzejowskimi. Ze względów ekologicznych najbardziej odpowiednia wydaje się być rozległa dolina rzeki Lipnicy, gdzie po stronie gminy Małogoszcz już istnieje ciąg lasów łącznikowych między Lasochowem a Złotnikami. Uzupełnienie ciągłości arealów leśnych również po stronie gminy Oksa, głównie w okolicach Rembiechowy, Nowych Kanic i na północny wschód od Zakrzowa i Węgleszyna-Dębiny było by dobrym zabiegiem planistycznym.

Równoległym, bądź alternatywnym łącznikiem leśnym mogłyby być doliny źródłiskowe Białej Nidy na zachód od Oksy, Błogoszowa oraz Lipna. Takie podejście dobrze wpisuje się w rozległe kompleksy lasów włoszczowskich i jędrzejowskich; stanowiłoby swoiste płuca dla uprzemysłowionych i zurbanizowanych obszarów krakowskiego, częstochowskiego i śląskiego. Lasy te stanowią nie tylko ważne obszary retencyjne wód powierzchniowych, ale pełnią istotną rolę w przechwytywaniu i częściowej neutralizacji szkodliwych emisji z terenu Śląska. Rozległe obszary lasów o borowym charakterze potencjalnie stanowią ważne „sanatorium” dla wielu schorzeń. Mikroklimat istniejący w poszczególnych typach zbiorowisk, a w tym: insolacja, wilgotność powietrza, przewietrzenie, produkcja tlenu, zawartość ozonu, jonizacja powietrza, stężenie i charakter aerozoli, a dalej właściwości allelopatyczne roślin i gleb w wieloraki sposób wpływają na zdrowie człowieka. Lasy stanowią ostoję dla zwierzyny łownej i rzadko występujących gatunków ptaków.

Rozległe obszary z ubogimi glebami, na których zaniechano upraw powinny sprzyjać polityce zalesiania. Realizacja tego zamierzenia podniosłaby wskaźnik lesistości o kilka %. Realizacja zalesień podniosłaby atrakcyjność ekologiczną i zdrowotną gminy. Najbardziej wskazane do zalesień są obszary położone pomiędzy Popowicami a Tyńcem oraz Tyńcem a Kanicami. Działania te wymagają jednak pewnej ostrożności i wyczucia przyrodniczego, tak aby nie zniszczyć śródleśnych i przyleśnych łąk i polan – ostoji dla wielu gatunków roślin i zwierząt preferujących bardziej otwarte biotopy.

Istotną kwestią przyrodniczo-leśną jest rozbudowa korytarzy ekologicznych wzdłuż doliny Lipnicy poprzez zwiększenie zalesienia tego terenu, ale z pozostawieniem również naturalnych łąk. Podobnego dopracowania wymagają obszary nowych zalesień.

Przeznaczane na cele zalesieniowe powinny być gleby, zwłaszcza położone na terenach przyleśnych, które są obecnie nieekonomiczne w uprawie i często pozostają w odłogowaniu, jak również w uzasadnionych przypadkach – gleby ciężkie w uprawie mechanicznej z uwagi na wysoką związłość pogłębiającą się zarówno w okresie suszy jak nadmiernego uwilgotnienia. Zwiększanie powierzchni leśnej prowadzi do: poprawy bilansu wodnego danego obszaru, przeciwdziałania erozji wodnej i wietrznej gleby, zwiększania

bioróżnorodności terenów rolnych, tworzenia korytarzy ekologicznych, podnoszenia efektywności krajobrazu, poprawy turystycznej atrakcyjności obszarów rolnych, zwiększenia produkcji surowca drzewnego i innych odnawialnych surowców leśnych, zmniejszania efektu cieplarnianego.

Do najważniejszych zagrożeń środowiska leśnego na obszarze gminy należą: pożary, szkodliwe owady, wiatry i wichury, zaśmiecanie, nieterminowe wykonywanie zabiegów ochronnych oraz przedwczesny wyrąb drzewostanów w lasach niepaństwowych.

2.6.3. Możliwości rozwoju funkcji leśnej oraz predyspozycje do zagospodarowania turystycznego

W celu prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej, dążyć należy do zwiększenia powierzchni lasów i tworzenia zwartych kompleksów leśnych. Zalesieniami powinny być objęte tereny stanowiące niskie klasy bonitacyjne gruntów - V i VI.

W celu prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej, dążyć należy do zwiększenia powierzchni lasów ochronnych, m.in. dla ustalenia prawidłowej struktury wiekowej drzewostanu.

Najpilniejszym do rozwiązania problemem w lasach gminy Oksa winna być przebudowa drzewostanu w kierunku bardziej zróżnicowanych nasadzeń. Ograniczenie udziału sosny na rzecz dębu, jesionu, olszy, jodły, jaworu a w wilgotnych miejscach również świerku. Tego typu zabiegi podniosą poziom różnorodności biologicznej i wzmocnią wewnętrzną odporność lasów na zagrożenia (pożarowe, gradacji szkodników itp.).

Najbardziej wskazane do zalesień są obszary położone pomiędzy Popowicami a Tyńcem i Tyńcem a Kanicami oraz zwiększenie zalesienia wzdłuż doliny Lipnicy.

Zwiększanie powierzchni leśnej skutkować będzie m. in. podniesieniem efektywności krajobrazu, poprawą turystyczno – wypoczynkowej atrakcyjności obszarów rolnych, zwiększeniem produkcji surowca drzewnego i innych odnawialnych surowców leśnych.

Funkcja leśna sprzyja rozwojowi funkcji turystyczno - wypoczynkowej ze względu na obecność zwartych kompleksów leśnych, dużych arealów zbiorników wodnych, rzek i cieków wodnych oraz terenów rekreacji indywidualnej, zabudowanych domkami letniskowymi, w okolicach Oksy i Popowic. W lasach można organizować turystykę pieszą i rowerową oraz parki leśne.

Ważnym zadaniem społeczno-gospodarczym winno być szerokie udostępnienie lasów dla celów turystyczno-rekreacyjnych, a szczególnie dla rozwoju ekoturystyki, a także turystyki

zdrowotnej posiadającej na obszarze gminy duże możliwości rozwoju. Warunkiem postępu w tym zakresie jest rozbudowa retencji wód dla potrzeb turystycznych oraz małej infrastruktury turystycznej - parkingi, sanitariaty, pola namiotowe, ścieżki zdrowia (piesze, rowerowe), itp. - zapobiegającej dewastacji lasów. Obsługa ruchu turystycznego może stać się znaczącym źródłem dochodu dla mieszkańców gminy.

Zagospodarowanie turystyczne o charakterze ogólnodostępnym wykluczone jest jednak w małych kompleksach leśnych.

2.7. Ludność

Ocenę zjawisk demograficznych dotyczących analizowanego terenu przeprowadzono w oparciu o dane statystyczne zamieszczone w Rocznikach Statystycznych Województwa Świętokrzyskiego z wybranych lat, oraz na podstawie danych statystycznych uzyskanych w Urzędzie Gminy Oksa.

W **tabeli nr 12** przedstawiono liczbę ludności w poszczególnych sołectwach gminy Oksa w 2014 r.

Tabela 12.

Ludność gminy Oksa w układzie sołectw

L.p.	Sołectwa	Liczba ludności
		2014
1	Błogoszów	389
2	Lipno	278
3	Nowe Kanice	148
4	Oksa	738
5	Tyniec	102
6	Tyniec-Kolonia	220
7	Pawężów	100
8	Popowice	191
9	Stare Kanice	233
10	Rembiechowa	410
11	Rzeszówek	179
12	Węgleszyn	524
13	Węgleszyn-Ogrody	232
14	Węgleszyn-Dębina	338
15	Zakrzów	249
16	Zalesie	177
Razem		4.663

Dane z Urzędu Gminy w Oksie

Istotny wpływ na liczbę ludności mają zjawiska demograficzne zachodzące na terenie gminy t.j.: liczba zawieranych małżeństw, liczby urodzeń i zgonów czy zjawisko migracji.

W tabeli nr 13 zestawiono dane statystyczne charakteryzujące problematykę demograficzną gminy Oksa z wybranych lat okresu 2008 – 2012. Z zamieszczonego zestawienia, zawierającego dane z dłuższego okresu czasu jednoznacznie wynika, że w gminie Oksa występuje tendencja spadkowa liczby ludności, czyli następuje odpływ ludzi do większych ośrodków miejskich oraz w ostatnich latach też do krajów europejskich. Migracjom tym ulegają szczególnie ludzie młodzi, którzy poszukują lepszych warunków pracy i życia, nie wiążą już swojej przyszłości z pracą w gospodarstwach swoich rodziców.

Tabela 13.

Charakterystyka demograficzna w gminie Oksa

Wyszczególnienie	Kolejne lata				
	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba ludności	4876	4861	4861	4742	4695
Liczba zawieranych małżeństw	28	36	30	22	35
Liczba urodzeń	55	43	54	44	49
Liczba zgonów	67	75	58	79	53
Przyrost naturalny	-12	-32	-4	-35	-4

Dane 2008-2012 z rocznika statystycznego województwa świętokrzyskiego.

Duży wpływ na takie kształtowanie się tendencji demograficznych ma też malejąca liczba urodzeń, co przy zmiennym ale można przyjąć ustabilizowanym poziomie zgonów, daje ujemny przyrost naturalny.

Tabela 14.

Statystyka stałych mieszkańców gminy wg wieku i płci w gminie OKSA

Wyszczególnienie	Kolejne lata				
	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba ludności ogółem	4876	4868	4861	4742	4695
Mężczyźni	2441	2446	2452	2384	2358
Kobiety	2435	2422	2409	2358	2337
Wiek przedprodukcyjny, w tym kobiety	968 472	950 463	946 454	937 463	902 442
Wiek produkcyjny, w tym kobiety	2912 1313	2939 1322	2934 1311	2849 1257	2832 1252
Wiek poprodukcyjny, w tym kobiety	996 650	979 637	981 644	1058 704	961 634

Z powyższych danych zawartych w tabelach wynika jednoznacznie, że:

- spada systematycznie liczba mieszkańców gminy,
- liczba zawieranych małżeństw ma tendencję zmienną,
- spada liczba urodzeń w kolejnych latach, za wyjątkiem 2010 r. gdzie nastąpił jednoroczny wzrost, co świadczy o docelowym zmniejszaniu się liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- natomiast zwiększyła się liczba ludzi dorosłych w przedziale wiekowym 19 – 65, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa, przy jednoczesnym wzroście mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- w wieku produkcyjnym jest więcej mężczyzn niż kobiet, jedynie w grupie wieku poprodukcyjnego w każdym roku jest o kilkaset więcej kobiet od mężczyzn, w 2009r. różnica ta jest najmniejsza i wynosi 295 a w 2011r. największa i jest to 350, w następnym roku różnica ta wróciła do poziomu z 2010r. i wynosiła 307.

Tabela 15.

Liczba ludności, powierzchnia sołectw oraz średnia gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy Oksa – stan na 31.12.2014 r.

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności	Powierzchnia w ha	Średnia gęstość zaludnienia w os./ha
1	Błogoszów	389	527,00	0,738
2	Lipno	278	921,00	0,302
3	Nowe Kanice	148	517,00	0,286
4	Oksa	738	1.431,00	0,516
5	Tyniec	102	807,00	0,399
6	Tyniec-Kolonia	220		
7	Pawężów	100	169,00	0,592
8	Popowice	191	540,00	0,354
9	Stare Kanice	233	370,00	0,630
10	Rembiechowa	410	437,00	0,938
11	Rzeszówek	179	589,00	0,304
12	Węgleszyn	524	1.910,00	0,573
13	Węgleszyn-Ogrody	232		
14	Węgleszyn-Dębina	338		
15	Zakrzów	249	497,00	0,501
16	Zalesie	177	351,00	0,504
Razem		4.663	9.066,00	0,514

Dane z Urzędu Gminy w Oksie.

Tabela nr 15 przedstawia charakterystykę zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy Oksa, w oparciu o dane z 2014 r.

Najbardziej zaludnionym sołectwem jest miejscowość gminna - Oksa, której liczyła ludności w wymienionym roku wynosiła 738 osób. Na kolejnych miejscach pod względem większej liczby ludności znajdują się sołectwa: Węgleszyn (524 osoby), Rembiechowa (410 osób), Błogoszów (389 osób), Węgleszyn-Dębina (338 osób), w pozostałych miejscowościach jest poniżej 300 osób.

Średnia gęstość zaludnienia w gminie Oksa na koniec 2014r. wynosiła 0,514 os/ha, natomiast największą średnią gęstość zaludnienia spośród sołectw na terenie całej gminy odnotowano w sołectwie Rembiechowa, która wynosiła 0,938 os/ha.

Ogólna sytuacja gminy Oksa w zakresie zjawisk ludnościowych jest zbliżona do danych charakteryzujących województwo świętokrzyskie, a szczególnie jego południowe regiony oddalone od dużych miast, szczególnie Kielc, gdzie obserwuje się znaczną migrację mieszkańców.

Obecna struktura demograficzna nie stanowi elementu rozwojowego. Należy dążyć do zmiany tej sytuacji poprzez poprawę warunków życia ludności, w szczególności poprzez działania organizacyjne i prawne wpływające na poprawę warunków ekonomicznych, technicznych i społecznych gminy.

2.8. Mieszkalnictwo

Zabudowa gminy Oksa, kształtowała się historycznie przy głównych ciągach komunikacyjnych i handlowych. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa ulicowa jedno- i dwustronna o zróżnicowanym zagęszczeniu zabudowy. Wsie zlokalizowane przy głównych ciągach komunikacyjnych posiadają gęstą zabudowę, pozostałe bardziej rozproszoną, usytuowaną wzdłuż dróg lub na długich dojazdach o charakterze przysiółkowym.

Zabudowa miejscowości gminnej ma charakter zwartej małomiasteczkowej zabudowy usytuowanej wokół rynku i dróg wewnętrznych osiedlowych, z odchodzącymi z rynku w czterech kierunkach głównymi ciągami komunikacyjnymi, obudowanymi zabudową w odległości od 350 metrów do 900 metrów od narożników rynku.

W zabudowie gminy znajdują się obiekty zabytkowe podnoszące walory turystyczne gminy, ograniczających jednocześnie swobodną, niekontrolowaną zabudowę.

Do najwartościowszych obiektów zabytkowych należą:

- Założenie podworskie - Dwór - Pałac na terenie parku w miejscowości Lipno (obecnie szkoła podstawowa),
- Układ przestrzenny i Zespół Kościoła Parafialnego (d. Zboru Kalwińskiego), kościół p.w. św. Mikołaja, plebania w miejscowości Oksa,
- Zespół Dworu - Dwór, spichlerz na terenie parku dworskiego w miejscowości Rzeszówek,
- Zespół Kościoła Parafialnego - kościół p.w. Św. Andrzeja, dzwonnica w miejscowości Węgleszyn,
- Młyn wodny na terenie miejscowości Zakrzów.

W gminie Oksa dominuje zabudowa siedliskowa i jednorodzinna. Według danych zamieszczonych w Roczniku Statystycznym woj. świętokrzyskiego **2009** r., stan zasobów mieszkaniowych w gminie na koniec **2010** r. wyniósł 1.521 mieszkań, w których było 5.535 izb, o powierzchni użytkowej: 124.000 m².

Natomiast wg danych zamieszczonych w Roczniku Statystycznym woj. świętokrzyskiego **2013** r., stan zasobów mieszkaniowych w gminie na koniec **2012** r. wyniósł 1.573 mieszkań, w których było 6.195 izb, o powierzchni użytkowej: 137.561 m².

Jak wykazują więc powyższe dane co roku przybywa nowych mieszkań. W analizowanych latach zarówno w gminie Oksa, jak i w województwie świętokrzyskim, w ostatnich latach zanotowano stopniowy wzrost ilości oddawanych mieszkań.

W poniższej **tabeli nr 16** zostały zestawione parametry charakteryzujące warunki zamieszkiwania w zasobach mieszkaniowych gminy Oksa w 2012 r. w stosunku do gmin sąsiednich i średnich dla woj. świętokrzyskiego i powiatu jędrzejowskiego.

Tabela 16.

Warunki zamieszkiwania (dane za 2012 rok)

Wyszczególnienie Gmin	Przeciętna				
	Liczba izb w mieszkanii	liczba osób		Pow. użytkowa w [m ²]	
		w 1 mieszk.	na 1 izbę	w 1 mieszk.	na 1 osobę
Oksa	3,94	2,98	0,76	87,5	29,3
Jędrzejów	3,78	3,02	0,80	73,4	24,3
Małogoszcz	3,83	3,37	0,88	80,9	24,0
Nagłowice	3,47	2,95	0,85	74,2	25,1
Radków	3,46	2,28	0,66	78,3	34,3
Włoszczowa	3,83	2,91	0,76	78,0	26,8
Śr. woj. świętokrzyskiego	3,75	2,96	0,79	73,4	24,8
Śr. dla powiatu jędrzejow.	3,79	3,00	0,79	77,7	25,9

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli wykazuje, że gmina Oksa ma dobre wskaźniki określające warunki zamieszkiwania w porównaniu z innymi gminami, niektóre nawet korzystniejsze niż na terenie gmin objętych analizą porównawczą, jak np.:

- wskaźnik określający liczbę izb w mieszkaniu w gminie Oksa wynosi – 3,94, a w gminie Radków, gdzie jest najniższy wynosi – 3,46,
- dane dotyczące liczby osób w 1 mieszkaniu na terenie gminy Oksa są zbliżone do średnich wartości określających podobne standardy na terenie województwa świętokrzyskiego oraz średniej powiatu jędrzejowskiego,
- wskaźnik dotyczący liczby osób zamieszkujących przypadających na 1 izbę w gminie Oksa jest niższy – korzystniejszy niż na terenie gmin sąsiadujących (z wyłączeniem Gminy Radków) oraz korzystniejszy w porównaniu do podobnych standardów na terenie województwa świętokrzyskiego czy powiatu jędrzejowskiego,
- wskaźnik dotyczący powierzchni użytkowej mieszkań na terenie gminy Oksa jest najwyższy w porównaniu do pozostałych gmin analizowanych oraz wskaźników określających średni parametr na terenie województwa czy analizowanych powiatów, ma to również przełożenie na średnią wielkość powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkańca, który jest również korzystny dla terenu gminy Oksa, jednak gorszy niż na terenie gminy Radków.

Powyższa analiza wykazała, że generalnie wskaźniki powierzchniowe są korzystniejsze na terenie gminy Oksa, niż średnie wartości dla gmin, powiatu jędrzejowskiego i województwa świętokrzyskiego. Należy jednak dodać, że wszystkie wartości parametrów charakteryzujących warunki zamieszkania w zamieszczonych gminach kształtują się na zbliżonym poziomie i nie różnią się w sposób zdecydowany od średnich wartości w województwie świętokrzyskim i powiecie jędrzejowskim.

O warunkach życia mieszkańców, stanowi również stopień infrastruktury technicznej. Aktualnie wszystkie miejscowości na terenie gminy posiadają sieć wodociągową. Mieszkańcy korzystają z wody z sieci wodociągowej.

Obecnie na terenie gminy brak jest systemów zbiorczej oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej. Natomiast funkcjonuje 380 przydomowych oczyszczalni ścieków.

W zakresie uzbrojenia w gaz, to mimo iż przez teren gminy przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia DN250 oraz DN200 wraz z węzłem rozdzielczym „Węgleszyn”, to brak jest sieci rozdzielczej gazu do której można podłączyć budynki. Mieszkańcy gminy korzystają w dużym stopniu z gazu butlowego.

Dokonując oceny sytuacji gminy Oksa pod względem warunków mieszkaniowych można stwierdzić, że jest ona dobra i nie odbiega od średniej w województwie świętokrzyskim. Należy jednak zaznaczyć, że nie obce gminie są liczne problemy funkcjonowania struktury organizacyjnej, do których można zaliczyć:

- dużą odległość do szkół i ośrodka zdrowia, oraz innych usług, w celu rozwiązania powyższych problemów, niezbędne jest uzupełnienie sieci usług na terenie gminy tj.: usług handlu i rzemiosła, usług produkcyjnych, przetwórczych i naprawczych maszyn i urządzeń oraz wybudowania m.in. gminnego ośrodka kultury, który skupiałby młodzież i preferował zajęcia o różnych profilach mających na celu rozwój fizyczno - intelektualny dzieci i młodzieży.
- zapewnienie młodzieży właściwych warunków do nauki i spędzania wolnego czasu w świetlicach i innych placówkach rekreacyjno-sportowych.
- utrzymującą się sytuacja w zakresie infrastruktury technicznej i drogowej. Poprawę warunków życia ludności i ich bezpieczeństwa zapewni budowa nowych dróg oraz modernizacja istniejących, założenie oświetlenia ulicznego wsi.

W zdecydowanej części zasygnalizowane problemy są zasadne i wymagają uwzględnienia w opracowaniu. Usprawnienie działania usług publicznych leży w gestii gminy, natomiast uzupełnienie drobnych usług bytowych w dużej mierze uzależniona jest od aktywności gospodarczej mieszkańców gminy.

2.9. Infrastruktura społeczna

2.9.1. Oświata i wychowanie

Aktualnie na terenie gminy Oksa funkcjonuje 3 placówki oświatowe, w tym: 2 szkoły podstawowe i jedno gimnazjum publiczne oraz przedszkole samorządowe. Przy każdej szkole podstawowej i przedszkolu samorządowym są oddziały zerówek dla sześciolatków i pięciolatków.

Edukacja na poziomie podstawowym prowadzona jest przez szkoły podstawowe zlokalizowane w Oksie i Węgleszynie. Szkołom nie nadano nazwy patronów.

Od września 1999 r. funkcjonuje Gimnazjum Publiczne w Oksie, obsługujące całą gminę. Gimnazjum zajmuje budynek wspólnie ze Szkołą Podstawową w Oksie i tworzą razem Zespół Placówek Oświatowych w Oksie.

Wyposażenie poszczególnych szkół jest na ogół ujednolicone i wygląda następująco:

- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Publiczne w Oksie posiada: salę gimnastyczną, gminne boisko sportowe i szkolne boisko sportowe do siatkówki i do piłki nożnej,
- Szkoła Podstawowa w Węgleszynie posiada: salę gimnastyczną, szkolne boisko sportowe do koszykówki i do piłki nożnej.

W placówkach szkolnych nie funkcjonują gabinety lekarskie, które zapewniałyby opiekę medyczną dla uczniów. Uczniowie korzystają z usług medycznych w najbliższym Zespole Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Oksie.

Dzieci do poszczególnych placówek oświatowych dowożone są trzema autobusami gminnymi i jednym autobusem (PKS Włoszczowa) wynajętym do przewozu dzieci i młodzieży szkolnej.

Z powyższego wynika, że dzieci i młodzież mają zagwarantowany dostęp do szkolnictwa na terenie gminy, na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, natomiast brak jest szkoły średniej czy zawodowej.

Tabela 17.

Struktura szkół w gminie Oksa

Lp.	Placówki	Stan na 30.09.2013 r.		Stan na 30.09.2014 r.	
		Liczba dzieci	Ilość oddziałów	Liczba dzieci	Ilość oddziałów
1.	Szkoła Podstawowa w Oksie Klasy „0”	172 35	6 2	190 14	7 1
2.	Szkoła Podstawowa w Węgleszynie Klasy „0”	120 22	6 1	132 16	7 1
3.	Gimnazjum w Oksie	122	6	139	6
4.	Przedszkole Samorządowe w Oksie Klasy „0”	47 -	2 -	48 18	2 1
5.	Punkt Przedszkolny w Węgleszynie	32	2	24	1
6.	Punkt Przedszkolny w Lipnie	17	1	-	-

Jak wynika z powyższego zestawienia liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum ogółem niewiele wzrosła w 2014r. i wynosiła 461 dzieci w stosunku do 2013r. gdzie liczba dzieci wynosiła 414. Zauważyć należy, że w 2014r. w klasach „0” funkcjonujących przy szkołach podstawowych nastąpił niewielki spadek liczby dzieci w stosunku do 2013r.

Z analizy powyższej tabeli wynika, że następuje sukcesywny spadek liczby dzieci przedszkolnych i liczby uczniów na terenie gminy.

2.9.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje Zespół Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Oksie, gdzie funkcjonują poradnie:

- Poradnia lekarza POZ
- Poradnia dla dzieci
- Gabinet pielęgniarki środowiskowej i rodzinnej
- Gabinet medycyny szkolnej
- Poradnia stomatologiczna

W przypadku konieczności przewiezienia chorego do szpitala, na zabiegi lub konsultacje lekarskie, korzysta się z usług Rejonowej Kolumny Transportu Sanitarnego w Jędrzejowie.

Stan lokalowy Zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Oksie nie jest zadowalający, wymagają one ciągłych nakładów finansowych na remonty i eksploatację, ale też przydałyby się nowe lokale. Gabinety i inne pomieszczenia w S.P.Z.O.Z odpowiadają normom ustawowym.

Na terenie gminy Oksa funkcjonuje jeden Punkt Apteczny, zlokalizowany w miejscowości gminnej.

Od 01.01.1999 r., kiedy to została przeprowadzona reforma służby zdrowia i utworzone Kasy Chorych, a potem Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia, ośrodki zdrowia nie mają już swojej rejonizacji, ponieważ jest dowolność wyboru ośrodka zdrowia i lekarzy.

Opieką społeczną na terenie gminy Oksa zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, prowadzący pomoc finansowo-opiekuńczą.

Na terenie Ośrodka brak jest domu dziennego pobytu dla osób starszych. Nie ma też w gminie domu opieki społecznej, czy innych obiektów wymagających zwiększonej obsługi fachowej.

W ramach prowadzonej działalności, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oksie przyznaje:

- zasiłki celowe, specjalne i okresowe na: dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach gminnych, żywność i opał dla ludzi potrzebujących, sprawianie pogrzebu, zasiłki rodzinne i rehabilitacyjne,

Ponadto prowadzi jeszcze różnorodną działalność:

- kształtuje lokalną politykę społeczną oraz opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych, profilaktyki i rozwiązywania problemów

alkoholowych i innych których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,

- umożliwia ludziom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych w wychodzeniu z tych sytuacji,
- kieruje ludzi potrzebujących pomocy prawnej do odpowiednich organów i pomaga im w załatwieniu różnych spraw formalnych.

Przy Ośrodku działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów dla osób uzależnionych i współuzależnionych, głównie chodzi tu o nałóg alkoholowy.

Według danych statystycznych wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w 2013r. wyniosły: 2.109,8 tys. zł. a na przeciwdziałanie alkoholizmowi wyniosły 56.707,0 zł.

Według danych udostępnionych przez Gminny Ośrodek Opieki Społecznej w 2014r. z pomocy społecznej skorzystało około 267 świadczeniobiorców, na kwotę 160.629,0 zł.

2.9.3. Kultura

Obiekty o charakterze instytucjonalnym w dziedzinie szeroko pojętej kultury, na terenie gminy Oksa, znajdują się:

- Biblioteka Publiczna w Oksie i jej filia w Węgleszynie,
- Obiekty sakralne,
- Świetlice szkolne przy szkołach podstawowych w Oksie i Węgleszynie.

Według stanu na koniec 2014 r., Biblioteka Publiczna w Oksie posiadała 28 086 sztuk książek i 346 czytelników, a biblioteka filialna w Węgleszynie posiadała 1240 sztuk książek i 186 czytelników. Razem na te placówki przypadają 532 czytelników, a łączna liczba zgromadzonych książek wynosiła 29 326 sztuk. Oprócz wypożyczania książek na zewnątrz, czytelnicy mogą korzystać z księgozbioru podręcznego i prenumerowanych czasopism w czytelni Biblioteki Publicznej oraz w kąciach czytelniczych w filii.

Według danych statystycznych za 2013 r. wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach wynosi 16.

Sieć urządzeń kultury na terenie gminy Oksa mogłyby uzupełniać wygospodarowane świetlice ogólnodostępne w remizach strażackich OSP, lecz na dzień dzisiejszy nie działa żadna świetlica.

Obiektami w dziedzinie kultury są także funkcjonujące obiekty sakralne. Na terenie gminy Oksa działa dwie parafie rzymsko-katolickie i odpowiadające im kościoły:

- Kościół Parafialny p.w. Św. Mikołaja B. w Oksie,
- Kościół Parafialny p.w. Św. Andrzeja Apostoła w Węgleszynie.

Świetlice działające przy szkołach mają na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom oczekujących na zajęcia lekcyjne i na dowóz po lekcjach do miejsca zamieszkania.

Najbardziej wszechstronną działalność kulturalną w gminie prowadzi Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Węgleszyn-Dębina (Nr rej. 438) jako nowe stowarzyszenia działające od 6 listopada 2012 r. o charakterze społecznym. Jest to działalność artystyczna, animatorska, etnograficzna oraz działalność sportowo – rekreacyjna.

Na terenie gminy działają również zarejestrowane Koła Gospodyń Wiejskich w miejscowościach: Oksa (Nr rej. 61), Rembiechowa (Nr rej. 60), Tyniec (Nr rej. 436) Węgleszyn-Ogrody (Nr rej 436/1) i Węgleszyn (Nr rej. 437).

Koła Gospodyń Wiejskich prowadzą działalność w szczególności artystyczną - twórczą, promującą tradycje ludowe.

Mieszkańcy gminy, wrażliwi na sprawy społeczne, dla upamiętnienia szczególnych zdarzeń związanych z dziejami regionu, wykonali okolicznościowe tablice pamiątkowe i figury i otaczają je opieką. W kościele parafialnym św. p.w. Św. Andrzeja Apostoła w Węgleszynie, została wmurowana tablica upamiętniająca dokonanie mordu na Annie Krzelcickiej Mrozek i jej syna Marcina we dworze szlacheckim w czasie pobytu szwedzkiego najeźdźcy (7.04.1657r.). Zamordowani pochowani zostali w katakumbie przed ołtarzem głównym. Na pamiątkę tego wydarzenia przy dworze została postawiona figura Św. Antoniego (obecnie znajduje się na prywatnej posesji). W kościele parafialnym p.w. Św. Mikołaja w Oksie znajduje się „ambona” o walorach historycznych.

2.9.4. Sport, turystyka i rekreacja

Działalność organizacyjna i koordynacyjna w dziedzinie kultury fizycznej i rekreacji skupia się w Urzędzie Gminy. Na terenie Gminy działa Klub Sportowy „Nida - Oksa”, który skupia sekcje sportowe piłki nożnej i tenisa. Organizuje on ruch sportowy wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do miejscowych szkół podstawowych i gimnazjum. Na terenie gminy odbywają się różnego rodzaju imprezy sportowe organizowane przez Klub oraz inne jednostki organizacyjne. Najwięcej zawodów sportowych ma miejsce podczas ferii zimowych i letnich. W ferie zimowe 2015r. odbyły się zawody:

- Mistrzostwa OSP Gminy Oksa w tenisie stołowym o Puchar Wójta Gminy zorganizowany w remizie OSP w Tyńcu,

- Turniej Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych w piłce halowej o Puchar Wójta Gminy zorganizowany w ZPO w Oksie.

Teren gminy Oksa, który rozciąga się nad doliną rzek: Nidy i Lipnicy jest objęty różnymi formami ochrony przyrody. Obszar gminy Oksa w całości znajduje się w granicach Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Kolejne formy ochronne podnoszące walory turystyczne i rekreacyjne gminy to Obszar „Dolina Białej Nidy” Natura 2000 oraz liczne pomniki przyrody i cenne przyrodniczo obszary znajdujące się w wyznaczonych granicach korytarzy i ciągów ekologicznych tj. część Głównego Korytarza Ekologicznego Południowo-Centralnego, w części Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy.

Dużym atutem gminy są walory geograficzne, wynikające z położenia gminy. Niewielka powierzchnia lasów na terenie gminy charakteryzuje się bogactwem różnorodnej zwierzyny i runa leśnego, które są ważnym elementem przyciągającym turystów i stanowiącym o atrakcyjności gminy Oksa, przede wszystkim dla ludzi z aglomeracji miejskich. Dużym atutem gminy są liczne zbiorniki wodne, pełniące w większości funkcje rybnych stawów hodowlanych

Do walorów turystycznych należy zaliczyć:

- **Obiekty zabytkowe** występujące na terenie gminy, w tym m.in. Zespoły kościołów parafialnych w Oksie i Węgleszynie, Zespół dworski w Rzeszówku, Dwór w Lipnie czy Układ przestrzenny wsi Oksa (poł. XVIw.);
- **Miejsca bitew** oraz miejsca martyrologii mieszkańców i patriotów, zostały upamiętnione pomnikami i obeliskami, stanowiącymi miejsca pamięci działań wojennych i wydarzeń historycznych w miejscowości Oksa.

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki turystyczne:

- „żółty” pieszy „Szlak Turystyczny Gór Świętokrzyskich”, imieniem Krzysztofa Kruźlowej Pieniążka herbu Odrowąż, obejmujący trasę Żarczyce - Nagłowice, na terenie gminy Oksa szlak przebiega przez teren miejscowości: Zakrzów, Oksa i Popowice;
- „tematyczny szlak turystyczny” - monastyczny szlak Cystersów, na terenie gminy Oksa przebiega przez teren miejscowości: Oksa, Pawężów i Błogoszów.

Przez teren gminy Oksa - wzdłuż drogi wojewódzkiej - przebiega Świętokrzyski Szlak Architektury Drewnianej, łączący obiekty zabytkowe zlokalizowane poza granicami administracyjnymi gminy Oksa.

Na terenie gminy nie ma zorganizowanych terenów rekreacyjnych czy sportowych poza boiskami przyszkolnymi. Brakuje też bazy noclegowej i gastronomicznej. Jedyne punkty gastronomiczne są zlokalizowane na terenie miejscowości Węgleszyn. Stan taki nie sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji mimo ciekawych miejsc, więc możliwe są tylko przyjazdy jednodniowe lub tranzytowe.

Jedynym miejscem noclegowo-pobytowym dla potencjalnych zwiedzających i wypoczywających na terenie gminy jest gospodarstwo agroturystyczne (niezbyt duża baza noclegowa), zlokalizowane w miejscowości gminnej Oksa.

- **Administracja publiczna**

Administrację publiczną dla terenu gminy Oksa sprawują:

- Urząd Gminy w Oksie,
- Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie,
- Powiatowe Biuro Pracy w Jędrzejowie,
- Urząd Skarbowy w Jędrzejowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Jędrzejowie,
- Sąd Rejonowy w Jędrzejowie,
- Prokuratura Okręgowa w Kielcach - Rejon Jędrzejów,
- Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jędrzejowie,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Jędrzejowie.

- **Bezpieczeństwo i porządek publiczny**

O bezpieczeństwo społeczności lokalnej i porządek publiczny na terenie gminy dba Komisariat Policji w Małogoszczu Komendy Powiatowej Policji w Jędrzejowie. Na terenie miejscowości Oksa (budynek Urzędu Gminy w Oksie) funkcjonuje punkt przyjęć interesantów, obsługiwany przez funkcjonariusza policji. Służba policjantów Komisariatu zorganizowana jest w systemie trzymianowym. W zakres ich obowiązków wchodzi służba prewencyjna, praca dochodzeniowa i ruchu drogowego.

Nad ochroną ludności w zakresie przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom ludzi i środowiska naturalnego czuwa Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Zespół ten skupia ludzi w kilku specjalistycznych grupach, a na jego czele stoi Wójt Gminy, który jest organem odpowiedzialnym za organizację i koordynowanie reagowania kryzysowego w gminie. Natomiast kierowanie działaniami na miejscu zdarzenia realizowane jest przez przedstawicieli

odpowiedniej służby. W czasie trwania akcji ratowniczej zespół ten ma całodobowy dyżur w budynku Urzędu Gminy, a na co dzień Wójt Gminy jest dostępny poprzez środki łączności przez całą dobę.

Zadania Zespołu Zarządzania Kryzysowego są następujące:

- zapobieganie powstawania zagrożeń życia i zdrowia oraz mienia, środowiska, a także minimalizacja ich skutków,
- monitorowanie występujących klęsk żywiołowych i prognozowanie rozwoju sytuacji,
- realizowanie procedur i programów reagowania w czasie stanu klęski żywiołowej,
- opracowanie i aktualizacja Gminnego Planu Reagowania Kryzysowego,
- planowanie wsparcia organów kierowania działaniami na szczeblu gminnym, oraz współdziałanie z powiatowym i wojewódzkim ZZK,
- kierowanie akcją odbudowy następstw klęski żywiołowej oraz innych podobnym zagrożeń powodowanych siłami natury lub działalnością człowieka, powstałych na obszarze gminy,
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi monitoring środowiska,
- przygotowanie warunków umożliwiających koordynację pomocy humanitarnej,
- realizacja polityki informacyjnej związanej ze stanem klęski żywiołowej.

Gmina realizując podstawowe zadania związane z działaniami reagowania kryzysowego skupia się głównie na ochronie ludności poprzez: ostrzeganie, alarmowanie i informowanie ludności o zagrożeniach, prowadzeniu ewakuacji, oraz zapewnieniu ewakuowanym pomocy medycznej i socjalnej, głównie w zakresie zakwaterowania i wyżywienia.

W system monitoringowy, który ułatwia zabezpieczenie obiektu przed włamaniami i kradzieżami jest wyposażony tylko budynek Zespołu Placówek Oświatowych w Oksie.

• **Ochrona przeciwpożarowa**

Gmina Oksa jest objęta ochroną pożarową sprawowaną przez Powiatową Straż Pożarną w Jędrzejowie. Działalność wspierającą, lecz o dużym znaczeniu z uwagi na szybkość reagowania (gotowość bojowa w ciągu 5-10 minut) spełniają Ochotnicze Staże Pożarne, w ilości 11 jednostek, we wsiach: Błogoszów, Kanice, Lipno, Oksa, Tyniec, Popowice, Rembiechowa, Rzeszówek, Węgleszyn i Zakrzów.

Dwie jednostki OSP, w Oksie i Węgleszynie, ze względu na wyposażenie i wyszkolenie, zostały włączone do krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego KRSG. OSP w Oksie posiada dwa samochody w tym jeden w pełni wyposażony w sprzęt ratowniczo-

gaśniczy i jeden jako wóz operacyjny a OSP w Węgleszynie posiada jeden samochód w pełni wyposażony w sprzęt ratowniczo - gaśniczy oraz wyposażenie p.poż.

Pozostałe Ochotnicze Staż Pożarne posiadają po jednym samochodzie przeznaczonym do zadań p. poż. i są wyposażone w podstawowy sprzęt gaśniczy.

Podstawowym warunkiem udzielenia szybkiej i skutecznej pomocy przez OSP jest dobrze funkcjonujący system powiadamiania. Do tego celu wykorzystuje się System Selektywnego Wywołania (alarmowania) zainstalowany w Remizach Ochotniczych Straży Pożarnych co pozwala załączyć syrenę alarmową w w/w jednostkach w ciągu kilku sekund. Ze stanowiskiem kierowania Powiatowej Straży Pożarnej w Jędrzejowie, połączone są tylko strażnice w Oksie i Węgleszynie.

- **Usługi pocztowe**

Na terenie gminy funkcjonuje jedna placówka Poczty Polskiej w Oksie, zlokalizowana w centrum miejscowości oraz mobilny punkt dostarczania przesyłek.

- **Usługi telekomunikacyjne**

Na terenie gminy funkcjonuje jedna telefoniczna centrala automatyczna w Węgleszynie, która obsługuje telefony stacjonarne z całego terenu gminy. Pojemność centrali jest wystarczająca dla potrzeb gminy. Centrala ma możliwość powiększenia swojej pojemności w miarę pojawiających się potrzeb.

Teren całej gminy znajduje się w zasięgu wszystkich operatorów sieci telefonii komórkowej. Na terenie miejscowości Oksa i Węgleszyn, są zlokalizowane stacje telefonii komórkowej, po jednej w każdej miejscowości.

2.10. Infrastruktura ekonomiczna

Sytuację ekonomiczną gminy Oksa oceniono na podstawie danych zawartych w „Rocznikach statystycznych województwa świętokrzyskiego” 2009 – 2012.

Ponadto dokonano porównania zjawisk ekonomicznych występujących na terenie gminy Oksa z gminami będącymi bezpośrednimi sąsiadami, zaliczanymi do gmin miejskich: Jędrzejów, Małogoszcz i gminą wiejską Nagłowice należącymi do powiatu jędrzejowskiego oraz gminą miejską Włoszczowa i gminą wiejską Radków, należącymi do powiatu włoszczowskiego.

2.10.1. Struktura zatrudnienia

Struktura zatrudnienia według sekcji EKD została zestawiona w **tabeli nr 18**. Zgodnie z danymi przedstawionymi w tej tabeli gmina Oksa znajdowała się na średnim poziomie pod względem liczby ludności zatrudnionych w gospodarce we wszystkich sekcjach EKD zestawionych w tabeli, biorąc pod uwagę ilość mieszkańców gminy w porównaniu do gmin ościennych.

W przypadku gminy Oksa analiza zjawisk związanych z zatrudnieniem jest następująca:

- w trakcie kolejnych czterech lat ujętych w powyższej tabeli (2009 r. – 2012 r.) najwięcej ludzi w gminie Oksa pracowało w sektorze publicznym: 2009 – 83,16%, 2010 – 78,89%, 2011 – 73,15%, ale można zauważyć tendencję spadkową w tej grupie,
- w dziedzinie przemysł i budownictwo jest wyraźna tendencja wzrostowa, chociaż brak danych za 2011 rok, to w pozostałych latach wygląda następująco: 2009 rok – 12,37%, 2010 rok – 13,567%, i 2012 rok – 24,62%, jest to prawie dwukrotny wzrost w porównaniu z 2009 rokiem,
- w kategorii handel, naprawy pojazdów, transport, gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja jest mała skala porównawcza, ponieważ dane w tabeli są tylko za dwa lata: w 2009 roku 4,95% ludzi z ogółu zatrudnionych pracowało w tych dziedzinach, natomiast w 2010 roku już tylko 3,01%,
- w kategorii działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości również brak danych za dwa lata 2011 - 2012, a dane za wcześniejsze dwa lata: 2009 rok – 2,47% i 2010 rok 3,01% informują, że w tej kategorii jest najmniejsza ilość pracujących,
- również w różnego rodzaju usługach był duży odsetek pracujących, ale z tendencją spadkową: 2009 rok – 78,71%, 2010 rok – 74,87%, 2011 rok – 68,94% i 2012 rok - 65,32%,
- wśród kobiet odnotowano duży procent zatrudnionych, ale też z tendencją spadkową, co wygląda w kolejnych latach w następująco: 2009 rok – 75,74%, 2010 rok – 74,37%, 2011 rok – 70,0%, 2012 rok – 70,35%, w porównaniu do gmin sąsiednich gmina Oksa ma największy odsetek zatrudnionych kobiet w liczbie ogólnej pracujących mieszkańców.

Analiza danych w odniesieniu do gmin sąsiednich wykazuje, że:

- kategorii z podziałem na pracujących w sektorze publicznym i prywatnym oraz dział dotyczący działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości nie były ujęte w roczniku statystycznym obejmującym dane za 2012 rok,

Tabela 18.

Pracujący w gospodarce narodowej

Wyszczególnienie	Rok 2012					Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa				
	% pracujących z ogółem								
Sektor publiczny	-	-	-	-	-	83,16	78,89	73,15	-
Sektor prywatny	-	-	-	-	-	16,83	21,10	26,84	-
Przemysł i budownictwo	34,16	46,82	#	2,90	52,85	12,37	13,56	#	24,62
Handel, naprawy pojazdów, Transport, gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	14,04	16,75	7,98	#	11,73	4,95	3,01	#	#
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości	-	-	-	-	-	2,47	3,01	#	-
Pozostałe usługi	45,76	32,90	71,86	59,09	33,09	78,71	74,87	68,94	65,32
Zatrudnione kobiety	56,27	38,07	65,01	51,81	40,45	75,74	74,37	70,0	70,35
Pracujący ogółem - liczby rzeczywiste	5198	1337	263	110	5982	202	199	190	199

- dane nie zostały opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.

- przemysł i budownictwo to sektor, w którym stosunkowo dość dużo ludzi pracuje w analizowanych gminach, poza gminą Radków, gdzie odsetek ten wynosi tylko 2,90% i gminą Nagłowice, gdzie brak jest danych, to w pozostałych wygląda to tak: gmina Jędrzejów – 34,16% pracujących z ogółu zatrudnionych, gmina Małogoszcz – 46,82% i gmina Włoszczowa – 52,85% i jest to największa wielkość w tej kategorii,
- w kategorii handel, naprawy pojazdów, transport, gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja ilość pracujących ludzi jest dość zróżnicowana: w gminie Jędrzejów jest to 14,04%, w gminie Małogoszcz to 16,75% i jest to największy wskaźnik w tej grupie, w gminie Nagłowice to 7,98% i jest to z kolei najmniejszy wskaźnik, w gminie Radków brak danych w tej kategorii, a w gminie Włoszczowa odsetek pracujących w tych dziedzinach wynosił 11,73%,
- pozostałe usługi to sektor, w którym najwięcej było zatrudnionych w powyższych gminach, a z tej grupy w gminie Nagłowice był najwyższy odsetek pracujących, bo aż 71,86%, następnie w gminie Radków – 59,09%, kolejno w gminie Jędrzejów było – 45,76%, i na podobnym poziomie była ilość pracujących w pozostałych dwóch gminach, a mianowicie: Małogoszczu – 32,90% i to był najniższy wskaźnik i we Włoszczowie – 33,09%,
- zatrudnione kobiety to ostatnia z omawianych dziedzin w powyższej tabeli i dane tu przedstawione są bardzo zróżnicowane, największy odsetek zatrudnionych kobiet wśród pracujących ogółem był w gminie Nagłowice – 65,01%, następnie w gminie Jędrzejów – 56,27%, dalej w gminie Radków – 51,81%, w gminie Włoszczowa było 40,45% a najmniej w gminie Małogoszcz – 38,07%. Dane te są odzwierciedleniem takiej sytuacji, że w gminie Małogoszcz dominuje przemysł budowlany, w który większość pracujących stanowią mężczyźni.

2.10.2. Struktura bezrobocia

Wielkość bezrobocia w gminie Oksa w 2011 r, w porównaniu z gminami sąsiednimi oraz w latach 2009-2011 określa zestawienie w **tabeli nr 19**.

Struktura bezrobocia w gminie Oksa, w latach 2009 – 2011 przedstawiała się następująco:

- przez te trzy kolejne lata bezrobocie ma tendencję wzrostową a największe było w 2011 r. – 249 bezrobotnych ogółem,
- procent bezrobotnych kobiet natomiast zmniejsza się w każdym kolejnym roku i z 58,60 % w 2009 r. spadło do 52,61 % w 2011 r., być może ten spadek wiąże się ze spadkiem liczby

ludność w gminie, w kolejnych latach,

- bezrobotnych z prawem do zasiłku jest poniżej 10 %,
- natomiast liczba bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy zwiększa się co roku z 33 % do 44 %; obie te pozycje świadczą o tym, że proces bezrobocia dla poszczególnych osób wydłuża się coraz bardziej,
- niepokojąco duże bezrobocie jest w wieku produkcyjnym, porównując sąsiadujące gminy, to w gminie Oksa jest największy procent ludzi w tej grupie wiekowej bez pracy.

Struktura bezrobocia w pozostałych gminach:

- w grupie bezrobotnych kobiet w 2011 roku gminy Jędrzejów – 53,43%, Małogoszcz – 62,16% i Włoszczowa – 57,05% miały większy wskaźnik bezrobotnych, a dwie pozostałe gminy mniejszy: Nagłowice -51,62% i Radków – 52,55%,
- bezrobotnych z prawem do zasiłku najmniej było w 2011 r. w gminie Radków - 5,83%, a najwięcej w gminie Włoszczowa - 11,00, Jędrzejów - 9,99% i Małogoszcz - 9,00%, poza gminą Radków pozostałe gminy są na dość wyrównanym poziomie jeśli chodzi o ilość bezrobotnych z prawem do zasiłku,
- w kolejnej kategorii, bezrobotni w wieku produkcyjnym, wskaźnik bezrobocia pozostaje na podobnym poziomie w poszczególnych gminach i wszędzie jest wysoki: gmina Jędrzejów - 72,11%, gmina Małogoszcz - 72,29%, gmina Nagłowice - 77,27%, gmina Radków - 78,10% - ten jest najwyższy wskaźnik, gmina Włoszczowa - 71,51% - ten jest najniższy wskaźnik,
- bez pracy powyżej 12 miesięcy najwięcej bezrobotnych w 2011 roku pozostawało w gminie Małogoszcz - 47,39 %, a najmniej też w gminie Włoszczowa - 32,68 %, w pozostałych gminach dane były następujące: gmina Jędrzejów - 39,86%, gmina Nagłowice - 41,88% i gmina Radków - 35,76%.

Ostatnie dwie pozycje świadczą o dużym bezrobociu wśród ludzi młodych oraz dużym odsetku bezrobotnych bez prawa do zasiłku, co może świadczyć o tym, że jest duży odsetek ludzi długotrwale bezrobotnych.

Ponadto analizując dane zawarte w **tabeli nr 20**, dotyczące gminy Oksa i gmin sąsiednich można wyciągnąć następujące wnioski:

- w gminie Oksa bezrobotnych kobiet jest więcej o 10,80 % od bezrobotnych mężczyzn,
- w każdej z powyższych gmin więcej jest bezrobotnych kobiet niż mężczyzn,

Tabela 19.

Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	Rok 2011						Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa	Gmina Oksa			
	% z ogółem								
Kobiety	53,43	62,16	51,62	52,55	57,05	58,60	54,27	52,61	
Z prawem do zasiłku	9,99	9,00	8,11	5,83	11,00	8,83	8,97	7,63	
W wieku produkcyjnym mobilnym (18 - 44 lata)	72,11	72,29	77,27	78,10	71,51	81,39	78,20	78,71	
Bez pracy powyżej 12 miesięcy	39,86	47,39	41,88	35,76	32,68	33,48	40,59	44,17	
Ogółem (liczby rzeczywiste)	1761	711	308	137	1190	215	234	249	

Tabela 20.

Bezrobotni wg płci

Wyszczególnienie	Rok 2012						Rok 2010	Rok 2011
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa	Gmina Oksa	Powiat Jędrzejowski	
	% z ogółem							
Kobiety	50,50	58,60	56,00	55,40	56,50	55,40	54,90	
Mężczyźni	49,50	41,40	44,00	44,60	43,50	44,60	45,10	
Ogółem (liczby rzeczywiste)	1772	749	300	139	1195	233	4934	

- w gminie Jędrzejów jest prawie równowaga, bo różnica pomiędzy tymi grupami wynosi 1%,
- największa różnica w ilości bezrobotnych kobiet i mężczyzn jest w gminie Małogoszcz i wynosi aż 17,2 % na niekorzyść kobiet,
- w pozostałych gminach różnica ta wynosi od 10,80 % do 13%,

W powiecie jędrzejowskim różnica między bezrobotnymi kobietami a bezrobotnymi mężczyznami wynosi 9,80 % na niekorzyść kobiet.

2.10.3. Budżet gminy

Dane dotyczące ogólnych dochodów uzyskanych do budżetu gminy Oksa i gmin sąsiednich zawiera **tabela nr 21**. Z analizy przedstawionych dochodów wynika, iż gmina Oksa jest jedną ze słabszych gmin, z uzyskaną wartością dochodów ogółem, wynoszącą w 2012r. - 13854,8 tys. zł. Najwyższe dochody zanotowała w 2012 roku gmina Jędrzejów – 70957,8 tys. zł, na kolejnych miejscach znalazły się gminy z dochodami wynoszące odpowiednio: Włoszczowa – 50661,4 tys. zł; Małogoszcz – 36078,7 tys. zł; Nagłowice – 15913,2 tys. zł i Radków – 7841,6 tys. zł.

Biorąc pod uwagę dochody ogółem gminy Oksa w latach: 2009r. – 15150,4 tys. zł, 2010r. – 12984,0 tys. zł, 2011r. – 14756,7 tys. zł, 2012r. – 13854,8 tys. zł., należy podkreślić, że dochód gminy w poszczególnych latach jest zmienny, w związku z czym nie można wyciągnąć wniosku co do wzrostu dochodów w miarę upływu lat.

W gminie Oksa zanotowano niewielki wzrost odsetek dochodów własnych do dochodów ogółem, biorąc pod uwagę dane z 2011r. i 2012r., nastąpił wzrost wskaźnika z 16,56 % na 17,81 %. Pozostałe gminy w tej kategorii w 2012r. osiągnęły dużo wyższe wskaźniki wartości od gminy Oksa.

Porównując dotacje celowe z budżetu państwa, to należy podkreślić, że dla gminy Oksa nastąpił wzrost tego wskaźnika z 14,24 % w 2011r. do 15,26 % w 2012r., jednak była to jedna z mniejszych dotacji w stosunku do pozostałych gmin pozostałych. Na przestrzeni czterech lat najwyższy wskaźnik dotacji gmina Oksa osiągnęła w 2010r. - 16,93 %.

Z dotacji rozwojowych gmina Oksa skorzystała w 2010r. i 2011r., osiągając wskaźnik odpowiednio - 0,48 % i 19,43 %,

W gminie Oksa można było zaobserwować niewielki wzrost odsetek subwencji ogólnych, co wykazują dane z 2009r. – 48,54 %, 2010r. – 56,94 %, 2011r. – 49,76 % i 2012 r. – 55,29 %.

Zaznaczyć należy, że gmina Oksa w 2010r. osiągnęła najwyższy wskaźnik w

Tabela 21.

Dochody budżetów gmin wg. rodzajów

Wyszczególnienie	Rok 2012					Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa				
	% dochodów z ogółem								
Dochody własne	46,65	45,64	27,65	20,75	50,38	15,84	25,63	16,56	17,81
Dotacje celowe z budżetu państwa	20,51	14,52	10,54	16,29	15,89	14,54	16,93	14,24	15,26
Dotacje rozwojowe	-	-	-	-	-	-	0,48	19,43	-
Subwencje ogólne	31,42	32,98	48,05	48,06	32,64	48,54	56,94	49,76	55,29
Dochody ogółem (w tys. zł)	70957,8	36078,7	15913,2	7841,6	50661,4	15150,4	12984,0	14756,7	13854,8

okresie analizowanych ostatnich czterech lat, który wynosił 56,94 %, a już przez kolejne dwa lata nastąpił spadek subwencji, mimo że nastąpił wzrost w 2012 r. w stosunku do 2011r.

Subwencje ogólne dla budżetu samorządu terytorialnego są najważniejszym źródłem dochodu, co widać w powyższej tabeli. Środki pochodzące z tych subwencji skierowane są na finansowanie ogółu zadań własnych gminy m. innymi na cele oświatowe, drogowe i rekompensujące.

Dotacje celowe z budżetu państwa są przeznaczone na finansowanie określonych zadań. Dotacje te nie mogą być wykorzystane na cele niezgodne z ich przeznaczeniem. Niewykorzystanie dotacji celowej na zadania określone w decyzji odnoszącej się do jej przyznania pociąga za sobą określone niekorzystne skutki dla gminy, czyli obowiązek zwrotu nie wykorzystanych lub nieprawidłowo wykorzystanych środków w stopniu odpowiadającym niewykonaniu zadania.

Dotacje rozwojowe to dopłata budżetu państwa przeznaczona na realizację programów finansowanych z udziałem środków pochodzących ze środków Unii Europejskiej, projektów realizowanych w ramach tych programów.

Dane z rocznika statystycznego określają (tylko 2 lata), że pozyskane przez gminę Oksa środki UE stanowiły w 2010r. - 0,48 % w 2011r. - 19,43 % budżetu gminy. Dane finansowe z Urzędu Gminy w Oksie przedstawiają, że Gmina skorzystała w kolejnych latach ze środków UE: w 2010r. w wysokości 63.431,64 zł.; w 2011r. w wys. 87.686,97 zł.; w 2012r. w wys. 1.610.037,36 zł.; w 2013r. w wys. 1.366.291,07 zł. i w 2014r. w wys. 466.330,76 zł.

Tabela nr 22 i 23 zawiera dane statystyczne dotyczące wydatków budżetów gmin. Gmina Oksa znajdowała się na przedostatniej pozycji z wartością wynoszącą w: 2009r. – 15582,6 tys. zł.; 2010r. – 15247,8 tys. zł.; 2011r. – 15691,4 tys. zł.; 2012r. – 14675,2 tys. zł. Niższe wydatki poniosła tylko gmina Radków w 2012r. – 6690,5 tys. zł., pozostałe gminy poniosły większe wydatki z budżetu, gmina: Nagłowice – 19085,0 tys. zł.; Małogoszcz – 39121,2 tys. zł.; Włoszczowa – 48340,2 tys. zł.; Jędrzejów – 77632,3 tys. zł. Porównując 2009r. i 2012r., wg danych statystycznych w gminie Oksa zanotowano spadek wydatków bieżących jest to analogiczna sytuacja do spadku dochodów gminy.

Wydatki budżetu gminy Oksa wg działów w latach 2009-2012 kształtowały się w następujący sposób:

- w dziale oświata i wychowanie sytuacja jest dość zmienna , największy procent wydatków był poniesiony w 2009r. – 39,59 %, a najmniejszy zaraz w kolejnym roku – 32,59 %,

Tabela 22.

Wydatki budżetów gmin wg działań

Wyszczególnienie	Rok 2012					Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa					Gmina Oksa
	% wydatków z ogółem									
Gospodarka mieszkaniowa	1,31	0,21	0,35	0,16	2,17	0,60	0,54	0,44	1,72	
Administracja publiczna	11,81	8,37	12,14	17,66	8,84	9,36	9,35	10,37	13,01	
Oświata i wychowanie	39,87	45,79	26,32	41,44	46,63	39,59	32,84	38,39	36,00	
Ochrona zdrowia	0,82	1,47	0,42	0,50	0,84	0,75	0,37	0,70	0,73	
Pomoc społeczna	22,80	16,43	14,04	19,97	19,60	12,69	14,76	12,69	14,44	
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,01	0,91	3,19	1,63	1,83	-	-	-	0,43	
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7,63	16,83	1,59	4,46	3,26	1,89	2,07	1,82	1,72	
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,18	2,97	22,94	5,27	2,75	5,90	6,52	0,56	0,73	
Kultura fizyczna	2,69	1,11	0,34	0,04	4,82	0,04	0,07	0,08	0,09	
Transport i łączność	5,33	1,42	6,05	2,18	3,94	-	-	-	3,51	
Rolnictwo i łowiectwo	1,16	1,68	6,84	2,94	1,60	-	-	-	23,44	
Wydatki ogółem (w tys. zł)	72390,2	39121,2	19085,0	6690,5	48340,2	15582,6	15247,8	15691,4	14675,2	

Tabela 23.

Wydatki budżetów gmin wg. rodzajów

Wyszczególnienie	Rok 2012						Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa	Gmina Oksa				
	% wydatków z ogółem									
Wydatki bieżące	92,10	83,94	71,00	94,36	95,65	61,65	65,75	67,66	76,65	
Wydatki majątkowe	7,90	16,06	29,00	5,64	4,35	38,35	34,25	32,34	23,35	
Wydatki na inwestycje	-	-	-	-	-	38,35	34,25	32,34	-	
Wydatki ogółem (w tys. zł)	72390,2	39121,2	19085,0	6690,5	48340,2	15582,6	15247,8	15691,4	14675,2	

- wydatki na rolnictwo i łowiectwo, taka pozycja pojawiła się dopiero w 2013r. (dane rocznik statystyczny za 2012r.) i była znaczącą pozycją w budżecie, z uwagi na brak wcześniejszych danych statystycznych, nie można odnieść się i porównać do lat poprzednich,
- pomoc społeczna to dział, na który wydawane są stosunkowo duże pieniądze. W latach 2010r. – 14,76 % i 2012r. – 14,44 % wskaźnik wydatków był na bardzo podobnym poziomie, w pozostałych dwóch latach osiągnęły mniejszy i dokładnie jednakowy procent – 12,69 %,
- administracja to dział, na który wydawany jest duży procent wydatków budżetowych. W latach 2009r. – 9,36 % i 2010r. – 9,35 % wskaźnik wydatków kształtował się na bardzo podobnym poziomie, natomiast w kolejnych dwóch latach wskaźniki wydatków stopniowo wzrastały 2011r. – 10,37 % i 2012r – 13,01 %,
- transport i łączność to nowy dział, który pojawił się w ostatnim roczniku statystycznym, dlatego nie ma skali porównawczej do poprzednich lat, w roku 2012 wskaźniki wydatków osiągnął poziom 3,51 %,
- wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska to dość znikomy procent w całym budżecie, przez kolejne lata 2009r. – do 2011r. – było od 0,60 % do 0,44 %, a w 2012r. najwięcej, bo aż 1,72 %,
- na ochronę zdrowia wydatki kształtowały się na podobnym poziomie przez trzy lata ok. 0,70 %, tylko w 2010r. było to 0,37 %,
- wydatki na kulturę fizyczną i sport były na dość wyrównanym poziomie, ale bardzo znikomy procent z ogólnej kwoty wydatków został przeznaczony na ten cel, bo od 0,07 – 0,09 %, a w 2009r. tylko 0,04 %. Można jednak zaobserwować mały, ale systematyczny wzrost wydatków w tym dziale, w kolejnych latach,
- edukacyjna opieka wychowawcza to też nowy dział, który pojawia się dopiero w 2012r. z wydatkami na poziomie 0,43 %.

Wydatki budżetów pozostałych analizowanych gmin wg działów w roku 2012 kształtowały się w następujący sposób:

- dochody własne w gminach miejsko-wiejskich były zdecydowanie wyższe niż w tzw. wiejskich; w gminie Jędrzejów i Małogoszcz były na podobnym poziomie i wynosiły odpowiednio – 46,65% i 45,64%, największe dochody własne miała gmina Włoszczowa – 50,35%, najmniejsze gmina Radków – 20,75% i Nagłowice – 27,65%,

- dotacje celowe z budżetu państwa były na poziomie od 10,54% w Nagłowice do 20,51% w gminie Jędrzejów, natomiast pozostałe gminy otrzymały dotacje w podobnej wielkości: gmina Małogoszcz – 14,52%, gmina Nagłowice – 16,29% i gmina Włoszczowa – 15,89%,
- danych dotyczących dotacji rozwojowych w roczniku statystycznym z 2013 roku nie było,
- z subwencji ogólnych w większym stopniu skorzystały gminy wiejskie i to na identycznym prawie poziomie, a mianowicie: gmina Nagłowice – 48,05% i gmina Radków 48,06%, natomiast gminy miejsko-wiejskie dostały około 15 punktów procentowych mniej: gmina Jędrzejów – 31,42%, gmina Małogoszcz – 32,98% i gmina Włoszczowa – 32,64%.

Dane dotyczące wydatków gmin wg rodzajów określają że:

- wydatki bieżące stanowią ponad 60% wszystkich wydatków i są co roku wyższe; różnica między 2009 r. a 2012 r. wynosi 15%,
- w 2009 r. wydatki majątkowe będące jednocześnie wydatkami na inwestycje były najwyższe w analizowanym okresie i wynosiły 38,35 %, natomiast w każdym kolejnym roku już coraz niższe, aż spadły do poziomu 23,35 % w 2012 r.

W pozostałych gminach w 2012 roku wskaźniki te były bardzo zróżnicowane, i wynosiły:

- wydatki bieżące najwyższe były w gminie Jędrzejów a najniższe w gminie Nagłowice,
- natomiast wydatki majątkowe najwyższe były tam gdzie najniższe wydatki bieżące, czyli w gminie Nagłowice, a najniższe w gminie Jędrzejów.

Wydatki budżetów gmin wg rodzajów w latach 2009 - 2011, które są ujęte w powyższej tabeli były zapisywane jako odrębne pozycje, chociaż stanowiły tę samą kwotę, natomiast w roczniku statystycznym zawierającym dane za 2012 rok nie ma już pozycji dotyczącej wydatków majątkowych.

W **tabeli nr 24**, zostały zestawione dane odzwierciedlającej dochody ogółem i wydatki na 1 mieszkańca w gminach sąsiadujących w 2012 roku oraz dla gminy Oksa w latach 2009 ÷ 2012.

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach są większe od dochodów ogólnych na 1 mieszkańca, za wyjątkiem gminy Radków i Włoszczowa gdzie w 2012r. dochody ogólne są większe od wydatków. Oznacza to, że gminy zadłużają się systematycznie. Jak wynika z zestawienia zawartego w tabeli wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca są w powyższych gminach kilku a nawet kilkudziesięciokrotnie niższe niż wydatki bieżące na 1 mieszkańca. Sytuacja taka wynika głównie z wielkości uzyskanych dotacji na zadania własne -

inwestycyjne. W gminach gdzie jest większa różnica między dochodami ogółem na 1 mieszkańca a dochodami własnymi na 1 mieszkańca, są większe wydatki inwestycyjne.

Dochody własne gmin na 1 mieszkańca są niższe od dochodów ogólnych na 1 mieszkańca.

W gminie Oksa sytuacja ta wygląda następująco w poszczególnych latach:

- największy deficyt był zanotowany w 2010 r., ponieważ wydatki ogółem na 1 mieszkańca przekroczyły o 464,56 zł w stosunku do dochodów na 1 mieszkańca, natomiast najmniejszy deficyt był w roku 2009 i wyniósł tylko 88,76 zł, w latach 2011 i 2012 kwota ta wynosiła odpowiednio 195,75 zł i 173,33 zł,
  - dochody własne gminy na 1 mieszkańca są kilkakrotnie niższe niż dochody ogółem na 1 mieszkańca, prawie 4 razy w 2010 r. do ponad 6 razy w 2009 r.,
  - dużo większe dochody ogółem na 1 mieszkańca świadczą o większych dotacjach otrzymywanych przez gminę, które są widoczne w pozycji „wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca” - wydatki są największe spośród analizowanych gmin, a procentowo w stosunku do dochodów to występuje jeszcze większa różnica; w latach 2009 i 2010 gmina Oksa wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w stosunku do dochodów ogółem na 1 mieszkańca wynosiły w granicach 40 %, w roku 2011 około 35 % a w 2012r.około 25 %.
- W 2013r. dochody gminy ogółem na 1 mieszkańca wyniosły 3506 zł., a wydatki 3202 zł.

W pozostałych gminach w 2012 roku sytuacja dochodów i wydatków na 1 mieszkańca jest następująca:

- dochody własne w gminach miejsko-wiejskich były zdecydowanie wyższe niż w tzw. wiejskich; w gminie Jędrzejów i Małogoszcz były na podobnym poziomie i wynosiły odpowiednio – 46,65% i 45,64%, największe dochody własne miała gmina Włoszczowa – 50,35%, najmniejsze gmina Radków – 20,75% i Nagłowice – 27,65%,
- dotacje celowe z budżetu państwa były na poziomie od 10,54% w Nagłowice do 20,51% w gminie Jędrzejów, natomiast pozostałe gminy otrzymały dotacje w podobnej wielkości: gmina Małogoszcz – 14,52%, gmina Nagłowice – 16,29% i gmina Włoszczowa – 15,89%,
- danych dotyczących dotacji rozwojowych w roczniku statystycznym z 2013 roku nie było,
- z subwencji ogólnych w większym stopniu skorzystały gminy wiejskie i to na identycznym prawie poziomie, a mianowicie: gmina Nagłowice – 48,05% i gmina Radków 48,06%, natomiast gminy miejsko-wiejskie dostały około 15 punktów procentowych mniej: gmina Jędrzejów – 31,42%, gmina Małogoszcz – 32,98% i gmina Włoszczowa – 32,64%.

Tabela 24.

Dochody i wydatki budżetów na 1 mieszkańca

Wyszczególnienie	Rok 2012					Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa				
	w złotych								
Dochody ogółem na 1 mieszkańca	2449,02	3050,28	3069,68	3077,56	2503,16	3110,96	2664,47	3090,40	2927,27
w tym: - dochody własne na 1 mieszkańca	1142,70	1392,19	848,94	638,84	1261,15	492,91	682,94	511,91	521,39
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca, w tym:	2498,45	3307,51	3681,53	2625,80	2388,47	3199,72	3129	3286,15	3100,60
wydatki bieżące na 1 mieszkańca	2301,68	2776,22	2613,56	2477,60	2284,54	-	-	-	2376,68
wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca	193,32	531,29	1067,81	148,20	103,93	1062,70	1071,87	1062,70	723,93

2.10.4. Aktywność gospodarcza mieszkańców

Tabela nr 25, zawiera dane dotyczące ilości podmiotów gospodarki zarejestrowanych w rejestrze REGON wg sektorów i wybranych form prawnych, na terenie gminy Oksa i gmin sąsiadujących.

Analiza danych wskazuje na następujące zjawiska:

- podmioty gospodarki zarejestrowane w rejestrze REGON w zdecydowanej większości, bo ponad 95% prowadzone są przez sektor prywatny, pozostała część jest w sektorze publicznym; w kolejnych latach 2009 – 2012 objętych analizą dane dotyczące tych dwóch sektorów są na bardzo wyrównanym poziomie,
- podmiotów działających jako spółki handlowe przez trzy kolejne lata przybywało: 2009 rok – 1,26%, 2010 rok – 1,65%, 2011 rok – 2,18%, ale w ostatnim analizowanym roku nastąpił niewielki spadek ich ilości – 2,04%,
- jeśli chodzi o spółki cywilne to w latach 2009 – 2010 można powiedzieć, że stan ich jest nie zmienny i wynosił odpowiednio 2,95% i 2,90%, natomiast w 2011 roku nastąpił lekki wzrost do 3,49%, a w kolejnym roku znów niewielki spadek ilości spółek cywilnych – 3,26%,
- spółdzielnia jest niezmiennie jedna a jej udział procentowy zależy od ilości wszystkich zarejestrowanych podmiotów w danym roku i kształtuje się na następującym poziomie: 2009 rok – 0,42%, 2010 rok – 0,41%, 2011 rok – 0,43%, 2012 rok – 0,40%,
- analizując część tabeli dotyczącą fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można stwierdzić, że miejscowa społeczność powoli aktywizuje się w działalności społecznej co obrazują następujące dane: 2009 rok – 5,48%, 2010 rok – 5,39%, 2011 rok – 6,11%, 2012 rok – 6,12%, było zarejestrowanych tego typu jednostek w poszczególnych latach,
- ilość osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą pozostawała na bardzo podobnym poziomie w latach 2009 – 83,96% i 2010 – 83,81%, oraz w kolejnych dwóch latach, z taką różnicą, że w latach nastąpił niewielki spadek tej ilości: 2011 – 82,09% i w 2012 – 82,04%,

Analiza danych dotycząca pozostałych gmin ustala że:

- w sektorze publicznym najmniej było zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Małogoszcz, tylko 3,22%, natomiast najwięcej w gminie Nagłowice – 6,71%, to jest ponad dwukrotnie więcej niż w gminie Małogoszcz, w gminie Radków wskaźnik ten był

Tabela 25.

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON

Wyszczególnienie	Rok 2012					Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa				
	% z ogółem					Gmina Oksa			
Sektor publiczny	4,28	3,22	6,71	6,04	4,52	4,64	4,56	4,36	4,89
Sektor prywatny	95,72	96,78	93,29	93,96	95,48	95,36	95,44	95,64	95,11
Spółki handlowe	4,04	3,09	2,76	0,67	4,05	1,26	1,65	2,18	2,04
Spółki cywilne	7,15	3,22	2,76	0,67	5,91	2,95	2,90	3,49	3,26
Spółdzielnie	0,56	0,12	-	-	0,53	0,42	0,41	0,43	0,40
Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	3,15	2,23	7,50	6,04	4,18	5,48	5,39	6,11	6,12
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	76,91	84,88	78,26	82,55	75,46	83,96	83,81	82,09	82,04
Ogółem (liczby rzeczywiste)	2473	807	253	149	1504	237	241	229	245

- też dość wysoki – 6,04%, a na bardzo podobnym poziomie był w Jędrzejowie – 4,28% i Włoszczowej – 4,52%,
- odwrotna sytuacja jest w ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym, w analizowanych gminach, tam gdzie był wyższy wskaźnik w sektorze państwowym, teraz jest niższy,
  - w kategorii spółki handlowe można stwierdzić, że więcej procentowo jest takich podmiotów w gminach miejsko-wiejskich, od 3,09% w gminie Małogoszcz, do 4,04 w gminie Jędrzejów i 4,05% w gminie Włoszczowa, a mniej w gminie Radków, tylko 0,67%, poza tym w gminie Nagłowice i Radków, w kategorii spółek handlowych i cywilnych są takie same wielkości, ponieważ jest taka sama ilość tych spółek,
  - w kategorii spółki cywilne sytuacja jest podobna, najwięcej tego typu spółek zarejestrowanych jest w gminie Jędrzejów – 7,15%, w gminie Włoszczowa też dość dużo było takich spółek, bo 5,91%, pośrednie wielkości odnotowały gmina Małogoszcz – 3,22% i Nagłowice – 2,76%, najmniej było w gminie Radków – 0,67%,
  - jeśli chodzi o spółdzielnie to w gminach Nagłowice i Radków nie ma ani jednej, natomiast w gminie Małogoszcz jest jedna, co odzwierciedla ten niewielki odsetek – 0,12%, natomiast w gminach Jędrzejów i Włoszczowa jest najwięcej spółdzielni, odpowiednio: 0,56% i 0,53%, ale też jest to niewielki udział w całości podmiotów gospodarki narodowej,
  - w kategorii fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne jest dość zróżnicowany poziom w poszczególnych gminach, najwięcej procentowo tego typu organizacji zarejestrowanych jest w gminie Nagłowice – 7,50%, w Radków – 6,04%, w gminie Włoszczowa 4,18%, w gminie Jędrzejów 3,15%, natomiast najmniej w gminie Małogoszcz – 2,23%,
  - osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest najwięcej w gminie Małogoszcz – 84,88%, w gminie Radków też podobna wielkość – 82,55%, a najmniej w Włoszczowa – 75,46% i Jędrzejów – 76,91%.

W tabeli nr 26 zostały zestawione dane dotyczące podmiotów gospodarki zarejestrowanych w rejestrze REGON wg wybranych sekcji.

Wnioski z analizy powyższych danych dotyczące gminy Oksa są następujące:

- w sekcji dotyczącej rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa podmiotów gospodarki narodowej najmniej było w roku 2010 – 8,71% i to był niewielki spadek w porównaniu z

Tabela 26.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg wybranych sekcji

Wyszczególnienie	Rok 2012							Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
	Gmina Jędrzejów	Gmina Małogoszcz	Gmina Nagłowice	Gmina Radków	Gmina Włoszczowa	Gmina Oksa					
	% z ogółem										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3,59	3,09	6,32	10,06	2,85	8,71	9,28	8,71	10,04	10,20	
Przemysł	12,93	11,15	9,88	12,08	9,90	12,03	10,54	12,03	12,22	11,83	
Budownictwo	9,54	21,06	17,78	18,12	12,56	25,31	22,78	25,31	23,58	22,04	
Handel, naprawa pojazdów samochodowych	32,55	26,88	30,03	30,20	30,91	24,89	27,84	24,89	24,89	25,71	
Transport i gospodarka magazynowa	5,45	10,65	5,53	7,38	5,18	8,71	9,70	8,71	8,29	7,75	
Zakwaterowanie i gastronomia	1,86	2,60	6,32	2,02	2,46	2,48	2,53	2,48	3,49	3,67	
Informacja i komunikacja	1,41	0,86	0,39	1,34	1,13	1,24	0,84	1,24	0,87	0,40	
Obsługa rynku nieruchomości	2,91	2,97	-	-	3,45	-	-	-	-	-	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6,75	3,59	3,16	2,38	5,05	2,48	2,53	2,48	1,74	1,63	
Ogółem (liczby rzeczywiste)	2473	807	253	149	1504	241	237	241	229	245	

- 2009 rokiem – 9,28%, natomiast w kolejnych dwóch latach nastąpił wzrost 10,04% - 2011 roku do 10,20% w 2012 roku,
- trochę więcej było podmiotów w dziedzinie przemysłu, 10,54% w 2009 roku i była to najniższa wartość w tej kategorii, w kolejnych dwóch latach odnotowano wzrost 12,03% w 2010 roku do 12,22% w 2011 roku, a w ostatnim roku nastąpił niewielki spadek do 11,83%,
  - budownictwo to kolejna analizowana sekcja i jest druga co do ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, największa ich liczba była odnotowana w 2010 roku – 25,31%, w poprzednim i w następnym roku było kilka procent mniej, bo 22,78% w 2009 roku i 23,35% w 2011 roku a najmniej było w ostatnim roku – 22,04%,
  - w sekcji handel i naprawa pojazdów samochodowych odnotowane najwyższe wskaźniki spośród wszystkich analizowanych sekcji z powyższej tabeli; największy ten wskaźnik był w 2009 roku i wyniósł 27,84%, w kolejnych dwóch latach był identyczny i wyniósł 24,89%, i był on najmniejszy, a w 2012 roku wzrósł do 25,71%,
  - w sekcji transport i gospodarka magazynowa też są dość duże wskaźniki, najwięcej podmiotów w tej sekcji zarejestrowanych było w 2009 roku, bo 9,70%, w kolejnych latach następował sukcesywny spadek: 8,71% - 2010 rok, 8,29% - 2011 rok, aż do 7,75% w 2012 roku,
  - zakwaterowanie i gastronomia to następna sekcja z rejestru REGON ujęta w powyższej tabeli, z której wynika, że w tej dziedzinie jest niewiele podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Oksa; można odnotować niewielką tendencję wzrostową, ponieważ najmniej było tych podmiotów w 2010 roku – 2,48%, w poprzednim roku wskaźnik ten był nie wiele większy – 2,53%, a w następnych dwóch latach były odrobinę większe, w 2011 – 3,49, największy w 2012 roku – 3,67; można więc powiedzieć, że wskaźniki w tej sekcji są na podobnym poziomie, w pierwszych dwóch latach niższe, w kolejnych dwóch latach wyższe,
  - informacja i komunikacja to sekcja z rejestru REGON, w której było zarejestrowanych najmniej podmiotów gospodarki narodowej w gminie, a najmniejszy wskaźnik w tej dziedzinie odnotowano w 2012 roku tylko 0,40%, największy natomiast w 2010 roku 1,24%, w pozostałych dwóch latach był na bardzo podobnym poziomie, bo 0,84% w 2009 roku i 0,87% w 2011 roku,
  - obsługa rynku nieruchomości to sekcja z rejestru REGON, w której nie odnotowano żadnych podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie,

- w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ilość podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON ma tendencję spadkową, bo najwyższy wskaźnik zanotowano w 2009 roku – 2,53%, a w kolejnych latach coraz mniej: 2,48% , 1,78% i 1,63% w 2012 roku,

Analiza powyższych danych dotycząca pozostałych gmin określa:

- w sekcji dotyczącej rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa najniższy wskaźnik posiada gmina Włoszczowa – 2,85%, pozostałe gminy miejsko-wiejskie mają podobne wielkości: gmina Jędrzejów – 3,59%, gmina Małogoszcz – 3,09%, natomiast największy gmina Radków – 10,06%, i kolejna gmina Nagłowice – 6,32%, która jest tak pośrodku analizowanych gmin,
- w sekcji przemysł są wyższe wskaźniki nawet w tych gminach, które można określić jako wiejskie, czyli w Nagłowicach – 9,88% - ten jest najniższy i Radkowie – 12,08%, natomiast najwyższy jest w gminie Jędrzejów – 12,93% - najbardziej uprzemysłowiona z analizowanych gmin, w gminie Małogoszcz – 11,15% i w gminie Włoszczowa – 9,90% to najniższy wskaźnik w tej kategorii,
- w sekcji budownictwo są dość duże różnice w wielkości wskaźników, najmniej „budowlana” gmina to Jędrzejów – 9,54%, trochę bardziej „budowlana” gmina to Włoszczowa – 12,56%, kilka procent więcej mają gminy Nagłowice – 17,78% i Radków – 18,12%, a największy wskaźnik gmina Małogoszcz – 21,06,
- w sekcji handel i naprawa pojazdów samochodowych były największe wskaźniki z wszystkich przedstawionych w powyższej tabeli sekcji, podobnie zresztą jak w gminie Oksa, widać więc, że ta dziedzina dominuje nad pozostałymi; najwięcej podmiotów gospodarki z rejestru REGON odnotowano w gminie Jędrzejów – 32,55%, kolejne trzy gminy mają dość podobne wielkości, a mianowicie: gmina Nagłowice – 30,03%, gmina Radków – 30,20% i gmina Włoszczowa – 30,91%, natomiast najmniejszą ilość omawianych podmiotów jest w gminie Małogoszcz – 26,88%,
- w sekcji transport i gospodarka magazynowa dane dla trzech gmin były na podobnym poziomie i wynosiły: gmina Włoszczowa – 5,18% i to była najmniejsza wielkość, gmina Jędrzejów – 5,45% i Nagłowice – 5,53%, nieznacznie wyższy odsetek jest w gminie Radków – 7,38%, a największa wartość w tej kategorii była w gminie Małogoszcz – 10,65%,
- w sekcji zakwaterowanie i gastronomia była niewielka ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, najmniej w gminie Jędrzejów – 1,86%, trochę więcej i na

- podobnym poziomie w gminach: Radków – 2,02%, Włoszczowa – 2,46% i Małogoszcz – 2,60%, a najwięcej w gminie Nagłowice – 6,32%,
- informacja i komunikacja to sekcja, w której były najmniejsze wskaźniki, a mianowicie: gmina Nagłowice – 0,39% i Małogoszcz – 0,86%, w pozostałych gminach trochę wyższe i na podobnym poziomie: gmina Włoszczowa – 1,13%, Radków – 1,34% i Jędrzejów – 1,41%, ten był największy,
  - obsługa rynku nieruchomości to sekcja, w której dla dwóch gmin: Nagłowice i Radków, nie ma danych, natomiast w pozostałych dane te są na podobnym poziomie: gmina Jędrzejów – 2,91%, Małogoszcz – 2,97% i Włoszczowa – 3,45%,
  - w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna najniższy wskaźnik był odnotowany w gminie Radków – 2,38%, trochę wyższy w gminie Nagłowice – 3,16% i podobny w gminie Małogoszcz – 3,59%, jeszcze większy był w gminie Włoszczowa – 5,05% i największy w gminie Jędrzejów – 6,75%.

Dane charakteryzujące aktualną aktywność gospodarczą mieszkańców gminy Oksa przedstawia **tabela nr 27**.

Z analizy powyższych danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Oksie jednoznacznie wynika, że gmina Oksa specjalizuje się w świadczeniu usług budowlanych, ponieważ w większości sołectw tego typu działalność prowadzi po kilka firm, a łącznie na terenie gminy jest ich 49 sztuk. Działalność handlowa też jest dość dobrze rozwinięta, ponieważ w całej gminie zarejestrowanych jest 26 tego typu podmiotów. Gorzej natomiast wygląda sytuacja różnego rodzaju usług, występują na terenie gminy takie usługi jak: serwis RTV, zakłady fryzjerskie, gastronomia, mechanika pojazdowa, naprawa pojazdów, usługi stolarskie, usługi związane z zagospodarowaniem terenów zieleni, które występują tylko jako pojedyncze zakłady w całej gminie. Natomiast ilość gospodarstw rybackich i usług rolniczych stanowi o charakterze gminy, dla której hodowla ryb jest wiodącym kierunkiem rozwoju funkcji rolno-hodowlanej. Na terenie gminy zarejestrowanych jest 6 gospodarstw rybackich. Na dość wysokim poziomie są również usługi transportowe, w gminie Oksa zarejestrowano 7 podmiotów prowadzących działalność transportową.

Na terenie gminy Oksa nie odnotowano działalności gospodarczych, które można byłoby uznać za podmioty prowadzące większą działalność o znaczeniu ponad lokalnym, głównie ze względu na rolniczy i częściowo leśny charakter gminy.

Tabela 27.

Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy Oksa

L.p.	Miejscowości	Rodzaj prowadzonej działalności																			Razem
		Błogoszów	Lipno	Nowe Kanice	Oksa	Tyniec	Tyniec-Kolonia	Pawózów	Popowice	Stare Kanice	Rembiechowa	Rzeszówek	Węleszyn	Węleszyn-Ogrody	Węleszyn-Dębina	Zakrzów	Zalesie				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	17	18	19	20			
1	Sklepy spożywczo - przemysłowe	1	1	-	5	1	1	-	1	1	1	1	3	1	2	1	-	20			
2	Sklepy ogólnie - spożywcze	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
3	Sklepy wielobranżowe	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4			
4	Apteki	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
5	Serwis RTV	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
6	Zakłady fryzjerskie	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1			
7	Gastronomia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
8	Mechanika pojazdowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
9	Naprawa pojazdów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1			
10	Tartaki	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3			
11	Usługi stolarskie	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
12	Usługi rolnicze	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	4			
13	Usługi ślusarskie	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2			
14	Usługi transportowe	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	7			
15	Piekarnie	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2			
16	Gospodarstwa rybackie	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	6			
17	Szkołkarstwo	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2			
18	Usługi budowlane	3	2	3	8	3	1	1	2	2	4	2	9	2	2	2	3	49			
19	Usługi związane z zagosp. terenów zieleni	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1			
	Suma	6	6	4	30	4	3	1	6	3	8	3	16	3	5	4	5	107			

2.11. Komunikacja

2.11.1. Układ drogowy

- **Analiza powiązań zewnętrznych**

Gmina Oksa położona jest w zasięgu korytarzy transportowych:

- korytarz europejski Bałtyk – Adriatyk, którego elementem jest przebiegająca przez teren województwa świętokrzyskiego linia kolejowa nr 4 Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) – łącząca Warszawę ze Śląskiem i Krakowem oraz południem Europy;
- korytarz krajowy Warszawa – Kielce – Kraków, tworzony przez realizowaną drogę ekspresową S-7 i przebudowywaną linię kolejową znaczenia państwowego nr 8 Warszawa – Kraków;
- korytarz krajowy Lublin – Kielce – Jędrzejów – Katowice, tworzony przez drogi nr 7, 74, i 78 oraz linie kolejowe nr 61 i Linie Hutniczą Szerokotorową (LHS).

Bezpośrednio Gmina Oksa położona jest na trasie drogi wojewódzkiej nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowice, łączącej teren gminy z systemem dróg krajowych: w Przyglowie z DK 74, w Przedborzu z DK 42 i w Nagłowicach z DK 78, stanowiącą najkrótszy dostęp do DK 7 (międzynarodowej S-7) Gdańsk – Chyżne, stanowiącej m.in. dojazd do stolicy województwa świętokrzyskiego – Kielc i stolicy Państwa – Warszawy.

Droga wojewódzka przebiega w części zachodniej obszaru gminy i wyznacza główną oś komunikacyjną gminy na kierunku północ – południe. Droga wojewódzka nr 742 łączy gminę Oksa z najbliższymi jednostkami administracyjnymi t.j gmina Włoszczowa, siedziba powiatu włoszczowskiego w kierunku północnym i gmina Jędrzejów, siedziba powiatu jędrzejowskiego w kierunku południowym.

Uzupełniający układ drogowy służący powiązaniom zewnętrznym stanowią drogi powiatowe łączące gminę z sąsiednimi gminami i ośrodkami powiatowym:

- droga powiatowa nr 0152T Tyniec – Popowice – Oksa – Węgleszyn – Żarczyce Małe – Żarczyce Duże – Mieronice – Karsznice – Jaclów – Bizeręda – Szczepanów – Miąsowa, łączy gminę Oksa w kierunku północnym z drogą wojewódzką nr 728 Grójec – Końskie – Jędrzejów stanowiącą odcinek obwodnicy wschodniej Małogoszcz i drogą wojewódzką nr 762 Kielce – Małogoszcz,
- droga powiatowa nr 0210T Węgleszyn – Węgleszyn-Ogrody – Tyniec – Caców –

Chorzowa – Prząsław – Cierno Zaszosie, łączy teren gminy Oksa z terenem gminy Nagłowice i drogą powiatową nr 0208T,

- droga powiatowa nr 0213T Popowice – Cierno Żabieniec – Cierno Zaszosie, łączy teren gminy Oksa z terenem gminy Nagłowice oraz DK 78,
- droga powiatowa nr 0214T (Rogienice) gr. powiatu – Lipno – Zakrzów – Węgleszyn – Rembiechowa – Kanice – Mniszek, łączy teren gminy Oksa w kierunku wschodnim z terenem gminy Małogoszcz i drogą wojewódzką nr 728, w kierunku zachodnim z Włoszczową,
- droga powiatowa nr 0217T Mieronice – Diament – Złotniki – Pręty – Kanice Nowe, łączy gminę Oksa z terenem gminy Małogoszcz,
- droga powiatowa nr 0222T Rząbiec – gr. powiatu – Henryków – Kozłów (przelotowa łącząca teren gminy Małogoszcz z terenem gminy Włoszczowa usytuowana w kompleksie leśnym położonym na północnym krańcu gminy Oksa – bez większego znaczenia dla komunikacji gminy Oksa),
- droga powiatowa nr 0224T Błogoszów – Zakrzów, stanowi wewnątrz układu uzupełniających, łączący drogę wojewódzką nr 742 z drogą powiatową nr 0214T,
- droga powiatowa nr 0225T (Boczkowice) gr. powiatu – Ługi – Rzeszówek – do drogi powiatowej nr 0227T, łączy teren gminy Oksa z terenem gminy Włoszczowa,
- droga powiatowa nr 0227T (Włoszczowa) gr. powiatu – Rzeszówek – Oksa – do drogi wojewódzkiej nr 742, łączy gminę Oksa z terenem gminy Włoszczowa.

- **Analiza powiązań wewnętrznych**

Wyżej wymienione drogi wojewódzka i powiatowe, służą również powiązaniom wewnętrznym gminy Oksa, na odcinkach zlokalizowanych w jej granicach.

Miejscowości położone na obszarze gminy Oksa, z uwagi na istniejący układ drogowy są najlepiej powiązane z Oksą (siedzibą gminy) – usytuowaną na przebiegu dróg wojewódzkiej nr 742 i powiatowej nr 0152T. Bezpośredni dostęp do drogi wojewódzkiej nr 742 posiadają sołectwa: Oksa, Błogoszów, Lipno, Pawężów i Rzeszówek. Część zabudowy miejscowości Oksa, Błogoszów i Pawężów usytuowana jest bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej. Bezpośredni dostęp do drogi powiatowej nr 0152T posiadają sołectwa Oksa, Popowice, Tyniec i Węgleszyn. Pozostałe sołectwa obsługiwane są przez drogi powiatowe wspomagane drogami gminnymi.

Zdecydowana większość terenów zabudowanych posiada alternatywną możliwość włączenia się do układu komunikacyjnego, wyjątek stanowi rozproszona zabudowa przysiółkowa skomunikowana systemem dróg utwardzonych lub gruntowych – sięgaczy.

Droga wojewódzka posiada nawierzchnię bitumiczną. Drogi powiatowe jak i gminne obsługujące bezpośrednio tereny zabudowane sołectw posiadają na ogół nawierzchnię bitumiczną, a drogi gminne bitumiczną lub utwardzoną tłuczniem.

Tylko niewielka część zabudowy zlokalizowana jest w rozproszeniu przy drogach dojazdowych do pól o nawierzchni gruntowej lub gruntowej utwardzonej tłuczniem.

Dojazd do ośrodka gminnego z obszaru gminy samochodem osobowym (w warunkach optymalnych) nie przekracza 15 minut.

W strefie dojazdu do 10 minut znajduje się większość sołectw gminy Oksa, co stanowi 91,8 % ludności gminy.

W strefie dojazdu przekraczającej 10 minut są sołectwa położone w zachodniej części gminy Nowe Kanice, Stare Kanice, co stanowi 8,2% ludności gminy.

- **Charakterystyka istniejącego układu drogowego miejscowości Oksa**

Oksa posiada dobrze ukształtowaną sieć ulic, z których najważniejszą rolę odgrywa ul. Włoszczowska i ul. Jędrzejowska, położone w ciągu drogi wojewódzkiej nr 742, stanowiącej m.in. jedną z pierzei rynku – Pl. M. Reja oraz ul. Kościuszki i ul. Kościelna, położone w ciągu drogi powiatowej nr 0152T. W granicach administracyjnych miejscowości Oksa znajduje się również fragment drogi powiatowej nr 0227T.

Pozostała część ulic położona jest w ciągach dróg gminnych. Drogi gminne w obrębie miejscowości Oksa posiadają nadane nazwy własne.

Droga wojewódzka przebiega przez teren zabudowany, wzdłuż pierzei placu centralnego miejscowości i na tym odcinku oraz wzdłuż wylotów w kierunku północnym i południowym, jest obudowana zabudową mieszkaniową i usługową. Znacznym utrudnieniem dla mieszkańców jest odbywający się ruch tranzytowy samochodów ciężarowych na kierunku Włoszczowa – Oksa – Jędrzejów. W celu poprawy warunków zamieszkiwania w centrum miejscowości Oksa niezbędne jest przełożenie ruchu tranzytowego poza ścisłą zabudowę centrum miejscowości z jednoczesną rozbudową drogi do parametrów drogi klasy G, określonych m.in. w nowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego i budowa obwodnicy miejscowości gminnej. W dotychczas obowiązującym studium oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa wskazany został projektowany przebieg obwodnicy omijający centrum miejscowości. Ze względu na

istniejące ograniczenia terenowe wskazany przebieg obwodnicy jest optymalnym rozwiązaniem komunikacyjnym.

Długość drogi wojewódzkiej w granicach miejscowości gminnej wynosi ok. 2,40 km, droga posiada nawierzchnię bitumiczną oraz chodniki wzdłuż terenów zabudowanych, na peryferiach utwardzone pobocza.

Długość drogi powiatowej 0152T w granicach miejscowości gminnej wynosi ok. 4,70 km, droga posiada nawierzchnię bitumiczną oraz chodniki wzdłuż terenów zabudowanych.

Uzupełniający układ drogowy miejscowości Oksa stanowią drogi gminne i ulice na bazie dróg gminnych w liczbie 12 o łącznej długości ok. 8,697 km, o nawierzchni bitumicznej, częściowo nawierzchni utwardzonej i nawierzchni gruntowej o szerokości pasa drogowego 5,0 m÷23,0 m (w rejonie rynku łącznie z parkingami) i średniej szerokości jezdni ok. 4,0 m. Lepszą nawierzchnię posiadają ulice znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy, gorszą odcinki nie obudowane dojazdowe do pól i łąk. O niskim stopniu urządzenia dróg i ulic decyduje również brak kanalizacji sanitarnej gminy, której realizacja może spowodować potrzebę licznych wykopów i przekopów realizowanych w pasach drogowych istniejącego układu komunikacyjnego.

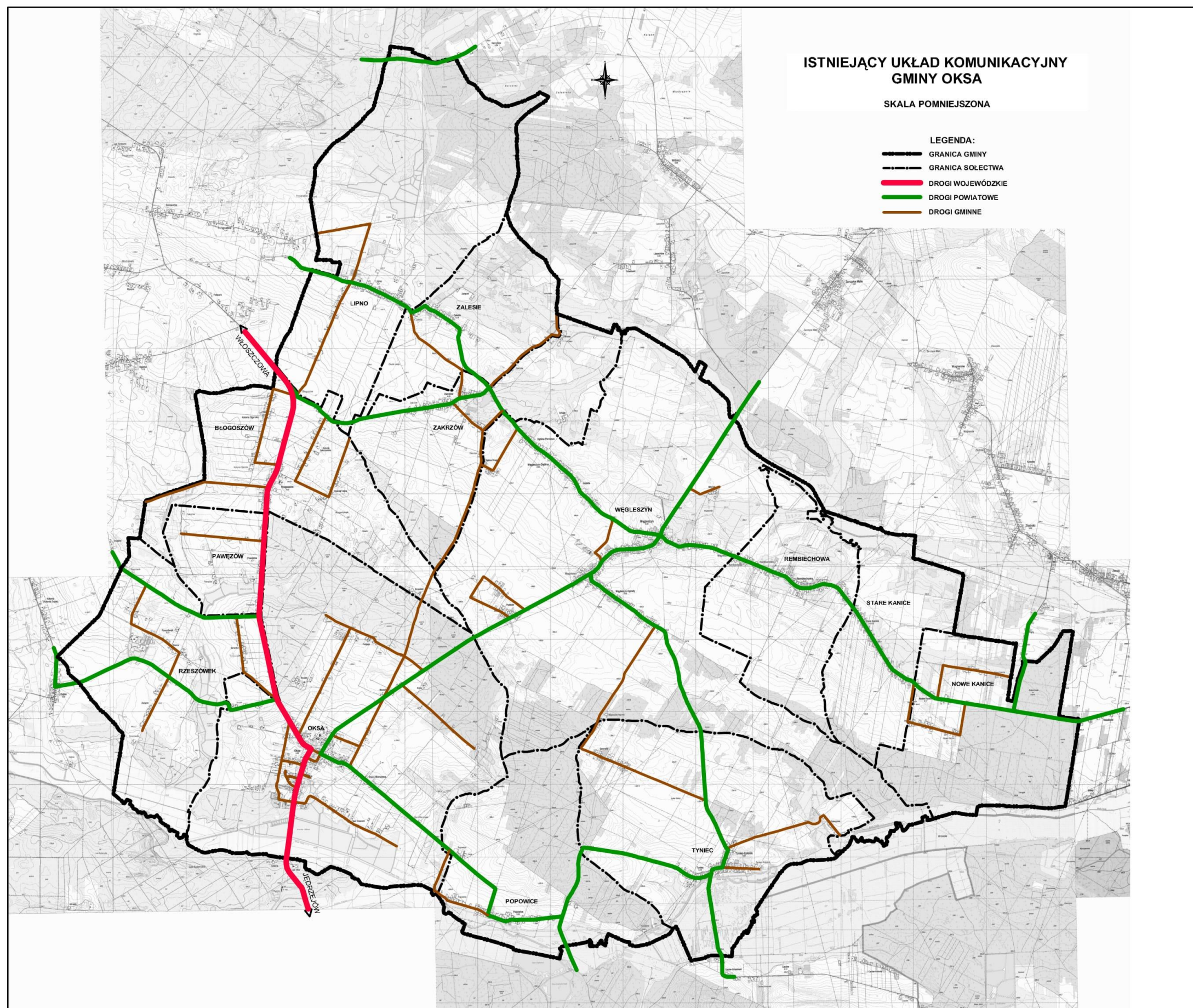
Ulice lokalne nie przenoszą większego ruchu, poza obsługą przylegającej zabudowy.

- **Charakterystyka układu drogowego gminy**

Podstawowy układ drogowy gminy określono w analizie powiązań zewnętrznych. Droga wojewódzka nr 742 przebiega w układzie północ – południe, we wschodniej części gminy, na długości ok. 7,0 km, posiada jezdnię bitumiczną o szerokości 5,75÷6,50m., szerokość w liniach rozgraniczających ok. 12,0÷20,0m, utwardzone pobocza o szerokości 1,0÷2,0m., oraz chodniki dla pieszych głównie w centrum miejscowości gminnej i w sąsiedztwie terenów zabudowanych, usytuowane naprzemiennie lub po obu stronach drogi. Droga posiada klasę techniczną G (główna).

Sieć dróg powiatowych nie jest jednorodna – większość dróg nie posiada parametrów technicznych odpowiadających ich klasom technicznym. Wg informacji uzyskanych z Zarządu Dróg Powiatowych w Jędrzejowie, większość dróg powiatowych pełni funkcje dróg klasy Z (zbiorcza), dwie drogi nr 0222T i nr 0225T funkcje dróg klasy L (lokalna). Szerokości pasów drogowych dróg zbiorczych waha się w przedziale 8,0÷16,0 m, a dróg lokalnych 7,0÷10,0 m, szerokość jezdni w przedziale 4,0÷6,0 m.

Tabela 28.

Wykaz dróg powiatowych

L.p.	Numer drogi	Przebieg drogi	Na terenie gminy Oksa	
			Początek	Koniec
1.	0152T	DP 0210T – Tyniec – Popowice – Oksa – Podlesie – Węgleszyn – Żarczyce Małe – Żarczyce Duże – Mieronice – Karsznice – Jaclów – Bizoręda – Szczepanów – Miąsowa – DK 7	m. Tyniec	granica gminy Małogoszcz
2.	0210T	DP 0152T – Węgleszyn – Węgleszyn Ogrody – Tyniec – Caców – Chorzewa – Prząsław – Cierno Zaszosie – DP 0208T	DP 0152T	granica gminy Nagłowice
3.	0213T	DP 0152T – Popowice – Cierno – DK 78	DP 0152T	granica gminy Nagłowice
4.	0214T	(Rogienice) – gr. pow. włoszczow. – Lipno – Zakrzów – Węgleszyn – Rembiechowa – Kanice – Mniszek – DW 728	granica powiatu włoszczowskiego	granica gminy Małogoszcz
5.	0217T	Mieronice – Diament – Złotniki – Pręty – Kanice Nowe – DP 0214T	granica gminy Małogoszcz	DP 0214T
6.	0222T	(Rząbiec) – gr. pow. włoszczow. – Henryków – Kozłów – DP 0215T	granica powiatu włoszczowskiego	granica gminy Małogoszcz
7.	0224T	DW 742 – Błogoszów – Zakrzów – DP 0214T	DW 742	DP 0214T
8.	0225T	(Boczkowice) – gr. pow. włoszczow. – Rzeszówek – DP 0227T	skrzyżowanie z drogą nr 0451T	Skrzyżowanie z drogą Nr 0437T
9.	0227T	(Włoszczowa) – gr. pow. włoszczow. – Rzeszówek – Oksa – DW 742	granica powiatu włoszczowskiego	DW 742

Ze względu na pełnione funkcje największe znaczenie dla skomunikowania gminy posiadają:

- droga powiatowa nr 0152T, relacji DP 0210T – Tyniec – Popowice – Oksa – Podlesie – Węgleszyn – Żarczyce Małe – Żarczyce Duże – Mieronice – Karsznice – Jaclów – Bizoręda – Szczepanów – Miąsowa – DK 7, stanowiąca istotne połączenie z gminą Małogoszcz oraz docelowo stolicą województwa oraz alternatywną komunikację z Jędrzejowem poprzez drogę 0210T;
- droga powiatowa nr 0210T relacji DP 0152T – Węgleszyn – Węgleszyn-Ogrody – Tyniec – Caców – Chorzewa – Prząsław – Cierno Zaszosie – DP 0208T, łącząca teren gminy Oksa z Jędrzejowem i drogą 0152T;

- droga powiatowa nr 0214T, relacji (Rogienice) – gr. pow. włoszczow. – Lipno – Zakrzów – Węgleszyn – Rembiechowa – Kanice – Mniszek – DW 728, komunikująca teren gminy na kierunkach wschód – zachód;
- droga powiatowa nr 0224T, relacji DW 742 – Błogoszów – Zakrzów – DP 0214T, stanowiąca skrócone połączenie z drogą wojewódzką, niezbędne w sytuacji nieprzejezdności fragmentu drogi 0214T.

Pozostałe drogi powiatowe posiadają mniejsze znaczenie dla funkcjonalności układu komunikacyjnego gminy Oksa. Na przebiegu dróg powiatowych znajduje się trzy mosty: na terenie sołectwa Tyniec na drodze 0210T, na terenie sołectwa Popowice na drodze 0213T oraz w granicach sołectwa Węgleszyn na drodze 0152T. Określony powyżej układ komunikacyjny dróg o znaczeniu ponadgminnym, uzupełnia system dróg gminnych.

Tabela 29.

Wykaz dróg zaliczanych do kategorii dróg gminnych

L.p.	Droga nr / nazwa	Przebieg drogi / ulicy	Długość odcinka drogi [mb]
1.	355001T Rzeszówek – Błogoszów	od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do granicy administracyjnej gminy	1650
2.	355002T Zakrzów – Wrona – Lasochów	Od DP 0224T Błogoszów – Zakrzów do granicy administracyjnej gminy	1240
3.	355003T Tyniec – Gawrony – Węgleszyn	Od DP 0210T Węgleszyn – Cierno Zaszosie przez Gawrony do DP 0210T Węgleszyn – Cierno Zaszosie w m. Węgleszyn-Ogrody	3830
4.	355004T Błogoszów – Lipno	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do DP 0214T Rogienice – Mniszek	1884
5.	355005T Zakrzów – Oksa	Od DP0224T Błogoszów – Zakrzów do DP 0152T Tyniec – Miąsowa	4480
6.	355006T Oksa ul. Pl.M.Reja	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do DW 742 Nagłowice – Włoszczowa	400
7.	355007T Oksa ul. Okrężna	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do km 0+320 – ulica ślepa	320
8.	355008T Oksa ul. Działkowa	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do ul. Okrężna	170
9.	355009T Oksa ul. Piwna	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do ul. Modrzewiowa	212
10.	355010T Oksa ul. Źródłowa	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do km 0+125 ulica ślepa	125
11.	355011T Oksa ul. Stawowa	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do km 0+625 ulica ślepa	625
12.	355012T Oksa ul. Strażacka	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do ul. Modrzewiowa	300

13.	355013T Oksa ul. Modrzewiowa	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do ul. Piwna	1065
14.	355014T Oksa ul. Brzozowa	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do ul. Leśna	1650
15.	355015T Oksa ul. Polna	Od DP 0152T Tyniec – Miąsowa do ul. Cmentarna	400
16.	355016T Oksa ul. Cmentarna	Od DP 0152T Tyniec – Miąsowa do DP 0152T Tyniec – Miąsowa	1040
17.	355017T Oksa ul. Leśna	Od DP 0152T Tyniec – Miąsowa do km1+390 ul. Ślepa	1390
18.	355018T Rzeszówek – Załącze	Od DP 0227T Włoszczowa – Oksa do łąk	2270
19.	355019T Rzeszówek – Siwica	Od DP 0227T Włoszczowa – Oksa do DP 0225T Boczkowice – Rzeszówek	750
20.	355020T Rzeszówek – Serwitut	Od DP 0227T Włoszczowa – Oksa do drogi gminnej Błogoszów – Rzeszówek	1330
21.	355021T Pawężów	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do łąk	1120
22.	355022T Błogoszów – Kolonia Las	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do DP 0224T Błogoszów – Zakrzów	2380
23.	355023T Błogoszów – Kolonia Zakrzów	Od DP 0224T Błogoszów – Zakrzów do drogi gminnej Błogoszów – Kolonia Las	950
24.	355024T Błogoszów Kolonia – Ogarska	Od DW 742 Nagłowice – Włoszczowa do DW 742 Nagłowice – Włoszczowa	1650
25.	355025T Zalesie – Zakrzów	Od DP 0214T Rogienice – Mniszek do DP 0224T Błogoszów – Zakrzów	1470
26.	355026T Węgleszyn Dębina – Dębina II	Od DP 0214T Rogienice – Mniszek do drogi gminnej Oksa – Zakrzów	870
27.	355027T Węgleszyn – Szkoła	Od DP 0214T Rogienice – Mniszek do DP 0152T Tyniec – Miąsowa	700
28.	355028T Węgleszyn Młynek	Od DP 0152T Tyniec – Miąsowa do pól	450
29.	355029T Węgleszyn – Podlesie	Od DP 0152T Tyniec – Miąsowa do DP 0152T Tyniec – Miąsowa	730
30.	355030T Stare Kanice – Nowe Kanice	Od DP 0214T Rogienice – Mniszek do DP 214T Rogienice – Mniszek	1680
31.	355031T Nowe Kanice – Pręty	Od DP 0214T Rogienice – Mniszek do DP 0217T Mieronice – Kanice Nowe	1410
32.	355032T Tyniec – Dzierążnia	Od DP 0210T Węgleszyn – Cierno-Zaosie do Dzierążni	1800
33..	355033T Tyniec Kolonia – rzeka Biała Nida	Od DP 0210T Węgleszyn – Cierno-Zaosie do łąk	880
34.	355034T Popowice przez wieś	Od DP 0152T Tyniec – Miąsowa do DP 0152T Tyniec – Miąsowa	1400
35.	355035T Przygradów - Lipno	Od granicy administracyjnej z drogą gminną nr 004422T do DP 0214T Rogienice – Mniszek	1580

Uzupełniający układ drogowy gminy Oksa stanowią drogi gminne i ulice na bazie dróg gminnych w liczbie 35 o łącznej długości ok. 44,201 km, o nawierzchni bitumicznej, częściowo nawierzchni utwardzonej i nawierzchni gruntowej o szerokości pasa drogowego 5,0 ÷ 23,0 m (w rejonie rynku łącznie z parkingami) i średniej szerokości jezdni ok. 4,0 ÷ 5,0 m. Lepszą nawierzchnię posiadają drogi i ulice znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy, gorszą odcinki nie obudowane dojazdowe do pól i łąk. O niskim stopniu urządzenia dróg i ulic decyduje również brak kanalizacji sanitarnej gminy, której realizacja może spowodować potrzebę licznych wykopów i przekopów realizowanych w pasach drogowych istniejącego układu komunikacyjnego.

Drogi gminne poza obsługą przylegającej zabudowy stanowią uzupełniający układ dojazdowych do dróg wyższego rzędu.

Istniejący układ komunikacyjny przy aktualnym zapotrzebowaniu na połączenia w skali ponadlokalnej i lokalnej, spełnia wymagania co do ilości potencjalnych połączeń, jedynie pojedyncze zabudowania usytuowane w rozproszonej zabudowie dostęp do drogi publicznej mają zapewniony drogami polnymi. W sytuacji zwiększenia potencjalnych terenów rozwojowych przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, usługową, rekreacyjną czy produkcyjną usytuowaną w oderwaniu od istniejącego układu komunikacyjnego, zaistnieje potrzeba uzupełnienia systemu dróg obsługujących nowe tereny o nowe drogi dojazdowe, włączane w system dróg publicznych na warunkach określanych przez zarządy dróg. W przypadku istniejącego układu komunikacyjnego wyłączenie z ruchu tranzytowego miejscowości gminnej stwarza potrzebę budowy nowego odcinka drogi wojewódzkiej omijającej zwartą zabudowę centrum miejscowości.

Dla usprawnienia ruchu na drogach publicznych wskazane jest doprowadzenie do ich klas technicznych określonych w obowiązujących przepisach.

Drogi powiatowe posiadające znaczenie ponadlokalne i spełniające funkcje obsługi obszaru gminy, jak i drogi gminne spełniające podobne funkcje wymagają poszerzenia jezdni, ich wzmocnienia, poszerzenia koron dróg tj. uzyskania parametrów klasy dróg, do jakiej są zaliczone.

2.11.2. Układ kolejowy

Przez teren gminy Oksa nie przebiega żadna linia kolejowa.

Najbliżej położony przystanek kolejowy znajduje się na linii kolejowej nr 8 Warszawa – Kraków w Jędrzejowie ok. 20 km od miejscowości Oksa i we Włoszczowej na linii

kolejowej nr 6 Kielce – Częstochowa i linii kolejowej nr 4 CMK Warszawa – Śląsk i Kraków ok. 15 km od miejscowości Oksa.

Bliskość wyżej wymienionych linii kolejowych wraz układem komunikacyjnym drogi wojewódzkiej nr 742, stwarza stosunkowo dobre połączenie gminy Oksa z dużymi ośrodkami miejskimi w Polsce.

2.11.3. Komunikacja zbiorowa

Obszar gminy obsługiwany jest przez masową komunikacją pasażerską przez PKS Włoszczowa oraz prywatnych przewoźników prowadzących zarobkowy przewóz osób na i przez teren gminy.

PKS Włoszczowa wykonuje kursy na trasie Włoszczowa – Oksa w ilości 9 kursów dziennie, oraz Oksa – Włoszczowa – 8 kursów dziennie od poniedziałku do piątku z wyłączeniem świąt. Po dwa kursy w obu kierunkach związane są wyłącznie z przewozem uczniów do szkół i nie kursują w czasie przerw w nauce. W/w połączenia umożliwiają kontynuowanie jazdy w kierunku Jędrzejowa lub dojazd do Oksy z Jędrzejowa i kontynuowanie jazdy w kierunku Włoszczowy, systemem busów o godzinach odjazdów zintegrowanych z komunikacją PKS Włoszczowa. Główna trasa przejazdu obsługuje miejscowości Oksa, Rzeszówek, Pawężów, Błogoszów.

Ponadto PKS Włoszczowa wykonuje kursy Włoszczowa – Węgleszyn (3 kursy dziennie) oraz zapewnia dojazd do miejscowości Błogoszów, Zakrzów, Lipno, Zalesie, Rzeszówek, Pawężów, przynajmniej raz dziennie w obu kierunkach, głównie w dni robocze i dni pracy szkół.

Uzupełnienie obsługi komunikacyjnej na terenie gminy stanowią prywatne firmy przewozowe przewożące mieszkańców i potencjalnych gości na trasach:

- Węgleszyn – Mniszek – Jędrzejów;
- Tyniec – Chorzewa – Sudół – Jędrzejów;
- Popowice – Caców – Jędrzejów
- Włoszczowa – Jędrzejów.

Na trasie przejazdu komunikacji publicznej znajdują się przystanki autobusowe, z zadaszonymi wiatami, usytuowane w centralnych miejscach miejscowości obsługiwanej komunikacyjnie.

W dni świąteczne mieszkańcy i potencjalni odwiedzający gminę zmuszeni są do korzystania z własnych środków lokomocji.

2.11.4. Stan i zaplecze motoryzacji

Według danych uzyskanych w Urzędzie Gminy stan motoryzacji na terenie gminy przedstawia się następująco. Jest zarejestrowanych ok. 1450 samochodów osobowych; ok. 900 ciągników i 8 samochodów ciężarowych, 7 podmiotów gospodarczych zajmuje się usługami transportowymi.

Gmina jest bardzo ubogo wyposażona w obiekty zaplecza motoryzacji.

Na terenie gminy znajdują się dwa warsztaty konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych w Rembiechowej (1) i Węgleszynie-Dębina (1). Zakład w Węgleszynie Dębnie specjalizuje się głównie w naprawach pojazdów i sprzętu rolniczego.

Na terenie gminy Oksa nie ma żadnej stacji paliw płynnych ani gazowych. Najbliżej położone stacje paliw znajdują się w Mieronicach gmina Małogoszcz, we Włoszczowej i Nagłowicach.

Brak jest wydzielonych parkingów przydrożnych przy drodze wojewódzkiej i drogach powiatowych, jedyne urządzone miejsca parkingowe znajdują się w miejscowości gminnej, wzdłuż drogi gminnej okalającej Pl. M. Reja, pełniące równocześnie funkcję handlową w dni targowe. Drugim większym skupiskiem urządzonych miejsc parkingowych jest teren sąsiadujący z terenem kościoła parafialnego w Węgleszynie w sąsiedztwie drogi powiatowej. Przy istniejących cmentarzach nie znajdują się miejsca parkingowe. Miejsca parkingowe dla istniejących usług znajdują się w granicach działek obiektów usługowych.

2.11.5. Ogólna ocena układu komunikacyjnego (uwarunkowania rozwoju)

Główne osie komunikacyjne gminy stanowią droga wojewódzka nr 742 i drogi powiatowe nr 0152T wraz z drogą nr 0210T i nr 0213T, komunikujące teren gminy w kierunkach północ – południe oraz droga powiatowa nr 0214T komunikująca teren gminy na kierunkach wschód – zachód.

Pozostałe drogi powiatowe i drogi gminne stanowią system uzupełniający służący głównie obsłudze komunikacyjnej wewnętrznej.

Istniejący układ komunikacyjny przy aktualnym zapotrzebowaniu na połączenia w skali ponadlokalnej i lokalnej, spełnia wymagania co do ilości potencjalnych połączeń komunikacyjnych. Jedynie pojedyncze zabudowania usytuowane w rozproszonej zabudowie, dostęp do drogi publicznej mają zapewniony drogami polnymi.

W sytuacji zwiększenia potencjalnych terenów rozwojowych przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, usługową, rekreacyjną czy produkcyjną usytuowaną w oderwaniu od istniejącego układu komunikacyjnego, zaistnieje potrzeba uzupełnienia systemu dróg obsługujących nowe tereny o nowe drogi dojazdowe, włączane w system dróg publicznych na warunkach określanych przez zarządy dróg.

Drogi powiatowe posiadające znaczenie ponadlokalne i spełniające funkcje obsługi obszaru gminy, jak i drogi gminne spełniające podobne funkcje wymagają poszerzenia jezdni, często wymiany nawierzchni, odwodnienia, poszerzenia koron dróg tj. uzyskania parametrów klasy dróg, do jakiej są zaliczone. Poprawa stanu technicznego na niektórych drogach powiatowych i gminnych usprawni przemieszczanie się wewnątrz gminy i zwiększenie prędkości komunikacyjnej poza terenami zabudowanymi.

W przypadku istniejącego układu komunikacyjnego wyłączenie z ruchu tranzytowego, miejscowości gminnej stwarza potrzebę budowy nowego odcinka drogi wojewódzkiej omijającej zwartą zabudowę centrum miejscowości – obwodnicy miejscowości Oksa o parametrach drogi klasy G. Usprawnienie ruchu na drodze wojewódzkiej wymaga również ograniczenia ilości bezpośrednich włączeń do drogi.

Komunikacja pasażerska publicznymi środkami lokomocji jest dostateczna tylko dla nielicznych wsi w gminie. Pozostałe miejscowości korzystają z usług prywatnych przewoźników. Powstanie nowych prywatnych połączeń komunikacyjnych uwarunkowane jest powstającymi realnymi potrzebami, podobnie jak rozwój usług z zakresu obsługi motoryzacji.

Większe skupiska miejsc parkingowych zaspokajają potrzeby odwiedzających miejscowość gminną. Nowe miejsca parkingowe powinny być budowane równolegle z powstawaniem obiektów wymagających dojazdu i dostępu pojazdami samochodowymi.

2.12. Systemy infrastruktury technicznej

2.12.1. Gospodarka wodna

Teren gminy został zwodociągowany, aktualnie do wszystkich 16 sołectw została doprowadzona sieć wodociągowa systemem grawitacyjnym, zamkniętym. Wybudowano 92,3 km sieci wodociągowej do której zostało podłączonych 1 365 posesji.

Wodociąg grupowy na terenie gminy jest zaopatrywany w wodę z dwóch ujęć wód podziemnych, zlokalizowanych w miejscowościach: Węgleszyn i Lipno.

Niezależnie od dwóch studni wierconych, stanowiących ujęcia wody zaopatrujące w wodę mieszkańców gminy za pośrednictwem istniejącego wodociągu grupowego, w granicach gminy jest zlokalizowanych 13 studni wierconych indywidualnych.

Tabela 30.

Zestawienie studni wierconych na terenie gminy Oksa

Nr	Miejscowość	Rok budowy	Głębokość [m]	Zwierciadło wody nawiercone [m p.p.t.]	Zasoby zatwierdzone w kat „B” [m ³ /h]	Depresja [m]
	Użytkownik		Wydatność max [m ³ /h]	Zwierciadło wody ustabilizowane [m p.p.t.]		Pobór wód [m ³ /h]
1	Lipno	1975	30,0	3,25	19,5	8,6
	SKR – Zakład Hodowli Lipno		24,18	3,25		6,0
2	Błogoszów	1970-75	≈40,0	brak danych	brak danych	brak danych
	Szkoła Podstawowa		-	około 10		6 m ³ /tydz.
3	Rzeszówek	1964	37,80	11,0	15,0	19,0
	PGR (Stacja Hodowli Roślin)		około 15,0	10,0		10,0
4	Węgleszyn	1995	64,0	13,20	18,0	1,7
	Szkoła Podstawowa i wodociąg „Węgleszyn”		44,0	13,20		18
5	Węgleszyn	1966	25,0	11,40	5,02	9,0
	Agronomówka		5,022	7,0		około 1 m ³
6	Węgleszyn	1974	50,0	26,0	4,40	12,0
	Zlewnia mleka		4,40	8,0		2,0
7	Oksa	1995	60,0	32,0	48,0	6,0
	Wodociąg wiejski w Oksie, Mieszk. Oksy		48,0	14,6		43,0
8	Oksa	1964	60,0	37,0	56,7	4,0
	Urząd Gminy		37,68	12,05		10,0
9	Oksa	1962	50,70	I - 3,0; II - 25,0	18,0	1,9
	Gm. Spółdzielnia Samopomoc Chłopska		22,6	I - 2,7; II - 4,0		9,0
10	Oksa	1964	40,0	I - 7,0; II - 29,0	5,01	16,7
	Szkoła Podstawowa		5,01	I - 6,4; II - 12,3		0
11	Tyniec	1983	30,8	11,0	26,7	1,8
	Szkoła Podstawowa		18,4	9,0		2-3
12	Kanice	1983	31,5	6,0	29,4	1,8
	Szkoła Podstawowa		19,6	4,1		2-3
13	Henryków	1977	25,0	9,0	2,0	8,0
	Gajówka		2,0	1,0		0,1
14	Lipno	2003	70,0	20,80	45,0	7,5
	Wodociąg „Lipno”		45,0	brak danych		
15	Oksa	2000	30,0	brak danych	18,0	1,4
	Gorzelnia		18,0	3,5		7,0

- **Ujęcie wody w miejscowości Węgleszyn - Studnia wiercona** o głębokości 64,0 m i udokumentowanych zasobach eksploatacyjnych $Q = 18,0 \text{ m}^3$ przy depresji $S_e = 1,7 \text{ m}$, zatwierdzonych decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach znak: OS.II.7530/67/95 z dnia 30 grudnia 1995r.

Decyzją OŚR.6341.7.2015 Starosta Jędrzejowski z dnia 06 marca 2015r. udzielił Gminie Oksa pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej z utworów kredy górnej - mastrychtu studnią wierconą, zlokalizowaną na działce o nr ewid. 646 w miejsc. Węgleszyn, w ilości: $Q_{\text{max.godz.}} = 18,0 \text{ m}^3/\text{h}$; $Q_{\text{śr. dob.}} = 215,0 \text{ m}^3/\text{d}$; $Q_{\text{max.rocz.}} = 78 \text{ 150 m}^3/\text{rok}$.

Roczny pobór wody na ujęciu jest niższy od poboru ustalonego w pozwoleniu wodnoprawnym; w ostatnim roku 2014, wynosił $55 \text{ 024 m}^3/\text{rok}$. Sytuacja ta wskazuje na istniejące rezerwy wody na ujęciu, możliwe do perspektywicznego wykorzystania, w ilości $23 \text{ 126 m}^3/\text{rok}$.

Ujęcie wody w miejscowości Węgleszyn, obecnie nie posiada ustanowionych stref ochronnych ujęcia wody podziemnej.

- **Ujęcie wody w miejscowości Lipno - Studnia wiercona** o głębokości 70,0 m i udokumentowanych zasobach eksploatacyjnych $Q = 45,0 \text{ m}^3$ przy depresji $S_e = 7,5 \text{ m}$, zatwierdzonych decyzją Starostwa Powiatowego w Jędrzejowie znak: OŚRiL.IV-752/1/04 z dnia 04 marca 2004r.

Decyzją OŚR.6341.8.2015 Starosta Jędrzejowski z dnia 05 marca 2015r. udzielił Gminie Oksa pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej z utworów kredy górnej - mastrychtu studnią wierconą, zlokalizowaną na działce o nr ewid. 872/2 w miejsc. Lipno, w ilości: $Q_{\text{max.godz.}} = 45,0 \text{ m}^3/\text{h}$; $Q_{\text{śr. dob.}} = 260,0 \text{ m}^3/\text{d}$; $Q_{\text{max.rocz.}} = 94 \text{ 000 m}^3/\text{rok}$.

Roczny pobór wody na ujęciu jest niższy od poboru ustalonego w pozwoleniu wodnoprawnym; w ostatnim roku 2014, wynosił $70 \text{ 721 m}^3/\text{rok}$. Sytuacja ta wskazuje na istniejące rezerwy wody na ujęciu, możliwe do perspektywicznego wykorzystania, w ilości $23 \text{ 279 m}^3/\text{rok}$.

Woda dla potrzeb wodociągu grupowego z ujęć wody - studni wierconych w Węgleszynie i Lipnie pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym odpowiada wymogom sanitarnym i jest zdatna do picia bez uzdatniania.

Ujęcie wody w miejscowości Lipno posiada strefę ochronną ujęcia wody podziemnej (teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej), ustanowioną rozporządzeniem Nr 4/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 25 sierpnia 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w

miejsowości Lipno, gmina Oksa, powiat jędrzejowski (Dz. Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego Nr 220, z dnia 14 września 2005 r., Poz. 2609), zmienionym rozporządzeniem Nr 4/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2006 r. w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego strefę ochronną ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w miejscowości Lipno, gmina Oksa, powiat jędrzejowski (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 242, z dnia 15 września 2006 r., Poz. 2762).

Rozporządzenia określają zakazy i ograniczenia oraz zasady użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody na terenie ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody.

Jednostką administrującą wodociągiem i ujęciami wody jest Gmina Oksa.

2.12.2. Gospodarka ściekowa

Gmina Oksa nie posiada systemu kanalizacji sanitarnej - zbiorczej i gminnej oczyszczalni ścieków.

W zakresie kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków Rozporządzeniem Nr 15/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 lipca 2007r. wyznaczona została **aglomeracja** Oksa, o równoważnej liczbie mieszkańców RLM=2 900, z oczyszczalnią ścieków w Oksie, obejmująca następujące miejscowości z terenu gminy Oksa: Błogoszów, Oksa, Pawężów, Popowice, Rzeszówek, Tyniec i Tyniec-Kolonia (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Nr 136, poz. 1973).

Opracowana została koncepcja programowa „Kanalizacji sanitarnej Gminy Oksa”, która obejmuje tereny istniejącej i projektowanej zabudowy znajdującej się w granicach administracyjnych gminy.

Koncepcja dwuwariantowa przewidująca realizację: kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej, przepompowni ścieków i przyłącza kanalizacyjne oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków dla zabudowań oddalonych od skupionej zabudowy.

Koncepcja przewiduje trzy warianty oczyszczalni ścieków: oczyszczalnię stawową; oczyszczalnię gruntowo - trzcinową (korzeniowe); oczyszczalnię biologiczną typu SBR.

Został opracowany projekt budowlany oczyszczalni ścieków komunalnych w technologii mechaniczno - biologicznej z lokalizacją w miejscowości Oksa oraz kanalizacji

sanitarnej grawitacyjno - tłocznej wraz z przepompowniami ścieków i przyłączami kanalizacyjnymi dla terenu miejscowości Oksa - I etap kanalizacji sanitarnej.

Oczyszczalnia ścieków typ - mechaniczno-biologiczna o RLM = 1588, w ilości: $Q_{\max, \text{godz.}} = 21,00 \text{ m}^3/\text{h}$; $Q_{\text{sr. dob.}} = 151,00 \text{ m}^3/\text{d}$; $Q_{\max, \text{roczne}} = 55\,115 \text{ m}^3/\text{rok}$. Oczyszczalnia będzie odbierać ścieki komunalne doprowadzane kanalizacją sanitarną I etapu z terenu miejscowości Oksa i II etapu z terenu miejscowości Popowice oraz ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi z terenu gminy. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych będzie rzeka Biała Nida (w km 17+740 km), znajdująca się w zlewni rzeki Wisły.

Decyzją Nr 62/2014 z dnia 20 lutego 2014 r. Starosta Jędrzejowski zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia, dla Gminy Oksa, na budowę:

- sieci kanalizacyjno - tłocznej wraz z przepompowniami ścieków i przyłączami kanalizacyjnymi na terenie miejscowości Oksa przy placu Mikołaja Reja oraz ulicach: Cmentarnej, Polnej, Kościuszki, Kościelnej, Strażackiej, Modrzewiowej, Włoszczowskiej, Okrężnej, Działkowej, Piwnej, Jędrzejowskiej, Stawowej i Źródłowej;

- oczyszczalni ścieków na terenie działki położonej w miejscowości Oksa, oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 853/2.

Projekt budowlany zatwierdzony decyzją Nr 62/2014 z dnia 20.02.2014 r. Starosty Jędrzejowskiego i udzielającej pozwolenia na budowę spełnia warunki zawarte m.in. w:

- decyzji Wójta Gminy Oksa z dnia 02 listopada 2012 r. znak: 7624/3/2011 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na „Budowie kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków i wymianie sieci wodociągowej w miejscowości Oksa”;

- decyzji Starosty Jędrzejowskiego z dnia 25 marca 2013 r. znak: OŚR.6341.5.2013.ZS o udzieleniu Gminie Oksa pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie na działce nr ewid. 889 i nr ewid. 985 w miejscowości Oksa, wylotu kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki komunalne z projektowanej oczyszczalni ścieków do rzeki Nida Biała w km 17+740.

Na terenie gminy jest zlokalizowanych i funkcjonujących 383 indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków. Zostały one zestawione w poniższej tabeli i przedstawiają ilości oczyszczalni w poszczególnych sołectwach.

Tabela 31.

Wykaz indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków

L.p.	Nazwa sołectwa	Nazwa miejscowości	Ilość oczyszczalni
1	Błogoszów	Błogoszów	62
2	Lipno	Lipno	13
3	Nowe Kanice	Nowe Kanice	13
4	Oksa	Oksa	20
5	Pawężów	Pawężów	13
6	Popowice	Popowice	1
7	Rembiechowa	Rembiechowa	45
8	Rzeszówek	Rzeszówek	32
9	Stare Kanice	Stare Kanice	32
10	Tyniec	Tyniec	11
		Gawrony	3
11	Tyniec-Kolonia	Tyniec-Kolonia	27
		Dzierążnia	2
12	Węgleszyn-Dębina	Węgleszyn-Dębina	33
13	Węgleszyn-Ogrody	Węgleszyn-Ogrody	12
14	Węgleszyn	Węgleszyn	26
		Podlesie	3
15	Zalesie	Zalesie	10
16	Zakrzów	Zakrzów	25

2.12.3. Systemy kanalizacji odprowadzające ścieki deszczowe

Teren gminy Oksa nie posiada systemów kanalizacji odprowadzającej ścieki deszczowe. Gmina w najbliższym czasie nie planuje budowy systemów kanalizacji deszczowej. Ścieki deszczowe odprowadzane są powierzchniowo po terenie.

2.12.4. Ciepłownictwo

Na terenie gminy Oksa w chwili obecnej nie ma kotłowni zbiorczej. Działają tylko lokalne kotłownie ogrzewające szkoły i hale sportowe, zlokalizowane w miejscowościach Oksa i Węgleszyn. Budynki w gospodarstwach domowych są ogrzewane z indywidualnych kotłowni, najczęściej opalanych węglem i nieliczne olejem.

2.12.5. Gospodarka odpadami stałymi

Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy Oksa zostały podporządkowane zapisom „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012 - 2018, uchwalonego Uchwałą Nr XXI/360/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012 r.,

„Plan...” odnosi się do trzech zasadniczych strumieni odpadów, tj. odpadów komunalnych, niebezpiecznych oraz pozostałych, tj. zużytych opon, odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, komunalnych osadów ściekowych, odpadów opakowaniowych i odpadów z przemysłu. W celu usystematyzowania gospodarki odpadami komunalnymi, zastosowano podział województwa na 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi, z uwzględnieniem w każdym regionie min liczby mieszkańców na poziomie 150 tys. mieszkańców. Podział ten uwzględnia zarówno uwarunkowania geograficzne, gospodarcze, środowiskowe jak i gęstość zaludnienia. Mając na uwadze zrównoważony rozwój, bezpieczeństwo ekologiczne województwa, a także szeroko pojętą ochronę środowiska. „Plan...” przedstawia system gospodarki odpadami, który obejmuje m.in. rozwijanie selektywnego zbierania i odbierania odpadów, zapewnienie funkcjonowania wystarczającej liczby nowoczesnych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, a także szeroko pojętą edukację ekologiczną mieszkańców województwa.

Przy podziale województwa na 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi uwzględniono przepisy ustawy o odpadach, jak również kierowano się następującymi przesłankami:

- zaktywizowaniem gmin do tworzenia wspólnego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych i pozyskiwaniem na ten cel środków publicznych,
- utrzymaniem i rozwojem nawiązanych już struktur międzygminnych, np. związków międzygminnych, spółek międzygminnych i innych form współpracy,
- wspieraniem rozwoju regionalnych zakładów zagospodarowania odpadów (RZZO) budowanych i utrzymywanych przez różnego rodzaju struktury gminne, np. spółki gminne czy też związki międzygminne,
- zacieśnianiem współpracy pomiędzy gminami i RZZO w celu usprawniania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- kompleksowym zagospodarowaniem odpadów komunalnych w jednym miejscu (sortowanie, kompostowanie i składowanie) zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów

zielonych, stabilizatu,

- ograniczaniem transportu odpadów „od zakładu do zakładu”, z uwagi na uciążliwość, np. zapachową i koszty transportu.

W ramach regionów gospodarki odpadami komunalnymi założono funkcjonowanie jednego regionalnego zakładu zagospodarowania odpadów (RZZO) zapewniającego:

- mechaniczno - biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku sortownia odpadów,

- przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone przepisami prawa,

- składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie odpadów przez okres nie krótszy niż 15 lat.

Regionalne zakłady zagospodarowania odpadów winny mieć moc przerobową wystarczającą do przetwarzania odpadów pochodzących z całego regionu.

Na podstawie Uchwały Nr XXI/361/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012 - 2018 (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z dnia 01 sierpnia 2012 r., Poz. 2205), Gmina Oksa została zakwalifikowana w skład „Regionu 3 gospodarki odpadami komunalnymi w województwie świętokrzyskim”.

Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy reguluje między innymi uchwała Nr XXI/111/2012 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 października 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Oksa.

Gmina Oksa nie posiada składowiska odpadów na swoim terenie. Zbiórką odpadów komunalnych objęci są wszyscy mieszkańcy gminy, na podstawie indywidualnych umów. Odpady komunalne składowane są do przystosowanych pojemników i docelowo wywożone przez specjalistyczne firmy na składowisko odpadów poza terenem gminy, na podstawie umów zawieranych z odbiorcami. Część miejscowości objęta jest systemem segregacji odpadów, co powoduje odzysk surowców wtórnych. Dwa razy do roku firma odbierająca odpady odbiera od mieszkańców odpady wielkogabarytowe, elektroniczne itp.

2.12.6. Gazyfikacja

Na terenie gminy Oksa nie występuje sieć gazowa średniego ciśnienia, która zaopatrywałaby w gaz poszczególne miejscowości w gminie.

Przez teren gminy przebiega sieć gazowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN250 relacji „Jędrzejów - Włoszczowa” oraz DN200 od węzła rozdzielczego „Węgleszyn” i lokalizacją urządzeń technicznych w miejscowości Węgleszyn.

Gmina posiada opracowany „Program Gazyfikacji Gminy Oksa”, z lokalizacją stacji redukcyjno-pomiarowej gazu I^o, w miejscowości Węgleszyn Podlesie.

2.12.7. Elektroenergetyka

Gmina Oksa nie posiada na swoim terenie obiektów, zakładów wytwarzających energię elektryczną. Przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej zajmują się przedsiębiorstwa energetyczne. Rejony według „energetyki” nie pokrywają się z podziałem administracyjnym, co podyktowane jest względami techniczno – ekonomicznymi.

Polskie Sieci Energetyczne S.A. (PSE) jako krajowy Operator systemu przesyłowego energii elektrycznej w Polsce, zajmują się przesyłaniem energii elektrycznej siecią przesyłową (400 kV i 220 kV). Rejony zarządzania pozostałymi sieciami według „energetyki” nie pokrywają się z podziałem administracyjnym gmin, tak więc teren gminy Oksa obsługuje PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko - Kamienna.

Przez teren gminy Oksa przebiegają linie energetyczne: najwyższych napięć (NN) Łośnice-Kielce, o napięciu 220 kV, nie stanowiące bezpośredniej obsługi elektroenergetycznej gminy; średnich napięć 15 kV, zasilające stacje transformatorowe 15/0,4 kV w miejscach odbioru mocy; niskich napięć, wychodzących ze stacji transformatorowych i poprzez przyłącza energetyczne zasilające poszczególnych odbiorców. Pewność zasilania poszczególnych stacji transformatorowych na terenie gminy jest uzależniona od stabilności zasilania głównych magistralnych linii przesyłowych 15 kV.

Długość linii elektroenergetycznych przebiegających przez teren gminy Oksa wynosi:

- najwyższych napięć (NN) 220 kV - 8,3 km;
- średnich napięć 15kV - 46 km, w tym na terenie miejscowości gminnej - 9,0 km, w pozostałych miejscowościach 37,0 km.

Na obszarze objętym opracowaniem, jest zlokalizowanych i czynnych 43 szt. stacji transformatorowych napowietrznych SN/nn, w tym na terenie miejscowości gminnej 7 szt.

stacji, w pozostałych miejscowościach 36 szt. stacji.

Przebiegające przez teren gminy Oksa linie elektroenergetyczne, powodują ograniczenia lokalizacyjne (obiektów kubaturowych) w pasie terenu, na trasie ich przebiegu, w odległościach:

- od linii 220 kV – 25,0 m po obu stronach linii licząc od skrajnego przewodu linii;
- od linii 15 kV – 5,0 m po obu stronach linii licząc od skrajnego przewodu przy przewodach gołych i 1,5 m przy przewodach izolowanych.

W uzasadnionych przypadkach odległości te, za zgodą i na warunkach zarządcy sieci mogą być zmniejszone.

Według danych z Rocznika statystycznego zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych powiatu jędrzejowskiego w 2012 r., przypadającej na jednego mieszkańca wynosiło 653,0 kWh a na jednego odbiorcę 1804,1 kWh.

Posługując się powyższymi danymi, zużycie energii elektrycznej przez mieszkańców gminy Oksa w 2012 roku wynosiło 3.044.939,0 kWh.

Na terenie gminy brak jest urządzeń i instalacji do wytwarzania alternatywnych źródeł energii odnawialnych.

2.12.8. Telekomunikacja

W zakresie usług telekomunikacyjnych (telefonów stacjonarnych) gmina Oksa jest obsługiwana przez telefoniczną centralę automatyczną, zlokalizowaną w Węgleszynie, należącą do terenu działania Telekomunikacji Polskiej S.A.. Centrala telefoniczna ma (w przypadku potrzeb) techniczną możliwość podwojenia swojej pojemności numerycznej.

Teren całej gminy znajduje się w zasięgu wszystkich operatorów sieci telefonii komórkowej.

Na terenie gminy są zlokalizowane dwie Stacje bazowe telefonii komórkowej POLKOMTEL S.A.: „Oksa BT-1 0234” (działka o nr ewid. 603) i „Oksa - Węgleszyn BT-1 2158” (działka o nr ewid. 646).

Na terenie gminy jest realizowana regionalna sieć szerokopasmowa w ramach projektu „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej - województwo świętokrzyskie”.

2.12.9. Cmentarze

W granicach gminy Oksa znajdują się dwa parafialne cmentarze grzebalne, zlokalizowane w miejscowościach Oksa i Węgleszyn.

Wokół cmentarzy obowiązują strefy ochrony sanitarnej wynikające z § 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315).

W strefie 150,0 m od granic cmentarza wprowadza się zakaz lokalizacji zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących art. żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących art. żywności oraz zakaz lokalizacji studni i poboru z innych źródeł (źródła, strumienie) wody służącej do picia i potrzeb gospodarczych.

Odległość ta może być zmniejszona do 50,0 m od granic cmentarza pod warunkiem, że teren w granicach od 50,0 m do 150,0 m od granic cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

2.13. Aspekty obronności i bezpieczeństwa państwa w gminie Oksa

2.13.1. Potrzeby bezpieczeństwa państwa

Uwzględnienie potrzeb bezpieczeństwa państwa w zagospodarowaniu przestrzennym ma na celu przygotowanie i przeciwdziałanie zagrożeniom wewnętrznym, w szczególności przez zapewnienie warunków do:

- reagowania na:
  - zagrożenia zdrowia i życia ludzi,
  - katastrofy i klęski żywiołowe,
  - zagrożenia gospodarczego i ekonomicznego funkcjonowania państwa,
  - przestępczość i akty terroryzmu,
- ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- ochrony bezpieczeństwa powszechnego,
- wykonywania zadań z zakresu ochrony osób, obiektów, zabytków i urzędzeń,
- ochrony granic państwa,
- wykonywania zadań dotyczących uchodźców i azylantów.

2.13.2. Zagrożenia dla gminy

Ogólne zagrożenia gminy Oksa w czasie pokoju i działań wojennych to:

- skażenie promieniotwórcze (radiologiczne),
- skażenie toksyczne (środki chemiczne),
- pożary przestrzenne,
- zagrożenia powodziowe,
- oddziaływanie sił i środków militarnych.

Skażeniem promieniotwórczym może ulec obszar całej gminy w wyniku:

- awarii w elektrowniach jądrowych rozmieszczonych na terenie państw europejskich (szczególnie krajów sąsiednich),
- katastrof nuklearnych po awariach lub innych zdarzeniach w miejscach składowania broni jądrowej lub po uderzeniach tą bronią.

Nagle, niekontrolowane uwolnienie się toksycznych środków przemysłowych, przewożonych w cysternach samochodowych na trasach dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i innych – w przypadku awarii lub katastrofy może spowodować skażenie terenu i zagrozić ludności zamieszkałej w strefie 3,0 km po obydwu stronach tras komunikacyjnych.

Zagrożeniem pożarami przestrzennymi mogą być objęte gęsto zabudowane obszary w gminie, oraz obszary leśne. Na stopień zagrożenia pożarowego może mieć wpływ zwarta zabudowa sołectw.

Zagrożenie zalaniem po gwałtownych opadach deszczu występuje wzdłuż większych rzek i cieków wodnych na terenie gminy.

2.13.3. Stan obronności gminy

W zakresie budownictwa obronnego

Na obszarze gminy Oksa nie występują budowle ochronne, typu schrony.

W zakresie zaopatrzenia w wodę

W chwili obecnej gmina jako jednostka odpowiedzialna za zaopatrzenie swoich mieszkańców w wodę pitną w warunkach specjalnych posiada dwie studnie wiercone zlokalizowane w miejscowościach: Węgleszyn i Lipno, zaopatrujące w wodę całą gminę Oksa. Studnie te mogą pracować przemiennie.

W granicach gminy zlokalizowanych jest 15 studni wierconych.

W zakresie zabezpieczenia dóbr kultury

Na terenie gminy znajdują się obiekty dóbr kultury podlegające ochronie konserwatorskiej – wpisane do rejestru zabytków. Sposób ochrony powyższych obiektów powinien określić Plan Ochrony Zabytków, określający stosowane ich zabezpieczenie i ochronę.

W zakresie alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń

Na terenie gminy Oksa funkcjonuje System Selektynego Wywoływania (alarmowania) ludności o zagrożeniach czasu „P” jak i wojny, zainstalowany w 11 jednostkach OSP w miejscowościach: Błogoszów, Kanice, Lipno, Oksa, Tyniec, Popowice, Rembiechowa, Rzeszówek, Węgleszyn i Zakrzów.

Do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego włączone są 2 jednostki OSP: Oksa i Węgleszyn.

Rozmieszczone na terenie gminy syreny alarmowe są sterowane drogą radiową. Zabezpieczają one w 99 % potrzeby w zakresie ostrzegania i alarmowania ludności gminy.

3. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w kontekście sporządzanej zmiany Studium...

W związku z wejściem w życie, nowych przepisów prawa dotyczących zagadnień planowania przestrzennego, wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777) do zapisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nastąpiła potrzeba przedstawienia w pisemnej formie, szczegółowej analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy określonych w Studium..., w zakresie art. 10 ust.1 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z zapisami ww. ustawy w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Zmiana studium miała charakter kompleksowy i dotyczyła całego obszaru Gminy Oksa. Analiza terenów przeznaczonych pod zabudowę została dokonana w oparciu o dokumenty planistyczne funkcjonujące na terenie gminy Oksa, takie jak:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, uchwalone Uchwałą Nr XXIV/145/2001 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 sierpnia 2001 r.,

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa nr 1/2001 dla obszarów „Modrzewiowa”, „Brzozowa” i „Lipno”, uchwalony Uchwałą Nr XV/102/2004. Rada Gminy w Oksie z dnia 29 czerwca 2004 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa nr 1/2001 dla obszarów „Modrzewiowa”, „Brzozowa” i „Lipno”, zmienioną Uchwałą Nr XVI/117/2004 Rady Gminy w Oksie z dnia 27 sierpnia 2004 roku,

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa uchwalony Uchwałą Nr XVII/82/2012 Rady Gminy Oksa z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa,

oraz analizą aktualnej sytuacji prawnej, środowiskowej, gospodarczej, w tym wynikającej z dokumentów o charakterze wojewódzkim i krajowym oraz zapotrzebowania społecznego na przyjęte w Studium... rozwiązania.

Przeprowadzone analizy skutkowały wprowadzeniem rozwiązań odpowiadających aktualnym uwarunkowaniom i możliwościom rozwojowym gminy, opisanym w poszczególnych rozdziałach tematycznych Studium...

Obowiązujące dotychczas Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, uchwalone Uchwałą Nr XXIV/145/2001 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 sierpnia 2001 r., określało politykę przestrzenną gminy wprowadzającą szereg terenów rozwojowych, usunięcie których możliwe było jedynie w sytuacji ujawnienia powstania konfliktu środowiskowego, gospodarczo-przestrzennego i prawnego, wymagającego ingerencji w zastane opracowanie.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego funkcjonujące na terenie gminy jednoznacznie przesądzą o przeznaczeniu poszczególnych terenów i zmiana w Studium..., ich kierunków rozwoju polegająca na generalnym odstąpieniu od podstawowej funkcji inwestycyjnej, głównie mieszkaniowej o różnym charakterze i sposobie zagospodarowania, skutkowałaby powstaniem po stronie gminy szeregu spraw odszkodowawczych, zdecydowanie negatywnie wpływających na budżet gminy.

- **Potrzeby i możliwości rozwoju gminy - maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.**

W celu ustalenia zapotrzebowania na maksymalne w skali gminy tereny zabudowy przeprowadzono szereg analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, prognozy demograficzne, możliwości finansowania przez gminę potencjalnej infrastruktury technicznej i społecznej. Przeanalizowano również ruch budowlany na terenie gminy Oksa oraz zapotrzebowanie na nowe tereny rozwojowe określone przez potencjalnych inwestorów, głównie mieszkańców gminy.

Wniesione przed podjęciem i w trakcie procedury planistycznej wnioski do Studium..., odzwierciedlające zapotrzebowanie społeczne zostały zebrane i przeanalizowane pod kątem ich spójności z zapisami dotychczasowego studium, obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego oraz możliwości rozwojowych uwarunkowanych charakterystyką środowiskową i kulturą gminy oraz dostępnością komunikacyjną i infrastrukturalną terenu.

Tabela 32.

Zbiorcze zestawienie wniosków indywidualnych, złożonych do Urzędu Gminy przed przystąpieniem do sporządzania zmiany Studium...

Nazwa obrębu	Rodzaj inwestycji, wnioskowanych do lokalizacji				Liczba wniosków w danym obrębie
	Działki budowlane	rekreacja indywidualna	Obiekty inwentarskie oraz uboju zwierząt	Zalesienie	
BLOGOSZÓW	1	-	-	-	1
LIPNO	1	-	-	-	1
NOWE KANICE	3	-	-	-	3
OKSA	14	1	-	-	15
PAWĘZÓW	1	-	-	-	1
POPOWICE	1	-	-	-	1
REMBIECHOWA	2	-	1	-	3
RZESZÓWEK	-	-	-	1	1
STARE KANICE	1	-	-	-	1
TYNIEC	5	-	-	1	6
WĘGLESZYN	8	-	1	-	9
ZAKRZÓW	1	-	1	-	2
ZALESIE	2	-	-	-	2
RAZEM	40	1	3	2	46

Przed formalnym przystąpieniem do sporządzania zmiany Studium zostały zebrane i przeanalizowane wnioski zebrane w Urzędzie Gminy dotyczące nowych potrzeb rozwojowych właścicieli nieruchomości, w większości mieszkańców gminy.

Większość ww. wniosków – 40 wniosków, dotyczyła przeznaczenia terenów na cele zabudowy mieszkaniowej zagrodowej i jednorodzinnej. Jeden wniosek dotyczył przeznaczenia terenu na cele zabudowy związanej z rekreacją indywidualną. Kolejne wnioski – 3 wnioski dotyczyły budowy większych obiektów inwentarskich (kurnika) i zakładu ubojni drobiu, 2 wnioski dotyczyły przeznaczenia terenów pod zalesienie.

Tabela 33.

Zbiorcze zestawienie wniosków indywidualnych, złożonych do Urzędu Gminy po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania zmiany Studium...

Nazwa obrębu	Rodzaj inwestycji, wnioskowanych do lokalizacji			Liczba wniosków w danym obrębie
	Działki budowlane	Rekreacja indywidualna	Zalesienie	
BŁOGOSZÓW	1	-	3	4
LIPNO	11	-	-	11
NOWE KANICE	2	-	4	6
OKSA	25	-	4	29
PAWĘŻÓW	4	-	-	4
POPOWICE	5	1	-	6
REMBIECHOWA	4	-	-	4
RZESZÓWEK	6	-	-	6
STARE KANICE	7	-	1	8
TYNIEC	11	-	6	17
WĘGLESZYN	44	-	3	47
ZAKRZÓW	10	-	1	11
ZALESIE	4	-	-	4
RAZEM	134	1	22	157

Po ogłoszeniu przez Wójta Gminy Oksa o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium... do Urzędu Gminy wpłynęła lawina wniosków dotyczących potrzeb rozwojowych właścicieli nieruchomości, w większości mieszkańców gminy.

Ogółem wpłynęło 157 wniosków. Większość wniosków – 134 wnioski dotyczyło przeznaczenia terenów na działki budowlane w zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej, jeden wniosek dotyczył zabudowy związanej z rekreacją indywidualną lub zabudową jednorodzinną. Wniesiono 22 wnioski dotyczące przeznaczenia terenów na cele zalesienia.

Znaczna część wniosków zgłoszonych w trakcie procedury znalazła swoje usytuowanie w funkcjonujących już dokumentach planistycznych i tylko część wymagała analizy pod kątem możliwości umieszczenia ich w zapisach sporządzanego dokumentu.

W celu określenia zapotrzebowania na nowe powierzchnie zabudowy, przeanalizowano również aktualną sytuację demograficzną gminy i sporządzono prognozę demograficzną.

Ocenę zjawisk demograficznych dotyczących gminy Oksa przeprowadzono w oparciu o dane statystyczne zamieszczone w Rocznikach Statystycznych Województwa Świętokrzyskiego z wybranych lat, oraz na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-20150 Głównego Urzędu Statystycznego.

Ogólna sytuacja gminy Oksa w zakresie zjawisk ludnościowych jest zbliżona do danych charakteryzujących województwo świętokrzyskie, a szczególnie jego południowe regiony oddalone od dużych miast, szczególnie Kielc, gdzie obserwuje się znaczną migrację mieszkańców.

Obecna struktura demograficzna nie stanowi elementu rozwojowego. Należy dążyć do zmiany tej sytuacji poprzez poprawę warunków życia ludności, w szczególności poprzez działania organizacyjne i prawne wpływające na poprawę warunków ekonomicznych, technicznych i społecznych gminy, w tym poprzez zwiększanie powierzchni mieszkalnej gospodarstw domowych oraz stan ich wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Polityka Państwa zmierzająca do zwiększenia dzietności w polskich rodzinach, może w znacznym stopniu zmienić tę sytuację i spowodować wzrost ludności na terenie gminy, a tym samym wzrost w perspektywie 30 lat, zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane.

Opracowaniem bazowym dla sporządzenia prognozy demograficznej dla gminy Oksa jest Prognoza ludności na lata 2014-2050 Głównego Urzędu Statystycznego, w części dotyczącej powiatu jędrzejowskiego z uwagi na brak prognozy dla gminy. Publikacja ta zawiera prognozy liczby ludności opracowane na podstawie zmian ruchu naturalnego, migracji wewnętrznych i zewnętrznych. Podstawową jednostką terytorialną jest powiat w podziale na części miejskie i wiejskie.

Na podstawie danych prognostycznych należy stwierdzić, iż liczba ludności na terenie gminy Oksa będzie się sukcesywnie zmniejszać.

Tabela 34.

Prognoza liczby ludności w gminie Oksa na lata 2020-2045

rok	2020	2025	2030	2035	2040	2045
liczba ludności w gminie	4517	4404	4278	4137	3982	3821

źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2014-2050 GUS

Spadek wskaźnika dzietności, zmiana w strukturze wieku kobiet i przemiany kulturowe w kontekście stałego wskaźnika umieralności decydują o zmianach w strukturze wieku społeczeństwa. Wynikające z Prognozy... GUS dane dotyczące liczby ludności w poszczególnych grupach wieku potwierdzają obserwowaną powszechnie tendencję starzenia się społeczeństwa.

Prognoza struktury wiekowej powiatu jędrzejowskiego przewiduje stopniowy spadek liczby ludność w wieku produkcyjnym oraz jednoczesny wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Należy zauważyć, że ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw wprowadzone zostało obniżenie wieku emerytalnego dla kobiet 60 lat, dla mężczyzn 65 lat.

Zwiększenie procentowego udziału osób w wieku emerytalnym niesie ze sobą wiele konsekwencji ekonomicznych i socjologicznych. W społecznościach starzejących się bądź starych, zmianie ulegają potrzeby z zakresu handlu i usług; dostosowaniu pod kątem użytkowym powinny też podlegać przestrzenie wspólne miejscowości.

Literatura fachowa oraz przepisy prawa nie precyzują wielkości „należnej” powierzchni użytkowej dla jednego mieszkańca, służącej zaspokojeniu jego potrzeb życiowych. Zapotrzebowanie to zazwyczaj rośnie wraz ze wzrostem statusu materialnego, a zabudowa mieszkaniowa z małego domku na skromnej działce często przeradza się w zabudowę o charakterze rezydencjonalnym, z dużym udziałem zieleni i terenów prywatnej rekreacji.

Analiza potencjalnej wielkości mieszkań wskazuje na fakt że ulegają one systematycznemu powiększaniu w stosunku do wcześniejszych wielkości i należy uznać że ten trend będzie się utrzymywał również w przyszłości.

Charakterystykę zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Oksa obrazuje kolejna tabela.

Tabela 35.

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Oksa na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rok	Ilość mieszkań	Powierzchnia użytkowa na 1 mieszkanie w m ²	Liczba osób na 1 mieszkanie
2012	1573	87,5	2,98
2013	1576	87,5	2,98
2014	1578	87,7	2,95
2015	1585	87,8	2,91

źródło: Roczniki statystyczne GUS

Jak wynika z powyższego zestawienia w ostatnich latach na terenie gminy następuje sukcesywny, lecz niewielki wzrost zasobów mieszkaniowych, wzrost powierzchni użytkowej jednego mieszkania, co wiąże się z poprawą sytuacji ekonomicznej i poziomu życia mieszkańców pomimo pogarszającej się struktury wiekowej mieszkańców.

Bazując na zaobserwowanej tendencji rozwoju mieszkalnictwa przewiduje się minimalne docelowe zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy, przy założeniu prognozowanej sytuacji demograficznej gminy, na okres 30 lat z 30% zapasem, w wielkości **ok. 288.288 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Jest to wariant minimalnego rozwoju terenów mieszkaniowych.

Powstanie nowych miejsc typowo mieszkaniowych generuje zapotrzebowanie na nowe tereny usługowe szacowane w ilości ok. 40% powierzchni mieszkaniowych, co daje wielkość **ok. 115.315,2 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Zapotrzebowanie na lokalizację części gospodarczych w zabudowie zagrodowej szacuje się na ok. 60% powierzchni mieszkaniowej, co daje wielkość **ok. 172.972,8 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Łącznie na cele zabudowy mieszkaniowej i związanej z nią zabudowy usługowej oraz gospodarczej związanej z gospodarstwami rolniczymi szacuje się zapotrzebowanie wielkości **ok. 576.576 m² powierzchni użytkowej zabudowy,** w wariantcie minimalnym.

W wariantcie optymalnym łączne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy powinno wynieść – **ok. 864.864 m² powierzchni użytkowej zabudowy;** natomiast w wariantcie maksymalnym – **ok. 1.153.152 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

W związku z tendencjami należy założyć że potencjalne nowe działki budowlane będą znacznie większe niż zakładane minimum określone w studium, zarówno w przypadku

lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej o nowoczesnych standardach produkcji rolniczej oraz zabudowy rekreacyjnej o standardach europejskich z basenami, mini polami golfowymi i innymi urządzeniami terenowymi służącymi rekreacji.

Ze względu na bogate walory przyrodnicze i krajobrazowe teren gminy Oksa może stanowić obszar penetracji turystycznej i wypoczynkowej. Tereny rekreacji indywidualnej mogą być sytuowane zarówno w granicach terenów zabudowy wielofunkcyjnej określonej w studium oraz w granicach terenów zabudowy letniskowej, określonych w planach miejscowych szacowanych na **ok. 84.770 m² powierzchni użytkowej zabudowy** z uwzględnieniem 30% wzrostu zapotrzebowania do wielkości **ok. 110.201 m² powierzchni użytkowej zabudowy**.

Aktualnie Gmina Oksa nie posiada większych zakładów produkcyjnych mogących stanowić istotną bazę generującą dochody do budżetu gminy. Drobne zakłady przemysłowo produkcyjne w tym związane z produkcją rolniczą i hodowlaną będą lokalizowane głównie w ramach zabudowy wielofunkcyjnej określonej w studium oraz w miejscach wskazanych w konkretnych wnioskach do zmiany studium, odzwierciedlających aktualne potrzeby drobnych przedsiębiorców. Za podstawę rozwoju większych terenów przemysłowo-składowych należy przyjąć wskazane w obowiązujących planach miejscowych tereny obiektów produkcyjnych, magazynowo-składowych w ilości **ok. 157.500 m² powierzchni użytkowej zabudowy** z uwzględnieniem 30 % wzrostu zapotrzebowania do wielkości **ok. 204.750 m² powierzchni użytkowej zabudowy**.

Istotne znaczenie dla tempa wykorzystania potencjalnych terenów rozwojowych, określonych w Studium... ma charakterystyka ruchu budowlanego mającego miejsce na terenie gminy Oksa. Analiza tego zjawiska wykazała, że w okresie od 2009 r. do 2011 r. na terenie gminy Oksa, Wójt wydał odpowiednio: 13, 13 i 30, łącznie 56 decyzji o warunkach zabudowy, w tym na cele zabudowy mieszkaniowej 40 decyzji co stanowi ok. 71% wszystkich wydanych decyzji, na cele zabudowy gospodarczej – 16 decyzji co stanowi ok. 26% (cztery decyzje dotyczyły obu rodzajów zabudowy). Na cele usługowe wydano 3 decyzje, na cele infrastruktury technicznej 1 decyzję.

Z analizy wydanych decyzji wynika również, że wnioskodawcami w 18 przypadkach (ok.32%) byli inwestorzy spoza obszaru gminy, co świadczy o zainteresowaniu nowymi terenami budowlanymi inwestorów z zewnątrz gminy, szczególnie z obszaru gmin sąsiadujących (Jędrzejów, Małogoszcz) oraz aglomeracji Śląskiej. Zapowiadana przez Rząd

restrukturyzacja przemysłu wydobywczego w rejonie Górnego Śląska z pewnością spowoduje znaczne zainteresowanie terenami gminy Oksa, jako miejscem kontynuacji życia na emeryturze przez zredukowanych górników i innych pracowników likwidowanych kopalń, często mających swoje rodzinne korzenie w powiecie jędrzejowskim, oraz na terenie gminy Oksa.

Po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, pokrywających prawie w całości teren gminy, decyzje o warunkach zabudowy zostały zastąpione wypisami z obowiązujących planów.

W latach od 2012 r. do 2015 r. wydano odpowiednio: 34, 25, 27 i 39, łącznie 125 wypisów z planu zagospodarowania przestrzennego, średnio rocznie ok. 31 wypisów. Spektrum przedmiotowe wydawanych wypisów było zbliżone do wcześniej wydawanych decyzji o warunkach zabudowy.

Przyjmując analizowaną sytuację jako normę charakteryzującą ruch budowlany na terenie gminy Oksa, w zakładanym 30 letnim okresie realizacji, plus 30%, należałoby się spodziewać ok. 858 nowych lokalizacji związanych z zabudową mieszkaniową, co przy szacunkowych wielkościach potencjalnych działek stwarza zapotrzebowanie na następujące nowe powierzchnie terenów budowlanych:

- przy średniej wielkości nowej działki 1000 m² (minimalne zapotrzebowanie na działkę w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej), zapotrzebowanie – ok. 85,8 ha, co daje ok. 137.280 m² ÷ 343.200 m² powierzchni użytkowej zabudowy;
- przy średniej wielkości nowej działki 2500 m² (minimalne zapotrzebowanie na działkę w zabudowie zagrodowej i komfortowe zapotrzebowanie na działkę w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej), zapotrzebowanie – ok. 214,5 ha, co daje ok. 418.275 m² ÷ 858.000 m² powierzchni użytkowej zabudowy;
- przy średniej wielkości nowej działki 5000 m² (minimalne zapotrzebowanie na działkę w zabudowie rezydencjonalnej i komfortowe zapotrzebowanie na działkę w zabudowie zagrodowej), zapotrzebowanie – ok. 429 ha, co daje ok. 986.700 m² ÷ 1.716.000 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Szacowana wielkość nowych terenów stanowiących obszar potencjalnej lokalizacji zabudowy mieszkaniowej (we wszystkich możliwych formach występujących na terenie gminy), przy założeniu że część tych terenów stanowi również obszar potencjalnej zabudowy usługowej lub drobnej działalności produkcyjnej mieści się w granicach umożliwiających zakładanie nowych siedlisk rolniczych spełniających minimum obszarowe 2500 m² w przypadku powierzchni działki zagrodowej, oraz daje możliwość lokalizacji nowej zabudowy

na działkach o komfortowych parametrach, odbiegających od minimum określonego w Studium... co w przypadku terenu gminy Oksa jest w pełni uzasadnione, ze względu na potrzebę wtapiania nowej zabudowy w krajobraz, poprzez zmniejszanie intensywności zabudowy i lokalizację jej z dużym udziałem zieleni.

Oferta terenowa określona w Studium... ma również stać się stymulatorem rozwoju skierowanym nie tylko do mieszkańców gminy, ale również do potencjalnych inwestorów poszukujących w przyszłości nowego miejsca zamieszkania lub wypoczynku w ekologicznie atrakcyjnej okolicy jaką jest teren gminy Oksa.

Oferta terenowa dotycząca rozwoju funkcji gospodarczej, przemysłu, baz i składów oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, ma przyciągnąć potencjalnych inwestorów strategicznych, chcących rozwijać swoją działalność w tym rejonie, by docelowo stać się potencjalnym źródłem dochodu dla budżetu gminy.

- **Bilans terenów określonych w obowiązującym Studium...**

Zestawienie obszarów przeznaczonych na cele lokalizacji poszczególnych funkcji oraz terenów nieprzewidzianych do zabudowy określa poniższa tabela.

Tabela nr 36 przedstawia w sposób syntetyczny sposób docelowego zagospodarowania terenu objętego obowiązującym Studium..., w przeliczeniu na przybliżone powierzchnie przewidziane do zabudowy oraz powierzchnie terenu wyłączone z zabudowy.

Tabela nr 37 przedstawia szczegółowy podział terenu przewidzianego w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, do wykorzystania docelowego na poszczególne funkcje inwestycyjne.

Przedstawiony bilans terenu ma charakter orientacyjny, gdyż sposób przedstawiania potencjalnych funkcji na rysunkach Studium... ze względu na skalę rysunków nie odzwierciedla precyzyjnie docelowej działki tylko sposób jej usytuowania względem podstawowych uwarunkowań, konkretną powierzchnię terenu przeznaczoną na konkretny cel uzyskujemy na podstawie planu miejscowego i w odniesieniu do jego zapisów powinno się określać potencjalną powierzchnię użytkową poszczególnych funkcji.

Jak wynika z zestawienia tabelarycznego dominującym sposobem zagospodarowania terenu gminy Oksa jest zabudowa wielofunkcyjna, zagrodowa, mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i usługowa zajmująca ok. 758,9 ha, stanowiąca ok. 60,15% terenów zabudowy gminy.

Tabela 36.

Bilans obszaru gminy Oksa z podziałem na tereny przeznaczone pod zabudowę i tereny wyłączone z zabudowy

Nr	Sołectwo	Powierzchnia sołectwa ogółem w ha.	Powierzchnia terenów przewidzianych do zabudowy		Powierzchnia terenów nie przewidzianych do zabudowy	
			w ha.	% udział w powierzchni sołectwa	w ha.	% udział w powierzchni sołectwa
1	2	3	4	5	6	7
1.	Błogoszów	527,00	84,56	16,05	442,44	83,95
2.	Lipno	921,00	56,64	6,15	864,36	93,85
3.	Nowe Kanice	517,00	40,20	7,78	476,80	92,22
4.	Oksa	1.431,00	381,61	26,67	1049,39	73,33
5.	Tyniec	807,00	105,20	13,04	701,80	86,96
6.	Tyniec-Kolonia					
7.	Pawężów	169,00	21,28	12,59	147,72	87,41
8.	Popowice	540,00	39,83	7,38	500,17	92,62
9.	Stare Kanice	370,00	26,18	7,08	343,82	92,92
10.	Rembiechowa	437,00	36,34	8,32	400,66	91,68
11.	Rzeszówek	589,00	108,00	18,34	481,00	81,66
12.	Węgleszyn	1.910,00	271,03	14,19	1638,97	85,81
13.	Węgleszyn-Ogrody					
14.	Węgleszyn-Dębina					
15.	Zakrzów	497,00	63,40	12,76	433,60	87,24
16.	Zalesie	351,00	26,83	7,64	324,17	92,36
Razem		9.066,00	1.261,63	13,92	7.804,37	86,08

Tereny określone w Studium..., stanowiące docelowe zagospodarowanie związane z terenami potencjalnie budowlanymi obejmują łącznie ok. 1.261,63 ha co stanowi 13,92 % powierzchni ogólnej gminy Oksa, pozostałe tereny stanowią tereny nie przewidziane do zagospodarowania inwestycyjnego tj. lasy i tereny do zalesienia, grunty rolne i wody otwarte, tereny zieleni.

Tabela 37.

Bilans terenu objętego Studium... z podziałem na podstawowe funkcje zabudowy

Lp.	Nazwa sołectwa	Powierzchnia terenów przewidzianych do zainwestowania w ha													
		Powierzchnia sołectwa w ha		Zabudowa wielofunkcyjna z zagrodową, mieszkaniową wielorodzinną i usługową		Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej		Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej		Zabudowa usługowa, usług oświaty, kultury, sportu i rekreacji		Zabudowa działalności gospodarczej przemyśłu baz składów i przetwórstwa rolno-spożywczego, eksploatacji		Infrastruktura, komunikacja, cmentarze	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
1	Błogoszów	527,00	60,05	20,03	-	-	-	-	1,12	-	10,42	9,60	13,50	-	85,09
2	Lipno	921,00	37,50	14,90	1,75	1,75	2,07	1,33	2,58	-	2,74	1,50	10,00	-	56,64
3	Nowe Kanice	517,00	28,08	12,78	-	-	-	-	0,82	-	-	-	11,30	-	40,20
4	Oksa	1.431,00	200,93	148,8	48,06	35,10	57,78	50,40	22,57	15,57	4,56	1,50	47,71	-	381,61
5	Tyniec	807,00	67,52	25,66	9,26	8,80	8,64	8,64	0,78	-	-	-	19,00	-	105,20
6	Tyniec Kolonia	169,00	15,26	5,70	-	-	1,15	1,15	-	-	-	-	4,87	-	21,28
7	Pawezów	540,00	27,76	9,92	-	-	2,61	2,61	0,34	-	0,68	-	8,44	-	39,83
8	Popowice	370,00	23,48	5,10	-	-	-	-	-	-	-	-	2,70	-	26,18
9	Stare Kanice	437,00	29,84	7,00	0,08	-	-	-	0,25	-	2,37	0,87	3,80	-	36,34
10	Rembiechowa	589,00	47,42	18,20	0,32	-	16,30	16,30	9,60	-	20,00	20,00	14,36	-	108,00
11	Rzeszówek	1.910,00	166,53	70,20	5,50	5,16	0,47	0,15	5,93	2,23	61,45	61,45	31,15	-	271,03
12	Węgleszyn	497,00	36,50	10,94	0,20	-	-	-	14,00	-	0,44	-	12,26	-	63,40
13	Węgleszyn Ogrody	351,00	18,03	5,18	-	-	-	-	0,82	-	-	-	7,98	-	26,83
14	Węgleszyn Debina														
15	Zakrzów														
16	Zalesie														
	Razem	9.066,00	758,90	354,41	65,17	50,81	89,02	80,58	58,81	17,8	102,66	94,92	187,07	-	1.261,63

Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej stanowi ok. 65,17 ha czyli ok. 5,17 % powierzchni terenów zabudowy gminy; zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej ok. 89,02 ha czyli ok. 7,06% powierzchni terenów zabudowy gminy; zabudowa usługowa, usług oświaty, kultury, sportu i rekreacji ok. 58,81 ha czyli ok. 4,66% powierzchni terenów zabudowy gminy; zabudowa działalności gospodarczej, przemysłu, baz, składów, przetwórstwa rolno-spożywczego i powierzchnie przeznaczone do eksploatacji powierzchniowej stanowią ok. 102,66 ha czyli ok. 8,14% powierzchni terenów zabudowy gminy.

Powierzchnie ok. 187,07 ha, czyli ok. 14,83% powierzchni zabudowy gminy zajmują tereny dróg ogólnodostępnych, infrastruktura techniczna, cmentarze itp. Przeznaczenie terenów na cele infrastruktury technicznej jest ściśle powiązane z występowaniem wcześniej określonych funkcji zabudowy. W związku z tym, że koncepcja zagospodarowania gminy Oksa określona w poprzedniej edycji Studium... nie uległa zasadniczej zmianie, nie nastąpiła potrzeba wnoszenia nowych terenów związanych z rozwojem infrastruktury technicznej.

Największą powierzchnię, stanowią tereny zabudowy wielofunkcyjnej zagrodowej mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej i usługowej, będącej dominującą funkcją rozwojową na terenie gminy Oksa, co podyktowane jest specyfiką gospodarczą jednostki administracyjnej jaką jest gmina rolnicza z elementami rekreacji oraz dużym deficytem obiektów usługowych. Należy wziąć pod uwagę, że tereny te mogą być również terenami potencjalnej lokalizacji usług podstawowych, podnoszących walory zamieszkiwania mieszkańców i walory wypoczynku dla potencjalnych gości (korzystających z rekreacji czasowej lub stałej), a w przypadku usług z zakresu obsługi rolnictwa istotnym uzupełnieniem funkcji rolniczej. Jest to istotne w związku z brakiem wyznaczonych konkretnych terenów potencjalnej lokalizacji usług komercyjnych i publicznych. Brak takich lokalizacji podyktowany jest w przypadku usług publicznych, brakiem zasobów gruntów gminnych, czy innych Skarbu Państwa, natomiast w przypadku potencjalnych usług komercyjnych o celowości lokalizacji usług decyduje zapotrzebowanie i zdolność finansowa usługodawcy.

W przypadku zabudowy działalności gospodarczej przemysłu, baz składów i przetwórstwa rolno-spożywczego i eksploatacji, tereny te są również ofertą terenową dla potencjalnych inwestorów chcących rozwijać działalność gospodarczą na terenie gminy Oksa.

- **Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.**

Kolejne zestawienie tabelaryczne określa szacowaną chłonność terenów niezabudowanych w poszczególnych grupach funkcjonalnych w ramach obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, przy zastosowaniu rzeczywistych szacowanych i maksymalnych wskaźników powierzchni zabudowy.

Tabela 38.

Analiza chłonności terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalnej z podziałem na wybrane funkcje zabudowy oraz szacowane rzeczywiste i maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy określone w Studium... Gm.Oksa

Funkcje zabudowy	Łączna powierzchnia terenów nie zabudowanych w ha	Rzeczywisty szacowany wskaźnik powierzchni zabudowy	Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy wg Studium...	Rzeczywista chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy	Maksymalna chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy
Zabudowa wielofunkcyjna, zagrodowa, mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i usługowa	167,07	0,23	0,40	384.261	668.280
Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	50,81	0,16	0,40	81.296	203.240
Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej	80,58	0,10	0,20	80.580	161.160
Zabudowa usługowa, usług oświaty, kultury, sportu i rekreacji	16,23	0,12	0,50	19.476	81.150
Zabudowa działalności gospodarczej przemysłu baz składów i przetwórstwa rolno-spożywczego	54,65	0,10	0,60	54.650	327.900
Razem				620.263	1.441.730

Z analizy powyższej wynika, że w granicach terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zabudowy obszaru gminy Oksa znajduje się ok. 620.263 m² ÷ 1.441.730 m² powierzchni użytkowej zabudowy, możliwej do zainwestowania, na różnorodne cele inwestycyjne.

Dane te dotyczą rzeczywistych szacowanych i zakładanych maksymalnych wskaźników wykorzystania terenu. Wśród terenów o powierzchni zabudowy nie przekraczającej maksymalnego wskaźnika powierzchni zabudowy, znajdują się również pewne rezerwy powierzchni użytkowej zabudowy, nie mniej jednak stanowią one tereny

rozwojowe dla skonkretyzowanych odbiorców i lokalizacja nowej zabudowy w granicach tych terenów związana jest tylko i wyłącznie z subiektywnymi potrzebami właścicieli terenu.

• **Chłonność obszarów o niezdefiniowanej strukturze funkcjonalno-przestrzennej**

Analiza pozostałych obszarów określonych w Studium..., a faktycznie nie stanowiących terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zabudowy obszaru gminy Oksa wykazała również znaczne rezerwy terenowe. Zestawienie tych terenów zawiera kolejna tabela.

Tabela 39.

Analiza chłonności terenów nie zainwestowanych określonych w Studium... z podziałem na wybrane funkcje zabudowy oraz szacowane rzeczywiste i maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy określone w Studium... Gm. Oksa

Funkcje zabudowy	Łączna powierzchnia terenów nie zabudowanych w ha	Rzeczywisty szacowany wskaźnik powierzchni zabudowy	Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy wg Studium...	Rzeczywista chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy	Maksymalna chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy
Zabudowa wielofunkcyjna, zagrodowa, mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i usługowa	187,34	0,26	0,40	430.882	749.360
Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	0,00	0,16	0,40	0	0
Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej	0,00	0,10	0,20	0	0
Zabudowa usługowa, usług oświaty, kultury, sportu i rekreacji	1,57	0,12	0,50	1.884	7.850
Zabudowa działalności gospodarczej przemysłu baz składów i przetwórstwa rolno-spożywczego	17,14	0,10	0,60	17.140	102.840
Razem				449.906	860.050

Z analizy powyższej wynika, że w granicach terenów nie zdefiniowanych stanowiących potencjalny obszar zabudowy gminy Oksa znajduje się ok. 449.906 m² ÷ 860.050 m² powierzchni użytkowej zabudowy, możliwej do zainwestowania, na różnorodne cele inwestycyjne.

Tereny potencjalnej eksploatacji surowca, zbilansowane łącznie w poprzednich tabelach, nie zostały uwzględnione w powyższych wyliczeniach jako tereny nie stanowiące

potencjalnej oferty rozwojowej dla dowolnych funkcji gospodarczych, poza eksploatacją surowca.

Dane te dotyczą rzeczywistych szacowanych i zakładanych maksymalnych wskaźników wykorzystania terenu.

- **Orientacyjna chłonność wszystkich obszarów potencjalnej zabudowy określonych w studium...**

Zestawienie powyższych danych w jednej tabeli obrazuje potencjalną chłonność wszystkich terenów określonych w Studium... z podziałem na wybrane funkcje.

Tabela 40.

Analiza chłonności terenów nie zainwestowanych określonych w Studium... z podziałem na wybrane funkcje zabudowy oraz szacowane rzeczywiste i maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy określone w Studium... Gm. Oksa

Funkcje zabudowy	Łączna powierzchnia terenów nie zabudowanych w ha	Rzeczywisty szacowany wskaźnik powierzchni zabudowy	Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy wg Studium...	Rzeczywista chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy	Maksymalna chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy
Zabudowa wielofunkcyjna, zagrodowa, mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i usługowa	354,41	0,26	0,40	815.143	1.417.640
Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	50,81	0,16	0,40	81.296	203.240
Zabudowa wielofunkcyjna z preferencją lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej	80,58	0,10	0,20	80.580	161.160
Zabudowa usługowa, usług oświaty, kultury, sportu i rekreacji	17,80	0,12	0,50	21.360	89.000
Zabudowa działalności gospodarczej przemysłu baz składów i przetwórstwa rolno-spożywczego, bez eksploatacji	71,79	0,10	0,60	71.790	430.740
Razem				1.070.169	2.301.780

Z analizy powyższej wynika, że w granicach terenów określonych w Studium.. gminy Oksa znajduje się ok. 1.070.169 m² ÷ 2.301.780 m² powierzchni użytkowej zabudowy, możliwej do zainwestowania, na różnorodne cele inwestycyjne, w tym:

- ok. 815.143 m² ÷ 1.417.640 m² powierzchni użytkowej zabudowy wielofunkcyjnej, zagrodowej, mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej;

- ok. 81.296 m² ÷ 203.240 m² powierzchni użytkowej zabudowy wielofunkcyjnej z preferencją lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- ok. 80.580 m² ÷ 161.160 m² powierzchni użytkowej zabudowy wielofunkcyjnej z preferencją lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej;
- ok. 21.360 m² ÷ 89.000 m² powierzchni użytkowej zabudowy usługowej, usług oświaty, kultury, sportu i rekreacji;
- ok. 71.790 m² ÷ 430.740 m² powierzchni użytkowej zabudowy gospodarczej, przemysłu, baz, składów i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Dane te dotyczą rzeczywistych szacowanych i zakładanych maksymalnych wskaźników wykorzystania terenu. Wśród terenów o powierzchni zabudowy nie przekraczającej maksymalnego wskaźnika powierzchni zabudowy, znajdują się również pewne rezerwy powierzchni użytkowej zabudowy, nie mniej jednak stanowią one tereny rozwojowe dla skonkretyzowanych odbiorców i lokalizacja nowej zabudowy w granicach tych terenów związana jest tylko i wyłącznie z subiektywnymi potrzebami właścicieli terenu.

Maksymalne wskaźniki zabudowy terenu są wykorzystywane głównie w przypadku działek małych bez możliwości ich powiększenia. W praktyce, co udowadnia również przeprowadzona analiza, wskaźniki zabudowy terenu mają charakter ekstensywny.

- **Chłonność, położonych na terenie gminy Oksa, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę**

Na terenie gminy Oksa obowiązują następujące plany miejscowe ustalające sposób zabudowy i zagospodarowania terenu:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa nr 1/2001 dla obszarów „Modrzewiowa”, „Brzozowa” i „Lipno”, uchwalony Uchwałą Nr XV/102/2004. Rada Gminy w Oksie z dnia 29 czerwca 2004 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa nr 1/2001 dla obszarów „Modrzewiowa”, „Brzozowa” i „Lipno”, zmienioną Uchwałą Nr XVI/117/2004 Rady Gminy w Oksie z dnia 27 sierpnia 2004 roku.

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa uchwalony Uchwałą Nr XVII/82/2012 Rady Gminy Oksa z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa.

Ustalenia zawarte w niniejszych planach stanowią o przeznaczeniu terenów, dla których zmiana ich przeznaczenia na cele inne niż dotychczasowe mogłaby skutkować procedurą odszkodowawczą, niekorzystna dla finansów gminy.

Zgodnie z ustaleniami powyższych planów w granicach gminy Oksa, plany zagospodarowania przestrzennego przeznaczają ok. 743,053 ha powierzchni terenu na różnorodne cele inwestycyjne.

Zestawienie tabelaryczne określa bilans terenów objętych obowiązującymi planami miejscowymi z podziałem na poszczególne funkcje rozwojowe.

Tabela 41.

Szczegółowy bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Oksa

Przeznaczenie terenów	Powierzchnia terenów przewidzianych do zabudowy w ha	Powierzchnia terenów niezabudowanych w ha
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa nr 1/2001 dla obszarów „Modrzewiowa”, „Brzozowa”, „Lipno”		
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN	7,060	5,580
Tereny zabudowy letniskowej – ML	9,493	4,793
Razem plan	16,553	10,373
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa		
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej - MW	0,90	0,84
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN	54,11	41,69
Tereny zabudowy letniskowej – ML	56,39	51,72
Tereny zabudowy zagrodowej – RM	473,57	141,55
Tereny zabudowy zagrodowej w obszarze wielofunkcyjnego centrum – RM-C	16,86	1,00
Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnictwa – RU	9,90	2,60
Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach leśnych – RUL	0,94	0,94
Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rybackich – RUS	0,62	0,00
Tereny usług nieuciążliwych – U;	4,94	0,49
Tereny usługowe – UU	9,90	7,38
Tereny remiz strażackich – UP	1,72	0,00
Tereny usług oświaty – UO	7,07	0,24
Tereny usług kultu religijnego – UK	0,80	0,00
Tereny usług zdrowia – UZ	0,63	0,00
Tereny usług sportu i rekreacji – US	7,70	7,70
Tereny usług nieuciążliwych w zespołach parkowych - ZPU	23,54	0,38
Tereny zabudowy usługowej w obszarze wielofunkcyjnego centrum – U-C	1,05	0,00
Tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów – P	36,26	31,50
Tereny eksploatacji powierzchniowej – PE	19,60	19,60
Razem plan	726,50	307,63
Razem plany zagospodarowania	743,053	318,003

Tabela 42.

Analiza chłonności terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Oksa z podziałem na wybrane funkcje zabudowy oraz szacowane rzeczywiste i maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy określone w planach

Przeznaczenie terenów wg miejscowych planów ...	Łączna powierzchnia terenów nie zabudowanych w m ²	Rzeczywisty szacowany wskaźnik powierzchni zabudowy	Maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy określony w planie	Rzeczywista chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy	Maksymalna chłonność terenów w m ² powierzchni użytkowej zabudowy
MW	8.400	0,10	0,30	840	2.520
MN	472.700	0,16	0,25	75.632	118.175
ML	565.130	0,11	0,15	62.164,3	84.769,5
RM	1.415.500	0,23	0,28	325.565	396.340
RM-C	10.000	0,20	0,50	2.000	5.000
RU, RUL, RUS	35.400	0,14	0,35	4.956	12.390
U, UU, UP, U-C	78.700	0,20	0,29	15.740	22.823
UO, UZ, UK	2.400	0,10	0,18	240	432
ZPU, US	80.800	0,01	0,30	8.080	24.240
P	315.000	0,10	0,50	31.500	157.500
Razem	2.984.030	–	–	526.717,3	824.189,5

Tereny powierzchniowej eksploatacji w wielkości 19.600 m² powierzchni w całości stanowią obszar potencjalnego wydobycia i nie zostały włączone do obszarów potencjalnej lokalizacji funkcji przemysłowo- składowej.

Z powyższego zestawienia wynika że chłonność terenów określonych w obowiązujących planach miejscowych wynosi **maksymalnie 824.189,5 m²** powierzchni użytkowej zabudowy. Zestawienie to ma jednak charakter orientacyjny. W zestawieniu zostały przyjęte uśrednione maksymalne intensywności zabudowy, a w rzeczywistości z analizy sposobu zagospodarowania terenu wynika, że są one znacznie wyższe niż zwyczajowo przyjmowane w rozwiązaniach projektowych. Maksymalne intensywności zabudowy są głównie stosowane w przypadku działek minimalnych, określonych w planach miejscowych. W przypadku działek o komfortowych parametrach wielkościowych , intensywność zabudowy jest znacznie niższa.

- **Porównanie w skali gminy zapotrzebowania na nowe tereny rozwojowe z możliwościami rozwojowymi**

Z przeprowadzonej szczegółowej analizy zapotrzebowania na nowe tereny rozwojowe w skali gminy, wynika następujące zapotrzebowanie na nowe powierzchnie użytkowe zabudowy w podziale na poszczególne funkcje rozwojowe:

Wariant minimalny:

Łącznie na cele zabudowy mieszkaniowej i związanej z nią zabudowy usługowej oraz gospodarczej związanej z gospodarstwami rolniczymi szacuje się zapotrzebowanie wielkości **ok. 576.576 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Wariant optymalny:

W wariantcie optymalnym łączne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy szacuje się na **ok. 864.864 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Wariant maksymalny:

W wariantcie maksymalnym łączne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy szacuje się na **ok. 1.153.152 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

We wszystkich ww. wariantach przewiduje się również zapotrzebowanie na tereny o charakterze typowo rekreacyjnym, odpowiednio w ilości **ok. 84.770 m² powierzchni użytkowej zabudowy; ok. 97.485,5 m² powierzchni użytkowej zabudowy; ok. 110.201 m² powierzchni użytkowej zabudowy,** oraz zabudowy związanej z rozwojem przemysłu, magazynów i składów w wielkości szacowanej odpowiednio dla poszczególnych wariantów rozwoju w ilości: **ok. 157.500 m² powierzchni użytkowej zabudowy; ok. 181.125 m² powierzchni użytkowej zabudowy; ok. 204.750 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Analiza chłonności terenów określonych w **obowiązujących planach miejscowych** wynosi maksymalnie **ok. 824.189,5 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Z powyższego zestawienia wynika, że oferta określona w planach miejscowych zapewni w pewnym stopniu zapotrzebowanie terenowe na poszczególne powierzchnie użytkowe zabudowy, jedynie w sytuacji uwzględnienia w zagospodarowaniu działek maksymalnych wskaźników zabudowy dopuszczonych ustaleniami planu. W rzeczywistości

maksymalne wskaźniki wykorzystywane są jedynie w sytuacji lokalizacji inwestycji na działka małych. W przypadku działek o parametrach zbliżonych do komfortowego zagospodarowania terenu wskaźniki te nie są wykorzystywane w sposób maksymalny, w związku z tym zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy będzie zrekomensowane poprzez dodatkowe powierzchnie przeznaczone na cele budowlane.

Chłonność terenów położonych na terenie obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej szacuje się w wielkości **ok. 620.263 m² ÷ 1.441.730 m² powierzchni użytkowej zabudowy**, a na obszarze całej gminy w oparciu o potencjalne tereny rozwojowe wskazane w Studium... w wielkości **ok. 1.070.169 m² ÷ 2.301.780 m² powierzchni użytkowej zabudowy**. Rozpiętość we wskazanej wielkości powierzchni użytkowej zabudowy wynika z przyjęcia do obliczeń rzeczywistych szacowanych wskaźników powierzchni zabudowy, dominujących w zagospodarowaniu terenu oraz maksymalnych wskaźników powierzchni zabudowy, określonych w Studium... jako możliwych do osiągnięcia. Przyjęte w Studium... maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowy są większe niż określone w planie miejscowym, na etapie sporządzania planu wskaźniki te są urealniane do konkretnych potrzeb i uwarunkowań wynikających z parametrów działek.

W związku z powyższym, aktualnie brak jest możliwości rezygnacji ze wskazanych w Studium... terenów potencjalnej zabudowy, przy założeniu rozwoju zabudowy w tempie i wielkościach charakterystycznych dla aktualnego rozwoju, tereny te są niezbędne dla dalszego rozwoju. W sytuacji zwiększenia intensywności zabudowy ilość wskazanych terenów potencjalnej zabudowy wydaje się być przekraczającą zapotrzebowanie, jest to jednak granica która ma charakter intensywnego wykorzystania terenu i jest mało prawdopodobna do osiągnięcia.

Władze samorządowe gminy Oksa, chcąc zapewnić wszystkim swoim mieszkańcom, w granicach obowiązujących przepisów, równe prawa w dostępie do terenów rozwojowych przyjęły wnoszone do sporządzanego Studium... liczne wnioski i uwzględniły je.

W trakcie funkcjonowania dokumentów planistycznych i być może w oparciu o nowe przepisy prawa, będzie można ograniczyć część terenów jeśli nastąpi taka potrzeba.

Upływający czas i trwająca w trakcie realizacja dokumentów planistycznych, prawdopodobnie zwiększy ilość terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, ujawniając rzeczywiste najpilniejsze potrzeby rozwojowe.

Należy również zwrócić uwagę na fakt że tereny o nie wykształconej jeszcze strukturze

funkcjonalno-przestrzennej, do czasu ich wykorzystania będą nadal wykorzystywane w sposób dotychczasowy, głównie rolniczy.

- **Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy**

Istotnym elementem oceny zasadności lokalizacji potencjalnych terenów rozwojowych określonych w Studium..., jest ich usytuowanie w stosunku do istniejącego układu komunikacyjnego oraz możliwości gminy w zapewnieniu dostępu do podstawowych elementów uzbrojenia technicznego terenów.

Część nowych (nie zabudowanych) terenów inwestycyjnych w szczególności stanowiących uzupełnienie istniejącej zabudowy, znajduje się w sąsiedztwie układu komunikacyjnego o znaczeniu ponad lokalnym, utrzymywanego i modernizowanego ze środków budżetu województwa czy powiatu, znaczna część terenów znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie lokalnego układu komunikacyjnego, sukcesywnie modernizowanego i rozbudowywanego przez Gminę Oksa. Wskazane nowe tereny budowlane nie będą miały znaczącego wpływu na wydłużenie sieci dróg gminnych dojazdowych, ze względu na to, że znajdują się wzdłuż istniejących dróg a ich lokalizacja pozwala na intensywniejsze wykorzystanie istniejącego układu komunikacyjnego, lub stanowią niewielkie przedłużenie istniejącego układu komunikacyjnego. W wyniku wprowadzenia do Studium... nowych terenów budowlanych przewiduje się budowę ok. 2,0 km całkowicie nowych dróg dojazdowych. Większe nakłady finansowe poniesie gmina w momencie organizacji układu komunikacyjnego wewnątrz projektowanych osiedli mieszkaniowych mogących powstać na terenie miejscowości gminnej Oksa. Gmina nie przewiduje jednak przeprowadzania procedury scalania i podziału terenu, osiedla będą rozwijały się w oparciu o plany miejscowe, a organizacja układu komunikacyjnego i jego finansowanie następować będzie sukcesywnie w miarę powstawania konkretnych potrzeb wynikających z planów miejscowych, w oparciu o posiadane środki finansowe własne oraz dotacje zewnętrzne.

Teren gminy został w prawie 99% zwodociągowany, wskazanie nowych terenów inwestycyjnych spowoduje potrzebę wydłużenia sieci wodociągowej łącznie o ok. 10,0 km, co stanowić będzie nieznaczne nakłady finansowe ze strony gminy, pozostała przewidywana rozbudowa sieci wodociągowej służy usprawnieniu jej działania, poprzez budowę układów pętlowych, pozwalających na alternatywny dostęp do źródła wody.

Aktualnie trwają prace przygotowawcze związane z kompleksową kanalizacją gminy Oksa, przewidywaną do budowy w najbliższym czasie. Do tej pory wiodącym sposobem odprowadzania ścieków bytowych były indywidualne i grupowe oczyszczalnie przydomowe oraz bezodpływowe zbiorniki na ścieki sanitarne, realizowane indywidualnie. W przypadkach zabudowy zlokalizowanej w znacznym rozproszeniu oraz z przewagą zabudowy o charakterze rekreacyjnym, indywidualne sposoby odprowadzania ścieków również będą stosowane w przyszłości.

Projekt kanalizacji sanitarnej gminy przewiduje budowę ok. 50,0 km sieci kanalizacji grawitacyjnej i 16,7 km sieci kanalizacji ciśnieniowej, 18 przepompowni oraz budowę oczyszczalni ścieków na terenie sołectwa Oksa. Inwestycja jest na etapie oceny jej skutków finansowych dla budżetu gminy, ale ze względu na istotny jej wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców, przewidywana jest do realizacji przy udziale środków zewnętrznych (szacowane 80% kosztów) i własnych gminy. Zwiększenie terenów inwestycyjnych w znacznym stopniu zwiększa opłacalność budowy, ponieważ obniża koszt budowy systemu kanalizacji w przeliczeniu na potencjalnego dostawcę ścieków.

W kwestii zapewnienia infrastruktury społecznej stanowiącej zadania własne gminy (oświata i wychowanie, ochrona zdrowia, kultura, administracja, bezpieczeństwo), wskazanie terenów rozwojowych w ilości określonej w Studium... nie zwiększa zapotrzebowania na lokalizację nowych potrzeb usługowych o charakterze publicznym.

Zorganizowany system dostępu do szkół z zapewnieniem dowozu dzieci, w przypadku nowych terenów usytuowanych w pobliżu lub bezpośrednim sąsiedztwie istniejących skupisk zabudowy mieszkaniowej, powoduje większą opłacalność w organizacji takich dojazdów.

Zapewnienie dostępu do innych usług publicznych, ze względu na sprawny układ komunikacyjny na terenie gminy nie spowoduje nowych dodatkowych potrzeb, w tym zakresie.

- **Podsumowanie**

Podsumowując powyższą analizę należy stwierdzić, że wskazane w Studium ... nowe tereny przeznaczone do zainwestowania, o szerokim spektrum funkcji możliwych do realizacji, odpowiadającym specyfice gminy, w ilości określonej w niniejszym dokumencie, jest wystarczające i odzwierciedlające faktyczne zapotrzebowanie społeczne oraz organów administracji, jako potencjalny stymulator rozwojowy gminy.

Wskazanie terenów w ilości balansującej na pograniczu „matematycznego” zapotrzebowania na potencjalne gospodarowanie przestrzenią, zwiększa możliwość lokalizacji terenów budowlanych na komfortowych działkach z dużym udziałem zieleni i terenów rekreacyjnych, co zwiększa atrakcyjność potencjalnych terenów budowlanych.

Koszty związane z uruchomieniem nowych terenów, wynikające z realizacji zadań własnych gminy nie wzrosną w sposób znaczący ze względu na ich planowane przeznaczenie, realizacja infrastruktury technicznej w zakresie komunikacji, zwodociągowania gminy i nowych terenów, w znacznym stopniu jest zrealizowana, a w przypadku gospodarki ściekowej znajduje się w fazie początkowej realizacji inwestycji, co pozwala na objęcie nowych terenów inwestycją i rozłożenie kosztów jednostkowych na większą ilość potencjalnych odbiorców, zwiększając przy tym ekonomiczną zasadność realizacji inwestycji.

4. Bariery i predyspozycje rozwoju

Analiza stanu gminy, przeprowadzona w poszczególnych grupach tematycznych została zakończona sprecyzowaniem uwarunkowań rozwoju w formie zagrożeń i szans rozwojowych.

Zagrożenia, to:

- ograniczenia uniemożliwiające pożądane zmiany, wynikające ze złej sprawności funkcjonowania układów przestrzennych bądź infrastruktury oraz trudności w wykorzystaniu możliwości tkwiących w rezerwach materialnych i intelektualnych,
- czynniki hamujące tempo przeobrażeń oddziałujące na całą gminę lub na jej elementy,
- powstające zniekształcenia w zagospodarowaniu przestrzennym, powodujące zakłócenia prawidłowym funkcjonowaniu układów osadniczych i w ich harmonijnym rozwoju.

Szanse, to:

- stan posiadany, mierzony walorami środowiska przyrodniczego, kulturowego i społecznego oraz jakością funkcjonowania struktur życia społecznego i gospodarczego,
- położenie w stosunku do głównych tras komunikacyjnych drogowych i kolejowych,
- stymulatory materialne i psychospołeczne w postaci ofert, wsparcia finansowego, stworzenia warunków działania bodźców i dostępnych informacji,
- czynniki przyspieszające pożądane przeobrażenia oddziałujące na sposób wykorzystania i zarządzania, a także otwarcie na pozytywne wpływy otoczenia.

Przeciwstawianie się zagrożeniom i wykorzystywanie szans, prowadzi do wyznaczenia celów i kierunków rozwoju.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa politykę przestrzenną gminy.

4.1. Główne uwarunkowania zewnętrzne

Pod względem podziału fizyczno-geograficznego, teren gminy położony jest w podprovincji Wyżyny Małopolskiej. Prawie cały obszar znajduje się w makroregionie Wyżyny Przedborskiej (342.1), w mezoregionie Niecki Włoszczowskiej (342.14), a jedynie niewielkie, południowe fragmenty gminy, położone na prawym brzegu rzeki Nidy (Białej Nidy), znajdują się w makroregionie Niecki Nidziańskiej (342.2), w mezoregionie Płaskowyż Jędrzejowski (342.21).

Gmina posiada wysoką pozycję w krajowym i regionalnym systemie przyrodniczym.

Znajduje się w obrębie następujących systemów przyrodniczych:

- teren całej gminy znajduje się w granicach Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (W-J OChK),
- część gminy (wzdłuż północnej i południowo – wschodniej granicy), znajduje się w obrębie terenu mającego znaczenie dla Wspólnoty (TZW) Natura 2000 „Dolina Białej Nidy” o kodzie PLH260013,
- południowa część terenu gminy, obejmująca dolinę Nidy (Białej Nidy) wraz z otaczającymi ją terenami leśnymi stanowi część Głównego Korytarza Ekologicznego Południowo-Centralnego (KPdC), w części Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy.
- teren gminy znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 409 „Niecka Miechowska-SE”.

Do uwarunkowań zewnętrznych rozwoju zalicza się także dogodne powiązania komunikacyjne.

Gmina Oksa położona jest w zasięgu korytarzy transportowych drogowo-kolejowych:

- korytarz europejski Bałtyk – Adriatyk, łączącym Warszawę ze Śląskiem i Krakowem oraz południem Europy;
- korytarz krajowy Warszawa – Kielce – Kraków;
- korytarz krajowy Lublin – Kielce – Jędrzejów – Katowice.

Gmina Oksa położona jest na trasie drogi wojewódzkiej Nr 742 – Przyglów (droga krajowa nr 74) – Przedbórz (droga krajowa nr 42) – Włoszczowa – Nagłowice (do drogi krajowej nr 78, do drogi międzynarodowej S7). Droga ta wyznacza główną oś komunikacyjną gminy na kierunku północ - południe.

Połączenie z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi odbywają się drogami powiatowymi.

Na terenie gminy zlokalizowane są obiekty z zakresu infrastruktury społecznej (oświata, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo p.poż.) o znaczeniu gminnym. Obiekty o znaczeniu ponadgminnym zlokalizowane są poza granicami gminy w siedzibie powiatu w Jędrzejowie oraz innych większych miastach sąsiadujących i stolicy województwa świętokrzyskiego – Kielcach.

Dobre połączenia drogowe sprzyjają rozwojowi infrastruktury ekonomicznej. Na terenie gminy prowadzonych jest szereg działalności gospodarczych, lecz tylko nieliczne mają znaczenie ponadlokalne.

4.2. Główne uwarunkowania wewnętrzne

4.2.1. Szanse i predyspozycje rozwojowe

1. Środowisko przyrodniczo – kulturowe

1. Bogate zasoby środowiska przyrodniczego oraz bogate i różnorodne zasoby środowiska kulturowego.
2. Dobry stan środowiska i korzystne warunki klimatyczne sprzyjające walorom rekreacyjnym gminy.
3. Lokalizacja w obrębie GZWP Nr 409 „Niecka Miechowska SE” dająca możliwość pozyskania dobrej jakości wód do celów konsumpcyjnych.
4. Tereny wód otwartych (zbiorniki, stawy) dające możliwość wzrostu atrakcyjności turystycznej gminy.

2. Rolnictwo i leśnictwo

1. Sąsiedztwo dużych rynków zbytu na artykuły żywnościowe, jakie stanowią Kielce, Włoszczowa i Jędrzejów.
2. Możliwość rozwoju pracochłonnych gałęzi produkcji rolnej, ze względu na dużą ilość potencjalnych rąk do pracy w rolnictwie.
3. Zadowalający stan zdrowotny istniejących lasów i możliwość wykorzystania ich na cele

rekreacyjno - turystyczne.

4. Występowanie terenów nadających się do zwiększenia lesistości gminy - potencjalnych terenów zalesień.

3. Problematyka społeczno – gospodarcza

1. Zatrudnienie w edukacji porównywalne z mniejszymi gminami wiejskimi.
2. Znaczna ilość podmiotów trudniących się handlem i hodowlą ryb oraz znaczna ilość osób zatrudnionych w tych placówkach.
3. Porównywalne szanse kobiet i mężczyzn na znalezienie pracy.
4. Rozwój sektora prywatnego.
5. Wzrastająca aktywność ekonomiczna mieszkańców.

4. Komunikacja

1. Położenie gminy w zasięgu (stosunkowo bliskim sąsiedztwie) korytarzy transportowych – europejskiego i krajowych, obejmujących zarówno transport kolejowych towarowy i osobowy (CMK, Warszawa – Kielce – Kraków, Kielce – Fosowskie, LHS oraz komunikacji samochodowej (droga ekspresowa S-7 i drogi krajowe nr 7, 74, 78),
2. Stosunkowo korzystne położenie w pobliżu rynków zbytu ośrodka metropolitarne – Kraków oraz ośrodka krajowego pełniącego niektóre funkcje metropolitarne – Kielce, połączonych poprzez istniejący i projektowany układ komunikacyjny.
3. Dobre połączenie z wyżej wskazanymi korytarzami komunikacyjnymi drogą wojewódzką nr 742 i drogą krajową nr 78 oraz najbliższymi dużymi lokalnymi ośrodkami miejskimi – siedzibami powiatów Jędrzejowem i Włoszczową.
4. Koncentryczny układ dróg dojazdowych do gminnego ośrodka usługowego ułatwiający szybki dostęp do usług zarówno z obszaru gminy jak i pobliskich miast.
5. Wystarczające połączenia komunikacyjne pomiędzy miejscowościami gminy, alternatywna dostępność.

5. Infrastruktura techniczna

1. Usytuowanie obszaru gminy w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 409 „Niecka Miechowska”, dające szanse na zabezpieczenie wszelkich potrzeb wodnych gminy.
2. Duże dyspozycyjne rezerwy wody w istniejących ujęciach, wystarczające dla potrzeb mieszkańców i drobnego przetwórstwa rolnego.

3. Uregulowana sytuacja wodnoprawna ujęć wody.
4. Rozwiązanie problemu unieszkodliwiania odpadów stałych.
5. Doprowadzenie sieci gazu wysokiego ciśnienia relacji „Busko Zdrój - Włoszczowa” z lokalizacją węzła rozdzielczego „Węgleszyn”, umożliwiającego budowę sieci średniego ciśnienia zaopatrującej w gaz istniejącą zabudowę.
6. Zapewnienie dostawy mocy energetycznej na pokrycie rozwoju gminy.
7. Zagwarantowanie dostępu do automatycznej sieci telekomunikacyjnej i rozwój ogólnopolskiej sieci telefonii komórkowej oraz regionalnej sieci szerokopasmowej (obecnie w realizacji).

4.2.2. Bariery i ograniczenia rozwojowe

1. Środowisko przyrodniczo – kulturowe

1. Ograniczenia dla rozwoju wszelkich uciążliwych form gospodarczych, powodowane objęciem całego obszaru gminy obowiązującymi formami ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.
2. Brak szerokiej gamy surowców mineralnych.
3. Zły stan czystości wód powierzchniowych, spowodowany brakiem kompleksowej kanalizacji terenu gminy.
4. Stałe kurczenie się zasobów kulturowych powodowane brakiem środków finansowych na ich odbudowę i pomysłu na wykorzystanie.

2. Rolnictwo i leśnictwo

1. Utrzymująca się od dłuższego czasu, niekorzystna sytuacja ekonomiczna w rolnictwie, powodująca ubożenie ludności wiejskiej oraz zmniejszanie się zdolności inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych.
2. Duży areał gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym.
3. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie gminy, opóźniające poprawę efektywności gospodarowania i dostosowania rolnictwa do warunków rynkowych.
4. Brak intensywnego obrotu ziemią, stanowiącego podstawę do zmiany strukturalnej gospodarstw i wyodrębniania się liderów wiejskich, kreujących pożądane zmiany rynkowe.
5. Brak większych zasobów gruntów komunalnych i Skarbu Państwa, stanowiących potencjalną ofertę terenową dla inwestorów.

6. Niewielka lesistość gminy.

3. Problematyka społeczno – gospodarcza

1. Systematyczne zmniejszanie się liczby ludności, ujemne saldo przyrostu naturalnego i ujemne saldo migracji.
2. Brak dużych zakładów przemysłowych o znaczeniu ponadlokalnym, spadek zatrudnienia w istniejących i wzrost liczby osób nie posiadających prawa do zasiłku i pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy.
3. Spadek dotacji z budżetu państwa.
4. Mała liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczo - produkcyjną.
5. Duże wydatki na administrację.
6. Niewystarczający stopień wyposażenia w usługi publiczne oraz brak obiektów gastronomiczno - hotelowych i placówek kulturalnych ogólnodostępnych.
7. Słabe zaangażowanie społeczności gminy w podejmowaniu inicjatyw gospodarczych.
8. Duży udział zabudowy w dobrym i w średnim stanie technicznym, brak uzbrojenia zabudowy w sieć kanalizacji sanitarnej i gazowej.

4. Komunikacja

1. Mała pojemność parkingów ogólnodostępnych niezbędnych dla korzystających z usług oraz obsługi ruchu turystycznego.
2. Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej w małej odległości od krawędzi jezdni, tendencje do obudowy istniejących dróg.
3. Stosunkowo niski standard dróg gminnych i niektórych powiatowych.
4. Słabo rozwinięte usługi z zakresu obsługi komunikacji samochodowej typu zakłady mechaniki pojazdowej, diagnostyka itp.
5. Brak komunikacji masowej obsługującej komunikacyjnie teren w soboty i dni świąteczne.
6. Brak na terenie gminy stacji paliw płynnych i gazowych, potrzeba zakupu paliwa poza terenem gminy.

5. Infrastruktura techniczna

1. Brak zorganizowanej gospodarki ściekowej w gminie, zagrażający zanieczyszczeniem wód podziemnych, szczególnie niebezpieczne w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 „Niecka Miechowska SE”, w tym:
  - oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej

- kanalizacji deszczowej i podczyszczenia odprowadzanych ścieków deszczowych.
- 2. Brak sieci gazowej rozdzielczej średniego ciśnienia.
- 3. Brak własnego wysypiska śmieci, uzależnienie od sąsiadów.

4.2.3. Problemy i konflikty przestrzenne wynikające z dotychczasowego zagospodarowania

1. Przebieg drogi wojewódzkiej przez teren zabudowany centrum miejscowości Oksa skutkujący potrzebą przełożenia ruchu tranzytowego poza obszar zabudowy – obwodnica Oksy.
2. Lokalizacja znacznej ilości zabudowy w strefach uciążliwości od istniejących dróg.
3. Lokalizacja części zabudowy w rozproszeniu, utrudniająca możliwość taniego uzbrojenia terenu.
4. Brak oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej, brak kompleksowego rozwiązania problemu utylizacji ścieków.
5. Brak jednoznacznie określonych w zagospodarowaniu poszczególnych miejscowościach, poza miejscowością gminną, koncentracji usług publicznych.
6. Niedostosowanie obecnej struktury zabudowy rolniczej do przewidywanych przekształceń agrarnych i rozwoju wielofunkcyjnego obszarów wiejskich.
7. Brak skoncentrowanych zasobów gruntów komunalnych oraz brak działań zmierzających do gromadzenia tych zasobów.
8. Brak większych powierzchni parkingowych.

5. Cele rozwoju gminy Oksa

Jako główny cel rozwoju gminy Oksa przyjmuje się osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i stabilnego rozwoju, zaspokajającego bieżące potrzeby mieszkańców, tworzącego warunki wzrostu poziomu życia mieszkańców i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu wartości środowiska naturalnego i kulturowego gminy, stanowiącego bazę dla rozwoju gminy jako ośrodka rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców województw świętokrzyskiego, małopolskiego i śląskiego.

W rozwoju należy zachować właściwe relacje między celami szczegółowymi:

- ekonomicznymi i społecznymi, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia podstawy rozwoju ekonomicznego i socjalnego mieszkańców,
- przyrodniczymi, kulturowymi i przestrzennymi, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby zachowania i przywrócenia wartości przyrodniczych i kulturowych.

Za cele ekonomiczne uznaje się:

- rozwój lokalnego rynku pracy,
- rozwój nowych małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych (głównie usługi, przemysł lekki i przetwórstwo rolno-spożywcze),
- rozwój usług o znaczeniu ponadlokalnym, głównie o charakterze turystycznym,
- restrukturyzację rolnictwa, rozwój rolnictwa ekologicznego.

Polityką ich osiągnięcia jest przygotowanie terenów i ofert lokalizacyjnych pod różnego rodzaju działalność gospodarczą i usługową oraz tworzenie przez gminę systemu preferencji dla rozpoczynających działalność.

Za cele społeczne uznaje się:

- zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania,
- zapewnienie stanu wyposażenia w usługi zaspokajające potrzeby lokalne,
- zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej,
- zapewnienie wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Polityką ich osiągnięcia jest położenie nacisku na zwiększanie i modernizację zasobów mieszkaniowych, tworzenie rezerw terenowych pod nową zabudowę i rozwój infrastruktury społecznej i technicznej terenu gminy i usprawnienie komunikacji.

Za cele przyrodnicze uznaje się:

- zachowanie istniejących wartości środowiska,
- zahamowanie i zapobieganie procesom degradacji środowiska,
- ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska,
- poprawę zdrowotnych warunków życia mieszkańców,
- zachowanie wartości krajobrazowych, krajoznawczych i rekreacyjnych.

Polityką realizacji tych celów jest racjonalna gospodarka zasobami środowiska tj. wody powierzchniowe i podziemne, lasy, gleby i ograniczanie negatywnych oddziaływań ze źródeł lokalnych.

Za cele kulturowe uznaje się:

- zachowanie tożsamości lokalnej,
- ochrona istniejących zasobów kulturowych,
- rozszerzanie zakresu prawnej ochrony zespołów zabudowy,
- zachowanie otwartych przestrzeni o wybitnych walorach przyrodniczo – kulturowych.

Polityką ich osiągnięcia jest ochrona istniejących obiektów i zasobów kulturowych, wyeksponowanie i uporządkowanie historycznej struktury miejscowości gminnej i kształtowanie współczesnej zabudowy wsi w nawiązaniu do tradycji.

Za cele przestrzenne uznaje się;

- uporządkowanie struktury gminy, uczytelnienie struktury ośrodków osadniczych,
- wyeliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów,
- wykreowanie centr usługowych w większych ośrodkach wiejskich,
- racjonalne wykorzystanie istniejących terenów zainwestowania osadniczego.

Polityką realizacji tych celów jest podporządkowanie zagospodarowania terenów osadniczych, przemysłowych i usługowych, wymogom harmonijnego kształtowania przestrzeni a także ochrona krajobrazu otwartego, o najwyższych walorach przestrzennych na obszarze gminy.

6. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa

Rozwój gminy Oksa uwarunkowany jest jej położeniem, w części zachodnio - południowej województwa świętokrzyskiego, bogatej w zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 742.

Istotnymi elementami rozwojowymi gminy są: bogate zasoby środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr kultury współczesnej, cenne elementy krajobrazowe, co pozwala na stworzenie bazy do rozwoju form rekreacji indywidualnej, turystyki historycznej i krajobrazowej (pieszej, rowerowej czy samochodowej), nie tylko dla mieszkańców gminy ale i dla mieszkańców z najbliższych dużych aglomeracji: Kielc, Krakowa i Śląska.

W oparciu o rozpoznane uwarunkowania rozwoju, teren gminy określa się jako zróżnicowany przestrzennie i funkcjonalnie, predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego z preferencją dla gospodarki rolnej i leśnej oraz mieszkalnictwa, usług podstawowych, produkcji i przetwórstwa rolno - spożywczego, oraz do intensyfikacji rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej. Teren gminy podzielony jest na 16 sołectw, w obrębie których, określone zostały preferencje funkcjonalne.

Wyodrębnione zostały następujące obszary funkcjonalne:

I. Obszar intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju ośrodka gminnego, zlokalizowany w strefie oddziaływania drogi wojewódzkiej nr 742, oraz drogi powiatowej 0152T, obejmujący teren sołectwa Oksa, gromadzący w swych granicach tereny predysponowane do wielofunkcyjnego rozwoju: zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, usług ogólnodostępnych publicznych i komercyjnych, drobnego przemysłu i rzemiosła oraz usług rekreacji, wypoczynku i turystyki lokalizowanych na bazie istniejących dużych stawów rybnych i oczek wodnych pełniących uzupełniającą funkcję rekreacyjno-retencyjną. Nadrzędną funkcją obszaru jest pełnienie funkcji lokalnego ośrodka gminnego skupiającego zespół usług podstawowych dla ludności oraz obsługi rolnictwa, różnorodnej działalności gospodarczej i turystyki.

II. Obszar intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju, z dominującą funkcją rolniczą, zlokalizowany w strefie oddziaływania drogi wojewódzkiej nr 742, oraz dróg powiatowych 0152T i 0214T, obejmujący teren sołectw: Błogoszów, Pawezów, Węgleszyn (w tym Węgleszyn-Dębina i Węgleszyn-Ogrody), gromadzący w swych granicach tereny

predysponowane do wielofunkcyjnego rozwoju: produkcji rolniczej (upraw i hodowli) zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług ogólnodostępnych publicznych i komercyjnych, przemysłu i rzemiosła, eksploatacji powierzchniowej i przeróbki kopalin oraz usług rekreacji, wypoczynku i turystyki lokalizowanych na bazie zasobów leśnych, istniejących dużych stawów rybnych i oczek wodnych pełniących uzupełniającą funkcję rekreacyjno-retencyjną.

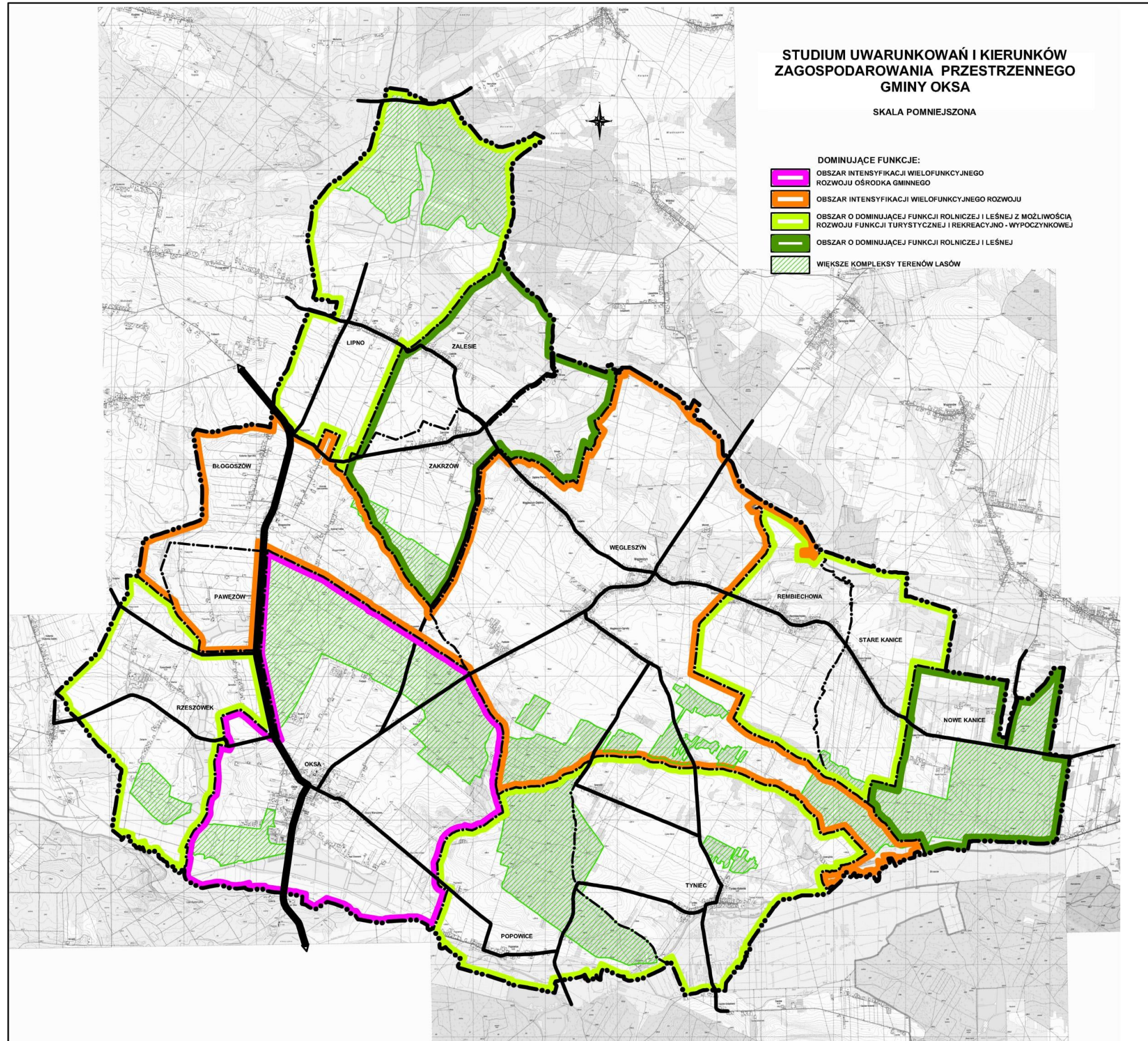
III. Obszar o dominującej funkcji rolniczej i leśnej z możliwością rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej, obejmujący teren sołectw: Lipno, Rzeszówek, Popowice, Tyniec predysponowany do rozwoju funkcji rolniczej, leśnej i rekreacyjnej na bazie istniejących stawów rybnych i oczek wodnych pełniących uzupełniającą funkcję rekreacyjno-retencyjną oraz zasobów leśnych.

IV. Obszar o dominującej funkcji rolniczej i leśnej, obejmujący pozostałe sołectwa gminy Oksa, predysponowany do rozwoju funkcji rolniczej i leśnej.

W granicach poszczególnych sołectw wyodrębnione zostały tereny istniejącego i projektowanego rozwoju wielofunkcyjnego, łączące funkcje zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji i wypoczynku, stanowiące również obszary potencjalnego rozwoju usług podstawowych powiązanych z podstawową funkcją terenu, oraz obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej przewidziane do intensyfikacji produkcji rolniczej i ewentualnego rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego. W granicach większości sołectw znajdują się tereny związane z funkcją leśną, istniejącą lub stanowiące obszary potencjalnego rozwoju funkcji leśnej.

Zasady użytkowania poszczególnych terenów muszą być podporządkowane uwarunkowaniom wynikającym z obowiązku ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy oraz zasad obsługi w komunikację i infrastrukturę techniczną.

6.1. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Dla osiągnięcia założonych celów ochrony, wszelkie działania gospodarcze muszą być podporządkowane zapewnieniu ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska, stanowiącego dobro ogólnonarodowe.

Ochrona środowiska polega na działaniu lub zaniechaniu umożliwiającym zachowanie, bądź przywrócenie równowagi przyrodniczej, koniecznej dla zapewnienia współczesnemu i przyszłym pokoleniom, korzystnych warunków życia oraz realizacji prawa do korzystania z zasobów środowiska i zachowania jego wartości.

Ochrona środowiska wyraża się w szczególności w:

- racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- przeciwdziałaniu lub zapobieganiu szkodliwym wpływom na środowisko powodującym jego zniszczenie, zanieczyszczenie, zmiany cech fizycznych lub charakteru elementów przyrodniczych,
- przywracaniu do stanu właściwego elementów przyrodniczych.

Kształtowanie środowiska to oddziaływanie na środowisko, mające na celu uzyskanie zamierzonych efektów społecznych lub gospodarczych, z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej, a zwłaszcza warunków do odnawiania się zasobów.

Kierunki rozwoju gminy muszą być podporządkowane dążeniom do utrzymania obecnego modelu funkcjonowania przyrody i podejmowaniu działań proekologicznych zmierzających do zahamowania degradacji wód, powietrza atmosferycznego, środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

Na obszarze gminy utrzymuje się kontynuację działań ochronnych dla wszystkich prawnych form ochrony środowiska przyrodniczego zlokalizowanych na terenie gminy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Przy prowadzeniu działań urbanistycznych i gospodarczych należy uwzględnić ograniczenia wynikające z lokalizacji gminy w następujących systemach ochronnych:

- **Włoszczowsko – Jędrzejowski Obszar Chronionego Krajobrazu (W-J OChK)**, obejmujący cały obszar gminy Oksa, utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 21, poz. 145).

Aktualny przebieg granic i zasady ochrony na terenie Obszaru zostały określone w Uchwale Nr XXXV/619/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotyczącej wyznaczenia Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 1 października 2013 r., Poz. 3311).

W § 3 Uchwały określono następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów w granicach Obszaru:

- 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- 2) zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- 3) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- 4) zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- 5) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 6) szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- 7) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

W § 4.1. Uchwały na Obszarze zakazuje:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

Zakazy, o których mowa w ust. 1 nie dotyczą:

- 1) terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla

- których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- 2) terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
  - 3) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
  - 4) ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 28 listopada 2016 r. poz. 1911), stanowiący aktualizację dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, wyznacza dla Włoszczowsko – Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu cel środowiskowy – zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych ciekach; zachowaniu śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych i oczek wodnych.

- **Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (TZW) Natura 2000 „Dolina Białej Nidy” o kodzie PLH260013**, przyjęty Decyzją Wykonawczą Komisji (UE) Nr 2016/2334 z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia dziesiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L. 2016.353.324 z dnia 23 grudnia 2016 r.). Obszar nie posiada ustanowionego planu zadań ochronnych.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.), na ustanowionych obszarach ochronnych Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 28 listopada 2016 r. poz. 1911), stanowiący aktualizację dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, dla Natury 2000 „Dolina Białej Nidy” – wyznacza cel środowiskowy – utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony wód jezior/stawów, starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych, rzek nizinnych i podgórskich; ochrona łąk trzęślicowych, ziołorośli górskich i nadrzecznych; ochrona torfowisk przejściowych i trzęsawisk; ochrona borów i lasów bagiennych, łągów; odtworzenie warunków korzystnych dla ochrony gatunków: bobra, wydry, kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej, czerwończyka nieparka, czerwończyk firletka, skójki gruboskorupowej, poczwarówki jajowatej.

Ponadto należy objąć ochroną ustanowione i projektowane mniejsze formy ochrony przyrody takie jak:

- **ustanowione pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej**
  - **Aleja modrzewiowa** w miejscowości Oksa, stanowiąca szpaler 64 szt. drzew gatunku modrzew europejski (*Larix decidua*) w wieku około 150 lat, Nr 16 w rejestrze RDOŚ;
  - **Dęby szypułkowe**, w miejscowości Rzeszówek - 22 szt., wiek ok. 150-200 lat, Nr 18 w rejestrze RDOŚ;
  - **Dęby** w miejscowości Zakrzów - 12 szt. wiek ok. 150-200 lat, Nr 20 w rejestrze RDOŚ;
  - **Modrzew i lipy** w miejscowości Rzeszówek - szt. 2, modrzew wiek ok. 200 lat, lipa - wiek ok. 200-250 lat, Nr 109 w rejestrze RDOŚ;

- **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 1,21 m, w wieku ok. 275 lat, Nr 787 w rejestrze RDOŚ;
- **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 0,99 m, w wieku ok. 275 lat, Nr 788 w rejestrze RDOŚ;
- **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 1,18 m, w wieku ok. 275 lat, Nr 789 w rejestrze RDOŚ;
- **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 0,96 m, w wieku ok. 275 lat, Nr 790 w rejestrze RDOŚ;
- **Dąb szypułkowy** - w miejscowości Oksa - 0,96 m, w wieku ok. 275 lat, Nr 791 w rejestrze RDOŚ;
- **Grupa głazów narzutowych** w miejscowości Rzeszówek, Nr 202 w rejestrze RDOŚ.

W obrębie ustanowionych pomników przyrody oraz ich najbliższym otoczeniu obowiązują zakazy określone w aktach prawa miejscowego, ustanawiających przedmiot ochrony oraz w przepisach odrębnych.

- **proponowane pomniki przyrody do objęcia ochroną**

- **Dąb szypułkowy**, w miejscowości Pawężów. Jest to dąb szypułkowy *Quercus rober*, o bardzo dobrej kondycji, okazały. Drzewo rośnie przy drodze biegnącej na północ od stawów,
- **Dąb szypułkowy**, w miejscowości Pawężów. Jest to dąb szypułkowy *Quercus rober*, o bardzo dobrej kondycji, okazały. Drzewo rośnie przy drodze biegnącej na północ od stawów,
- **Lipa drobnolistna**, w miejscowości Pawężów. Jest to lipa drobnolistna *Tilia cordata*, o bardzo dobrej kondycji, okazały. Drzewo rośnie przy drodze biegnącej na północ od stawów.

Proponowane pomniki przyrody do objęcia ochroną zostały wskazane w opracowaniu „Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin Województwa Świętokrzyskiego. Gmina Oksa”, 2008r. W stosunku do proponowanych pomników przyrody, mogą być wprowadzone zakazy wynikające z art. 45 ust.1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 627 z późn. zm.).

- **proponowane użytki ekologiczne do objęcia ochroną**

- **użytek ekologiczny w Zakrzowie**, obejmujący okolice zbiornika wodnego. Przedmiotem ochrony są starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z klasy *Lemnetea minoris* oraz

z klasy *Potametea* – związek *Potamion* i *Nymphaeion*, a także roślinność namuliskowa z klasy *Isoeto-Nanojuncetea*. Tego typu siedliska podlegają ochronie prawnej w kraju i są zamieszczone w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Występują tu także fitocenozy z klasy *Phragmitetea*. Obszar ten cechuje się występowaniem gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych, takich jak: *Cyperus flavescens* (Cibora żółta), *Zannichellia palustris* (Zamętница błotna), *Rumex palustris* (Szczaw błotny) czy *Eleocharis ovata* (Ponikło jajowate),

- **użytek ekologiczny w Dzierążni**. Przedmiotem ochrony jest eutroficzny zbiornik wodny z obecnością zbiorowisk z klasy *Lemnetea minoris* oraz z klasy *Potametea* – związek *Potamion* i *Nymphaeion*. Stwierdzono w nich obecność gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych: *Nymphaea alba* (Grzybienie białe), *Nuphar lutea* (Grążel żółty), *Hydrocharis morsus-ranae* (Żabiściek pływający), *Sparganium minimum* (Jeżogłówka najmniejsza) oraz *Potamogeton compressus* (Rdestnica ściśniona). W pobliżu dobrze zachowane ekstensywnie użytkowane łąki *Arrhenatherion*. Tego typu siedliska podlegają ochronie prawnej w kraju i są zamieszczone w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej,

- **użytek ekologiczny w Tyńcu**, obejmujący łąki i torfowiska przejściowe na południe od Tyńca. Przedmiotem ochrony jest śródlądne torfowisko przejściowe ze zbiorowiskami z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* oraz niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie ze związku *Arrhenatherion elatioris* (rząd *Arrhenatheretalia*). Na torfowisku znaleziono takie rzadkie i chronione gatunki jak: *Dactylorhiza incarnata* (Kukułka krwista), *Daphne mezereum* (Wawrzynek wilczczyko), *Listera ovata* (Listera jajowata) i *Carex davalliana* (Turzyca Davalla). Wilgotne łąki także wyróżniały się obecnością cennych gatunków - *Platanthera bifolia* (Podkolan biały), *Menyanthes trifoliata* (Bobrek trójlistkowy), *Listera ovata* (Listera jajowata) i *Carex davalliana* (Turzyca Davalla). Tego typu siedliska podlegają ochronie prawnej w kraju i są zamieszczone w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.

Powyższe propozycje objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych wynikają z opracowanej „Inwentaryzacji Przyrodniczej Gmin Województwa Świętokrzyskiego. Gmina Oksa”, z 2008 r.

- **inne cenne przyrodniczo obszary**

Zgodnie z „Projektem korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce”, południowa część terenu gminy Oksa, obejmująca dolinę Nidy (Białej Nidy) wraz z otaczającymi ją terenami leśnymi stanowi część Głównego Korytarza Ekologicznego Południowo-Centralnego (KPdC), w części **Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy**.

Wyznaczony Główny Korytarz stanowi ważne ogniwo łączności ekologicznej w skali Europy, umożliwiające migrację zwierząt w skali kontynentalnej i rekolonizację zachodniej Polski i innych krajów Europy przez rzadkie gatunki zwierząt i roślin.

Część Korytarza Ekologicznego Doliny Nidy na terenie gminy Oksa, została uznana i uwzględniona w "Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego", za fragment regionalnego korytarza ekologicznego - Dolina Nidy, o znaczeniu krajowym.

Północna część terenu gminy, w granicach doliny rzeki Lipnicy, wraz z otaczającymi ją terenami leśnymi, została zaliczona do **ciągu ekologicznego** o znaczeniu lokalnym.

Korytarze i ciągi ekologiczne stanowią doliny większych rzek, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne porastające pasma wzniesień, to niezwykle ważne obszary geograficzno-przyrodnicze służące do przemieszczania się gatunków, bądź osobników, pomiędzy różnymi populacjami tego samego gatunku.

Tereny te wymagają szczególnej i wzmożonej ochrony, zapewnienia w zagospodarowaniu przestrzennym zachowania naturalnych wartości oraz przestrzegania następujących zaleceń:

- preferowanie rozwoju trwałych użytków zielonych na terenach bezpośrednio przylegających do rzek,
- działania mające na celu likwidowanie i nie wprowadzanie do środowiska barier poprzecznych ograniczających przepływ powietrza i wód,
- ochrony i uzupełnienia biologicznej obudowy rzek (zadrzewienia przywodne).

• **Główne Zbiornik Wód Podziemnych**

Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) Nr 409 „Niecka Miechowska SE”, obejmujący obszar całej gminy Oksa, posiada dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną decyzją znak: DG kdh/BJ/489-6227/99 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1999r. Dokumentacja zawiera ustalenia warunków hydrogeologicznych zbiornika, określa jego granice i wyznacza propozycję stref ochronnych zbiornika.

Obszary ochrony GZWP 409 zostaną ustanowione na mocy rozporządzenia dyrektora RZGW w Krakowie. Większość obszaru gminy, za wyjątkiem niewielkiego, wschodniego fragmentu gminy, mieszczącego się w granicach sołectwa Nowe Kanice, znajduje się w proponowanym (przez autorów dokumentacji hydrogeologicznej) obszarze ochrony zbiornika o powierzchni 2 404 km², w tym 2 379 km² znajduje się na obszarze występowania zbiornika, a pozostała część w jego otoczeniu.

Złagodzenie rygorów ochrony zbiornika występuje również w okolicach miejscowości Oksa,

na której fragmencie autorzy dokumentacji wyznaczyli rejon (B/1 na rysunku), w którym pionowe przesiąkanie zanieczyszczeń do poziomu kredowego jest większe lub równe 25 lat. W rejonie tym może zostać dopuszczona lokalizacja obiektów o ograniczonym zasięgu oddziaływania na wody podziemne.

Obszar ochronny całego GZWP Nr 409 „**Niecka Miechowska SE**” został podzielony na rejon „A”, „B”, „C” i „D” w zależności od sposobu zagospodarowania.

Na terenie gminy występuje obszar „B” – uprawy rolne wraz z terenami zabudowy wiejskiej i obszar „C” – obszary leśne, dla których proponuje się następujące formy ochrony:

- **w obszarze „B”**: zakaz lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności wysypisk odpadów i wylewisk niezabezpieczonych przed przenikaniem do podłoża, budowy rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przeładunków i dystrybucji substancji ropopochodnych; kontrola intensywnej produkcji rolniczej, ograniczenie bezściołowej hodowli zwierząt; likwidacja dzikich wysypisk odpadów, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; stosowanie środków ochrony roślin o okresie połowicznego rozpadu w glebie, krótszym niż 6 miesięcy; zlikwidowanie punktów bezpośredniego zrzutu ścieków do wód podziemnych;
- **w obszarze „C”**: zachowanie istniejącego stanu zagospodarowania; zakaz lokalizacji inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, mogących pogorszyć stan środowiska; badanie oddziaływania na wody podziemne środków ochrony stosowanych przy nawożeniu lasów, konieczność użycia środków o okresie połowicznego rozpadu krótszy niż 6 miesięcy.

Obszar gminy Oksa od strony północno-zachodniej graniczy z **Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych „Niecka Miechowska NW” Nr 408**, o powierzchni 3 194 km², dla którego została opracowana dokumentacja hydrogeologiczna zatwierdzona decyzją znak: DG kdh/BJ/489-6247/99 Ministra Środowiska z dnia 27 grudnia 1999 r.

Głównym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, a w miarę możliwości przywrócenie i zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników oraz zachowanie naturalnej funkcji tych wód w ekosystemie.

Wszelkie działania gospodarcze prowadzone na terenie gminy Oksa podlegają zasadom określonym w „**Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły**”, zatwierdzonym przez Prezesa Rady Ministrów, na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu

22 lutego 2011 r. (Monitor Polski z 2011 r., Nr 49, poz. 549), uaktualnionej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 28 listopada 2016 r. poz. 1911), oraz Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r.; ustanawiających ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

W odniesieniu do wód podziemnych „Plan gospodarowania wodami...” przewiduje m.in:

- ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapobieganie wzrostowi stężeń zanieczyszczeń powstałych w skutek działalności człowieka.

- **zbiorniki wód powierzchniowych, rzeki i ciekі powierzchniowe**

Ochrona wód powierzchniowych powinna polegać przede wszystkim na zabezpieczeniu przed zagrożeniami wynikającymi z nieuregulowanej sytuacji w zakresie odprowadzania ścieków.

Proponuje się ponadto działania polegające na utworzeniu wzdłuż większych potoków i zbiorników wodnych, stref biologicznej obudowy, przeciwdziałającej sptywowi zanieczyszczeń z pól. Na terenie gminy nie projektuje się nowych dużych zbiorników wodnych. Istniejące, większe gospodarstwa hodowlane – stawy rybne, zostały zaliczone do urządzeń i obiektów retencjonowania wód powierzchniowych na terenie gminy Oksa, włączonych do „Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”. Pomocniczą funkcję retencyjną w gminie pełnią pozostałe małe obiekty i naturalne oczka wodne. Obiekty te zaspokajają potrzeby retencyjne gminy.

W celu zapewnienia właściwej retencji wody w gminie Oksa oraz dla podniesienia turystycznej atrakcyjności gminy, należy objąć ochroną przed zniszczeniem lub likwidacją, licznie występujące zbiorniki wodne wykorzystywane jako stawy rybne oraz zbiorniki o znaczeniu rekreacyjnym, w tym m.in. zbiornik o charakterze rekreacyjnym w miejscowości Oksa, stanowiący własność gminy oraz podjąć starania związane z realizacją docelowego zagospodarowania terenów wokół zbiorników i ich otoczenia.

Duże zbiorniki wodne wynikające z Programu małej retencji... przewidywane do lokalizacji w poprzedniej edycji studium... znalazły się na terenie ustanowionych form ochrony przyrody – obszarów Natura 2000 i ich ewentualna lokalizacja stanowiłaby zagrożenie dla przedmiotu ochrony tych obszarów. Nie wyklucza się w granicach dolin rzecznych lokalizacji nowych mniejszych form retencji wodnej – stawów hodowlanych czy

oczek wodnych o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym lokalizowanych na podstawie ustaleń planów miejscowych, respektujących ograniczenia wynikające z ustanowionych form ochrony przyrody.

Przez teren gminy, przepływa rzeka Biała Nida i Lipnica oraz liczne ich dopływy i sieć kanałów melioracyjnych. Rzeka Biała Nida wyznacza południową i wschodnią granicę gminy Oksa, a rzeka Lipnica wyznacza północno – zachodnią granicę gminy. W stosunku do wód płynących, zakazuje się grodzenia terenu w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, w celu zapewnienia dostępu do rzek i cieków, w tym umożliwiającego konserwację i utrzymanie wód.

Na terenach dolinnych powyższych rzek nie występują tereny zagrożone zalaniem wodami powodziowymi o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1,0\%$.

Zapobieganie ewentualnym, charakterystycznym dla terenów dolinnych okresowym podtopieniom wiosennym i związanym z deszczami nawalnymi należy zapewnić poprzez sukcesywną dbałość o przepustowość istniejących i projektowanych rowów odwadniających grunty rolne oraz systemy komunikacyjne, poprzez częstą konserwację, bieżące ich wykaszanie, zabezpieczanie skarp, udrażnianie itp.

Wszelkie działania gospodarcze prowadzone na terenie gminy Oksa podlegają zasadom określonym w „**Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły**”, zatwierdzonym przez Prezesa Rady Ministrów, na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011 r. (Monitor Polski z 2011 r., Nr 49, poz. 549), uaktualnionej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 28 listopada 2016 r. poz. 1911), oraz Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r.; ustanawiających ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

W odniesieniu do wód powierzchniowych „Plan gospodarowania wodami...” przewiduje dla jednolitych części wód powierzchniowych obligatoryjny warunek nie pogarszania ich stanu. Docelowo przewiduje się osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego.

- **ujęcia wód podziemnych**

Gmina korzysta z dwóch ujęć wód podziemnych (studni wierconych) służących do zaopatrzenia mieszkańców w wodę, zlokalizowanych w miejscowościach Węgleszyn i Lipno.

Ujęcie wody w miejscowości Węgleszyn, obecnie nie posiada ustanowionej strefy ochronny ujęcia wody podziemnej.

Ujęcie wody w miejscowości Lipno posiada strefę ochronną ujęcia wody podziemnej (teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej), ustanowioną rozporządzeniem Nr 4/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 25 sierpnia 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Lipno, gmina Oksa, powiat jędrzejowski (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 220, z dnia 14 września 2005 r., Poz. 2609), zmienionym rozporządzeniem Nr 4/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2006 r. w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego strefę ochronną ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w miejscowości Lipno, gmina Oksa, powiat jędrzejowski (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 242, z dnia 15 września 2006r., Poz. 2762).

Rozporządzenia określają zakazy i ograniczenia oraz zasady użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody na terenie ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody.

W trosce o zachowanie właściwej jakości wód podziemnych, zasilających wodociągi grupowe niezbędne jest przestrzeganie warunków określonych w powyższych rozporządzeniach ustanawiającym strefę ochronną ujęcia wody w Lipnie, oraz opracowanie i ustanowienie strefy ochronny ujęcia wody podziemnej w miejscowości Węgleszyn i późniejsze przestrzeganie warunków wynikających z jej ustanowienia.

Ponadto funkcjonujące na terenie gminy **pozostałe 13 studni głębinowych** wymagają zapewnienia ich ochrony przed ewentualnym skażeniem. Studnie te stanowią awaryjny sposób zapewnienia dostępu do wody z zasobów wód podziemnych niezbędnych w okresach zagrożenia czy awarii systemów wodociągowych.

- **audyt krajobrazowy**

Na terenie województwa świętokrzyskiego nie został opracowany audyt krajobrazowy, o którym mowa w art. 38 i art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z tym nie określa się zasad ochrony i kształtowania krajobrazu wynikających z takiego audytu.

Ponadto, w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, w zakresie ochrony środowiska i krajobrazu należy przedsięwziąć następujące działania:

- objąć szczególną ochroną grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych I-III, oraz gleby pochodzenia organicznego, przed przeznaczaniem ich na cele nie związane z rolnictwem,

- przeznaczać na cele inwestycyjne grunty niższych klas bonitacyjnych, w pierwszej kolejności nieprzydatne rolniczo,
- objąć działaniami zapobiegawczymi tereny podlegające erozji, poprzez stosowanie zabiegów fitomelioracyjnych, a w szczególności zakrzewienia, zadrzewienia i uprawy roślin glebochronnych i strukturotwórczych,
- znacznie ograniczyć przekształcanie naturalnego ukształtowania terenu, wykorzystywać do zabudowy tereny położone na mniejszych spadkach, przydatne dla lokalizacji wszelkiej zabudowy,
- wprowadzić zakaz lokalizacji przedsięwzięć o negatywnym wpływie na warunki życia mieszkańców i stan środowiska przyrodniczego powodujące zanieczyszczenie powietrza, wód i gleb, hałas, wibracje, promieniowanie niejonizujące i inne zjawiska negatywne w rozumieniu przepisów odrębnych;
- ograniczyć lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do terenów wyznaczonych na ten cel w studium;
- wprowadzić obowiązek stosowania nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku w nowych obiektach przemysłowo – usługowych lokalizowanych na terenie gminy i modernizację istniejących,
- stosować izolację zielenią wysoką wokół obiektów mogących wprowadzać dysharmonię w krajobrazie i wzdłuż tras komunikacyjnych oraz wprowadzać zieleni towarzyszącą do wszystkich realizacji inwestycyjnych,
- objąć bezwzględną ochroną istniejące obszary leśne, zaliczane do lasów szczególnie chronionych, z uwagi na funkcje glebochronne i wodochronne, przed zmniejszaniem ich powierzchni i wprowadzać sukcesywnie tereny zalesień,
- objąć ochroną wszelkie zadrzewienia śródpolne i zakrzewienia stromych zboczy, w szczególności posiadające cenne walory geobotaniczne.

6.2. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego

Istniejące obiekty zabytkowe na terenie gminy Oksa stanowią cenne walory kulturowe, podnoszące atrakcyjność turystyczno – wypoczynkową gminy oraz świadczą o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej, jej tradycjach i obyczajach.

Dla zachowania tych walorów, w celu uatrakcyjnienia pobytu na terenie gminy i pozostawienia przyszłym pokoleniom spuścizny, świadczącej o dorobku przodków, należy podjąć szereg działań mających na celu ochronę i wzbogacanie zasobów kulturowych na

terenie gminy.

W celu wzbogacenia zasobów kulturowych gminy, należy podjąć również działania ochronne w stosunku do obiektów, niebędących zabytkami dóbr kultury, stanowiącymi dorobek współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna, świadcząca o dobrach kultury współczesnej.

W zakresie ochrony dóbr kultury należy podjąć następujące działania:

- Opracować kompleksowy „Program opieki nad zabytkami” wynikający z art. 19 ust.2 i art. 21 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014r., poz. 1446, z późn. zm.).
- Kontynuować działania ochronne dla obiektów już objętych ochroną, wpisanych do rejestru zabytków, poprzez uwzględnianie zasad ich ochrony wynikających z decyzji ustanawiających wpis do rejestru, mających na celu zachowanie w możliwie wiernej ich pierwotnej formie, istniejących obiektów, w szczególności zespołów kościołów w Oksie i Węgleszynie, zespołu dworskiego w Rzeszówku i Lipnie oraz pozostałości parków podworskich w Lipnie i Zakrzowie, określone szczegółowo w diagnozie stanu gminy.
- Kontynuować działania ochronne dla obiektów, nie znajdujących się w rejestrze zabytków, a posiadających cechy historycznej zabudowy, określonych w tzw. spisie zabytków, poprzez zachowanie ich wartości historycznych, kompozycyjnych i estetycznych.
- Zachować i objąć ochroną kapliczki, krzyże przydrożne, miejsca pamięci narodowej, pomniki, cmentarze historyczne i grzebalne,
- Zachować i chronić przed przebudową niezgodną z wytycznymi konserwatorskimi, istniejący XVI w. układ urbanistyczny miejscowości gminnej, z zachowanym rynkiem i historycznym układem komunikacyjnym, rynkowi przywrócić pierwotną funkcję placu publicznego,
- Zachować skalę zabudowy miejscowości gminnej z jej historycznymi dominantami tj. sylweta kościoła oraz charakter ulicowej zabudowy wiejskiej poza terenami zlokalizowanymi wzdłuż obszaru oddziaływania drogi wojewódzkiej, jako element zachowujący klimat kulturowy terenu gminy.
- Zachować i chronić przed trwałym zagospodarowaniem, istniejące stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków zgodnie z decyzjami ustanawiającymi przedmiot ochrony.
- Obowiązkowo uzgadniać ze Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

w obrębie stref ochrony archeologicznej, prowadzenie każdej działalności inwestycyjnej, na etapie planowania i projektowania, w celu określenia uwarunkowań wynikających z konieczności ochrony zabytków archeologicznych oraz prowadzić rozpoznanie i dokumentowanie struktur i nawarstwień naruszalnych, poprzez badania wyprzedzające i nadzory archeologiczne na koszt inwestora. Prowadzić ciągle analizy w celu rozpoznania i oznakowania obiektów nie objętych dotychczas ochroną, a wskazanych do objęcia ze względu na ich wartości dla tożsamości kulturowej.

- Sukcesywnie poprawiać stan i funkcjonowanie środowiska kulturowego, w tym jakość życia mieszkańców np. poprzez rewaloryzację czy przekształcanie zasobów zabytkowych na cele rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej lub usługowej o charakterze ogólnodostępnym.
- Kształtować nowe wartości środowiska kulturowego np. w zakresie formy zabudowy, elementów kompozycji układów przestrzennych czy atrakcyjności krajobrazu, poprzez wypracowanie zespołu cech architektonicznych, charakterystycznych dla terenu gminy Oksa i popularyzację ich stosowania w budownictwie na terenie gminy.
- Minimalizować występujących zagrożenia istniejących wartości zasobów dziedzictwa kulturowego i czynników wywołujących te zagrożenia, np. stworzenia warunków do wykorzystywania na cele usługowe obiektów wymagających opieki konserwatorskiej.
- Uwzględniać w planach zagospodarowania przestrzennego szczegółowe wymagania ochronne dla obszarów środowiska kulturowego, wskazujących na potrzebę zachowania wartości historycznych obiektów architektury i układów urbanistycznych, zgodnie z decyzjami wpisowymi do rejestru dóbr kultury.

6.3. Kierunki rozwoju funkcji rolniczej

6.3.1. Podstawowe założenia polityki przestrzennej w rolnictwie

Kierunki polityki przestrzennej w tej dziedzinie gospodarki podporządkowane zostały celowi stworzenia warunków do transformacji rynkowej rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony najcenniejszych zasobów środowiskowych i kulturowych.

Za najważniejsze dla rozwoju procesów rynkowych w gospodarce rolnej oraz pozarolniczych działów gospodarki, uznaje się następujące kierunki zagospodarowania:

- zapewnienie możliwości lokalizacji zróżnicowanych potrzeb budowlanych sektora

rolnego ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw spełniających standardy rynkowe, grup producentów i ich związków oraz usług z otoczenia rolnictwa, wzmacniających pozycję producentów na rynku artykułów rolnych,

- przystosowanie zabudowy wiejskiej do szerokiego wprowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, poprzez tworzenie lokalnego systemu korzystnych warunków terenowych, ekonomicznych i organizacyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości generującej wzrost zatrudnienia,
- stymulowanie koncentracji ziemi i poprawy struktury agrarnej zwłaszcza na obszarach gleb o wysokiej przydatności rolniczej,
- ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych przed przeznaczaniem ich na cele nie związane z rolnictwem,
- systematyczne zwiększanie ofert terenów pod różnego rodzaju przedsiębiorczość, zwłaszcza opartą o lokalne potencjały i zasoby, w tym związanych z przebudową gospodarki żywnościowej,
- oraz sprzyjanie lokalnym inicjatywom gospodarczym poprzez wzmacnianie obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia terenów i stref o najwyższym potencjale rozwoju aktywności rynkowej.

Kierunkom tym powinna towarzyszyć zasada zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w ramach, której pierwszeństwo uzyskałyby takie działania proekologiczne jak:

- przystosowanie funkcji rolniczej do wprowadzenia tzw. gospodarki rolno – środowiskowej oraz produkcji żywności metodami ekologicznymi,
- rozwój gospodarstw rolnych, w tym rybackich, podejmujących produkcję i przetwórstwo „zdrowej żywności” oraz produkcję biomasy i biokomponentów,
- utrzymanie i zwiększenie małej retencji wodnej i poprawa jakości wód powierzchniowych,
- zagospodarowanie gruntów odługujących i nieekonomicznych w uprawie na cele zalesieniowe.

Istotne znaczenie dla transformacji rynkowej obszarów wiejskich będzie miało dostosowanie działalności przestrzennej w rolnictwie m.in. do standardów UE.

W warunkach gminy największe szanse w partycypacji w funduszach pomocowych posiadają działania zmierzające do poprawy struktury obszarowej i unowocześnienia gospodarstw rolnych, wsparcia grup producentów i ich związków a także stworzenia

rynkowego systemu obsługi rolnictwa.

Szansę taką mają również:

- przedsięwzięcia umożliwiające zróżnicowanie działalności gospodarczej, w tym szczególnie doposażenie obszarów zabudowy wiejskiej w infrastrukturę techniczną oraz inwestycje służące przyciągnięciu kapitału inwestycyjnego i zwiększeniu pozarolniczych miejsc pracy,
- inwestycje w przemyśle rolniczym (rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego magazynowania i konfekcjonowania produktów rolnych w oparciu o zorganizowane formy),
- podejmowanie ekologicznej produkcji rolniczej.

6.3.2. Kierunki i zasady zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

• Przestrzeń otwarta

Głównym kierunkiem zagospodarowania terenów rolnych będzie ochrona wskazanych w „Studium...” cennych rolniczo obszarów gleb przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze oraz zapobieganie ich degradacji zarówno w wyniku procesów erozyjnych jak i nieracjonalnego użytkowania. Obszary te uzyskałyby pierwszeństwo w zakresie komasacji i wymiany gruntów (zwłaszcza dla potrzeb większych obszarowo gospodarstw), melioracji i renowacji obszarów meliorowanych a także zapobiegania erozji wodnej gleb.

Zasadą realizacji polityki przestrzennej winno być również wyłączenie tych obszarów z zabudowy nierolniczej jak również drobno towarowej zabudowy zagrodowej, nie wykazującej tendencji rozwojowej.

Dominującym kierunkiem zagospodarowania obszarów gleb o przewadze gruntów nieopłacalnych w użytkowaniu rolniczym, powinien być natomiast rozwój wielofunkcyjny, spokrewniony z rolnictwem, dostosowany do lokalnych uwarunkowań, przy czym z uwagi na zwiększone wymogi ochrony środowiska przyrodniczego preferowane winny być funkcje ekologiczne i o niewielkiej uciążliwości dla otoczenia jak: sadownictwo, ogrodnictwo w tym w szklarniach i tunelach, drobne przetwórstwo rolno-spożywcze, agroturystyka, ekoturystyka, gospodarka rybacka oraz w szerokim zakresie zalesienia. Istotne znaczenie dla aktywizacji tych obszarów i przyciągnięcia potencjalnych inwestorów będzie miała również budowa (względnie odtworzenie) małej retencji wodnej oraz podstawowej infrastruktury turystycznej. Dążenie do restrukturyzacji produkcji rolnej ukierunkowanej na tworzenie specjalistycznych gospodarstw rolnych i hodowlanych, farm ekologicznych produkcji owoców i warzyw

(wpływających na rozwój rolnictwa ekologicznego, który jest ważnym czynnikiem wzrostu zatrudnienia na obszarze gminy) oraz do przekształceń gospodarstw nierentownych i zagospodarowania terenów rolnych na cele nierolnicze. Sprzyjanie dla działań związanych z podejmowaniem drobnej produkcji towarowej, zwłaszcza o charakterze pracochłonnym w małych gospodarstwach, służących zachowaniu miejsc pracy mieszkańcom gminy.

Transformacja rynkowa rolnictwa gminy, wymaga również umożliwienia lokalizacji przedsiębiorczości gospodarczych, zapewniających większą ilość miejsc pracy. Inwestycje te mogłyby być sytuowane w ośrodku gminnym lub w jego obszarze funkcjonalnym, na terenach w pełni wyposażonych w infrastrukturę techniczną i łatwo dostępnych pod względem własnościowym.

W celu uniknięcia potencjalnych kolizji przestrzennych, zabudowa niezwiązana z rolnictwem winna być lokalizowana we wskazanych w studium strefach koncentracji funkcji pozarolniczych (usługowo – produkcyjnych, mieszkaniowych, turystyczno – rekreacyjnych itp.).

- **Zabudowa rolnicza**

Przewiduje się stopniowe zróżnicowanie zabudowy rolniczej i dostosowanie jej do standardów osiedleńczych, obowiązujących w Unii Europejskiej.

Ekstensywne elementy zabudowy produkcyjnej jak np. siedliska gospodarstw drobotowarowych nie zwiększających produkcji i areалу, zabudowa użytkowników działek rolniczych (do 1ha), zabudowa zagrodowa z drobnymi usługami lub przetwórstwem rolno – spożywczym oraz magazynowania i konfekcjonowania produktów rolnych (w tym runa leśnego) w oparciu o zorganizowane formy bazujących na własnych surowcach itp., będą koncentrowane tak jak dotychczas w większych ośrodkach osadniczych (wsiach sołeckich), na obszarach przewidywanych pod zabudowę wielofunkcyjną. Obszary te skupiałyby jednocześnie przedsiębiorczość komercyjną o charakterze nieuciążliwym, czyli nie powodującą negatywnego wpływu na warunki życia mieszkańców i stan środowiska przyrodniczego i nie powodującą zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, hałasu, wibracji, promieniowania niejonizującego i innych niekorzystnych zjawisk w rozumieniu przepisów odrębnych, usługi publiczne, oraz towarzyszącą im zabudowę mieszkaniową, przekształcając się w perspektywie w lokalne ośrodki usługowo-mieszkaniowe nastawione na obsługę wsi i rolnictwa. Omawiana zabudowa z uwagi na wysokie koszty wyposażenia w zbiorcze systemy infrastruktury technicznej, jak również przewidywane wprowadzenie podatku katastralnego (naliczanego od wartości nieruchomości) powinna być kształtowana oszczędnie z

uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb budowlanych.

Rozwojowe funkcje rolnicze jak: gospodarstwa wysokotowarowe, gospodarstwa agroturystyczne związane z konkretnym arealem lub podejmujące działalność wymagającą izolacji przestrzennej, usługi lub przetwórstwo rolno - spożywcze, powinny być lokalizowane poza obszarami koncentracji zabudowy wielofunkcyjnej, pożądane minimum obszarowe – 10 ha, lub na terenach wskazanych w studium.

Do rozwojowych funkcji należy zaliczyć również gospodarstwa rybackie istniejące i planowane. Analogiczne preferencje lokalizacyjne dotyczyłyby (w uzasadnionych przypadkach) inwestycji realizowanych w ramach zorganizowanego rynku żywnościowego, związanych z funkcjonowaniem grup producenckich, oraz objętych programami pomocowymi finansowanymi m.innymi z Unii Europejskiej.

Należy jednak podkreślić, że powyższe preferencje nie mogą obejmować pozarolniczych funkcji gospodarczych, w tym także zabudowy mieszkaniowej.

- **Gospodarka gruntami**

Osiągnięcie celów przestrzennych w rolnictwie wymagać będzie aktywnego włączenia się samorządu w gospodarkę zasobami gruntów komunalnych, które winny być sukcesywnie tworzone na obszarach przewidzianych do realizacji inwestycji publicznych, planowanych pod przedsiębiorczość komercyjną czy przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i usługowo – produkcyjne. Istotne znaczenie dla rozwoju gminy może mieć przy tym stworzenie atrakcyjnej oferty terenów komunalnych zwłaszcza w obszarze funkcjonalnym ośrodka gminnego znajdującego się w Oksie oraz w rejonie istniejącej drogi wojewódzkiej i projektowanego jej przełożenia poza centrum miejscowości Oksa. Omawiane zasoby terenów stanowić powinny instrument aktywnego sterowania rozwojem przestrzennym gminy i mogą zapewnić w perspektywie stały dopływ środków finansowych, zarówno ze sprzedaży gruntów jak i późniejszych podatków od nieruchomości. Grunty planowane w studium pod zabudowę inną niż rolnicza, w części o niskich klasach bonitacyjnych (IV, V, VI), zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 909, z późn. zm.), nie będą wymagały uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

6.4. Kierunki rozwoju funkcji leśnej

6.4.1. Główne kierunki zagospodarowania leśnego

Podstawowymi dokumentami określającymi kierunki rozwoju leśnictwa oraz zasady gospodarowania zasobami leśnymi są:

- w lasach państwowych – plany urządzenia lasów Nadleśnictwa: Jędrzejów i Włoszczowa,
- w lasach niepaństwowych – uproszczone plany urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa opracowane dla poszczególnych wsi gminy Oksa.

Ustalenia wymienionych wyżej planów uwzględniono w niniejszym Studium... przy określaniu granic lasów, w tym lasów ochronnych oraz zasad udostępniania i rozwoju obszarów leśnych.

Podstawowym kierunkiem rozwoju funkcji leśnej na terenie gminy Oksa jest zwiększenie lesistości gminy. Osiągnięcie celów polityki przestrzennej w leśnictwie wymagało będzie realizacji działań wynikających z obowiązujących przepisów prawa jak i lokalnych uwarunkowań przestrzennych.

Za najważniejsze w tym zakresie uznaje się następujące kierunki zagospodarowania:

- powszechną i ciągłą ochronę obszarów leśnych zmierzającą do ich zachowania i powiększenia oraz zrównoważonego rozwoju wszystkich funkcji tych obszarów (przeznaczenie lasów na cele inwestycyjne może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach i po spełnieniu wymogów określonych przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych),
- przebudowę drzewostanów jednogatunkowych na mieszane wraz z poprawą struktury wiekowej drzewostanów oraz zwiększeniem różnorodności genetycznej i gatunkowej sprzyjającej trwałości i odporności lasów,
- zwiększenie powierzchni leśnej zwłaszcza drogą zalesiania prywatnych gruntów, które pozostają w odłogowaniu ulegając stopniowej degradacji (mała powierzchnia lasów w odniesieniu do warunków przyrodniczo - glebowych),
- tworzenia warunków przestrzennych do zapewnienia lasom skutecznej ochrony ppoż. oraz przeciwdziałania ich zaśmiecaniu,
- konsekwentną realizację zadań gospodarki leśnej ustalonych w planach urządzenia lasów różnych form własności,
- podjęcie współpracy z wymienionymi wyżej Nadleśnictwami, w zakresie szerszego

udostępnienia wskazanych w „Studium...” obszarów lasów państwowych, głównie dla potrzeb turystyki i wypoczynku w środowisku leśnym (agroturystyki, ekoturystyki), z uwzględnieniem drzewostanów, zasad trwałości zasobów leśnych oraz wymogów ochrony przyrody, w tym cennych siedlisk przyrodniczych oraz zachowanie cennych walorów krajobrazowych,

- produkcję drewna oraz innych surowców i produktów, na zasadzie racjonalnej gospodarki,
- ustalenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granicy polno - leśnej, struktury przestrzennej lasów w krajobrazie, a także przyjaznego ekosystemom leśnym zagospodarowania terenów przyległych do lasu.

Gmina została zakwalifikowana w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości do gmin o umiarkowanych potrzebach zalesieniowych. Tworzenie warunków do wdrażania na terenie gminy Krajowego Programu, związanego ze zwiększeniem stopnia lesistości gminy (obecnie lesistość około 16,50 % powierzchni ogólnej gminy), daje możliwość wykorzystania gospodarczego i turystyczno – rekreacyjnego lasów jako ważny element gminnej strategii rozwoju.

Planowane w studium, przeznaczenie niewielkich fragmentów lasów i gruntów leśnych, na cele niezwiązane z gospodarką leśną, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 909, z późn.zm.), wymagać będzie uzyskania na etapie opracowywania projektów zmiany „miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa”, zgody na zmianę przeznaczenia gruntu leśnego na cele nieleśne. Sytuacja ta dotyczy głównie niewielkich fragmentów lasów i gruntów leśny zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg publicznych, przewidywanych do budowy lub przebudowy na parametrach odpowiadających ich klasom technicznym oraz niewielkich enklaw leśnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy wielofunkcyjnej, rekreacyjno – wypoczynkowej i usługowej.

6.4.2. Zasady polityki zalesieniowej

W celu zapewnienia sprawnej realizacji zalesień oraz umożliwienia gminie partycypacji w progach pomocowych Unii Europejskiej, proponuje się przyjąć w tej dziedzinie następujące zasady postępowania:

- wielkość zalesień, ich rozmieszczenie oraz sposób realizacji, określa Krajowy Program Zwiększenia Lesistości oraz opracowane na jego podstawie – wojewódzki i gminny

program jej zwiększenia,

- kierunki rozwoju przestrzennego zalesień, precyzuje proponowana w „Studium...” granica rolno – leśna, która uwzględnia wszystkie znane na obecnym etapie prac projektowych, aspekty jej przebiegu w tym szczególnie obszary gleb nieopłacalnych rolniczo, które są najbardziej zagrożone degradacją w wyniku odłogowania i utraty kultury rolnej.

Grunty położone w obrębie, wskazanej w „Studium...” granicy rolno – leśnej, mogą być przeznaczane na cele zalesieniowe w oparciu o funkcjonujący plan zagospodarowania przestrzennego lub w oparciu o jego zmiany, sporządzanych w trybie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na wniosek właściciela terenu lub zarządzającego, na cele zalesieniowe mogą być przeznaczane w analogiczny sposób grunty usytuowane poza wyznaczonymi terenami pod warunkiem, że spełniają wymogi określone przepisami o lasach a ponadto:

- są położone w enklawach lasów istniejących i na terenach, których zalesienie jest uzasadnione względami przyrodniczymi,
- pełnią ważną funkcję ochronną a zagospodarowanie leśne spowoduje, że funkcja ta stanie się bardziej efektywna,
- są usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie granicy rolno – leśnej pod warunkiem, że zalesienie tych gruntów nie spowoduje kolizji z zagospodarowaniem obszarów sąsiadujących.

Rozwój obszarowy lasów winien być realizowany z uwzględnieniem następujących zasad zagospodarowania leśnego:

- przywracania i kształtowania leśnych ciągów ekologicznych w skali gminy oraz w układzie ponad gminnym,
- zachowania istniejących siedlisk Natura 2000,
- zachowania lokalnych walorów krajobrazowych i kulturowych,
- ochrony użytków rolnych, zlokalizowanych w dolinach rzecznych, przed zalesianiem,
- eliminowania kolizji funkcji leśnej z innymi funkcjami terenów, oraz zapewnienie lasom bezpieczeństwa pożarowego,
- wyrównywania linii brzegowej lasów w celu zyskania bardziej zwartych kompleksów, unikając jednak nadmiernego uproszczenia tej linii i sprowadzania jej kształtu do prostych figur geometrycznych,
- respektowanie ustaleń planów urządzenia obowiązujących dla lasów państwowego Gospodarstwa Leśnego i lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa,

- ukierunkowanie rekreacji i turystyki leśnej w sposób godzący funkcje społeczne lasów z ochronnymi i produkcyjnymi - racjonalne wyposażenie lasów i terenów leśnych w małą infrastrukturę turystyczną.

Do czasu zalesienia terenów wskazanych w Studium ... na cele zwiększenia lesistości gminy, tereny gruntów rolnych powinny być wykorzystywane rolniczo.

Rolnictwo i leśnictwo – ich perspektywa w osiągnięciu stabilności społeczno-gospodarczej

Głównym źródłem finansowania inwestycji lokalnych, których celem jest rozwój wielofunkcyjny rolnictwa i leśnictwa na terenie gminy, są programy ze środków Unii Europejskiej w połączeniu ze środkami krajowymi tj. środkami samorządów i budżetu Państwa oraz środkami własnymi beneficjentów.

Wsparcie finansowe zadań inwestycyjnych ze środków Unii Europejskiej wynika z sektorów żywnościowych i leśnych, zbieżnych z krajową strategią rozwoju obszarów wiejskich i polegają na:

- poprawie konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- poprawie stanu środowiska abiotycznego, siedlisk przyrodniczych i krajobrazu,
- poprawie jakości życia na obszarach wiejskich oraz dywersyfikacja działalności,
- budowanie struktur lokalnych na rzecz zatrudnienia i dywersyfikacji.

Współfinansowanie zadań daje perspektywę rozwinięcia konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia i osiągnięcie spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską, na poziomie regionalnym i krajowym.

Poprawę konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa na terenie gminy, można osiągnąć poprzez modernizację gospodarstw, ukierunkowanie produkcji na rynek oraz aktywowanie inwestycji prorozwojowych. Wprowadzenie nowych technologii oraz procesów produkcyjnych w zgodzie z wymogami ochrony środowiska, wymaga kapitałochłonnych inwestycji, których rezultatem będzie poprawa dochodów rolników oraz polepszenie warunków ich pracy.

Przewiduje się wsparcie działań rolno - środowiskowych dla rolników i leśników, ponoszących straty w wyniku dostosowania gospodarki rolnej na obszarach podlegających

prawnej ochronie przyrody do wymagań obowiązujących na tych obszarach oraz zapobieganiu przedostawaniu się do wód szkodliwych substancji stosowanych w produkcji rolniczej. Płatności rolno-środowiskowe i leśno-środowiskowe mają zachęcić do podejmowania dobrowolnych zobowiązań w zakresie gospodarowania ukierunkowanego na ochronę środowiska oraz zachowanie siedlisk o wysokich walorach przyrodniczych. Działania te mają na celu zachowanie wysokiej różnorodności biologicznej na terenie gminy.

Dążenie do powstania grup producenckich, Lokalnych Grup Działania, organizacji spółdzielczych oraz partnerstwa publiczno - prywatnego, które swoim działaniem mogą stać się animatorami rozwoju gminy. Szerokie wsparcie inicjatyw wzmocni spójność podejmowanych oddolnie decyzji w zakresie planowanych i realizowanych projektów rozwoju lokalnego, przy wdrażaniu programów rolniczych finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego.

6.5. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług

Teren gminy Oksa podzielony jest na 16 sołectw, w tym miejscowość gminną Oksa. Zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa w obrębie poszczególnych jednostek administracyjnych, ukształtowana historycznie, lokalizowana była przeważnie przy głównych ciągach komunikacyjnych, w pobliżu istniejących dróg i obiektów usługowych.

Największe zagęszczenie istniejącej zabudowy mieszkaniowej występuje w miejscowości Oksa oraz w pasie oddziaływania drogi wojewódzkiej w Błogoszowie, w pasie oddziaływania dróg powiatowych w miejscowościach Lipno, Węgleszyn, Rembiechowa, Tyniec. W pozostałych miejscowościach zabudowa ma charakter ulicowy o zmiennym stopniu jej zwartości. Część zabudowy osadniczej na terenie gminy, ma charakter zabudowy rozproszonej, spowodowanej głównie, lokalizacjami siedlisk rolniczych lub leśnych, w obrębie areałów znajdujących się we władaniu właścicieli gospodarstw rolnych i indywidualnych działek.

Dalszy rozwój osadnictwa na terenie gminy Oksa musi być podporządkowany następującym celom:

- dążeniu do tworzenia ładu przestrzennego lub jego poprawy,
- ochronie środowiska przyrodniczego oraz dóbr kultury,
- dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców,
- ekonomicznemu wykorzystaniu terenu.

Rysunek „Studium...” w części określającej kierunki rozwoju przestrzennego wskazuje

tereny zabudowy wielofunkcyjnej – zagrodowej, mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej z usługami podstawowymi, jako dominującą funkcję przekształcającą naturalne środowisko, wynikającą z istniejącego i projektowanego zagospodarowania terenu gminy.

Część **terenów zabudowy wielofunkcyjnej**, posiada preferencje do lokalizacji **zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy rekreacji indywidualnej**.

Tereny istniejącej i projektowanej **zabudowy wielofunkcyjnej**, są terenami o różnym stopniu zainwestowania, posiadającymi wolne działki, możliwe do zagospodarowania na cele budownictwa zagrodowego lub mieszkaniowego oraz małych form budownictwa usługowego w zakresie usług podstawowej obsługi ludności, usług publicznych i komercyjnych, obsługi z zakresu otoczenia rolnictwa. W miejscowości Rzeszówek znajdują się dwa budynki wielorodzinne trzykondygnacyjne. Ewentualna nowa zabudowa wielorodzinna w skali nie przekraczającej istniejącej zabudowy wielorodzinnej, powinna być lokalizowana w obrębie terenów wielofunkcyjnych położonych w centralnej części miejscowości gminnej w pobliżu potencjalnego centrum usługowego miejscowości.

Część terenów zabudowy wielofunkcyjnej, to tereny częściowo zainwestowane lub jeszcze wolne od zabudowy, posiadające korzystną charakterystykę fizjograficzną, w większości wynikające z dotychczasowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy oraz zgłoszonych wniosków, stanowiące bazę dla lokalizacji nowych siedlisk rolniczych lub zabudowy mieszkaniowej i usług podstawowej obsługi ludności, usług publicznych i komercyjnych oraz usług z zakresu obsługi rolnictwa. Usługi z zakresu obsługi rolnictwa powinny być lokalizowane w powiązaniu z funkcją podstawową terenu jaką jest zabudowa zagrodowa.

Dalsza lokalizacja zabudowy na terenie poszczególnych sołectw powinna rozwijać się w pierwszej kolejności w obrębie istniejących zespołów osadniczych, w formie wymiany istniejących obiektów mieszkalnych będących w złym stanie technicznym, w celu:

- poprawy walorów estetycznych istniejącej zabudowy,
- rozbudowy i uzupełniania istniejących siedlisk,
- uzupełniania wolnych działek, między istniejącą zabudową.

W dalszej kolejności powinny być uaktywniane obszary wielofunkcyjne, usytuowane w najbliższym sąsiedztwie istniejącej zabudowy, następnie pozostałe obszary **potencjalnego rozwoju zabudowy wielofunkcyjnej**, wskazane w „Studium...”.

Ponadto, kolejność lokalizacji zabudowy powinna być uzależniona od stopnia uzbrojenia działek. Tereny posiadające pełne uzbrojenie lub przewidziane do szybkiego

uzbrojenia, w pierwszej kolejności powinny być uruchamiane pod zabudowę.

Dla części terenów, w szczególności nowych dodanych lub zmienionych na etapie sporządzania niniejszego „Studium...”, niezbędne jest opracowanie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, określającego zasady lokalizacji zabudowy w obrębie tych terenów, gwarantującej podział na ekonomicznie uzasadnione działki oraz zapewnienie dojazdu do nowopowstałych działek.

Istniejącą zabudowę rozproszoną należy uznać za możliwą do przebudowy, rozbudowy i odbudowy, jeżeli z uwarunkowań nie wynikają zakazy uniemożliwiające jej utrwalanie. Część zabudowy rozproszonej może stanowić podstawę do rozwoju funkcji letniskowych, agroturystyki, wykorzystujących istniejące zabudowania.

Należy dążyć do koncentracji zabudowy mieszkaniowej i przeciwdziałać jej rozpraszaniu.

Należy ograniczać lokalizację nowej zabudowy, poza terenami wskazanymi w „Studium...”, w obrębie dolin rzecznych, objętych korytarzami i ciągami ekologicznymi. Istniejące zabudowania usytuowane w tak niekorzystnych warunkach powinny być sukcesywnie przenoszone na tereny posiadające korzystne warunki fizjograficzne w obrębie istniejącej i proponowanej zabudowy. Zalecenie to nie dotyczy lokalizacji zabudowy powiązanej z funkcjonującymi w granicach dolin stawami produkcyjnymi i innymi zbiornikami wodnymi.

Część terenów zabudowy wielofunkcyjnej, położonych w rejonach rozwoju rekreacji i wypoczynku, w szczególności w sołectwach: Lipno, Tyniec, Oksa, Rzeszówek, Popowice, mogą być przeznaczane na cele rekreacji indywidualnej lub zabudowy agroturystycznej. Rejony te powinny być wolne od zabudowy rolniczej produkcyjnej o charakterze farmy produkcyjnej, stanowiącej ograniczenia w swobodnym wypoczynku i rekreacji. Nie dotyczy to małych gospodarstw rolniczych dla których różnorodność produkcji rolniczej w wielkościach charakterystycznych dla małych gospodarstw rolniczych, stanowi bazę dla rozwoju agroturystyki.

Ze względu na lokalizację obszaru gminy w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP), priorytetową sprawą na tym terenie jest pełne uzbrojenie terenów budownictwa w sieć kanalizacyjną, która powinna być budowana równolegle z siecią wodociągową.

W celu kształtowania ładu przestrzennego, podnoszącego jakość życia mieszkańców i poziom atrakcyjności obszaru gminy, należy położyć nacisk na kształtowanie wyrazu

architektonicznego zabudowy.

Za zasadne uznaje się potrzebę wypracowania formy architektoniczno-przestrzennej lub zespołu cech przestrzennych, identyfikujących się z elementami historycznej zabudowy, jako elementów powtarzalnych, do wielokrotnego zastosowania.

Architektura budynków lokalizowanych na terenie gminy powinna posiadać poprawną formę, zharmonizowaną z otoczeniem, nawiązywać charakterem, skalą i detalem do wzorów regionalnych, zalecana zwarta bryła budynku, wysokość budynków mieszkalnych jednorodzinnych do dwóch kondygnacji, w budynkach jednokondygnacyjnych możliwość wykorzystania poddasza na cele mieszkalne, jako drugiej kondygnacji.

W celu poprawy cech architektoniczno-przestrzennych istniejącej zabudowy jednorodzinnej, czy usługowej, o gabarytach zbliżonych do sześcianu, można dopuścić do nadbudowy budynku o użytkowe poddasze, powyżej określonych wcześniej dopuszczalnych wysokości budynków.

Wysokość budynków zabudowy wielorodzinnej należy ograniczyć do trzech kondygnacji nadziemnych.

Wysokość budynków usługowych, w tym użyteczności publicznej należy ograniczyć do trzech kondygnacji nadziemnych w wysokościach dostosowanych do funkcji obiektów, a gospodarczych i produkcyjno-usługowych do dwóch kondygnacji nadziemnych.

Gabaryty obiektów lokalizowanych w ramach siedlisk rolniczych powinny być uwarunkowane specyfiką gospodarstwa rolnego i jego programem użytkowym, oraz zasadami lokalizacji zabudowy jednorodzinnej w przypadku realizacji budynku mieszkalnego w zabudowie zagrodowej i zasadami lokalizacji obiektów produkcyjno-składowych w przypadku części gospodarczej zabudowy zagrodowej.

Zaleca się wprowadzenie w nowych siedliskach i uzupełnienie w już istniejących; zadrzewień i zakrzewień przydomowych oraz zieleni osłonowej przy obiektach produkcyjnych, usługowych i hodowlanych, w celu poprawienia walorów krajobrazowych.

Zaleca się stosowanie dachów stromych dwuspadowych, lub wielospadowych o nachyleniu połaci 35° – 50°, z możliwością zastosowania naczółków i przyczółków, poszerzonych okapów, dla przełamania monotonii zabudowy oraz stworzenia swoistych dominant i punktów charakterystycznych, dopuszcza się możliwość zastosowania dachów innych, w tym wynikających z technologii budynku, czy zastosowania nowoczesnej formy architektonicznej.

Sposób zagospodarowania poszczególnych działek powinien uwzględniać potrzebę zastosowania spójnego wyrazu architektonicznego obiektów budowlanych i małej architektury

oraz ogrodzeń w tym poprzez wprowadzanie materiałów kamiennych i drewna do prac wykończeniowych w elewacjach, ogrodzeniach i małej architekturze.

Zagospodarowanie terenów potencjalnego rozwoju wielofunkcyjnego powinno mieć na celu ujednoczenie standardów wykorzystania przestrzeni poprzez stosowanie minimalnych wskaźników wielkości i szerokości działek budowlanych dla zabudowy mieszkaniowej:

- szeregowej – 450 m², przy szerokości działki – 9,0 m,
- bliźniaczej – 700 m², przy szerokości działki – 12,0 m,
- wolnostojącej – 800 m², przy szerokości działki – 18,0 m.

Wielkości działek zagrodowych powinna być uzależniona od programu gospodarstwa rolniczego, podobnie jak wielkości działek usługowych czy produkcyjnych.

Powierzchnia zabudowy na poszczególnych działkach powinna być uzależniona od funkcji terenu:

- dla zabudowy wielorodzinnej – max. 40% pow. działki;
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – max. 30% pow. działki;
- dla zabudowy letniskowej (rekreacji indywidualnej) – max. 20% pow. działki;
- dla zabudowy zagrodowej – max. 50% pow. działki;
- dla zabudowy usługowej – max. 50% pow. działki z uwzględnieniem potrzeby zmniejszenia powierzchni zabudowy do max. 20% pow. działki w sytuacji funkcji wymagających zwiększonego udziału zieleni w programie inwestycji jak np. szkoły, tereny sportu i rekreacji itp.;
- dla zabudowy mieszkalno-usługowej centrum usługowego miejscowości gminnej – max. 60% pow. działki.

Wskazane parametry mają charakter ogólny do doprecyzowania na etapie sporządzania planu miejscowego uwzględniającego specyfikę i uwarunkowania poszczególnych terenów.

Istotnym elementem zagospodarowania terenu jest udział powierzchni biologicznie czynnej, poprawiający walory estetyczne i zdrowotne zabudowy, różny dla poszczególnych funkcji:

- dla zabudowy wielorodzinnej – min. 30% pow. działki;
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – min. 50% pow. działki;
- dla zabudowy letniskowej (rekreacji indywidualnej) – min. 70% pow. działki;
- dla zabudowy zagrodowej – min. 30% pow. działki;
- dla zabudowy usługowej – min. 30% pow. działki z uwzględnieniem potrzeby zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej do min. 70% pow. działki w sytuacji funkcji wymagających zwiększonego udziału zieleni w programie inwestycji jak np.

tereny sportu i rekreacji itp.;

- dla zabudowy mieszkalno-usługowej centrum usługowego miejscowości gminnej – min. 20% pow. działki, w tym również w formie zieleni urządzonej t.j mobilne gazony z zielenią, kompozycje z elementami wody itp.

Obszary istniejącej zabudowy i projektowanej zabudowy wielofunkcyjnej, należy również traktować jako obszary potencjalnego rozwoju usług podstawowych obsługujących tereny mieszkalnictwa, nieuciążliwych czyli nie powodujących negatywnego wpływu na warunki życia mieszkańców i stan środowiska przyrodniczego, nie powodujących zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, hałasu, wibracji, promieniowania niejonizującego i innych zjawisk negatywnych w rozumieniu przepisów odrębnych.

Usługi uciążliwe (nie spełniające ww. kryteriów) należy lokalizować w odpowiedniej odległości od obszarów wielofunkcyjnych, na zapleczach działek siedliskowych, w sposób nie pogarszający warunków zamieszkiwania na działkach sąsiednich, głównie w miejscach wskazanych w obowiązujących planach miejscowych.

Dla zabudowy usługowej, wielkości działek należy dostosować do programu inwestycji, uwzględniającego obowiązek zapewnienia miejsc parkingowych dla potencjalnych klientów i dostawców w wielkości dostosowanej do programu inwestycji usługowej oraz wymogu pozostawienia powierzchni biologicznie czynnej o charakterze zieleni dekoracyjno-ozdobnej w granicach działki usługowej.

W poszczególnych miejscowościach gminy Oksa nie przewiduje się lokalizacji obiektów usługowych wymagających szczególnego wskazania w Studium ... o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m², potencjalnym obszarem takiej lokalizacji mogą być **tereny rozwoju i potencjalnego rozwoju działalności gospodarczej, przemysłu, baz, składów oraz przetwórstwa rolno-spożywczego**, znajdujące się w sąsiedztwie układu komunikacyjnego drogi wojewódzkiej czy powiatowej. Lokalizacja obiektów wielkopowierzchniowych w rozumieniu aktualnych przepisów wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, którego granice, w obrębie powyższych terenów zostaną uściślone w uchwale inicjującej sporządzenie planu.

Fronty działek usługowych wraz z ciągami dróg ogólnodostępnych i ciągi piesze należy traktować jak potencjalne obszary przestrzeni publicznych, wymagające wypracowania spójnego wyrazu architektonicznego, identyfikującego teren przestrzeni publicznych gminy Oksa.

Faktycznym obszarem przestrzeni publicznej w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, służącym integracji społeczności lokalnej, jest obszar w obrębie centralnej części miejscowości gminnej – dawnego historycznego rynku, który aktualnie stanowi teren o charakterze parkowym, w granicach określonych na rysunku „Studium...”. Podobny charakter posiadają tereny usług z zakresu sportu i rekreacji zlokalizowane w obrębie miejscowości gminnej oraz miejsca kultu religijnego w Oksie i Węgleszynie. Obszary te wymagają szczególnej staranności w ich zagospodarowaniu jako tereny stanowiące swoistą wizytówkę gminy. Ze względu na różnorodny charakter projektowanych przestrzeni publicznych, ich wyraz architektoniczno-przestrzenny, parametry i współczynniki zabudowy powinny indywidualnie zostać określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do specyfiki i rodzaju przestrzeni publicznej. W przypadku terenu dawnego rynku, jego przebudowa powinna zmierzać do utworzenia miejsca nawiązującego do historycznej funkcji placu targowego, z odtworzeniem jego charakterystycznych elementów zagospodarowania, z częściową eliminacją istniejącej zieleni parkowej.

W poszczególnych miejscowościach gminy brak jest wykształconych terenów koncentracji usług podstawowych, stanowiących potencjalne centra usługowe, usługi zlokalizowane zostały w sposób spontaniczny w granicach terenów zabudowy wielofunkcyjnej.

Tereny zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących już usług powinny być przedmiotem gromadzenia przez gminę zasobów komunalnych w celu wykreowania centrów usługowych w poszczególnych sołectwach, w szczególności większych obszarowo i zamieszkałych przez dużą liczbę mieszkańców.

Gromadzenie zasobów gruntów komunalnych dla potrzeb lokalizacji usług publicznych, powinno uwzględniać potrzebę koncentracji ewentualnych obiektów w sąsiedztwie już istniejących, w celu tworzenia czytelnych centrów usług publicznych i komercyjnych.

6.6. Kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła

Na terenie gminy istnieje kilka obiektów produkcyjnych, nie stanowiących dominanty funkcjonalnej gminy. Są to głównie zakłady produkcyjne: przemysłu rolno-spożywczego – produkcja i przetwórstwo ryb, hodowla zwierząt inwentarskich, tartaki, usługi stolarskie, ślusarskie, usługi budowlane. Ze względu na walory przyrodnicze i wymogi ochrony

środowiska na terenie gminy przewiduje się rozwój istniejących oraz lokalizację nowych zakładów produkcyjnych oraz zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego, w oparciu o tereny istniejących oraz aktualnie nie funkcjonujących obiektów produkcyjnych, lub zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie oraz nowe tereny predysponowane do takiego rozwoju.

Nowe podmioty gospodarcze powstające na terenie gminy, powinny lokalizować się w pierwszej kolejności na terenie już istniejących zakładów lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie oraz na terenach wskazanych dla takiej zabudowy w „Studium...” – **terenach rozwoju działalności gospodarczej, przemysłu, baz i składów oraz przetwórstwa rolno-spożywczego**. Tereny te, zostały wskazane w oparciu o inwentaryzację terenu i wskazanie terenów aktywnych gospodarczo lub wymagających uaktywnienia oraz posiadających swoje umocowanie funkcjonalne w obowiązującym Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, uchwalonym Uchwałą Nr XVII/82/2012 Rady Gminy Oksa z dnia 15 marca 2012 r.

Dopuszcza się lokalizację obiektów hodowlanych i przetwórstwa rolno-spożywczego na zapleczach lub w sąsiedztwie zabudowy wielofunkcyjnej, jako obiekty związane z prowadzoną na terenie gminy gospodarką rolno-hodowlaną, z wyłączeniem sąsiedztwa obszarów rozwojowych dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i obszarów rozwojowych dla turystyki i rekreacji.

Usługi rzemieślnicze, nie stanowiące przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, mogą być lokalizowane w ramach terenów istniejącej i projektowanej zabudowy wielofunkcyjnej gminy.

Gabaryty obiektów związanych z działalnością gospodarczą, w szczególności magazynowo – produkcyjnych, w dużej mierze wynikają z ich technologii, jednak obiekty stanowiące części biurowe i socjalne swymi gabarytami powinny nawiązywać do zasad określonych w studium dla obiektów usługowych.

Wielkości działek terenów gospodarczo-przemysłowych należy dostosowywać do programu inwestycji, uwzględniającego obowiązek zapewnienia miejsc parkingowych dla potencjalnych klientów i dostawców w wielkości dostosowanej do programu inwestycji oraz wymogu uwzględnienia powierzchni biologicznie czynnej w granicach działki, o charakterze zieleni izolacyjnej lub dekoracyjno-ozdobnej.

Na obszarze gminy Oksa surowce mineralne nie mają większego znaczenia gospodarczego, z uwagi na wzmożoną ochronę przyrodniczą terenów, oraz brak znacznej

ilości udokumentowanych zasobów kopalin. W północnej części gminy znajduje się jedno udokumentowane złożo piasków „Węgleszyn”, zlokalizowane na terenie sołectwa Węgleszyn. Dokumentacja geologiczna złoża w kat. C₂ została opracowana w 1980 r. i zatwierdzona Decyzją prezesa Centralnego Urzędu Geologii znak: ZK/12/K/4249/80/81 z dnia 10.06.1981 r. Złożo stanowi piasek płukany przydatny dla budownictwa, do produkcji betonów, wypraw, zapraw i gładzi. Złożo zostało udokumentowane w kat. C₂ w ilości 1 861 tys.t. Złożo nie było dotychczas eksploatowane ale stanowi potencjalny obszar eksploatacji. Możliwość wydobywania surowca ze złoża zostało ustanowione w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, uchwalonym Uchwałą Nr XVII/82/2012 Rady Gminy Oksa z dnia 15 marca 2012 r. ustanawiającym teren eksploatacji powierzchniowej obejmujący potencjalny obszar przemysłu wydobywczego i lokalizacji przemysłu i usług związanych z dalszą obróbką wydobywanego surowca.

W granicach gminy możliwe jest również udokumentowanie innych lokalnych obszarów piasków i torfów wstępnie rozpoznanych w minionych latach, mogących mieć znaczenie lokalne, które po udokumentowaniu wymagają wprowadzenia do obowiązującego Studium... i rozważenia możliwości ich eksploatacji, w kontekście ochrony walorów środowiska przyrodniczego i opłacalności wydobycia.

Powierzchnia zabudowy na poszczególnych działkach wykorzystywanych na cele produkcyjne powinna być uzależniona od funkcji terenu:

- dla zabudowy przemysłowej, baz i magazynów – max. 60% pow. działki;
- dla terenów eksploatacji – max. 10% pow. działki;
- dla terenów urządzeń infrastruktury technicznej – w dostosowaniu do programu inwestycji oraz potrzeb obsługi obiektu.

Wskazane parametry mają charakter ogólny do doprecyzowania na etapie sporządzania planu miejscowego uwzględniającego specyfikę i uwarunkowania poszczególnych terenów.

Istotnym elementem zagospodarowania terenu jest udział powierzchni biologicznie czynnej, poprawiający walory estetyczne i zdrowotne zabudowy, różny dla poszczególnych funkcji:

- dla zabudowy przemysłowej, baz i magazynów – min. 20% pow. działki;
- dla terenów eksploatacji – max. 10% pow. działki;
- dla terenów urządzeń infrastruktury technicznej – w dostosowaniu do programu inwestycji oraz potrzeb obsługi obiektu.

6.7. Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji

Ze względu na występowanie na terenie gminy cennych zasobów przyrodniczych i kulturowych wraz z kompleksami leśnymi i zbiornikami wodnymi hodowlanych stawów rybackich i małymi zbiornikami retencyjnymi, za wiodącą funkcję rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Oksa, poza produkcją rolniczą należy przyjąć rozwój turystyki i rekreacji.

Gmina posiada predyspozycje dla rozwoju turystyki weekendowej i pobytowej, w tym agroturystyki oraz indywidualnej rekreacji w formie zabudowy letniskowej. Większe skupisko zabudowy o charakterze rekreacji indywidualnej, letniskowej, znajduje się na terenie miejscowości Oksa oraz przewiduje się do lokalizacji na terenie miejscowości Oksa, Tyniec i Rzeszówek oraz mniejsze na terenie miejscowości Popowice, Lipno i Węgleszyn. Duży potencjał rekreacyjny na terenie gminy tkwi w wykorzystaniu istniejących zabudowań zagród rolniczych i osad leśnych na cele zabudowy rekreacyjnej – rekreacji indywidualnej oraz agroturystyki.

Istniejące kompleksy leśne z cennymi zasobami przyrodniczymi stanowią atrakcyjny teren turystyczno – rekreacyjny o urozmaiconej ofercie turystycznej przy zachowaniu ich ochronności.

W celu właściwego wykorzystania uwarunkowań gminy oraz istniejącej i planowanej do realizacji bazy turystyczno – wypoczynkowej, należy poszerzyć ofertę promocyjną gminy poprzez:

- poszerzenie oferty wypoczynku w okresie letnim (nauka jazdy konnej, wędrowniki konne, szkółki rękodzieła ludowego, garncarstwa, plenerowe imprezy sportowo-rekreacyjne);
- wyznaczenie miejsc biwakowania, palenia ognisk, boisk do gier i zabaw terenowych;
- oznakowanie nowych szlaków (pieszych, rowerowych, narciarskich) w formie zamkniętych pętli z możliwością dogodnego dojścia i dojazdu;
- wyznaczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych o ukierunkowaniu dydaktyczno – wypoczynkowym, spełniających jednocześnie funkcje komunikacyjne dla mieszkańców (ścieżki rowerowe i trasy ruchu pieszego);
- zorganizowanie pól karawaningowych, campingowych, pól namiotowych z zapleczeniami socjalnymi, taniej bazy noclegowej w schroniskach młodzieżowych;
- wykorzystanie istniejących zasobów obiektów usługowych lub budowę obiektów konferencyjno-szkoleniowych, związanych z opieką społeczną i rehabilitacją,

rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowych, służących pobytowi i rekreacji indywidualnej i zorganizowanej;

- budowę małych zbiorników wodnych na terenach nie objętych szczególną ochroną przyrodniczą wraz z lokalizacją obiektów budowlanych oraz urządzeń turystyczno – rekreacyjnych, służących funkcji rekreacji;
- wspieranie rozwoju budownictwa letniskowego w formach zorganizowanych, z równoczesnym dostosowaniem do lokalnych warunków środowiska;
- opracowanie oferty terenów rekreacyjnych, ogólnodostępnych oraz działek letniskowych;
- wzbogacenie oferty gastronomicznej i kulturowej,
- wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną i zapewnienie dogodnego dojazdu do potencjalnych terenów wypoczynku i rekreacji;
- szeroką akcję promocyjną walorów przyrodniczo-kulturowych i rekreacyjno-turystycznych gminy.

Stworzenie powyższych warunków wzbogacających ofertę turystyczno-wypoczynkową ma na celu, rozwój funkcji wypoczynkowo – rekreacyjno – turystycznej gminy, dającej korzyści gospodarcze i społeczne dla gminy i jej społeczności lokalnej oraz perspektywę stworzenia bazy letniskowego wypoczynku dla aglomeracji kieleckiej i większych ośrodków (Kraków, Śląsk).

Wymienione wyżej cele oferty wypoczynkowo – turystycznej, winny mieć odzwierciedlenie w „programie rozwoju turystyki i wypoczynku”, opracowanym dla terenu gminy, z udziałem wszystkich zainteresowanych podmiotów, w szczególności z władzami sąsiadujących gmin, władzami powiatu i województwa, celem zachowania spójnej polityki rozwoju regionu.

W „Studium...” określa się tereny najkorzystniejsze dla lokalizacji zabudowy rekreacyjnej.

Uściślenie granic terenów rekreacyjnych powinno nastąpić na etapie opracowania zmiany planów miejscowych obejmujących tereny potencjalnego rozwoju funkcji rekreacyjnej.

W zagospodarowaniu tych terenów należy uwzględnić potrzebę zachowania powierzchni przestrzeni biologicznie czynnej do 70% powierzchni działki oraz ograniczenie wielkości powierzchni zabudowy potencjalnych terenów rekreacyjnych do 20% ich powierzchni, z możliwością zweryfikowania zalecanych parametrów w dostosowaniu do specyfiki poszczególnych lokalizacji.

Preferowany na terenie gminy Oksa, jest rozwój gospodarstw agroturystycznych, oferujących spędzenie urlopu w przyjaznym, naturalnym środowisku z daleka od zgiełku masowej rekreacji. Terenami preferowanymi dla rozwoju agroturystyki są zespoły istniejącej zabudowy rolniczej, w tym gospodarstwa rolnicze, zlokalizowane w granicach zabudowy wielofunkcyjnej w szczególności w zabudowie rozproszonej, oraz w sąsiedztwie zwartych kompleksów leśnych.

Zabudowa letniskowa oraz usługi o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym powinny być lokalizowane na terenach nie sąsiadujących z gospodarstwami rolniczymi, intensyfikującymi produkcję rolniczą i hodowlaną.

Realizacja przedsięwzięć związanych z turystyką i wypoczynkiem ukierunkowanych na działalność pozarolniczą, wzbogacających atrakcyjność gminy z równoczesnym rozwojem gospodarczym społeczności lokalnej, możliwa jest przy wykorzystaniu wsparcia finansowego programów pomocowych Unii Europejskiej oraz innych funduszy wspierających ten dział gospodarki, mających na celu poprawę jakości życia na obszarach wiejskich.

6.8. Kierunki rozwoju komunikacji

6.8.1. Sieć drogowa

Analiza układu komunikacyjnego gminy wykonana w ramach zmiany studium wykazały potrzebę ochrony podstawowego układu drogowego wiążącego gminę Oksa z trasami komunikacji zewnętrznej przez:

- maksymalne ograniczenie zabudowy bezpośrednio obsługiwanej przez drogę wojewódzką i wybrane drogi powiatowe do już istniejących, ukształtowanych terenów;
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej dla nowych terenów zabudowy w oparciu o drogi odciążające, lokalizowane równoległe do tych dróg lub z dróg wewnętrznych zlokalizowanych w sąsiedztwie;
- etapową realizację fragmentów dróg na odcinkach nie spełniających wymogów dla wzmożonego ruchu pojazdów osobowych i ciężarowych, ruchu turystycznego;
- oddzielenie ruchu lokalnego od ruchu tranzytowego, na drodze wojewódzkiej w rejonie miejscowości Oksa.

Należy kontynuować prace związane z podnoszeniem standardów zamieszkiwania w obszarach intensywnej zabudowy mieszkaniowej miejscowości Oksa, poprzez budowę

odcinka drogi, przejmującego ruch tranzytowy z drogi wojewódzkiej zlokalizowanej w centralnej, historycznej części miejscowości gminnej.

Należy również sukcesywnie podnosić standardy istniejących dróg do wymagań określonych w obowiązujących przepisach oraz wykonać nowe przebiegi usprawniające połączenia wewnątrz gminy oraz zapewniające obsługę komunikacyjną istniejących i projektowanych terenów rozwojowych.

Podstawowy układ komunikacyjny obsługujący ruch tranzytowy i lokalny na terenie gminy Oksa tworzyć będą:

– **droga wojewódzka nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowice, w kategorii technicznej drogi klasy głównej - KDG**, łącząca teren gminy z systemem dróg krajowych: w Przyglowie z DK 74, w Przedborzu z DK 42 i w Nagłowicach z DK 78, stanowiącą najkrótszy dostęp do DK 7 (międzynarodowej S-7) Gdańsk – Chyżne, stanowiącej m.in. dojazd do stolicy województwa świętokrzyskiego – Kielc i stolicy Państwa – Warszawy;

– **projektowana obwodnica miejscowości Oksa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowice, w kategorii technicznej drogi klasy głównej – KDG**, wyłączająca ruch tranzytowy prowadzony w kierunku Włoszczowy, z obszaru ścisłego centrum miejscowości Oksa;

– **fragment drogi wojewódzkiej nr 742 Przyglów – Przedbórz – Włoszczowa – Nagłowice**, przewidywany do deklasyfikacji do kategorii wynikającej z aktualnych parametrów i docelowej funkcji drogi, po wybudowaniu obwodnicy miejscowości Oksa;

– **drogi powiatowe łączące ośrodek gminny z ośrodkami powiatowymi** (Jędrzejów, Włoszczowa) oraz gminami sąsiednimi (Małogoszcz, Jędrzejów, Nagłowice, Radków, Włoszczowa) przewidywane do przebudowy na parametrach drogi klasy zbiorczej – **KDZ**;

– **drogi powiatowe i gminne** stanowiące lokalne połączenia wewnątrz gminy przewidywane do przebudowy na parametrach drogi lokalnej – **KDL**;

– **drogi gminne** uzupełniające układ komunikacyjny na parametrach dróg dojazdowych, obsługujących poszczególne skupiska zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej i rekreacyjnej klasy dojazdowej – **KDD**;

– pozostałe drogi dojazdowe, wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne.

Zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego gminy oraz poprawy jakości życia mieszkańców będzie miała przebudowa drogi wojewódzkiej nr 742 wraz z budową zachodniej obwodnicy miejscowości Oksa, wyłączającej ruch tranzytowy na kierunku Włoszczowa –

Nagłowice, na parametrach drogi klasy głównej (G). Po jej wybudowaniu istniejący fragment drogi wojewódzkiej zostanie przekwalifikowany i zaliczony do dróg gminnych lokalnych służących obsłudze istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej centrum miejscowości Oksa.

Droga wojewódzka nr 742 oraz projektowane jej przełożenie docelowo powinny osiągnąć parametry drogi klasy głównej (G).

Doprowadzenie do parametrów drogi klasy głównej wymagać będzie:

- poszerzenia pasów drogowych do min. 25,0 m,
- poszerzenia istniejących jezdni do min. 7,0 m a koron dróg do min. 10,0 m,
- ograniczenia liczby skrzyżowań,
- budowy dróg dojazdowych obsługujących przyległe zainwestowanie,
- wzmocnienia konstrukcji nawierzchni,
- korekt łuków poziomych i pionowych.

Drogi główne przeznaczone głównie dla ruchu tranzytowego powinny być chronione przed dalszą lokalizacją - przy nich - nowej zabudowy mieszkaniowej. Odległość lokalizacji nowych budynków przeznaczonych na pobyt ludzi nie powinna być mniejsza niż 40,0m, licząc od krawędzi istniejącej lub projektowanej jezdni, a dojazd do nich powinien być zapewniony z dróg bocznych lub dróg serwisowych.

Odległość lokalizacji nowej zabudowy w granicach terenów już zainwestowanych powinna wynikać z analizy zmierzającej do właściwego kształtowania ładu przestrzennego w obrębie terenów sąsiadujących z pasem drogowym oraz potrzeby ochrony mieszkańców przed skutkami wzmożonego ruchu komunikacyjnego z uwzględnieniem przepisów szczególnych.

Do systemu dróg zbiorczych, łączących ośrodek gminny z ośrodkami powiatowymi i gminami ościennymi, przewidzianymi do przebudowy na parametrach drogi klasy zbiorczej (Z), zaliczono wybrane drogi powiatowe:

- droga powiatowa nr 0152T Tyniec – Popowice – Oksa – Węgleszyn – Żarczyce Małe – Żarczyce Duże – Mieronice – Karsznice – Jaclów – Bizoręda – Szczepanów – Miąsowa,
- droga powiatowa nr 0210T Węgleszyn – Węgleszyn-Ogrody – Tyniec – Caców – Chorzowa – Prząsław – Cierno Zaszosie,
- droga powiatowa nr 0213T Popowice – Cierno Żabieniec – Cierno Zaszosie,
- droga powiatowa nr 0214T (Rogienice) gr. powiatu – Lipno – Zakrzów – Węgleszyn –

Rembiechowa – Kanice – Mniszek,

- droga powiatowa nr 0217T Mieronice – Diament – Złotniki – Pręty – Kanice Nowe,
- droga powiatowa nr 0224T Błogoszów – Zakrzów,
- droga powiatowa nr 0227T (Włoszczowa) gr. powiatu – Rzeszówek – Oksa – do drogi wojewódzkiej nr 742.

Doprowadzenie do parametrów drogi zbiorczej wymagać będzie:

- poszerzenia pasów drogowych do min. 20,0 m,
- poszerzenia istniejących jezdni do min. 5,5 – 6,0 m a koron dróg do min. 7,5 – 8,0 m,
- wzmocnienia konstrukcji nawierzchni,
- korekt łuków poziomych i pionowych.

Odległość zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, od krawędzi jezdni tych dróg, na nowych terenach budowlanych, powinna wynosić minimum 30,0 m od krawędzi istniejącej lub projektowanej jezdni.

Odległość lokalizacji nowej zabudowy w granicach terenów już zainwestowanych powinna wynikać z analizy zmierzającej do właściwego kształtowania ładu przestrzennego w obrębie terenów sąsiadujących z pasem drogowym oraz potrzeby ochrony mieszkańców przed skutkami wzmożonego ruchu komunikacyjnego z uwzględnieniem przepisów szczególnych.

Pozostałe odcinki dróg powiatowych oraz znaczną część dróg gminnych, mających mniejsze znaczenie, służących głównie obsłudze ruchu lokalnego przewiduje się sukcesywnie przebudowywać na parametrach drogi lokalnej.

Szerokość w liniach rozgraniczających dróg lokalnych (L) określa się na min. 12,0 – 15,0 m. Mniejsza z tych wielkości może mieć zastosowanie w przypadku przekrojów ulicznych oraz przekrojów drogowych bez rowów odwadniających.

Pasy drogowe dróg lokalnych, w szczególności przebiegających wzdłuż terenów zabudowy powinny umożliwiać lokalizację infrastruktury technicznej obsługującej tereny.

Odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg lokalnych na nowych terenach budowlanych nie powinna być mniejsza niż 15,0 m od krawędzi jezdni.

Odległość lokalizacji nowej zabudowy w granicach terenów już zainwestowanych powinna wynikać z analizy zmierzającej do właściwego kształtowania ładu przestrzennego w obrębie terenów sąsiadujących z pasem drogowym oraz potrzeby ochrony mieszkańców przed skutkami ruchu komunikacyjnego z uwzględnieniem przepisów szczególnych.

Pozostałe drogi gminne przewiduje się pozostawić jako drogi dojazdowe o minimalnych wymaganiach przestrzennych.

Szerokość w liniach rozgraniczających dróg dojazdowych (D) określa się na 10,0 – 15,0 m. Minimalne szerokości mogą być stosowane w przypadku krótkich odcinków dojazdowych do niewielkich zespołów zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej niewymagających rowów odwadniających i w przypadkach wymuszonych istniejącą zabudową w dobrym stanie technicznym

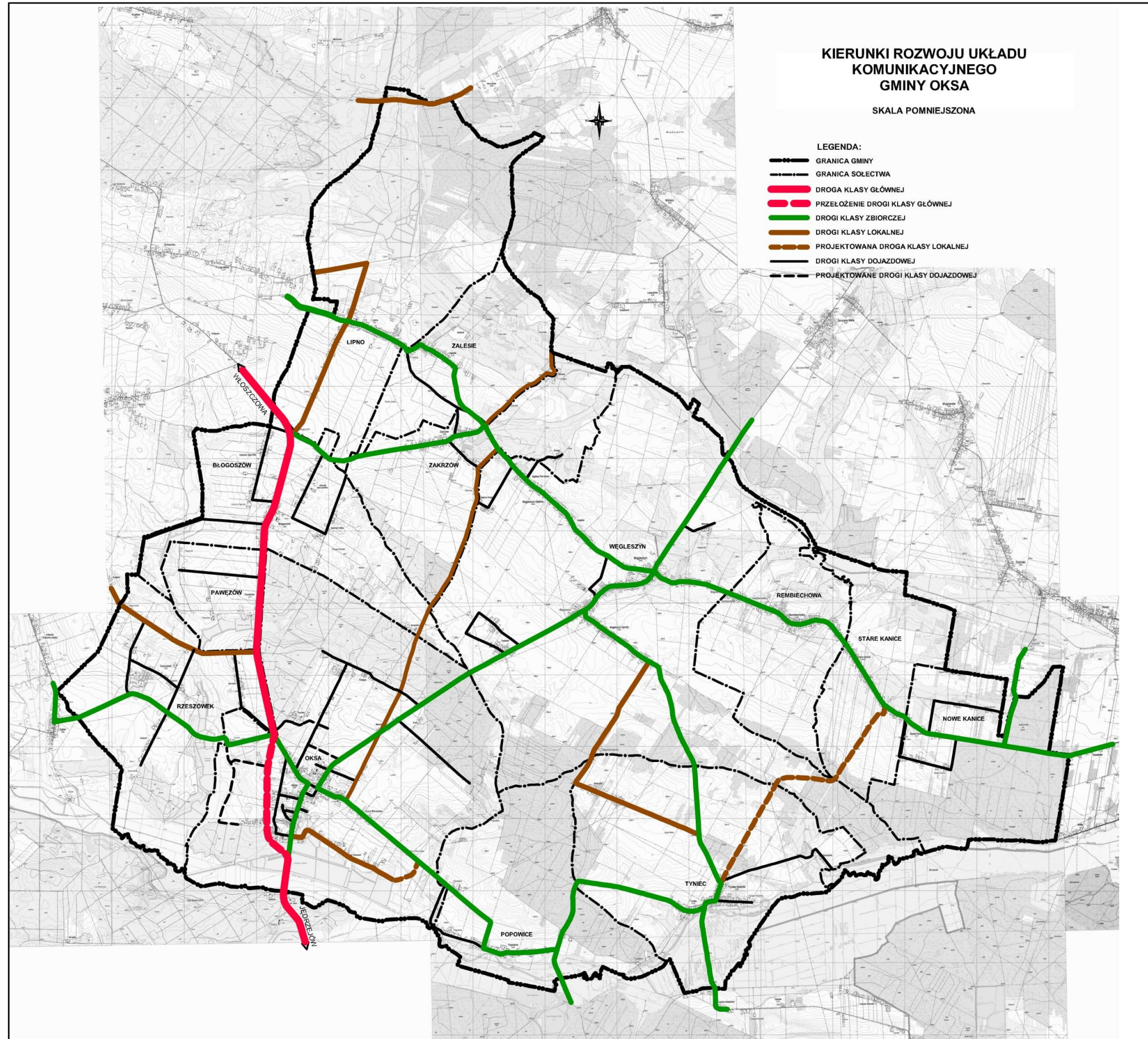
Pasy drogowe dróg dojazdowych powinny umożliwiać lokalizację infrastruktury technicznej obsługującej tereny.

Odległość zabudowy od krawędzi jezdni dróg dojazdowych na nowych terenach budowlanych nie powinna być mniejsza niż 8,0 m od krawędzi jezdni.

Odległość lokalizacji nowej zabudowy w granicach terenów już zainwestowanych powinna wynikać z analizy zmierzającej do właściwego kształtowania ładu przestrzennego w obrębie terenów sąsiadujących z pasem drogowym oraz potrzeby ochrony mieszkańców przed skutkami wzmożonego ruchu komunikacyjnego z uwzględnieniem przepisów szczególnych.

Ostateczne określenie szerokości w liniach rozgraniczających dla dróg wszystkich klas powinno nastąpić na etapie sporządzania zmiany planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego (teren gminy posiada prawie 100% pokrycie terenu planami miejscowymi) w skali nie mniejszej niż 1:2000 po uwzględnieniu rozwiązań wysokościowych, sposobu odwodnienia i uwzględnienia urządzeń dodatkowych (ciągów pieszych, rowerowych, sieci infrastruktury technicznej, lokalnego zróżnicowania rzeźby terenu) z założeniem możliwości etapowania rozbudowy czy przebudowy.

6.8.2. Komunikacja publiczna

Zakłada się, że podstawowym środkiem transportu publicznego pozostanie autobus. Sieć połączeń autobusowych obsługiwana przez PKS Włoszczowa zasadniczo pokrywać się będzie z podstawową siecią dróg łączących siedzibę przewoźnika z miejscowością gminną i ustaloną trasą dowozu młodzieży szkolnej do szkół na terenie gminy.

Istotnym uzupełnieniem obsługi komunikacji masowej jest i będzie transport mikrobusowy prowadzony przez prywatnych przewoźników, prowadzących zarobkowy przewóz osób na terenie gminy. Wielkość spodziewanego ruchu nie uzasadnia budowy w Oksie przystanku dworcowego.

Dla poprawy standardu obsługi i bezpieczeństwa ruchu wszystkie przystanki autobusowe powinny być wyposażone w zatoki autobusowe i zadaszenia a te położone na obszarach zabudowanych w małe punkty handlowe.

6.8.3. Drogi piesze i rowerowe

Stale rosnący ruch kołowy pojazdów samochodowych zwiększa potencjalne zagrożenie wypadkami z udziałem pieszych i rowerzystów.

Dlatego też postuluje się sukcesywną realizację wydzielonych dróg pieszych i rowerowych wzdłuż dróg gdzie występuje większy ruch samochodowy – w pierwszej kolejności na obszarach zabudowanych. W planach miejscowych lub zmianie planów należy przewidzieć odpowiednie szerokości pasów drogowych umożliwiające realizację wydzielonych ciągów pieszych i rowerowych.

Dla uatrakcyjnienia oferty turystycznej przewidziano realizację ścieżek rowerowych łączących atrakcyjne turystycznie rejony gminy.

6.8.4. Parkowanie

W granicach gminy Oksa brak jest większych skupisk miejsc parkingowych dla samochodów osobowych, autokarów turystycznych czy samochodów ciężarowych. Dla udostępnienia usług skoncentrowanych na obszarze miejscowości Oksa, zostały zlokalizowane miejsca parkingowe wokół centralnej części miejscowości – Placu M. Reja.

W zabudowie mieszkaniowej miejsca postojowe dla samochodów właściciela i gości powinny być lokalizowane w granicach działek lub warunkowo w granicach pasów drogowych dróg lokalnych i dojazdowych, w zależności od natężenia ruchu i specyfiki układu

komunikacyjnego (np. w ramach szerszych pasów drogowych). Dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej miejsca parkingowe lub zabudowa garażowa powinna stanowić element programowy zespołu mieszkaniowego. Minimalny wskaźnik ilości miejsc parkingowych dla zabudowy mieszkaniowej to 1 miejsce parkingowe na 1 mieszkanie. Miejsca parkingowe niezbędne dla obsługi projektowanego programu usług czy terenów działalności gospodarczej powinny być realizowane w granicach działek przeznaczonych na te inwestycje. Ilość miejsc powinna być dostosowana do planowanych potrzeb. W programach inwestycji należy przyjmować jako minimum wskaźniki wynoszące:

- 1 miejsce parkingowe na 10 osób zatrudnionych czy użytkowników;
- 1 miejsce na 50 m² powierzchni użytkowej obiektu;
- 1 miejsce na 5 miejsc konsumpcyjnych;
- 1 miejsce na 1 pokój noclegowy;

z możliwością dostosowania do specyfiki i programu inwestycji, w sposób wykluczający zwielokrotnione naliczanie niezbędnych miejsc parkingowych w przypadku obiektów łączących kilka funkcji np. hotelową, gastronomiczną i rekreacyjną.

6.8.5. Zaplecze motoryzacji indywidualnej

Zachodzące zmiany rynkowe występujące w kraju w ostatnich latach spowodowały niecelowość sterowania opracowaniami planistycznymi lokalizacji usług zaplecza motoryzacji w tym stacji paliw. Obiekty te powinny być traktowane jako usługi komercyjne, ich ilość podyktowana potrzebami rynkowymi a lokalizacja wynikać jedynie z wymogów ochrony środowiska i uwarunkowań komunikacyjnych, w tym niezbędnych dla zachowania bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Ze względu na brak na terenie gminy dróg o znaczeniu krajowym oraz bliskość istniejących stacji paliw położonych w sąsiadujących gminach, nie wskazuje się obszarów potencjalnej lokalizacji miejsc obsługi podróźnych, w tym lokalizacji stacji paliw. W sytuacji pojawienia się potrzeby takiej lokalizacji należy rozważać ją w rejonach bezpiecznych ekologicznie, najlepiej powiązanych z gospodarczo-przemysłowym rozwojem gminy. Wskazane jest łączenie usług z zakresu obsługi komunikacji, tranzytowych parkingów i miejsc zaplecza motoryzacji, diagnostyki, napraw i handlu samochodami itp.

6.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

6.9.1. Gospodarka wodna

W chwili obecnej sieć wodociągowa systemem grawitacyjnym, zamkniętym doprowadzona jest do wszystkich 16 miejscowości gminy Oksa.

Wodociąg grupowy na terenie gminy jest zaopatrywany w wodę z dwóch ujęć wód podziemnych, zlokalizowanych w miejscowościach: Węgleszyn i Lipno. Roczny rzeczywisty pobór wody na ujęciach jest niższy niż ilości określone w pozwoleniach wodnoprawnych. Na podstawie rzeczywistego poboru wody z 2014 r. wynika że studnie posiadają rezerwę wody do perspektywicznego wykorzystania w ilości 46 405 m³/rok.

Dla nowych terenów inwestycyjnych zaopatrzenie w wodę jest zagwarantowane z istniejącego systemu wodociągowania, poprzez budowę nowych odcinków sieci i przyłączy wodociągowych.

Woda dla potrzeb wodociągu grupowego z dwóch ujęć wody - studni wierconych w Węgleszynie i Lipnie pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym odpowiada wymogom sanitarnym i jest zdatna do picia bez uzdatniania.

Istotnym problemem rzutuającym na sprawność funkcjonowania wodociągów oraz gwarancję dostarczania za ich pośrednictwem wody nadającej się do spożycia, jest zapewnienie ochrony ujęć wody, poprzez ustanowienie stref ochronnych ujęć wody i respektowanie postanowień wynikających z ich ustanowienia.

Ujęcie wody w miejscowości Lipno posiada strefę ochronną ujęcia wody podziemnej (teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej), ustanowioną rozporządzeniem Nr 4/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 25 sierpnia 2005r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w miejscowości Lipno, gmina Oksa, powiat jędrzejowski (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 220, z dnia 14 września 2005r., Poz. 2609), zmienionym rozporządzeniem Nr 4/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2006r. w sprawie zmiany rozporządzenia ustanawiającego strefę ochronną ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w miejscowości Lipno, gmina Oksa, powiat jędrzejowski (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 242, z dnia 15 września 2006r., Poz. 2762).

Rozporządzenia określają zakazy i ograniczenia oraz zasady użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody na terenie ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody.

Ujęcie wody w miejscowości Węgleszyn, nie posiada ustanowionej strefy ochronnej, w związku z tym występuje konieczność opracowania i zatwierdzenie strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w celu określenia i przestrzegania wymogów jakie zostaną ustalone w zatwierdzonym dokumencie strefy ochronnej ujęcia wody.

Funkcjonujące na terenie gminy 13 pozostałych studni głębinowych, stanowią alternatywne źródło wody nadającej się do wykorzystania w sytuacjach szczególnych, w tym jako studnie awaryjne związanych z zapewnieniem wody pitnej, w sytuacji zagrożenia skażeniem systemu wodociągowego.

6.9.2. Gospodarka ściekowa

Zapewnienie właściwej gospodarki ściekowej w gminie Oksa jest niezwykle pilne, ze względu na ochronę środowiska naturalnego jak i dla zapewnienia optymalnych standardów życia dla wszystkich mieszkańców gminy.

Teren gminy Oksa w całości jest objęty różnymi formami ochrony przyrody - obszar chronionego krajobrazu, Natura 2000 - który należy chronić przed zanieczyszczeniem ściekami. Szczególnie ważna jest ochrona wód podziemnych z uwagi na położenie całego obszaru gminy w granicach GZWP 409 „Niecka Miechowska - SE”. Należy też zadbać o czystość planowanych zbiorników retencyjnych, tak aby nie stały się zbiornikami brudnej wody. Pomimo wybudowanych w ostatnim czasie na terenie poszczególnych sołectw indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków (najwięcej 62 szt. - Błogoszów; 45 szt. Rembiechowa; 33 szt. Węgleszyn Dębica; po 32 szt. - Rzeszówek i Stare Kanice; 27 szt. Tyniec Kolonia; 26 szt. Węgleszyn Wieś; 25 szt. Zakrzów; 20 szt. Oksa; w pozostałych sołectwach od 1 do 13 szt.), to jeszcze mieszkańcy korzystają z suchych ustępów i zbiorników do gromadzenia ścieków. Ścieki te wykorzystywane są rolniczo, skąd odpływają powierzchniowo zanieczyszczając wody otwarte lub infiltrując do gruntu, powodując zanieczyszczenia wód wglębnych.

Gmina Oksa podjęła działania w zakresie uporządkowania gospodarki ściekami - opracowana została koncepcja programowa „Kanalizacji sanitarnej Gminy Oksa”, która obejmuje tereny istniejącej i projektowanej zabudowy, znajdującej się w granicach administracyjnych gminy.

Opracowany został projekt budowlany budowy oczyszczalni ścieków z lokalizacją na terenie miejscowości Oksa i kanalizacji sanitarnej, obejmującej teren istniejącej i

projektowanej zabudowy dla miejscowości Oksa, jako I etapu budowy kanalizacji sanitarnej oraz Gmina uzyskała pozwolenie na budowę na zakres objęty projektem budowlanym i w najbliższym czasie przystąpi do realizacji tego przedsięwzięcia inwestycyjnego.

W następnym etapie Gmina planuje wybudować kanalizację sanitarną na terenie miejscowości Popowice i podłączyć ją do wybudowanej oczyszczalni ścieków w Oksie.

Należy dodać, że poza projektowanym układem sieci kanalizacyjnej mogą znajdować się pojedyncze gospodarstwa lub posesje, znacznie oddalone od jednostek osadniczych. W takich przypadkach mogłoby się okazać nieekonomicznym prowadzić do nich sieciowej kanalizacji. Dopiero w projekcie budowlanym kolejnego etapu kanalizacji będzie można szczegółowo określić możliwości skanalizowania pojedynczych gospodarstw kanalizacją sieciową lub zaproponować inne rozwiązanie np. budowę indywidualnej, przydomowej oczyszczalni ścieków albo bezodpływowego zbiornika.

Jednak na obszarze wyznaczonej „Aglomeracji Oksa” (Rozporządzenie Nr 15/2007 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 lipca 2007r.), obowiązuje zakaz wprowadzania do ziemi ścieków (z wyłączeniem wód opadowych i roztopowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. c ustawy Prawo wodne). Ograniczenia te odnoszą się także do przydomowych oczyszczalni ścieków z drenażem rozsączającym, funkcjonujących w ramach zwykłego korzystania z wód.

Zaleca się realizację kolejnych etapów kanalizacji sanitarnej ze zlewnią ścieków do oczyszczalni ścieków w Oksie dla terenów objętych wyznaczoną „Aglomeracją Oksa”, która obejmuje następujące miejscowości z terenu gminy Oksa: Błogoszów, Oksa, Pawężów, Popowice, Rzeszówek, Tyniec i Tyniec Kolonia.

6.9.3. Kanalizacja deszczowa

Na terenach, na których odpływ wód deszczowych podczas deszczów nawalnych jest ograniczony, dochodzi do niszczenia środowiska przyrodniczego, a w szczególności zwiększa się zagrożenie występowania zjawisk powodziowych. W takich przypadkach niezbędne jest odprowadzanie wód deszczowych do systemów kanalizacji odprowadzającej ścieki deszczowe. W chwili obecnej nie przewiduje się budowy systemów kanalizacji deszczowej wraz z ewentualnymi podczyszczalniami wód deszczowych dla terenów o znacznym stopniu zanieczyszczenia powierzchni.

Zaleca się opracowanie koncepcji kanalizacji deszczowej dla terenów o znacznym stopniu zanieczyszczenia powierzchni gminy, która będzie podstawą do dalszych działań

inwestycyjnych zmierzających do realizacji systemów kanalizacji odprowadzającej ścieki deszczowe.

6.9.4. Ciepłownictwo

Na terenie gminy Oksa nie ma centralnej ciepłowni obsługującej większy fragment gminy i nie przewiduje się budowy takiej ciepłowni. Na terenie gminy lokalne ciepłownie obsługują budynki szkół i hal sportowych zlokalizowanych w miejscowościach Oksa i Węgleszyn oraz budynek Zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Oksie. Budynki w gospodarstwach domowych są ogrzewane z indywidualnych kotłowni opalanych węglem i niewielkimi olejami. W starszej zabudowie rolę tę spełniają piece kuchenne na paliwo stałe.

Zaleca się sukcesywną wymianę sposobu ogrzewania obiektów, na urządzenia wykorzystujące paliwa ekologiczne.

Ze względu na istniejącą na terenie gminy sieć gazociągu wysokiego ciśnienia, zaleca się budowę stacji redukcyjnej gazu I^o, z siecią rozdzielczą gazu średnioprężnego w celu zaopatrzenia zabudowy w gaz, oraz zmianę kotłowni z paliwa stałego na gazowe, dzięki czemu ulegnie poprawie stan atmosfery w gminie.

6.9.5. Gospodarka odpadami stałymi

Gospodarowanie odpadami stałymi na terenie gminy Oksa musi być podporządkowane Uchwale Nr XXI/360/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 czerwca 2012 r., uchwalającej „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012 – 2018, kwalifikującym gminę do „Regionu 3 gospodarki odpadami komunalnymi w województwie świętokrzyskim.

Przedstawiony w „Planie...” system gospodarki odpadami, obejmuje m.in. rozwijanie selektywnego zbierania i odbierania odpadów, zapewnienie funkcjonowania wystarczającej liczby nowoczesnych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, a także szeroko pojętą edukację ekologiczną mieszkańców województwa, a jego realizacja w kontekście perspektywnego rozwoju gminy doprowadzi do poprawy życia mieszkańców, funkcjonowania wszystkich działalności na terenie gminy oraz ochrony środowiska naturalnego.

Gmina Oksa nie posiada własnego składowiska śmieci, odpady komunalne wywożone są poza teren gminy, na podstawie umów zawartych z odbiorcami odpadów. Większość

gospodarstw domowych (ok.80%) segreguje śmieci, dwa razy do roku firma odbierająca odpady stałe zbiera śmieci wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektroniczny itp.

Zasady gospodarowania odpadami na terenie gminy reguluje szereg uchwał Rady Gminy Oksa, w tym Uchwała Nr XXXI/111/2012 Rady Gminy Oksa z dnia 30 października 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Oksa.

6.9.6. Zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy Oksa przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN250 relacji „Jędrzejów - Włoszczowa” z lokalizacją węzła rozdzielczego „Węgleszyn” w kierunku Małogoszcza i gazociągiem DN200, umożliwiające zapewnienie dostawy gazu przewodowego dla istniejącej i projektowanej zabudowy po wybudowaniu stacji redukcyjno-pomiarowej gazu I^o.

Gmina posiada opracowany „Program Gazyfikacji Gminy Oksa”, z lokalizacją stacji redukcyjno-pomiarowej gazu I^o, w miejscowości Węgleszyn przysiółek Podlesie i proponowanym przebiegiem gazociągu średnioprężnego od stacji redukcyjnej do poszczególnych sołectw.

Docelowo należy przewidzieć zasilenie wszystkich miejscowości gminy Oksa gazem średnioprężnym. Gaz do odbiorców należy dostarczyć za pomocą sieci średnioprężnych wyprowadzonych ze stacji redukcyjno – pomiarowych I stopnia.

Gazociągi średniego i wysokiego ciśnienia w momencie wybuchu mogą stwarzać zagrożenie dla środowiska, w związku z tym w ich sąsiedztwie, wyznacza się strefy kontrolowane w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłową eksploatację gazociągu.

Na terenie objętym studium przyjęto ograniczenia spowodowane istniejącym przebiegiem gazociągu wysokoprężnego, dla którego szerokość strefy kontrolowanej, której linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, wynosi 6,0 m.

Dla projektowanego gazociągu niskiego i średniego ciśnienia oraz projektowanego zespołu urządzeń lub obiektów budowlanych stacji gazowej (redukcyjnej I^o), szerokość stref kontrolowanych, należy wyznaczyć w planie miejscowym, zgodnie z wymogami określonymi w obowiązujących przepisach, m. in. Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie. (Dz. U. 2013.640).

6.9.7. Elektroenergetyka

Na terenie gminy Oksa nie przewiduje się rozbudowy istniejącej sieci elektroenergetycznej wysokich napięć 220 kV, ewentualna przebudowa lub remonty sieci następować będą w oparciu o istniejące przebiegi tych sieci.

Główne planowane zamierzenia energetyki w tym regionie dotyczą sukcesywnej modernizacji już istniejących linii SN 15 kV, stacji transformatorowych i linii nn.

Do przebudowy układu zasilania typowane są te fragmenty układu, które nie spełniają wymaganych norm zasilania np. z powodu zbyt długich odcinków obwodów niskiego napięcia, zbyt małych przekrojów przewodów w liniach zasilania, niedostosowania mocy stacji transformatorowych do potrzeb odbiorców, awaryjności elementów konstrukcyjnych układu zasilania, zużycia elementów układu zasilania w wyniku eksploatacji.

Kondycja sieci i warunki zasilania odbiorców są stale kontrolowane przez Energetykę a sytuacje wadliwe, ujmowane w planach remontowych, które są systematycznie realizowane.

Lokalizacja nowych terenów zabudowy wielofunkcyjnej, rekreacyjnej, usługowej i produkcyjnej wymagać będzie dostosowania istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia do nowych potrzeb zasilania poprzez odpowiednią ich przebudowę lub rozbudowę dostosowaną do nowego zapotrzebowania na energię elektryczną.

Przebiegające przez teren gminy Oksa linie elektroenergetyczne, powodują ograniczenia lokalizacyjne w pasie terenu, na trasie ich przebiegu, w odległościach:

- od linii 220 kV – 25,0 m po obu stronach linii, licząc od skrajnego przewodu linii;
- od linii 15 kV – 5,0 m po obu stronach linii, licząc od skrajnego przewodu przy przewodach gołych i 1,5 m przy przewodach izolowanych.

W uzasadnionych przypadkach odległości te, za zgodą i na warunkach zarządcy sieci mogą być zmniejszone.

6.9.8. Energetyka odnawialna

Niekonwencjonalne, przyjazne dla środowiska naturalnego i człowieka źródła energii są istotnym czynnikiem polityki zrównoważonego rozwoju, zarówno w skali kraju jak i województwa.

Do podstawowych form uzyskiwania niekonwencjonalnej energii należy zaliczyć:

- energetykę wodną;
- energetykę wiatrową;

- energetykę geotermalną;
- energetykę słoneczną;
- energetykę biomasową;
- energetykę biogazową.

Aktualnie na terenie gminy nie znajdują się żadne urządzenia służące do pozyskiwania energii ze źródeł alternatywnych, jednak zgodnie z ogólnoswiatowymi tendencjami, gmina jest otwarta na lokalizację na terenie gminy obiektów i urządzeń związanych z produkcją energii odnawialnej, z wykluczeniem instalacji agresywnych dla krajobrazu i zagrażających zdrowiu ludzi.

Warunkiem lokalizacji urządzeń służących pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych jest występowanie na terenie gminy potencjalnych źródeł energotwórczych oraz zakres oddziaływania na środowisko urządzeń służących do jej pozyskiwania.

Zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego gmina Oksa znajduje się w obszarze o niekorzystnych warunkach dla rozwoju energetyki wiatrowej, oraz w strefie rozwoju rozproszonej energetyki geotermalnej przyjętej w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

Preferowane formy pozyskiwania energii ze źródeł naturalnych na terenie gminy Oksa, to energetyka geotermalna, wodna, słoneczna i biogazowa.

Zgodnie z wymaganiami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jeżeli na terenie gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, w studium ustala się ich rozmieszczenie.

W niniejszym studium nie wskazuje się takich terenów adresowanych wyłącznie do inwestorów produkujących energię ze źródeł odnawialnych.

Potencjalnymi obszarami lokalizacji energetyki słonecznej mogą być tereny lokalizacji działalności gospodarczej i przemysłu wskazane w Studium...

W przypadku wykorzystania tych terenów na cele lokalizacji urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, o mocy przekraczającej 100 kW, potencjalny obszar inwestycji stanowi jednocześnie obszar potencjalnych stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

W sytuacji pojawienia się innych, konkretnych potrzeb związanych z lokalizacją urządzeń produkujących energię ze źródeł odnawialnych, dotyczących w szczególności farm fotowoltaicznych czy biogazowni, ustalenie miejsca ich lokalizacji wymaga sporządzenia

zmiany studium... Konkretyzacja takich lokalizacji powinna być poprzedzona kompleksową analizą uwzględniającą nie tylko techniczno-ekonomiczną stronę inwestycji, ale również stopień jej ingerencji w środowisko i krajobraz, co wynika z obowiązujących przepisów.

Do czasu wejścia w życie stosownych uregulowań prawnych dotyczących OZE należy przyjąć zasady i standardy polityki lokalizacyjnej, określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, chroniące przed takimi lokalizacjami, w szczególności:

- obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, krajobrazowy i kulturowych;
- obszary udokumentowanych złóż;
- obszary gleb chronionych;
- obszary zabudowy mieszkaniowej, w szczególności w przypadku urządzeń mogących pogorszyć standardy zamieszkiwania (biogazownie), sugerowana odległość biogazowni od terenów przeznaczonych na stały pobyt ludzi to min. 300 m, z uwzględnieniem występowania przeważających kierunków wiatrów w skali roku.

6.9.9. Telekomunikacja

Gmina Oksa jest obsługiwana przez cyfrową, automatyczną centralę telefoniczną, zlokalizowaną w Węgleszynie, połączoną sieciami światłowodowymi z krajową siecią telefoniczną.

Prace modernizacyjne abonenckich linii kablowych wykonano już na terenie całej gminy. Teren gminy Oksa znajduje się w zasięgu wszystkich operatorów telefonii cyfrowej.

Kierunki rozwoju telekomunikacji to:

- doprowadzenie do zakończenia budowy sieci światłowodowych, umożliwiających połączenie z krajową siecią telefoniczną,
- modernizacyjne abonenckich linii kablowych,
- realizacja bieżących potrzeb podłączeniowych nowych odbiorców.

6.9.10. Cmentarze

W granicach gminy Oksa znajdują się dwa parafialne cmentarze grzebalne, zlokalizowane w miejscowościach Oksa i Węgleszyn, planowane do rozbudowy wraz z parkingami obsługującymi tereny cmentarzy.

W miejscowości Zalesie został wyznaczony teren pod lokalizację nowego cmentarza parafialnego wraz z obsługą komunikacyjną.

Dla terenu cmentarzy został sporządzony i uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

6.10. Kierunki z zakresu obrony cywilnej

Przy zagospodarowaniu terenu i lokalizacji wszelkich obiektów należy uwzględnić wymagania z zakresu obrony cywilnej, dotyczące w szczególności:

1. Dla obiektów użyteczności publicznej określonych w planie obrony cywilnej gminy, należy przewidzieć pomieszczenia dla ewakuacji ludności cywilnej w okresie zagrożenia.
2. Dążyć do pokrycia terenu gminy syrenami elektrycznymi w celu alarmowania i powiadomienia mieszkańców w przypadku zagrożeń. Syreny w miarę możliwości włączyć do systemu jednoczesnego powiadamiania.
3. Dostosować oświetlenie zewnętrzne ulic, zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej do zaciemniania i wygaszania w ramach prowadzonej ich modernizacji, rozbudowy lub budowy.
4. Istniejące studnie głębinowe spełniające wymogi studni awaryjnych w miarę możliwości przysposabiać je do sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego w sytuacjach kryzysowych. Dążyć do wyposażenia istniejących ujęć wody w rezerwowe źródła energii.
5. Przy projektowaniu nowych lub modernizacji istniejących dróg i ulic należy zachować odpowiednie odległości od projektowanej zabudowy. Jezdnie nie powinny być zagrożone zagruzowaniem od zabudowy istniejącej i projektowanej i nie utrudniać ewakuacji ludności w wyniku zagrożenia.
6. Projektowane obiekty socjalne (łaźnie, pralnie i myjnie samochodów) przysposabiać na punkty zabiegów specjalnych do prowadzenia odkażania i dezaktywacji.
7. Zabrania się wydzielania terenów pod zabudowę mieszkaniową na terenach zalewowych.

7. Obszary na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego

Zgodnie z art. 10 ust 2 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „W studium określa się w szczególności:

- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1.”

Inwestycje celu publicznego zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147, z późn.zm.).

Do inwestycji stanowiących cele publiczne o znaczeniu lokalnym, zlokalizowanych lub przewidywanych do lokalizacji w granicach gminy Oksa należy zaliczyć:

- wydzielanie gruntów, budowę, przebudowę i utrzymanie układu komunikacyjnego dróg gminnych oraz ścieżek rowerowych, realizowanych, utrzymywanych i zarządzanych przez gminę Oksa;
- budowę i utrzymanie systemu zaopatrzenia w gaz przewodowy; sieć gazu średnioprężnego od stacji redukcyjnej gazu do poszczególnych odbiorców wraz z budowa stacji redukcyjnej, realizowana i utrzymywana przez operatora sieci;
- budowę i utrzymanie systemu zaopatrzenia w energię elektryczną stanowiącego bezpośrednie zaopatrzenie mieszkańców i instytucji w energię elektryczną – linie elektroenergetyczne 15kV wyprowadzone do stacji transformatorowych 15/0,4 kV; stacje transformatorowe oraz linie niskich napięć, realizowana i utrzymywana przez operatora sieci;
- budowę i utrzymanie systemu zaopatrzenia w wodę wodociągową zabudowy mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej i produkcyjnej, realizowanego, utrzymywanego i zarządzanego przez gminę Oksa;
- budowę i utrzymanie systemu kanalizacji sanitarnej gminy wraz z oczyszczalnią ścieków realizowanego i zarządzanego przez gminę Oksa;
- opiekę nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, określonymi w rozdziale 2.4 Środowisko kulturowe;

- budowę i utrzymanie pomieszczeń urzędów i organów władzy, administracji, bezpieczeństwa, urzędów pocztowych, szkół publicznych, publicznych obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych i publicznych obiektów sportowych, utrzymywanych przez gminę Oksa;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy grzebalnych, utrzymywanych i zarządzanych przez Parafie;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej określonych w rozdziale 2.4 Środowisko kulturowe, wykonywane przez gminę;
- ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody, poprzez ustanawianie ich form ochrony na mocy uchwały Rady Gminy.

Do inwestycji stanowiących cele publiczne o znaczeniu ponadlokalnym, zlokalizowanych lub przewidywanych do lokalizacji w granicach gminy Oksa należy zaliczyć:

- wydzielanie gruntów, przebudowa i utrzymanie układu komunikacyjnego drogi wojewódzkiej wraz z budową jej przełożenia w rejonie miejscowości Oksa oraz zespołu dróg powiatowych realizowanych, utrzymywanych i zarządzanych przez ponadgminne zarządy dróg;
- budowę i utrzymanie gazociągu wysokiego ciśnienia Jędrzejów – Włoszczowa z odejściem na Małogoszcz, realizowana i utrzymywana przez operatora sieci;
- przebudowę i utrzymanie linii elektroenergetycznej najwyższych napięć 220 kV relacji Łośnice – Kielce, realizowana i utrzymywana przez operatora sieci;
- budowę i utrzymanie sieci światłowodowej realizowanej w ramach programu Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej, realizowana i utrzymywana przez operatora sieci;
- utworzenie i ochronę europejskiej sieci ekologicznej - Natura 2000, realizowana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

8. Tereny wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 10 ust 2 pkt 8 i 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „W studium określa się w szczególności:

- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.”

Zgodnie z art. 10 ust 3 powyższej ustawy, obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w pierwszym tirecie, powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia tego obowiązku.

Ponadto, lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Poprzednia edycja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa uchwalonego Uchwałą Nr XXIV/145/2001 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 sierpnia 2001 r., określała tereny wymagające sporządzenia planów miejscowych. Konieczność opracowania planów miejscowych wynikała głównie z potrzeby uporządkowania istniejącego zagospodarowania w rejonach o nasilonych procesach urbanizacyjnych i dotyczyła w szczególności :

- miejscowości Oksa – centralna część miejscowości, w granicach istniejącego zainwestowania – ze względu na istniejące uwarunkowania;
- miejscowości Węgleszyn – część miejscowości, w granicach istniejącego zainwestowania – ze względu na istniejące uwarunkowania;
- miejscowości Lipno i Zalesie – część miejscowości w granicach istniejącego zainwestowania – ze względu na istniejące uwarunkowania.

Studium wskazywało również potrzebę opracowania planów miejscowych dla terenów lokalizacji sportu i rekreacji, obszarów wyznaczonych pod lokalizację obiektów publicznych t.j. główne ciągi komunikacyjne, obiekty oświaty, służby zdrowia, kultury itp.

W 2004 r. Rada Gminy w Oksie podjęła Uchwałą Nr XV/102/2004 z dnia 29 czerwca 2004 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa nr 1/2001 dla obszarów „Modrzewiowa”, „Brzozowa” i „Lipno”, zmienioną Uchwałą Nr XVI/117/2004 Rady gminy w Oksie z dnia 27 sierpnia 2004 roku.

Tereny objęte planem zostały przeznaczone na cele lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej.

W 2005 r. Rada Gminy Oksa podjęła Uchwałę Nr XXVI/159/2005 z dnia 28 czerwca 2005 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, zmienionej Uchwałą Nr XXVI/164/2005 Rady Gminy w Oksie z dnia 26 sierpnia 2005 r. oraz Uchwałą Nr XXXVI/220/2010 z dnia 14 czerwca 2010 r.

Sporządzanym planem został objęty prawie cały teren gminy Oksa z wyłączeniem terenów posiadających już plan (j.w.) oraz terenów dla których kierunki rozwoju określone w studium straciły swoją aktualność, m.in. tereny dużych zbiorników retencyjnych.

Plan zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa został uchwalony Uchwałą Nr XVII/82/2012 Rady Gminy Oksa z dnia 15 marca 2012 roku i odzwierciedlał ówczesne potrzeby lokalizacyjne, zgodne z obowiązującymi kierunkami rozwoju określonymi w obowiązującym wówczas Studium....

W niniejszym studium... dla terenu gminy Oksa przywołuje się wcześniej wyznaczone tereny i wskazuje się je jako tereny posiadające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego z wiodącą funkcją określoną w planie miejscowym.

W Studium.... wskazuje się również nowe tereny, wymagające opracowania mpzp, wynikające z obowiązujących zapisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Obszary wymagające obowiązkowego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów, na podstawie przepisów odrębnych – nie wskazuje się takich terenów, wszystkie tereny wymagające sporządzenia planu na podstawie przepisów odrębnych, posiadają sporządzone plany miejscowe;
- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości – nie wskazuje się takich terenów;
- obszary przestrzeni publicznych:
  - teren rynku i przestrzeń wokół, wraz z częścią układu komunikacyjnego miejscowości i aleją do kościoła parafialnego oraz potencjalnymi terenami rozwoju usług, w tym publicznych w miejscowości Oksa (PP.1);
  - tereny podstawowych usług publicznych w miejscowości Oksa (PP.2);

– centralna część miejscowości Węgleszyn, usytuowana w sąsiedztwie kościoła parafialnego, potencjalny obszar koncentracji usług podstawowych (PP.3) – wszystkie tereny posiadają sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe, w tym ze względu na potrzebę uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne:

- fragmenty terenów zabudowy wielofunkcyjnej w granicach gruntów wysokich klas bonitacyjnych, w sytuacji przeznaczenia ich na cele nie związane z rolnictwem, w miejscowościach: Lipno (nr konturu 1.), Oksa (nr konturu 2.), Rembiechowa (nr konturu 3.), Rzeszówek (nr konturu 4.), Tyniec (nr konturu 5.), Węgleszyn (nr konturu 6.),
- fragmenty terenów lokalizacji przemysłu i działalności gospodarczej w granicach gruntów wysokich klas bonitacyjnych, w sytuacji przeznaczenia ich na cele nie związane z rolnictwem, w miejscowościach: Błogoszów (nr konturu 7.), Węgleszyn (nr konturu 8.);
- poszerzenia terenów dróg publicznych w rejonach występowania gruntów wysokich klas bonitacyjnych i terenów leśnych.

Ponadto, lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Oksa nie wskazuje się skonkretyzowanych terenów pod ww. obiekty.

W wyniku sporządzenia niniejszej edycji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa, powstały tereny, dla których niezbędne jest sporządzenie zmiany obowiązującego planu, w celu umożliwienia realizacji nowych kierunków rozwojowych terenu nie uwzględnionych we wcześniej sporządzonym planie miejscowym.

Ustalenia studium określają podstawowe funkcje poszczególnych terenów na obszarze gminy, nie wyklucza to przeznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego fragmentów terenu na inne cele funkcjonalnie powiązane, jeżeli pozwalają na to istniejące uwarunkowania i przepisy szczególne. Dotyczy to w szczególności potrzeby zmiany orientacyjnych granic poszczególnych funkcji podstawowych, poszerzenia lub zawężenia ich w zależności od uwarunkowań własnościowych i szczegółowej analizy

zagospodarowania terenu objętego planem oraz lokalizacji funkcji uzupełniających, nie kolidujących z funkcją podstawową terenu, stanowiących istotne uzupełnienie funkcji podstawowej w infrastrukturę społeczną, ekonomiczną i techniczną.

9. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań wraz z syntezą ustaleń studium

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Rada Gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Pierwsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa zostało uchwalone Uchwałą Nr XXIV/145/2001 Rady Gminy w Oksie z dnia 30 sierpnia 2001 r. Studium wykonane zostało na podstawie obowiązującej wówczas ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

W dniu 11 lipca 2003 r. weszła w życie ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz.778, z późn.zm), stawiająca nowe wymagania merytoryczne i formalne dla tego dokumentu.

Wydane zostało również Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233), uszczegółowiające zakres obowiązującej problematyki, formę i zasady sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Zmiana przepisów wzmocniła rolę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w hierarchii opracowań planistycznych dotyczących jednostki administracyjnej, poprzez wprowadzenie obowiązku zgodności wszystkich planów zagospodarowania przestrzennego wykonywanych w granicach gminy, z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Stało się to podstawową komplikacją w przeznaczeniu terenów na różne cele inwestycyjne w planie zagospodarowania przestrzennego, bez wcześniejszych zmian zapisów studium.

Upływ czasu (2001-2015) oraz potrzeba dostosowania szeregu przepisów do standardów Unii Europejskiej spowodowały również zmianę innych przepisów związanych integralnie z problematyką studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto rozwój gospodarczy, postęp technologiczny, dezaktualizacja w skali kraju i województwa planowanych rozwiązań gospodarczych oraz lokalne potrzeby zmian w sposobie zagospodarowania terenu gminy, sukcesywnie zgłaszane przez

mieszkańców oraz właścicieli gruntów, mające na celu poszukiwanie nowych form aktywności społeczno-gospodarczej gminy, spowodowały że Rada Gminy Oksa podjęła Uchwałę Nr XXI/113/2013 z dnia 30 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oksa.

Podjęta i przeprowadzona procedura planistyczna dotyczyła opracowania zatytułowanego **zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa**, ze względu na potrzebę odróżnienia niniejszej zmiany studium od dokumentu obowiązującego w trakcie trwania procedury. Jednak w związku z tym, że zmiana studium stanowi kompleksową zmianę poprzedniej edycji Studium... w dalszej części niniejszego tekstu oraz w części graficznej opracowania funkcjonuje jako nowa edycja Studium... pod nazwą - **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oksa**.

W oparciu o powyższą sytuację, po uaktualnieniu podstawowych danych dotyczących funkcjonowania gminy Oksa, opracowano niniejszą zmianę studium, wprowadzając nową redakcję zapisów zarówno części tekstowej studium jak i graficznej. Wprowadzone zmiany dotyczyły w szczególności:

- uwarunkowań zewnętrznych wynikających z uchwalonego planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
- uwarunkowań przyrodniczych wynikających ze zmiany dokumentów ustalających formy ochrony przyrody oraz zmiany przepisów w zakresie ochrony środowiska,
- rezygnacji z lokalizacji zbiorników retencyjnych konfliktowych z ustanowionymi obszarami ochronnymi Natura 2000,
- rezygnacji z rezerwowania terenu związanego z projektowaną elektrownią „Węgleszyn”,
- uwarunkowań rozwoju wynikających z postępu w uzbrojeniu terenu objętego studium w podstawowe urządzenia techniczne,
- zmiany klasyfikacji układu komunikacyjnego,
- nowych potrzeb terenowych zgłoszonych w ramach wniosków do zmiany studium i planów miejscowych,
- potrzeb uzupełnienia zapisów studium o problematykę wynikającą z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,

- potrzeb uzupełnienia tekstu studium o uzasadnienie przyjętych rozwiązań i syntezę ustaleń projektu studium oraz bilans terenu.

Do podstawowych uwarunkowań rozwojowych gminy należy zaliczyć:

- położenie gminy w zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w północno - zachodniej części powiatu jędrzejowskiego, wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, w obszarze wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej, w podobszarze kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług, określonej jako obszar przewidywany do koncentracji i rozwoju funkcji turystycznej o znaczeniu regionalnym, potencjalny region turystyczno-rekreacyjny oraz predysponowany do rozwoju agroturystyki, ośrodek o przewadze funkcji rolniczej i obsługi ruchu turystycznego;
- występowanie w granicach gminy obszarów o urozmaiconej formie przestrzennej, z występowaniem obszarów przydatnych do zagospodarowania innego niż rolnicze, o właściwych uwarunkowaniach fizjograficznych oraz terenów stanowiących ostoję naturalnego środowiska w postaci dolin rzecznych i zbiorowisk leśnych, wymagających ochrony przed zmianą ich użytkowania;
- bogate zasoby wód powierzchniowych, rzeka Biała Nida, Lipnica, liczne ich dopływy oraz stawy hodowlane i oczka wodne, stanowiące urozmaicenie zagospodarowania terenu oraz potencjalny czynnik rozwojowy dla rekreacji związanej z wykorzystaniem wód, stanowiące jednocześnie funkcje retencyjne chroniące teren gminy przed zagrożeniem zalewania ekstremalnymi wodami opadowymi i roztopowymi;
- lokalizacja gminy w granicach obszaru Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 409 – „Niecka Miechowska SE”, bogatego w zasoby dobrej wody przydatnej dla celów bytowych i gospodarczych oraz związana z nią ochrona zasobów przed ich skażeniem, lokalizacja na pograniczu z terenem zbiornika GZWP Nr 408 – „Niecka Miechowska NW”;
- występowanie umiarkowanie korzystnych warunków glebowych dla rozwoju funkcji rolniczej i jednocześnie korzystne warunki dla rozwoju funkcji leśnej;
- zaleganie na terenie gminy nieznacznej ilości obszarów leśnych, obejmujących ok. 20 % powierzchni ogólnej gminy, z zachowanym w wielu miejscach charakterem naturalnych zbiorowisk leśnych, stanowiących istotną atrakcję i stymulator rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej gminy;

- występowanie na terenie gminy ubogich zasobów złóż kopalin – jedno udokumentowane złożo piasków „Węgleszyn”, zlokalizowane w północnej części gminy Oksa, na terenie sołectwa Węgleszyn, udokumentowane w kat. C₂ w ilości 1 861 tys.t., przydatne dla budownictwa, do produkcji betonów, wypraw, zapraw i gładzi;
- korzystne warunki klimatyczne, charakterystyczne dla tego rejonu, brak poważnych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, za wyjątkiem wzmożonego hałasu komunikacyjnego, przenikającego do środowiska, występującego w obrębie drogi wojewódzkiej;
- objęcie terenu gminy różnymi wielkoprzestrzennymi formami ochrony przyrody, Włoszczowsko-Jędrzejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obejmuje teren całej gminy, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 – „Dolina Białej Nidy” obejmuje część terenu gminy w dolinie rzeki Białej Nidy;
- występowanie na terenie gminy pomników przyrody ożywionej i nieożywionej objętych ochroną oraz występowanie obiektów proponowanych do objęcia ochroną w formie pomników i użytków ekologicznych;
- bogate zasoby dziedzictwa kulturowego – historia, zabytki architektury i archeologiczne, miejsca pamięci narodowej, uatrakcyjniające pobyt na terenie gminy oraz stanowiące podstawy do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych;
- podstawowy układ komunikacyjny gminy, z drogą wojewódzką nr 742 oraz drogami powiatowymi, zapewniający płynną dostępność mieszkańców gminy do centrum administracyjnego gminy, do ośrodków sąsiednich, stolicy województwa świętokrzyskiego oraz sąsiadujących dużych aglomeracji, przewidywany do rozbudowy i przebudowy do wymaganych standardów krajowych;
- istniejące zagospodarowanie terenu gminy, ilość i jakość substancji mieszkaniowej, dostępność usług podstawowych i komercyjnych, możliwości uzupełnienia tych usług oraz rozwój usług o charakterze rekreacyjno-turystycznym;
- uzbrojenie terenu w podstawowe media techniczne: pełna elektryfikacja terenu gminy, pełne zwodociągowanie obszaru gminy, dostęp do szerokorozumianej telekomunikacji (telefonii stacjonarnej i komórkowej oraz realizacja sieci internetowej szerokopasmowej) oraz projektowane objęcie gminy systemem kanalizacji, możliwość zapewnienia dostępu do gazu przewodowego (wybudowana sieć gazu wysokiego ciśnienia na terenie gminy Oksa);

- uwzględnienie potrzeb bezpieczeństwa państwa oraz zapobieganie zagrożeniom lokalnym.

Do zapisów Studium... wprowadzono również, w związku z nowelizacją przepisów, wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777) do zapisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, rozdział określający **Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w kontekście sporządzanej zmiany.**

Rozdział ten określa ilość potencjalnej powierzchni użytkowej zabudowy dla różnych funkcji zabudowy, określonej w ramach terenów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach terenów wskazanych w studium i w granicach terenów, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i konfrontuje potencjał przestrzenny gminy z potrzebami wynikającymi z różnorodnych analiz i prognoz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, demograficznych i możliwości finansowych gminy.

Analiza stanu gminy, przeprowadzona w poszczególnych grupach tematycznych została zakończona sprecyzowaniem uwarunkowań rozwoju w formie zagrożeń i szans rozwojowych.

Przeciwstawianie się zagrożeniom i wykorzystywanie szans, prowadzi do wyznaczenia celów i kierunków rozwoju.

W opracowanym studium, jako główny cel rozwoju gminy Oksa przyjęto osiągnięcie wszechstronnego, zrównoważonego i stabilnego rozwoju, zaspokajającego bieżące potrzeby mieszkańców, tworzącego warunki wzrostu poziomu życia mieszkańców i przyszłych pokoleń, przy zachowaniu wartości środowiska naturalnego i kulturowego gminy, stanowiącego bazę dla rozwoju gminy jako ośrodka rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców województw świętokrzyskiego, małopolskiego i śląskiego.

Założono, że w rozwiązaniach przyjętych w studium, należy zachować właściwe relacje między celami szczegółowymi: ekonomicznymi, społecznymi, przyrodniczymi, kulturowymi i przestrzennymi.

W oparciu o rozpoznane uwarunkowania rozwoju, teren gminy określono jako zróżnicowany przestrzennie i funkcjonalnie, predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego z preferencją dla gospodarki rolnej i leśnej oraz mieszkalnictwa, usług podstawowych,

produkcji i przetwórstwa rolno - spożywczego, oraz do intensyfikacji rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i turystycznej.

Na obszarze gminy wyodrębniono podstawowe obszary funkcjonalne:

I. Obszar intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju ośrodka gminnego, zlokalizowany w strefie oddziaływania drogi wojewódzkiej nr 742, oraz drogi powiatowej 0152T, obejmujący teren sołectwa Oksa, gromadzący w swych granicach tereny predysponowane do wielofunkcyjnego rozwoju: zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, usług ogólnodostępnych publicznych i komercyjnych, drobnego przemysłu i rzemiosła oraz usług rekreacji, wypoczynku i turystyki lokalizowanych na bazie istniejących dużych stawów rybnych i oczek wodnych pełniących uzupełniającą funkcję rekreacyjno-retencyjną. Nadrzędną funkcją obszaru jest pełnienie funkcji lokalnego ośrodka gminnego skupiającego zespół usług podstawowych dla ludności oraz obsługi rolnictwa, różnorodnej działalności gospodarczej i turystyki.

II. Obszar intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju, z dominującą funkcją rolniczą, zlokalizowany w strefie oddziaływania drogi wojewódzkiej nr 742, oraz dróg powiatowych 0152T i 0214T, obejmujący teren sołectw: Błogoszów, Pawężów, Węgleszyn (w tym Węgleszyn-Dębina i Węgleszyn-Ogrody), gromadzący w swych granicach tereny predysponowane do wielofunkcyjnego rozwoju: produkcji rolniczej (upraw i hodowli) zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług ogólnodostępnych publicznych i komercyjnych, przemysłu i rzemiosła, eksploatacji powierzchniowej i przeróbki kopalin oraz usług rekreacji, wypoczynku i turystyki lokalizowanych na bazie zasobów leśnych, istniejących dużych stawów rybnych i oczek wodnych pełniących uzupełniającą funkcję rekreacyjno-retencyjną.

III. Obszar o dominującej funkcji rolniczej i leśnej z możliwością rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej, obejmujący teren sołectw: Lipno, Rzeszówek, Popowice, Tyniec predysponowany do rozwoju funkcji rolniczej, leśnej i rekreacyjnej na bazie istniejących stawów rybnych i oczek wodnych pełniących uzupełniającą funkcję rekreacyjno-retencyjną oraz zasobów leśnych.

IV. Obszar o dominującej funkcji rolniczej i leśnej, obejmujący pozostałe sołectwa gminy Oksa, predysponowany do rozwoju funkcji rolniczej i leśnej.

W granicach poszczególnych sołectw wyodrębnione zostały tereny istniejącego i projektowanego rozwoju wielofunkcyjnego, łączące funkcje zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej, rekreacji i wypoczynku, stanowiące również obszary potencjalnego rozwoju usług podstawowych powiązanych z podstawową funkcją terenu, oraz obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej przewidziane do intensyfikacji produkcji rolniczej i ewentualnego rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego. W granicach większości sołectw znajdują się tereny związane z funkcją leśną, istniejącą lub stanowiące obszary potencjalnego rozwoju funkcji leśnej.

Zasady użytkowania poszczególnych terenów muszą być podporządkowane uwarunkowaniom wynikającym z obowiązku ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy oraz zasad obsługi w komunikację i infrastrukturę techniczną.

W studium określono również szczegółowe kierunki rozwoju poszczególnych funkcji rozwoju gminy:

- **kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego**, jako zespół działań mających na celu ochronę i zachowanie cennych walorów przyrodniczych gminy, właściwe ich wykorzystanie dla potrzeb rozwoju gminy oraz tworzenie nowych form ochrony;
- **kierunki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego**, jako zespół działań mających na celu ochronę istniejących obiektów objętych ochroną konserwatorską, poprawę ich stanu technicznego, wyodrębnienie nowych cennych walorów kulturowych, działań zmierzających do kształtowania nowych wartości środowiska kulturowego w zakresie kształtowania formy zabudowy, elementów kompozycji przestrzennych czy krajobrazu;
- **kierunki rozwoju funkcji rolniczej**, jako zespół działań mających na celu ochronę najwartościowszych rolniczo, gruntów przed zmianą ich przeznaczenia na cele nierolnicze oraz ekonomicznego wykorzystania pozostałych na wielofunkcyjny rozwój gminy;
- **kierunki rozwoju funkcji leśnej**, jako zespół działań mających na celu ochronę istniejących zasobów leśnych, wykorzystanie ich dla celów rozwojowych, w tym związanych z funkcją turystyczno-rekreacyjną, zwiększanie lesistości gminy poprzez zalesianie gruntów nieprzydatnych na cele rolnicze lub inwestycyjne;

- **kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług**, jako zasady porządkowania istniejącej struktury przestrzennej, stanowiącej głównie zabudowę mieszkaniową zagrodową i jednorodziną oraz usługową, poprzez wymianę i uzupełnianie istniejącej zabudowy oraz tworzenie nowych miejsc jej lokalizacji; określono standardy powierzchniowe, wysokościowe, charakterystykę zadaszeń, oraz elementów wykończenia elewacji i zagospodarowania terenu, mające na celu ujednoczenie zabudowy i stworzenie ładu przestrzennego;
- **kierunki rozwoju przemysłu i rzemiosła**, jako zasady rozwoju funkcji uzupełniającej, głównie na bazie istniejących terenów przemysłowo-składowych, w szczególności przemysłu rolno-spożywczego, budowlanego, lokalizację obiektów hodowlanych i przetwórstwa rolno-spożywczego;
- **kierunki rozwoju turystyki i rekreacji**, jako zasady lokalizacji wiodącej funkcji rozwojowej gminy. Przewiduje się lokalizację różnorodnych form wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego terenu gminy, związanego istniejącymi i projektowanymi zbiornikami stawów hodowlanych, oczek wodnych, rzek, zasobów leśnych, przyrodniczych i kulturowych, głównie w formie gospodarstw agroturystycznych lub rekreacji indywidualnej, zabudowy letniskowej;
- **kierunki rozwoju komunikacji**, zakładają przebudowę istniejącego systemu komunikacyjnego, poprzez przełożenie fragmentu drogi wojewódzkiej nr 742 w rejonie miejscowości gminnej Oksa i budowę jej na parametrach drogi klasy głównej; usprawnienie połączenia z ośrodkami powiatowymi i gminami ościennymi, poprzez przebudowę do parametrów drogi zbiorczej, większości dróg powiatowych oraz usprawnienie połączeń wewnątrzgminnych poprzez przebudowę istniejących dróg gminnych na parametrach dróg lokalnych i dojazdowych oraz budowę nowego połączenia drogowego klasy lokalnej, łączącego sołectwa Stare i Nowe Kanice z sołectwem Tyniec; Studium... wskazuje na potrzebę zapewnienia miejsc parkingowych dla wszystkich lokalizowanych na terenie gminy inwestycji oraz stworzenie parkingów ogólnodostępnych w sąsiedztwie układu komunikacyjnego; dla uatrakcyjnienia oferty turystycznej przewidziano realizację ścieżek rowerowych, łączących atrakcyjne turystycznie rejony gminy;
- **kierunki rozwoju infrastruktury technicznej**, zakładają ochronę istniejącego systemu wodociągowania, wskazują na potrzebę opracowania i ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody w Węgleszynie oraz przestrzegania zasad ochrony ustanowionych dla ujęcia wody w Lipnie; uporządkowania gospodarki ściekami,

poprzez budowę sprawnego systemu kanalizacji sanitarnej i budowę oczyszczalni ścieków na gruntach miejscowości gminnej Oksa, obsługującej docelowo teren całej gminy; prowadzenia właściwej gospodarki odpadami stałymi w zgodzie z programem wojewódzkim, zakładają budowę sieci gazu średniego ciśnienia zaopatrującej w gaz przewodowy mieszkańców i działalności gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy; przewidują rozbudowę poszczególnych mediów technicznych, w miarę pojawiania się dodatkowych potrzeb związanych z rozwojem gminy; zapisy Studium... sugerują możliwość pozyskania energii ze źródeł odnawialnych na warunkach określonych w obowiązujących przepisach prawa; nie przewiduje się lokalizacji systemu centralnego zaopatrzenia w ciepło;

- **kierunki z zakresu obrony cywilnej** określają podstawowe wymagania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i ochrony osób i miejsc, związane z potencjalnymi zagrożeniami, możliwe do uwzględnienia w planowaniu przestrzennym.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium określono:

- „obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów o których mowa w art. 48 ust. 1.”

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 8 i 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w niniejszej zmianie studium określono:

- „obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne”.

Zgodnie z art. 10 ust. 3 powyższej ustawy, obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa w pierwszym wyszczególnieniu, powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia tego obowiązku.

Ponadto, lokalizacja obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.